ئارزۇ بوستانى

شېئىرلار توپلىمى

ئارزۇ بوستانى

(شېئىرلار توپلىمى)

مەسئۇل مۇھەررىرى: تۇنىياز مەتنىياز

«ئاقسۇ ئەدەبىياتى» ژورنىلى تەھرىر
بۆلۈمى تۈزدى
1983 - يىل، ماي

ئارزۇ بوستانى

(شېئىرلار توپلىمى)

※

ئاقسۇ مەمۇرى مەھكىمە مەدەنىيەت - مائارىپ
باشقارمىسى، ئەدەبىيات-سەنئەت ئىجادىيەت
ئىشخانىسى تەرىپىدىن نەشر قىلىندى
«قەشقەر گېزىتى» باسما زاۋۇتىدا بېسىلدى
باسما ئۆلچىمى: 1092 × 787 مم، 1/32
9 باسما تاۋاق، تىراژى: 2500

تەھرىردىن :

قولىڭىزلاردىكى «ئارزۇ بوستانى» ناملىق شېئىرلار توپلىمى— پارتىيە 3 - ئومۇمىي يىغىنىدىن كېيىنكى "بارچە گۈللەر تەكشى ئېچىلىش، ھەممە ئېقىملار بەس - بەستە سايراش» فاڭجېنىنىڭ يېتەكچىلىكىدە ئاقسۇ مەمۇرى مەھكىمە مەدەنىيەت-مائارىپ باشقارمىسى ئەدەبىي - سەنئەت ئىجادىيەت ئىشخانىسى تەرىپىدىن نەشىر قىلىنىۋاتقان «ئاقسۇ ئەدەبىياتى» ژورنىلى («تارىم ئەدەبىياتى») تەسىس قىلىنغاندىن كېيىنكى قىسقىغىنە 3 يىل ئىچىدە ئېلان قىلىنغان شېئىرلاردىن باھالىنىپ مۇكاپاتلانغان بىر قىسىم شائىر، ھەۋەسكارلارنىڭ بىر قەدەر ۋەكىللىك خاراكتېرىگە ئىگە شېئىرلىرى ۋە ئاقسۇ دىيارىدا ئۆتكەن پىشقەدەم شائىرلاردىن نېمشېھىت ئارمىيە داموللا، لۇتپۇللا مۇتەللىپ قاتارلىقلارنىڭ شېئىرلىرى تاللاپ كىرگۈزۈلدى.

بۇ ئەسەرلەر سوتسىيالىستىك ئىنقىلاپ ۋە سوتسىيالىستىك قۇرۇلۇشنىڭ ئۇلۇغ مۇۋەپپەقىيەتلىرى، "4 كىشىلىك گورۇھ" تارمار قىلىنغاندىن كېيىنكى بارلىققا كەلگەن ئاجايىپ يېڭى بۇرۇلۇشلار، خەلقىمىزنىڭ غايەت زور كۈرەش ئىرادىسى ھەم ئېسىل ئەخلاقى، پەزىلىتى مەدھىيىلەنگەن. ئاپتورلار ئىنقىلاۋىي رېئالىزىم بىلەن ئىنقىلاۋىي رومانتىزمنى زىچ بىرلەش-

تۈرۈشتەك ئىجادىيەت ئۇسۇلىنى قوللۇنۇپ جانلىق تۇرمۇش كارتىنىلىرىنى قايناق مۇھەببەت ۋە جۇشقۇن بەدىئى ھېسسىياتى بىلەن ئەكس ئەتتۈرۈپ، ئۆز ئەسەرلىرىگە سوتسىيالىستىك دەۋر روھىنى سىڭدۈرگەن.

سەۋىيىمىزنىڭ تۆۋەن، تەجرىبىلىرىمىزنىڭ كەم بولغانلىغىدىن توپلامدا ھەر تەرەپلىمە يېتەرسىزلىكلەرنىڭ بولۇشىغا يول قويۇلغان بولۇشى مۇمكىن. پىشقەدەم شائىر، يازغۇچىلار ۋە كەڭ كىتاپخانىلارنىڭ تەنقىدى ياردەم بېرىشلىرىنى سەمىمى ئۈمىت قىلىمىز.

مۇندەرىجە

ئېمشېھىت

بىلىم ئىشقىدا	1
ئالدىدا	4
سىغىنىدىم	7

لوتپۇللا مۇتەللىپ

يىللارغا جاۋاپ	13
خىيالچان تىلەك	15

ئىمىن ئەخمىدى

غەزەللەر	17

ئەخمەت ۋاھىدى

ئۆتۈك سودىسى (ساتىرا)	27
سۆيگۈ خېتى	31
ۋەتىنىم	32
ئانا يەر	33
ئىشەك بىلەن قوي (مەسەل)	35
ئەمدى (مۇخەممەس)	37
قۇتلۇقلايمىز ۋەتەن تويىنى	39
زەپەر ناخشىسى	41
يېڭى يىل ئىلھامى	42
باشلىق بولساڭ	44
قار ياققاندا	45
لۇتپۇللا مۇتەللىپكە	46

غوپۇر هوشۇرى

يېڭى يېزىغا زىيارەت (سېكىل) 49
باھار تاشقىنى (سېكىل) 51
رازىمەندۇر ئاتا- ئانىسى؟ (ساتىرا)........................ 63

تۇختى ئايوپ

نادانلىق(مۇخەممەس)........................ 67
كـۇچار (مۇخەممەس)........................ 68

ھېبىبۇللا روزى

ئاۋات ئىلھاملىرى (سېكىل) 71
غـەزەللەر 79

ئېزىز ساۋۇت

بـوزدوڭ ناخشىلىرى (سېكى 86
ئالتۇن ۋادىغا مـەدھىيە (سېكىل) 92
ئىككى شېىر 98

تۇنىياز مەتنىياز

كوڭلۇم مېنىڭ ھەر چاغ ساڭا يار 102
باھار كەلدى 103
ئالدىدا 104
دىخىنىدىغا 106
بۇگۇن (مۇخەممەس) 108
ئارزۇ بوستانى (مۇخەممەس) 110
سـەپەر ئىلھاملىرى 113
يېزا ئىلھـاملىرى (سېكىل)........................ 115
دولان ناخشىلىرى (سېكىل) 119

كېرەم مىجىت

يـاشـلارغا 128
پـارتـىيەم 128
رۇبـائىلار 129

ئىمىر ھېزىم

تيانشانغا 135
پايدا يوق 137
كومپارتىيەم شەنگە 140
ئانا 142
ئوچ 144
بولۇر 146
خۇشامەتنىڭ سىرى 149
ياخشى 152

سالى ئىبراھىم

سىناپىياق 154
ئومرۇم ئىستىگى 155
تاغ بۇلاقلىرى 155
قەلپ غۇرۇرى 158
ۋەتەنگە مۇھەببەت 159
قار 161
ئامرىغىمغا 162
ئۇيغۇر ئۇسۇلى 163
ئامانىساخانغا 164
لۇتۇنغا 165
مەن ۋە ياپراق 167
تيانشانغا 167
كۆچار تەسراتلىرى 168
توي شاتلىغى 169

تۇرسۇن ياقۇپ

غەزەللەر 171

ئىبراھىم قۇربان

بىشارەت 182
ىۋاپا 183

گۈلچىراي 183
سۆيگۈ 184
غەزەللەر 185
زاھىر ئابدىراخمان
مۇھەببەت لىرىكىلىرى 188
پارچە 191
نىياز مەخمۇت
پارتىيە شەنگە 192
ئەھەت ئامان
ئاقسۇ 194
ۋەتەن مۇھەببىتى 195
نەسىھەت 196
ئابدىرېھىم سىدىق
باغۋەن 197
باياشاتلىق 198
چىمەن دوپپا 199
ئاقسۇ ناخشىلىرى (سىكىل) 200
قاسىمجان يۇنۇس
ۋەتەن ھەققىدە شېئىرلار 206
تەشنالىق 209
بولمىسا 210
باھار لىرىكىلىرى 211
دۇتتارىم 212
قېيۇم مەتتىمىن
مىلىڭ ئۆي 214
قۇرۇپ بەزمە گۈلىستاندا 215
سەنئەت ھەققىدە مۇخەممەس 216

نۇرسۇن مامۇت

دىخان 218
پارتىيەم 221
نىمشىھىتنى ئەسلەپ 222
ياغ بۇلاق 223
دەۋرىم شەنىگە 226

غوپۇر راخمان

ئانا ئۇممدى 228
ئۇندەيدۇ 230
ئىشچى يارىمغا 231
تارىمغا 234

ئابدىقادىر ھەسەن

ئۇچتۇرپان 237
ئەجىر ئەزىم 239
سۇيۇندۇم 240
كەلدىم 240
پەندىيات 242

زوردۇن ئىمىر

مەڭگۇ تۇگىمەس ناخشام 245
ئانا مېھرى 245
ۋەتەن مېھرى 246
تاپتىم 246
جور بولايمەن ناخشاڭغا 247
ئانا سوزى 248

يۇرتۇم ھەققىدە غەزەل 249
تۇرسۇن تاۋار
ۋەتەن ھەققىدە مۇخەممەس 251
دىخان مەھەللىسى 253
ئابدىراخمان پولات
شېئىر ۋە رۇبائىيلار 255
تۇنىياز قادىر
قارا يۇلغۇن 260
ئەخمەت پولات
ئالدىغا 262
ئىدىرىس مەڭلىك
ئەجدادلار خاتىرىسىگە 264
يوقتۇر 266
ئابدىرېھىم مۇھەممىدى
ۋەتەن مۇھەببىتى 267
ئىلىم ئىشقىدا 268
شائىر بولساڭ 269
رۇبائىيلار 269
ياسىن مىسرى
ئۇلۇق شائىرنى ئەسلەپ 271
ياسىن قاسىم
ئىككى غەزەل 272

نىم شېھىت

بىلىم ئىشقىدا!

جاھان رەنالىرى ئىچرە بىلىمدەك ھېچ گۈزەل ياريوق ،
بىلىمدىن ئۆزگە تۇتقان يار ، بولۇر ئۇ گاھىدا بار-يوق.

قارا قاشلىق تولۇن ئايلار ساڭا بىر نەچچە كۈن يولداش،
ئەگەر سەن پۇلدىن ئايرىلساڭ ، سېنى تاشلايدۇ ھېچ ئاريوق.

كىرىپ كەينىگە نەپسىڭنىڭ بىلىمدىن ئۆزگە يار تۇتساڭ ،
بېشىڭغا چۈشسە بىر كۈنلەر ئۇچاغدا سەن كەبى خاريوق .

قۇلاق سالساڭ مۇھەببەت ئەھلىنىڭ پەريادى-ئاھىغا،
يۈتۈپ زەرداپ پىراقتىن دات دەمەكتىن باشقىچە زاريوق.

تەپەككۇر ئەيلەسەڭ ئىشقى ئەسەرلەرنى ئوقۇپ ھەردەم،
قاراڭغۇ دەر يورۇق دۇنيانى ھەم ئالەم كەبى تاريوق.

يۇرۇپ مەن ھەم گۈزەل ئىزلەپ جاھالەتكە ئەسىر بولغان ،
خالايىق ئالدىدا يۈرسەم مېنىڭدەك بەلكى ئەغيار يوق .

بىلىمسىز شاق تېنىڭ مەجرۇھ، ھېمىشە نالە ـ پەرياتتا ،
جاھان ئىچرە بىلىمسىزنىڭ دىلىدەك ئەسكى بىمار يوق .

بىلىمگە ئاشىنا بولساڭ ئوقۇش ئىشقىدا بۇلبۇل بول ،
ئۇگەنمەككە مائارىپ باغچىسىدەك ئەسلى گۇلزار يوق .

بۇ كەڭ دۇنيانىڭ قانداق پۇچىمىغىغا باش تىقىپ ياتساڭ ،
بىلىم تارتىپ چىقارمەيدانىغا ھېچبىر كىمگە ئاخبار يوق .

پاراغەت ئىزدىسەڭ ، ئەسلا بىلىمدىن ئوزگە يار توتما،
سىنىڭ قەدرىڭنى ساقلاشتا بىلىمدەك ياخشى ھەمكار يوق.

ھاياتلىقتا بىلىم قانداق كىشىنىڭ يولدىشى بولسا ،
قەيەرگە بارسا باش كەتمەس بىلىمدەك ئاڭا غەمخار يوق .

بىلىم روھى ئوزۇق ئىنسان ھاياتىغا ئەگەر بىلسەڭ ،
بىلىمنىڭ قەدرىنى بىلگۇچى ئولمەس ، بۇڭا ئىنكار يوق .

چاپان ھورمەتلىرى ھېچ چاغ چاپاندىن ئايرىلىپ قالماس ،
كېتەر پۇلدىن يىغىلغان ھورمىتىڭ، پول بىرلە ئەسرار يوق.

چاپانبىرلە ئوزەڭنى پاقىراتساڭ بىر بوياقچىسەن،
بىلىم ئەسرى بۇگۇن، سىرلىق چاپانلارغا خېرىدار يوق.

بۇلاردىن قولغا كەلگەن ئابروي جىنلەر چۇشى ئوخشاش،
خىيالى بۇ تىلەكتە سەن كەبى باخشىغا جىندار يوق.

ئۈممەت قىلما پەلەكتىن ھەرقاچان بەختىڭگە چورگەلمەس،
بۈگۈن باي، ئەتە سەندەكھېچ گاداي يوق، بەلكى قەرزدار يوق.

بىلىمدىنچەتتە كورگەن دولىتىڭ جانىڭ جاپاسىدۇر،
جاپا قىلماققا جانىغا بىلىمسىزدەك سىتەمكار يوق.

بىلىمدىن ھەممە ئىش مەيدانىغا چىققان ئەسىر دورھازىر،
بىلىش لازىم، بىلىمسىزلەرگە بۇ ئەسىردە بازار يوق.

ئىلىمدىن باتىنىڭ نۇرلانمىسا، كوڭلۇڭ قاراڭغۇ تۈن،
قۇياش نۇرىغا مۇنكىر شەپەرەڭلەرگە مەدەتكار يوق.

زەمىننى توپ قىلىپ ئوينىشنى سەن چاقچاق، گۇمان قىلما!
ھەقىقەتتۇر بۈگۈنھەر ئىش "كەمەك» تەك جادۇ- ئەييار يوق.

ئەجەپلەنمە، ئىلىم نۇرىدا نۇرلانسا كىشى كوڭلى،
ئۇنىڭغا كوكتە، سۇدا، تاغدا، دېڭىزدا يۈرسە دىشۋار يوق.

بىلىمدىن تاغنى باغ قىلماقتا ھېچقانداق جاپا كورمەس،
بىلىمسىز قان يۇتار، نادان كىشىلەردەك جاپاكار يوق.

نادانلار كوڭلى تۈن ئوخشاش، ئۇنى پەرق ئەتكىلى بولماس،
قارا تۈنگە شەپەرەڭدىن بولەك ئەسلا تەلەپكار يوق.

ئوزۇڭنى ئېمشەھىت، ئۇشبۇر پىكىرگە ئەيلىگىن قۇربان،
بىلىمدىن يۈز ئورىگەنلەر كەبى قاتتىق گۇناھكار يوق.

1936 - يىل فېۋرال، باي

مەن بارۇرەەن ئاقىۋەت توسالغۇنى بىتچىت قىلىپ،
دۈشمەنلەرنىڭ گورىغا يەردىن، هاۋادىن ئوت يىقىپ،
غاقىراپ كوكتە ئۇچۇپ، بۇلۇت مىنىپ قانات قىقىپ،
موككەملى توشۇك تاپالماي،قان يۇتار شۇندا رەقىپ،
پۇت-قولىن بوققان گۇناكارلارچە جەللاد ئالدىدا.

ئوزگە رام قىلسىمۇ دۈشمەن تىغلە قورقۇتۇپ،
پۇل بىلەن ئالداش بىلەن ۋە ياكى جادى ئوقۇتۇپ،
ئالدىنىپ كەتمە! ماڭا بولغان ئىشەنچىڭ يوقۇتۇپ،
دۈشمىنىڭنىڭ بىشىنى زاغۇ - زوغەنغە ② چوقۇتۇپ،
مەن خىجالەتتىن چىقارمەن سەن پەرزاد ئالدىدا.

مەن يىتىپ بارغۇنچە ئۇندا سەنمۇ مەيۇس ياتمىغىن،
مىنى "كەلمەس" دەپ ، ئۈمىتسىزلىك لېيىغا پاتمىغىن،
تاقىتىڭ بارچەتەۋرەن، كۆرىشىڭ توختاتمىغىن ،
ئالدىنىپ دۈشمەن سوزىگە نومۇسنى سەن يوقاتمىغىن،
ئىلىنۇر قاپقانغا ئاخىر تۈلكە سەييادى ئالدىدا.

بىلىمەن سەندە رەقىپكە بىرىلىشتىن يوق ئەسەر،
ئالدىنىپ قالما رەقىپكە ئاقىۋەت بىشىڭ كىسەر،
تاپسا پۇرسەت بىر كۈنى، شەك يوقكى،مۇڭگۈزسىز ئوسەر،
مەن كۆرەشنى تاشلىمايمەن، ئولسەم ئەۋلادىم ئوسەر،
ئىنتىقام دەۋاسى قوزغالغاي شۇ ئەۋلاد ئالدىدا!.

---

② - زاغۇ- زوغەن - قاغا - قوزغۇن.

ئالدىدا

مەن نىگارىمنى كورەلمەي چەرخى بىداد ئالدىدا،
كىچە ـ كۈندۈز زارە ئەيلەپ بولمۇدۇم شاد ئالدىدا،
كوكسىمە تاشلار ئۇرۇپ ھەم ئەيلىسەم داد ئالدىدا،
پاتىھە،ئىخلاس ئوقۇبان ۋىردى ئەۋراد [1] ئالدىدا،
بىر كورەرمەنمۇ يېلىنسام پىرى- ئۇستاد ئالدىدا

ئەي تيانشان توسما يارىمنىڭ جامالىن بىر كورەي
تۇغۇلۇپ ئوسكەن يېرىمنىڭ تۇپرىغىن كوزگە سۈرەي
يولىدا توھپە ئۇچۇن «باش قوي» دىسە جانىنى بىرەي
توسما يولنى مەن بىرىپ دىلبەر بىلەن بىللە يۈرەي
كونمىسەڭ رەسۋا بولۇرسەن تىخى پەرھاد ئالدىدا

ئەي سەنەم مەندىن كوڭۈلنى ئۈزمىگىن «كىچىكتى» دەپ،
«ئاھ ئۇرۇپ ھەسرەت چېكىپ بولالمايمن زىرىكتى» دەپ،
شۇم رەقىپلەرگە مېنى تاشلاپ ھامان « تىرىكتى » دەپ،
ئويلىمايمەن ھېچقاچان رەقىپ بىلەن « بىرىكتى »دەپ،
يىمىرىلۇر تاغدەك توسالغۇ ئادىمىزاد ئالدىدا.

يوللىغىن بادى سابادىن ھالى- ئەھۋالىڭ بىلەي،
دوستلىرىڭدىن ياردەم ئال، مەنمۇ ھەم بىردەك تىلەي،
بۇ تىلەكتە جەۋرى ـ مېھنەت كەلسە راھەت دەپ بىلەي،
شامدىكى پەرۋانىدەك بېشىڭنى دائىم چورگىلەي،
گورىنلەر دۈشمەنلىرىڭسەن قەددى شەمشاد ئالدىدا.

---

① ۋىردى ئەۋراد ـ دۇرۇت.

سېغىندىم

سېغىندىمەن، سېغىندىمەن، سېغىندىم،
ۋەتەن سېنى تەشنا بولۇپ سېغىندىم.
مېھرىڭ تولغان يۈرۈگۈمدە سېغىندىم،
دولقۇن ئۇرغان كوكرىگىمدە سېغىندىم.

ئۇلسام تېنىم قۇچۇغۇڭدىن جاي ئالسۇن،
پاك ۋەتىنىم روھىم سەندە شاتلانسۇن،
شۇنىڭ ئۈچۈن ئېزراق ساڭا يەتسەم دەپ،
توت كوز بىلەن كېچە - كۈندۈز سېغىندىم.

بوكەمگىچە ئايرىلمىغان سېنىڭدىن،
لەززەتلىنىپ شېرىن شەرۋەتلىرىڭدىن،
يولغا چىققاچ قەدرىڭ ئۆتتى جېنىمدىن،
تۇپرىغىڭنى كوزگە سۈرتەي سېغىندىم.

ھەج سەپىرى چۈشكەچ مېنىڭ دىلىمغا،
مەيۈسلەندىم قاراپ بېقىپ پۇلۇمغا،
كومپارتىيە كېپىل بولدى يولۇمغا،
بۇلۇت ئۈزرە ئۇچقىنىمدا سېغىندىم.

ئەل قاتارى بەش مىللەتنىڭ ئىچىدە،
ئالتىنچى ئاي ئايىغىدا بېيجىڭدە،
ئوتتۇز يەتتە كىشى بىرلىكسېپىدە،
ھەجگە قاراپ يۈرگىنىمدە سېغىندىم.

ۋاخ يېقىندۇر سەۋرى قىل، دۈشمەن يۈرەكنى تىلىمدۇ.
ۋەھشى ھايۋانلار كەبى غۇنچەڭنى قۇربان قىلسىمۇ.
گەرچە بوغىزىڭدىن زۇلۇم قارمىغىدا ئالسىمۇ،
ئادەم-ئىنسان كورمىگەن قاتتىق زۇلۇملار قىلسىمۇ.
ناھەقىقەتلىك زەبۇندۇر، ئاخىرى داد ئالدىدا.

ئەي كۇچار، ئاقسۇ، خوتەن، قەشقەر تولا قان يىغلىما!
دۈشمىنىڭدىن زارلىنىپ، ئوتلۇق يۈرەكنى تىلغىما!
" مىنى كىچىكتى» دەپ بۇتناپ بويىنىڭنى تولغىما !
دىل ئۈزۈپ مەيۇس بولۇپ، پاك تارىخىمنى بۇلغىما!
ئىنشائاللا تېز بارارمەن چەرخى بۇنياد ④ ئالدىدا!

مەن بارۇرمەن يەر، ھاۋادىن ھەم تيانشاندىن ئوتۇپ،
مەن بېرىشقا ۋەدە قىلغان ئانت ئىچىپ، قۇرئان تۇتۇپ،
مەن بارۇرمەن دۈشمىنىڭنى تەسلىم قىلىپ ھەم يوقۇتۇپ
بارۇرمەن ياتماي پىراقتا، " ئاھ " ئۇرۇپ قانلار يۇتۇپ
ئەركىسىزلىك، ئىخ، ئولۇمدۇر ھۆر ۋە ئازاد ئالدىدا.

يارغا يەتمەك ئاسان ئەمەس، جان بىرۇر، يا جان ئالۇر،
دىلرابا ۋەسلىگە ئاشىق قانچە قۇربانلار چالۇر،
مۇنداق ئاشىقلار ئەبەت دۇنيادا مەشھۇر نام ئالۇر
مۇنداق ئاشىقلار مۇھەببەت سازىنى تىنماي چالۇر،
نېم شېھىتلەرمۇ تىرىلگەي سازى ئىمداد ئالدىدا.

1947 - يىل، نويابىر، غۇلجا.

③ سەيياد - ئوۋچى
④ چەرخى بۇنياد - مەۋجۇت دۇنيا.

بوتا كوزلۈك بىر نەچچە مىلك «لازا» نى
« سەرگەردان »نى كورگۈنۈمدە سېغىندىم.

ياش غۇنچىلار كوزلىرىدە خۇمالىق،
خوش پىشىللىق، چىرايى خوش خۇمالىق.
چېكىسىدە «بەخىت مېڭى» تۇمالىق،
ئەجان كوردۇم ۋەتەن سېنى سېغىندىم.

رەستىلەردە قەۋەت - قەۋەت بىنالار،
بىر - بىرىگە رىقابەتلىك مۇنارلار.
زان ئۇچۇن كوپ كۇرەشلەرنى كورگەندە،
مول - هوسۇللۇق ۋەتىنىمنى سېغىندىم.

توت كۇن تۇرۇپ كەتتۇق، بومباي ئەلۇىدا،
سەككىز سائەت قەدەر ئۇچتۇق هاۋادا.
بەھرىيىسىدە بىز ئېھتىرام باغلىغاندا،
مېھرىبانىم ۋەتىنىمنى سېغىندىم.

سائەت تۇرۇپ يەنە ئۇچتۇق هاۋاغا،
«لەببەيىك» دەپ هاۋا ئۇزرە ناۋاغا.
يېتىپ كەلدۇق چۇشتىن كېيىن جەددىگە،
قاقاس چولنى كورگىنىمدە سېغىندىم.

بىر كۇن تۇرۇپ بەيتۇللاغا جونىدۇق،
شۇ كېچىسى تاۋاپ بىلەن تۇنۇندۇق.
ساپا ، مەرۋە، سەيىلەرنى تۇگۇتۇپ،
چىققىنىمدا جان ۋەتەننى سېغىندىم.

بىزنىڭ يۈرۈش يەردە ئەمەس بۇلۇتتا.
نەچچە مىڭ كەز يول باسىمىز مىنۇتتا.
بۈيۈك ۋەتەن سەن ئەزىزلەپ ئۇزاتقان—
چاغلىرىڭنى ئەسلىگەندە سېغىندىم.

سەندىن چىقىپ رانگۇن دېگەن شەھەردە،
مېھمان بولۇپ توت كۈن تۇردۇق ئۇ يەردە.
كۈتۈپ ئالدى قېرىنداش ئەل بىرمىلىق،
دوست ئەللەرنى كورگۈنۈمدە سېغىندىم.

خوش ئېتىشىپ ئۇزۇتۇشتى بېرمىلىق،
بىز بارار يەر تاغ - باياۋان خورمىلىق.
بىز كەتسەكمۇ كوڭۈل قالدى سىز بىلەن.
بەك ئۇتۇلدى قەدىرلىك ۋەتەن سېغىندىم.

ئۇندىن چىقىپ مىڭگەز ھاۋا ئۈستىدە،
ئۇچماقتىمىز بەيتۇلھەرەم قەستىدە.
يېتىپ كەلدۇق كالكوتتىغا كەچقۇرۇن،
ھاۋا بۈيۈك كەلتۈرگەندە سېغىندىم.

تاڭ مەزگىلى ئۇچتۇق يەنە ئەرتىلەپ،
ئامراق بالاڭ بىز جۇڭگولۇق ئەركىلەپ،
توت سائەتتە يېتىپ كەلدۇق بومبايغا.
بۇندا ۋەتەن يەنە سېنى سېغىندىم.

بومباي ئىكەن دېڭىز بويى چوڭ شەھەر،
ياشايدىكەن نەچچە يۈز مىڭ ئايال - ئەر.

بۇ ئىش نىسىپ بولماس ئىكەن چەتئەلگە،
بىزگە بولدى ھورمىتىڭدىن سىغىندىم.

بۇنىڭ بىلەن بىزنى ئەلگە تونۇتتى،
دوستلار خۇشال، دۈشمەنلىرىڭ قان يۇتتى،
كۈن نۇرىنى توسۇش مۇمكىن ئەمەسكەن،
پارلاق نۇرۇڭ ئەسلىگەندە سىغىندىم.

ئۇ پادىشا سوۋغا قىلدى - يادىگار،
بىردىن سائەت، تاج، رومال، تونمۇ بار.
بىزگە ئەمەس، ۋەتەن سىنىڭ شەرىپىڭ،
قوبۇل قىلىپ ئالغىنىمدا سىغىندىم.

مەدىنىگە باردۇق يەنە كوك بىلەن،
يەر تاناۋىن تارتقاندەك توك بىلەن.
زىيارەتنى ئادا قىلىپ قايتقاندا،
باغۇ - بوستان تاغلىرىڭنى سىغىندىم.

ۋەتەن ھىسسى ھەممە ئادەم دىلىدا،
ئەندى مەككە، مەدىنىگە ئەلۋىدا.
ۋىدالىشىپ بىز ئۇيەردىن قايتقاندا،
ئەزىز ۋەتەن جانانىمنى سىغىندىم.

ئاۋغۇستقا بىر بولغان كۈنى قوزغالدۇق،
تورى سىنا تەرەپكە بىز يول ئالدۇق.
ھاۋا ئۇزرە تۆت سائەتلىك يول يۇرۇپ،
ۋادى ئەيمەن چۇشكىنىمدە سىغىندىم.

زىيارەتكە كىرىپ تۇردۇق پات ـ پات،
سەككىز كۈندىن كېيىن كەلدى ئەرپات.
توت كۈن تۇرۇپ ئەرپات ھەم مىنادا،
شەيتانغا تاش ئاتقىنىمدا سېغىندىم.

"دىلىل شاھ"نىڭ قابۇلىغا ئەكىردى،
پادىشا كېيىن زىياپەتكە (قىچقىردى)
ماۋجۇشىنى ئامانمۇ دەپ سورىغاندا،
ئۇبخ ۋەتىنىم قايتا سېنى سېغىندىم.

پادىشانىڭ سارىيىدا ئولتۇرۇپ،
ئويلاپ كوردۇم يۈرۈكۈمنى تىندۇرۇپ.
بۇ شەرەپنىڭ كىمگە مەنسۇپ ئىكەنىن-
بايقىغاندا سەن ۋەتەننى سېغىندىم.

بەيتۇللاغا تەكلىپ قىلدى پادىشا،
تاۋاپ قىلدۇق بەيتۇللانى كەڭ ـ تاشا.
ئەسكەر توسۇپ كەلتۈرمىدى باشقىنى،
شوھرەت تاپقان ۋەتەن سېنى سېغىندىم.

" ھەجەرۇلئەسۋەت " تاشنى بوسە قىلىشقا،
پۇرسەت بولماي كەلگەن ئىدى بۇ ئىشقا،
ۋەتەن نامىڭ بىلەن ئىمكان تېپىلدى،
ئانا يۇرتۇم يەنە سېنى سېغىندىم.

بەيتۇللانى يۆيۆش ئۈچۈن شاھ كىردى،
بىزدىن بۇرھان شەھىدىنى ئەكىردى.

ل. مۇتەللىپ

يىللارغا جاۋاپ

ۋاقىت ئالدىراڭغۇ، ساقلاپ تۇرمايدۇ،
يىللار شۇ ۋاقىتنىڭ ئەڭ چوڭ يورغىسى.
ئاققان سۇلار، ئاتقان تاڭلار قارىلانمايدۇ،
يورغا يىللار ئومۇرنىڭ يامان ئوغرىسى.

ئوغرىلاپ قاچىدۇ ئارقىغا باقماي،
بىر - بىردىنى قوغلىشىپ، يورغىلىشىپ.
ياشلىق بېغىدا بۇلبۇللار قانات قاقماي،
يوپۇرماقلار قۇيۇلىدۇ، پۇلۇشۇپ.

ياشلىق ئادەمنىڭ زىلۋا بىر چېغى،
تولىمۇ قىسقا ئۇنىڭ ئومرى، بىراق-
يىرتىلسا كالىنىدارنىڭ بىر ۋارىقى،
ياشلىق گۈلىدىن توكۈلىدۇ بىر يوپۇرماق.

يىللار شامىلى يەلپۈنىدۇ، ئىزلار كومۇلىدۇ،
يوپۇرماقسىز ياغاچ بىچارە بولىدۇ... قاخشال.
يىللار سېخى قۇرۇق كەلمەيدۇ، ئەكىلىپ بېرىدۇ-
قىزلارغا قورۇق، ئەرلەرگە ساقال.

تۆراركەنمىز بۆندا ئۆچ كۆن ئادەتتە،
كېتەركەنمىز يەتمىش ئىككى سائەتتە.
تورى سىنا تورە ئىچىرە تۆرغاندا،
ئازات-ئەركىن ۋەتىنىمنى سېغىندىم.

بۆندىن يۆرۆپ قاھىرىگە بارارمىز،
سېغىنغاننى يەنە شۆندىن يازارمىز.
پەرزەنتىڭنىڭ بۆيىن شۆندا ئالارسەن،
تۆرلۆك تۆمەن گۆللىرىڭنى سېغىندىم.

نېمىشېھىتىنىڭ سېغىنىشلىق سالامى
سېغىنغاندىن باشقا يوقتۇر كالامى.
قىزىل گۆلگە بۆلبۆل شەيدا بولغاندەك
سەن گۆلۆستان ۋەتىنىمنى سېغىندىم.

1956 - يىل، ئاۋغۇست، ئەرەبىستان — تورى سىنا

ئىسىلارمەن مىلتىق ئىتىپ تاۋلانغان قولغا،
يېپىشارمەن بايراق بىلەن ئالغا ئاتلىغان يولغا.
كۆرەش باياۋانىدا هارماسمەن ئەسلا،
يېڭىش بىلەن كېلىپ چىقىمىز كەڭ غالىپ يولغا.

يىللار مەيدەڭنى تۈتۈپ قاقاهلاپ كۈلمە،
ئالدىڭدا قىزدىرىشتىن ئارتۇق كورىمەن ئۆلۈمنى.
قىرىتىمەن دەپ ئارتۇق كوڭۈل بولمە،
ئاخىرقى جەڭگە ئاتاپ قويارمەن ئوغلۇمنى.

يىللار دېڭىزى دولقۇنلۇق بولساڭمۇ،
ئۇپقۇنلىرىڭنى ياردىۇ بىزنىڭ كاراپ.
يىلنىڭ ئۇتىشى بىلەن قورقۇتۇپ باقساڭمۇ،
ئىجات— يىللارنى قىرىتىدۇ دەپ بېرىمىز جاۋاپ.

1944 - يىل، يانۋار، ئاقسۇ.

خىيالچان تىلەك

تىگىر قىمايمەن دوستلار، تىلەيمەن ئالى تىلەكلەرنى،
چۈشۈرمەيمەن كۆرەشكە دەپ تۆرگەن بىلەكلەرنى.

مەرت باغۋەن غازاڭ قىلمايدۇ ۋاقىتسىز باغنى،
تەربىيەسىز سولدۇرۇپ گۈل - چېچەكلەرنى.

خىيالىم خۇددى تەلپۈنۈپ تۇرغان بىر سەبى بالا،
مەمىش ئۇچۇن قەدىردان ئانىدىكى قوش ئەمچەكلەرنى.

بىراق يىللارنى تىللاش توغرا كەلمەيدۇ،
مەيلى ئۆتىۋەرسۇن ئۆزىنىڭ يولى...
ئادەملەرمۇ ۋاقىتنى قولدىن بەرمەيدۇ،
چۆللەرنى بوستان قىلغان ئادەملەر قولى.

يىللارنىڭ قوينى كەڭ، پۇرسىتى نۇرغۇن،
تاغدەك ئىشلار يىللار بىلەن ئورە تۇرىدۇ.
قاراپ باق، ئاخشامقى بوۋاق كىچىككىنە تۇرسۇن،
تۇنۇگۈن ئومىلەپ، ھە... بۈگۈن مېڭىپ يۈرۈيدۇ.

كۆرەشچان باللار قوغلۇشۇپ يىللار،
كۆرەش نەۋرىلىرىنى چوقۇم تاپىدۇ.
ئاخشام بەخت ئۈچۈن قۇربان بولغانلار
قەۋرىنى يادلاپ، گۈللەر ياپىدۇ.

مەيلى‌ساقال سوۋغا قىلسا قىلسۇن يىللار،
مەنمۇ تاۋلىنىمەن يىللار قوينىدا.
ئىجاددىم – شېئىرىمنىڭ ئىز تامغۇسى بار،
ئالدىمدىن قېچىپ ئۆتكەن ھەر يىل بوينىدا.

قىرىماسمەن كۆرەشنىڭ كەسكىن چېغىدا،
شېئىرىم يۇلتۇز بولۇپ يانار ئالدىمدا.
ئۆلۈم پەستە قىلىش، كۆرەشنىڭ داۋانلىق تېغىدا،
چىدام،غەيرەتنىڭ يەڭگىنى ھەر دەم يادىمدا.

ئىمىن ئەخمىدى

غەزەللەر

ئاقسۇ

مانا بوستانە كوكسۇگدە، رىۋايەت جەننىتى ئاقسۇ،
نە جەننەتتۇر، ئۇنىگدىن خوپ ئېسىل، ئەل زىننىتى ئاقسۇ-

چىمەنزار تاغلىرىڭ ئالتۇن، باياۋانلار گۇلى رەنا،
يوقالدى تاڭ بىلەن كەلمەس ئەبەت ياۋ زۇلمىتى ئاقسۇ.

ۋەتەنىنىڭ كوركىدۇر ھەر كىم يۇزىدە كۇلكىسى مەغرۇر،
بېزەپ رۇخسارى ئاي قىلدى سېنى يۇرت مېھنىتى ئاقسۇ.

خۇشالدۇرمەن قۇچاغىڭدا ئېناق پەرزەنتلىرىڭ ئاندىن،
ولۇپ جەڭگاھ كۇلۇپ يايرار، قۇرۇپ دىل سوھبىتى ئاقسۇ-

مۇر، ئاشلىق، نېفىت، بايلىق ئېقىپ ماڭغاندا ھەر يانە،
غار يامغۇر كەبى شەنىڭ ئۇچۇن خەلق رەخمىتى ئاقسۇ.

يادىر سەن، بۇيۇك تارىم ئارا شانلىق سەپەر باشلاپ،
يۇغ ئارزۇغا يەتمەكنىڭ ئىشەنچى، قۇدرىتى ئاقسۇ.

لەززەتلىك خىيال ئارىسىدا بېقىپ ئاسمانلارغا،
تەپەككۇر كوزى بىلەن كورىمەن رۇشەن بۇرجەكلەرنى.

جانان ناز ئۇيقىدا يېتىپ ىىچۇك تولغانماس؟!
ئاشىغى كۇتۇن تۇرسا ئېچىپ يورۇق رۇجەكلەرنى...

خىمىشقا يازماي تىلەك ئارىلاش مۇڭلۇق لېرىكلارنى.
سۇيگۇ ئىشقى ئورتەپكويدۇرسە يۇرەكلەرنى.

ئەزەلدىنلا خىيالچان... مۇڭلۇق بىر يىگىت ئىدىم
تىڭشىغاچقا مومام ئاغزىدىن ساماۋى چوچەكلەرنى.

سۇيگۇ دېڭىز چوڭقۇرلىغىدا مەن قايىنام تۇرسام،
ئۇسسۇزلۇغۇم قانداق قانسۇن ئىچىپ كىچىك كولچەكلەرنى.

1945 - يىل، لىيۇن، ئاقسۇ.

كېزىپ چىقتىم تىيانشاننى، ئوزەڭدەك نازىنىن ئازدۇر،
زەپەر ئاسمىنىدا ئۇچقان ئېلىمىنىڭ بۈركىتى ئاقسۇ.

نىگاھان ئۆلمىگەن بولسا چىنى ـ ماچىنىدا ئەخمەتشا،
دېيۇر ئەردى: ئىككەن دۇلدۇل ـ ماكانى شەۋكىتى ئاقسۇ.

تەمىرىش، يۈكسەل، يولۇڭ پارلاق، ھېلىھەم غازىيانە بول
بېشىڭنى سىلىغاي ھەردەم، دەۋرىنىڭ شەپقىتى ئاقسۇ.

قېنى ساقى قەدەھ تۇتقىل، يازاي ماھى تابانىمنى،
كۆلۈپ، ياشناپ ئۆتەر بولسۇن قەلەمىنىڭ ئۆلپىتى ئاقسۇ.

كۈچار كورپىسى

جامالىڭغا قاراپ سالقىن سىيادىن ھەم قارادەرلەر،
قويۇپ بولمايدۇ زىننەتكە تاۋار، بەرقۇت ئارادەرلەر.

كىمكى بىلسە قەدرىڭنى گويا قۇندۇز كەبى جىسمىڭ،
چۈشۈرمەي قولدىن سىپاپ، تېپىلماس تۇتىيادەرلەر.

يولۇپ باشى ئارا سولەت قونار بولساڭ يىگىتلەرگە،
يۈرەگى ئويىنىبان دىلبەر، باقايچۇ بىر قىيادەرلەر.

گويا جەۋھەر كەبى چېھرىڭ جۇلاھى چاقنىتۇر كوزنى،
ئېرىشمەكچۈن ۋىسالىڭغا جىمىدىن ئەتىۋادەرلەر.

ئۇزۇم تورپاندا مەشھۇردۇ، قۇمۇلنىڭ قوغۇنى تاتلىق،
لېكىن، سەن گۈلى ـ رەيھاندەك، جاھاندا بىبھادەرلەر.

شەرەپ تارىخ بېتىدە زەر كەبى چاقنايدۇ سايرامى، ①
ھايات مەڭگۈ ئۆزنىڭ رەڭدار، باھاسىز شوھرىتى ئاقسۇ.

ئېلىپ زارىڭ ئۈچۈن خەنجەر، سېنىڭچۈن جان پىدا قىلغان،
شېھىت ۋە ئۆركىشلەردەك زامانىم پەرھىتى ئاقسۇ.

ھاۋايۇ ـ لەزمىگە ھەغدا، ئىتىگىدە ئەزىم دەريا،
گويا گۈل ئۈستىگە كەشتە كۆچارىنىڭ سەنئىتى ئاقسۇ.

سېخى توققۇز بۇلاغىڭنىڭ تۇراركى كوزلىرى ئويغاق،
ئەجەل يوللار ئىجىلەرگە تومۇر تاغ ھەيۋىتى ئاقسۇ.

جاھان بەرنالىرى شەيدا گۈزەلنى ساقلىغان مىڭ ئۆي،
قىلۇر ئاشىق يۈرەكلەرنى ئەسىرنىڭ ھىكمىتى ئاقسۇ.

ئەزىز تەكلىماكان باغرى ئېسىل ئاق پاختىنىڭ كانى
چىلىش ئىچرە نامايەندۇر ئۇمۇرنىڭ قىممىتى ئاقسۇ.

ئۈزۈم، قوغۇن، ياڭاق، شاپتۇل دىبان داستان يېزىلغاندا،
بى تەھققىكى پۈتۈن ئالەم بازارى باش بېتى ئاقسۇ.

جىمى نېمەت قاتارىدا پولۇ ـ سۇلتان، ئاتالغانلار —
ئۈچۈن ھەر ئان ئايانۇركى گۈرۈچنىڭ خىسلىتى ئاقسۇ.

ئېغىزدىن كەتمىگەي ھەرگىز، شارابۇ ـ ئەنتە ھورراننىڭ،
چىقىپ جاملار ئارا شىرىن پۇراقۇ ـ لەززىتى ئاقسۇ.

---

① ۋىلايىتىمىزدە ئۆتكەن مەشھۇر تارىخشۇناس، ئالىم موللا مۇسا سايرامى كەزدە تونۇلىدۇ.

كۆرۈپ تاملاردىكى نازۇك پەرىشتەنىڭ ۋىسالىنى،
يۈرۈپ بىر سەير ئەتمەككە قىلۇرلەر ئىختىيار مىنىڭ ئۆي.

دېۋارىنىڭ غىچچىدە تاشلىق، قىيا باقسا ئىچىڭ كوھەر،
بوۋاقلار ئەجرىگە شاھىت لەتاپەت، جىلۋىگار مىنىڭ ئۆي.

تېگى يوق ئۆلدا سەنئەتنىڭ ئۆيۈقلاردا گۆزەل جانان،
تىرىكتۇر ھورى- غىلمانلار، لىۋىدىن مەي تامار مىنىڭ ئۆي.

شېرىن ۋەسلىدە ئول پەرھات مۇرات تاغىنى چاپقاندا،
كېلىپ لەرزىگە يەر-ئاسمان، جاھاننى ئويغىتار، مىنىڭ ئۆي.

بەجايىكى شېرىننىڭ كوز يېشى يەڭلىغ چۈشەر تامچە،
نە تامچىكى، مېھىر سەندە ياشارتقان روزىغار مىنىڭ ئۆي.

تومۇر تەنلىك، كۈمۈش ياپراق دەرەخلەردە مىۋەڭ ئالتۇن،
بېزەپ گۈللەر ئارا ھوسنۇڭ، بىنادۇر ئۈزۈمزار مىنىڭ ئۆي.

قېزىلغانسەن ئۇلۇغ ئەجدات تېرى ئاققان قىيالاردىن،
نەقىيادۇركى،جەننەتتەك مىسالى گۈلئۈزار مىنىڭ ئۆي.

ھايات بولسا يەنە تاڭىنىڭ قەدەم تەشرىپكە بىر مەرتە،
دېيۇردى ، ھۆششەرە! پەيدا بولۇپتۇ نەۋ باھار مىنىڭ ئۆي.

ۋە لېكىن، بىر زامان مەلئۇن يۈزۈڭگە قول سېلىپ مۇدھىش،
تېنىڭنى ئەيلىدى پارە، قەپەزدە خاكسار مىنىڭ ئۆي.

دېدى ئالجىپ، ئەممەس دۇڭخۇاڭ بىلەن بىر ئانىغا پەرزەنت،
ئەقىدەڭ ساختا كەپلەرنىڭ كېلىمگە زۇلپىقار مىنىڭ ئۆي.

قەدەم قويسالڭ دۇكان ئىچىرە، سەپەرنىڭ زاتى ـ ئەھلى بوپ،
كۆتەرگە توپلۇنۇپ بارچە، ئېزىزىم مەرھابادەرلەر.

چىقار بولسالڭ ئەگەر لوندۇن ۋە يا تېھران بازارىغا،
بولۇپ ھەيران خېرىدارىڭ ۋۇجۇدۇم مەھلىيادەرلەر.

پەقەت داڭقىڭنىلا ئاڭلاپ، يۈزۈڭنى كورمىگەن ئاشىق،
ئەجەپمۇ قىلمىدى بىزگە تەرەھھۇم ئىلتىجادەرلەر.

ئېلىمنىڭ قوينىدىن شۇ دەم ئورۇن ئالماقتىسەن كاتتا،
كىمكى يەتمىسە ۋەسلىڭ، ئورۇپ ۋاھ. ھەسرىتادەرلەر.

ۋەتەنگە شان-شەرەپ تاپتىڭ، كېلىپ جاڭگال ۋە يايلاقتىن،
گېزەك تەگتۈشلىرىڭ ماختاپ، قاتاردا پادىشا دەرلەر.

سىياقىڭدىن پەرەز ئەيلەپ، سېنىڭچۈنتەر ئېقىتقانىنى،
ئەمەس ئاددىغىنە مالچى، خاتاسىز ئەۋلىيادەرلەر.

سوراپ قالسا مۇبادا چوڭ بولۇپ ئۆسكەن يېرى قايسى؟
سېنىڭچۈن ماختىنىپ شائىر، ماكانى ئىل كۆچاردەرلەر.

مىڭ ئۆي

يۇرتۇم-تارىمغا شان ـ شوھرەت، مۇقەددەس يادىكار مىڭ ئۆي.
مۇزات باغرىدا ئەگكۈشتەر كەبى نۇرلۇق دىيار مىڭ ئۆي.

گۈزەل يارنى ئاختۇرغان مۇھەببەتلىك يىگىت ئوخشاش،
جىمى ئىقلىم جامالىڭنى كورۇشكە ئىنتىزار مىڭ ئۆي.

ھەقىقەت يەر بىلەن يەكسان بولۇپ ، يالغان كوتەردى قەد،
سوكۇلدى زەر كەبى تارىخ يۈزىدىن قانچە مىڭ بەتلەر .
ياۋۇز تەختىنى گۇم ئەيلەپ داۋانلار ئاتلىغان باتۇر-
بېشىغا ياغدى يامغۇردەك چىداپ بولماس ھاقارەتلەر .
چېلىشچانلار بولۇپ مەھبۇس ، زوراۋان سەيلىدە مېھمان ،
كوزا چاققان ئېزىز بولدى ، سۇ كەلتۇرگەنگە غەيۋەتلەر .
جاكادا ئاڭلىدۇق : بىر سوزكى ئون مىڭ جۇملىگە تەڭ دەپ،
قۇرۇق شۇئار بىلەنمۇ بولىدى ھېچ ھەل ئىجاۋەتلەر .
سىيادەك تۈن ، تۇيۇق يوللار ، كوڭۇل غەمناك.توساق قات - قات
تېپىپمۇ بولمۇدۇم روھى - ماجالىدىغا شاپائەتلەر .
خارابە ھەر قايان باقساڭ ، يېرىلغاندۇ ئېرىق سۇسىز ،
كويۇپ كۇل بولدى مېھنەتنىڭ نىشانى-ئوي-ئىمارەتلەر .
دالالار چول،زاۋۇت ئىشسىز ، ئوقۇشلار يوق، چىراي سولغۇن ،
تۇتۇشتى ياقىسىنى توۋا! - دىدى ئەھلى - جاماەتلەر .
بوۋامدىن ئاڭلىغان ئەردىم قارا كۇنلەر ئازاۋىنى ،
گويا تەكرار ئايان بولدى يوقالغان شۇم ئاسارەتلەر .
دىدىم مەنمۇ نىمە غەۋغا ، يېتەرگە مۇددىئا قايسى ؟
ۋە ياكى كەلدىمۇ چوچەك ئارا ئىشتكەن قىيامەتلەر .
ئۇلۇغ ئولكەم ـ ئانا يۇرتۇم تىزىنى پۇكمىگەن ياۋغا ،
ھوكۇم سۇرگەن ئەمەس ھەرگىز ، جازالانماي خىيانەتلەر .
غەزەپنىڭ كەلكۇنى يامراپ بوسۇپ ئوتكەن دوزاقلارنى ،
تامام قىلغان ئاخىر خەلقىم دىلىدىن ئاھۇ - پەرياتلار.
ھىلى ھەم ئۇرغىدى نەپرەت قىساسىنىڭ نەيزىسىن بەتلەپ،
غۇلاپ چۈشتى مېنى پىغانىمان قىلغان كاساپەتلەر.
بۈيۈك تارىخ دىيارىمغا باھارنى قايتۇرۇپ كەلدى ،
دى تەھقىقكى باھارنىڭ قوينىغا سىغماس نىجاسەتلەر.

بۈگۈن شات سەن، خاراپلىقتىن قۇتۇلدۇڭ تاكى مەڭگۈگە.
تيانشان تاجىسى بولدۇڭ، ھاياتىڭ بەختىيار مىڭ ئوي.

سېنى كوردۇم، دىلىمغا ئۇرنىدى ئۇنلاپ ئەسىردىن نۇر،
تېخىغىچە كورمىگەنلەرنىڭ نىگارى - زۇلخۇمارمىڭ ئوي -

ئەسلىمە

كىرىپ ئوتتۇز يەنە بەشكە كورۇپمەن خوپ كارامەتلەر،
ئوتۇپتۇ كوپ كىشى باشى ئارا كورمىڭ مالامەتلەر.
جاھاننىڭ ھوسنىگە يارقىن ئېچىپ ئەردىم سۈيۈشتىن كوز -
ماڭا كۆلگەن ئىدى ئەلمۇ، دىنيان كورگەن ھالاۋەتلەر.
ھە راستلا ئەجرىلەر قىلدۇق، ئېچىلدى لالىلار خۇشبۇي،
ۋەتەن باغرىغا لىباس بوپ يېپىلدى ھور پاراغەتلەر.
ئوسۇپ ئەقلىم ئىشەندىم خەلق يولى جەڭدە ھامان غالىپ،
ئېلىشتىم نەچچەرەت كەسكىن، كورىگە كىردى نامەرتلەر.
قەلەم ئالدىم ۋە يازدىمكى: شۇ بۇ ئىقبال ھايات مەڭگۈ -
سالالماس قول ئاڭا زىنھار، دىلى مۇدھىش قاباھەتلەر.
لېكىن ئومرۇمدە ساق ئون يىل بوپ تارىخ ۋارىغى ئاپپاق،
گويا كوز ياپرىغى يەڭلىغ چېكىپتۇرمەن نادامەتلەر.
نە ئاقتۇر، ئۈستىدە قاننىڭ ئىزى يالداملار بولدى،
ھىلى ھەم سىلىسام كوكسۈم ئارا پۇتمەس جاراھەتلەر.
كەبى قۇم ئاستىدا قالغان، ئۇزاق ئوتمۇشتىكى كارۋان،
كومۇلدى ئىز - دىرەكسىز بوپ بۈيۈك غايە، شىجائەتلەر.
تۇتۇپ قولغا تاياق - توقماق، كېزى كەلسە ئورۇپ يەنچىپ -
ئېلىپ كەلدى زامانەم قوينىغا ئاپەتنى جاللاتلار.

ۋەدىسىز شۇ ئەندى قولدىن بەرمىگەيمىز غەلىبىسىنى،
ھەرنە كۆلك، شات ـ خوراملىق سەيلىنى ئاقسۇدا كور.
ئەخمىدى، قايدا بەخت دەپ بوينۇڭنى سوزما تەلمۈرۈپ،
بەختكە تولغان ئارزۇ بوستان ئەۋجىنى ئاقسۇدا كور.

تەشەككۈر

«مەشھۇر مۇقام ئالىمى، شائىرە ئامانىسا خېنىم» ناملىق سۈرەتنى كورۈپ رەسسام غازى ئەمەتكە بولغان چەكسىز ھورمەت ھىسسىياتىم بىلەن قولۇمغا قەلەم ئالدىم:

رىزادۇرمەن، زۇلالسەنئەت بېغى ئىچرە شىكار قىلدىڭ،
مۇقاملار يۇرتىغا ھەيكەل قويۇشنى ئىختىيار قىلدىڭ.
پىرى چەڭگىن ① يارالغان ئول قەدەم يەر كەنت سارايىنى،
ناۋايۇ ـ نەزمە بابىدا تېڭى يوق زۇلخۇمار قىلدىڭ.
بوۋاملار ۋەسلىنى ئىزدەپ خىيالىم ئەيلىگەن پەرۋاز ـ
مەھەل، سازەندە تەييار دەپ سىنەمنى بىغۇبار قىلدىڭ.
گويا شۇدەم ئەسىرلەر ئىلكىدە ھورمەتتە تۇردۇق بىز،
يۈرەكلەرنى مۇقام خاقانىغا بىقارار قىلدىڭ.
پىرىشتەدەك قولۇڭ تۇتقان قەلەمدىن ھاسىلىچولپان،
سابانىڭ مەرغۇلى بىرلە ئۇ شال تارىخنى بارقىلدىڭ.
نە تارىختۇر، دىلىڭ يالقۇن،شۇڭا ئوتكەندىمۇ يىللار،
ئانا يۇرتىنىڭ ساداسىغا بولەكچە ئېتىبار قىلدىڭ.

① چەڭگىن — ئۇيغۇرلارنىڭ قەدىمقى مۇزىكا ئەسۋابىنىڭ نامى

ئانا باغۋەن ئۇلۇغ كومپارتىيەم پەرۋىش ئېتىپ باغنى ،
نىسىپ قىلدى يەنە بىزگە تېخىمۇ شات-سائادەتلەر .
قارايمەن تاك ۋىسالىغا زامانەم بولبۇلى خەندان -
ئۇرۇر، چۈنكى مانا ئالدىمىزدا دۇرمىزان-كاپالەتلەر .
ئوكۇنمە ئەخمىدى ئۇن يىل ئىچىدە كوپ ئېقىل تاپتىڭ ،
ئەقىل ئۇلكى، خەلق غالىپ ،ياۋۇزغا نەق ھالاكەتلەر .

ئارزۇ بوستانى

« جەنۇبىي شىنجاڭدىن ئۇمىت بار ... »

-- گېزىت خەۋىرى

تا ئۇمىت بولسا جەنۇپنىڭ پەيزىنى ئاقسۇدا كور ،
نە جەلۇپ، ئاقباش تىيانشان لەۋزىنى ئاقسۇدا كور .
تاغ - دالانى باغۇ بوستان قىلمىغىچە توختىماس ،
ئىشقى يالقۇن خەلقىمىزنىڭ قەلبىنى ئاقسۇدا كور .
نەچچە مىڭ يىللاپ چىلىشقان ياۋنى تار-مار ئەيلىگەن ،
شاھى پەرھاتتەك يىگىتلەر نەسلىنى ئاقسۇدا كور .
كوڭلى خۇشنۇد،لەيلە بويلۇق ، مەڭزى گۇلدەك ئوت يۇرەك ،
ياكى شىرىن ، ياكى زوھرا ۋەسلىنى ئاقسۇدا كور .
سۇت بېرىپ پەرزەنتىگە ئاچقان قۇچاق، تەكلىماكان،
نەھرىنىڭ سۇيىگۇ - مۇھەببەت مەۋجىنى ئاقسۇدا كور.
دوستقا مۇشتاق، ياۋغا خەنجەر، ئىشتا چاققان، پەھلىۋان،
بەستى تاغدەك زەربىدارلار قەھرىنى ئاقسۇدا كور.

ئەخمەتۋاھىدى

ئوتۇك سودىسى

(ساتىرا)

بىر ئۆتۈك ئالماقچى بولۇپ بازاردىن،
خېلى كۆپ يول ماڭدىم دۇككان ئارىلاپ.
دوقمۇشتا ئۇچرىتىپ مۇزدۇز ئۇستامنى،
— ئۆتۈكنى ساتامىلا؟ ـ دېدىم ئالدىراپ.

كۆرىنىپ سادا، پاك ھۈنەرۋەنلىكى،
ئۇستامنىڭ ئاقارغان بۇرۇتلىرىدىن،
ياغاتتى ئادالەت، ساخاۋەت دېگەن
پىچىرلاپ ئوقىغان دۇرۇتلىرىدىن.

ۋاپاسىز يىللارنىڭ شاھىتى بەلكى،
قاپ ـ قارا قوللىرى، مۈكچەيگەن بېلى.
ۋە لېكىن شۇنچە شات، شۇنچىلىك تىمەن؛
لاپ ئەمەس چاقماقتەك راۋاندۇر تىلى.

مۇھەببەتلىك ۋۇجۇدۇڭ لاۋىلداپ گوياكى ئوتقاشتەك،
تىيانشان نەسلىدە شوھرەت، غۇرۇر ۋە ئىپتىخار قىلدىڭ.
مەگەر كورسە جىمى ئۇستاز ئىجادىڭغا قالۇر ھەيران،
ئوزەڭنى چۈنكى ئەجداتلار يولىغا توھپىكار قىلدىڭ.
دىگەيمەنكى··· ئۇلۇغ تارىخ گۇۋاھى، ئاشىناسى سەن،
بالاڭ ـ چەۋرەڭگە، خەلقىڭگە جاۋاھىر يادىگار قىلدىڭ.
تەشەككۇر ئەي پىرى غازى، سېنىڭ بىرلە ئايان ئارزۇ،
ئانامغا جان بېرىپ ئولمەس، ئەبەتلىك بەر چىنار قىلدىڭ.

ئۇزاتتى ئوتوكنى ماڭا خوشچىراي،
بىر تاغار گەپ سېتىپ ھۈنەرنى داڭلاپ.
قىزىقىپ بازارچى تەرەپ - تەرەپتىن،
يىغىلدى ئۇستامنىڭ گېپىنى ئاڭلاپ:

- كاپكازچە تىكىلدى، رەختكە قارا ،
جاڭگالدا كەيسەڭمۇ ئون يىل چىدايدۇ.
چەملىرى قاتمۇ - قات پاشنىسى پۇختا،
توپىدا ماڭساڭمۇ ھەم غاچىلدايدۇ.

خىرومى شاڭخەينىڭ، چەمى غۇلجىنىڭ،
ئىزدىمەس تۇمشۇغى توقماقتا ئۇرسا.
قاراپ باق پەدە كار، پوسۇنلىرىغا،
ھەممىنى تارتىدۇ پاقىراپ تۇرسا.

تېپىلماس ھونەردە قىلچىلىك ئېبۇەن،
قېنى، تىلىڭ بولسا سوزلە خالايىق.
پۇلۇڭغا قارىماي كىيەۋال ئۇكام،
ئوتىكىم سېنىڭدەك يىگىتكە لايىق».

ئۇستامنىڭ سوزلىرى ياقماي قۇلاققا،
يىغىلغان كىشىلەر زېرىكىپ كەتتى.
پول دېگەن سەن - بىزگە قولنىڭ كىرىدۇر،
ئادەمگە ئاش-ئوزۇق ياخشى گەپ دېگەن.
ئادەمدە ئادەمدەك خىسلەت بولمىسا،
ئوتقىمۇ تاشلايدۇ پايدا - نەپ دېگەن.

سۆرتىدى ئۆتۈكنى يەڭلىرى بىلەن،
توپا ۋە چاڭلارغا كايىپ بىر هازا.
سوزلىدى ئۆزىگە پىچىرلاپ ئاستا:
”خېرىدار قارىمىغۇ، ئىنساپسىز بازا!“

گەپ ساتماي نەرقىنى ئېيتىڭا، - دېسەم،
ۇستام قىزىرىپ تېرىكىپ كەتتى:
— توشقاننىڭ تېرىسىمۇ بولىدۇ ئۆتۈك،
ياخشىراق بىلىۋال باها پەرقىنى.
بىكارغا بېرىشكە يارايمەن ئۆكام،
ئالدىرىما سوراشقا ئۆتۈك نەرقىنى.

ئەلىك كوي قىلىشتى بەرمىدىم هېلى،
ئاتمىش كوي تاشلايدۇ ئالسىمۇ ئوغرى.
يەتمىشكە ئېلىۋال دېگەن باها شۇ،
سەكسەنگە سېتىلسا بولاتتى توغرى.

ئۈنى دەپ، بۈنى دەپ سالا - سۆلۈچى،
ئۆتۈكنى ئاتمىش كوي قىلىپ پىچىشتى.
بوپتۇ - دەپ پۇلۇمنى ساناي دېگەندە،
ئۇستامنىڭ ئاغزى يەنە قىچىشتى:

— هەسسىنەي ئۆتۈكۈم ئەرزان كەتتى - دەپ،
دەرۋەقە، پىشانەڭ ئوڭ ئىكەن ئۆكام.
سېنىڭدىن باشقىغا بەرمەيتتىم ئۆكام،
پۇلدىنمۇ يۈز - ئابروي چوڭ ئىكەن ئۆكام.

ئەرزىمنى ئاڭلاشقا كىمنىڭ چولىسى،
شەرئەت يالغانغا شېرىكمىكىنتالڭ.

زىيانغا ئولمىدىم، بىراق، ئالدامچى،
ھىلىلىق ئىشلىتىپ پۇلۇمنى ئالدى.
خەيرىيات، بۇ ئاددى ئوتۇك سوددىسى،
ئەمدى گەپ راستسوزلەش ئۇستىدە قالدى.

1962- يىل 20- فېۋرال، كەلپىن

سۇيگۇ خېتى

مەن كوڭلۇمنى قويىۋەتسەم مەيلىگە،
بارماقچىكەن سېنىڭ بىلەن سەيلىگە.
مەپتۇن بولۇپ چىرايىڭغا، نازىڭغا،
كىرەلمەيمەن بەڭۋاش كوڭۇل كەينىگە.

يوشۇرسامىمۇ بىلىنۋالدىڭ سىردىمنى،
كوپتىن بۇيان كوڭلۇم سېنى تارتىدۇ.
ھەر قارىسام سېنىڭ ئايدەك يۇزۇڭگە،
نىمىشقىكىن بىر گۇمانىم ئارتىدۇ.

بىلىپ شۇنى سوراپ قالدىڭ مېنىڭدىن:
— چىرايلىققا ئاشىق بولۇش گۇنامۇ؟
مەن سورايمەن جېنىم سەندىن ئېيتقىنا،
مۇھەببەتكە زادى چىراي كۇۋامۇ؟

تۇققانلار، بازارنى باستى يالغانچى،
هوشيارراق بولۇڭلار ھۇنەرى ساختا.
ئىچىدە يىرتقۇچ تولكوز قاترايدۇ،
ۋە لېكىن تىڭشىساڭ گەپلىرى پاختا.

ئۇتۇكنى كەيگەنلى ھەپتە - ئاي ئۇتمەي،
بەئەينى قار كەبى ئاقىرىپ كەتتى.
بىر كۈنى كىيەي دەپ قونچىدىن تارتسام،
پەرت قىلىپ يىتىلدى، پەشنىگە يەتتى.

”توقماقتا ئۇرسىمۇ ئېزىلمەس تۇمشۇق“
ئىشتىنىڭ قۇيرىغىدەك ئۇرىلىپ قالدى.
بىر پاشنا ئۇياقتا، بىرى بۇياقتا،
ھەتتا ئارقامدا سورۇلۇپ قالدى.

زاڭلىقچى دوستلارغا بولدى تاماشا،
يىگىتلىك ئابرويغا يەتتى كوپ ئىزا.
قەلبىمدە قاينىغان غەزەپ - نەپرەتتىن،
ئىككى كۈن گېلىمدىن ئۆتمىدى غىزا.

ئۇستامنىڭ ئېچىلىپ گۆلقەقەلىرى،
رازىدۇر ئامىتى كەلگەنگە بۇدا.
ۋە ياكى هارامنى ئوغرى كوتۇرۇپ،
رىسقىنى يانچۇقتىن قىلغاندۇ جۇدا.

نەپرەتلىك ئۇستامنى كورمىدىم ئەسلا،
بىلمەيمەن ئولدىمۇ - تىرىكمىكىنتاڭ.

باقسام ئۇن توت يېشىمغا،
تاج كىيىپسەن بېشىمغا.
ەخمەت شەرۋەت ئېشىمغا،
كۆرەشكە تەشنا ۋەتىنىم.

باسسەن تېخى ئالغا،
يېتىسەن ئىستىقبالغا.
مەشھۇرسەن يەر - جاھانغا،
گۈللەپ - ياشنا ۋەتىنىم.

1964 - يىل، 1 - ئوكتەبىر، ئۈرۈمچى

ئانا يەر

تەر تۆككىن ماڭا دەپ ئانا يەر،
قوشقانىدىڭ سەن مېنى قاتارغا.
گەر رىزا قىلسام ھەققىم يوق،
ئۆلگەندە پۇت سۇنۇپ ياتارغا.

☆

ئوڭۇممۇ - چۈشۈممۇ بىلمىدىم
يۈرەرمەن تارىمنىڭ بويىدا.
جاپانى تاماشا ئەيلىدىم،
باغرىڭنى گۈللىتىش كويىدا.

ئاي جامالىڭ ئوخشىمىسا دىلىمغا،
چىراي دىگەن كۆزگەكىرگەن تۇتۇنكەن.
چىرايلىقتىن ئەپقاچىمەن كۆزۈمنى،
چۈنكى، كۆڭلۈم ئۆمۈر بويى پۈتۈنكەن.

چۈشەنگەنسەن مىنىڭ سۆيگۈ سىررىمنى،
ئاي يۈزۈڭگە ئىيتالمىدىم تەپ تارتىپ.
چىرايىڭنىڭ گۇۋالىققا ئىشىنىپ،
چىدالمايمەن ئۆمۈر بويى دەرت تارتىپ.

ئوقۇپ باقساڭ مۇشۇ سۆيگۈ خىتىمنى،
ئىزهار قىلدىم تۇنجى مۇھەببىتىمنى.
ئىشەنمىسەڭ يۈرۈكۈمنى يىرىپ باق
سەن چىقمىساڭ يوتكىۋىتەي ئىتىمنى.

1963- يىل 15- ئوكتەبىر ئۈرۈمچى

ۋەتىنىم

مەدەنگە بايدۇر تاغلىرىڭ،
بىهىش پۇرايدۇ باغلىرىڭ.
مەڭگۈ خۇشاللىق چاغلىرىڭ،
بەختكە ئاشىنا ۋەتىنىم.

بەخت دەپ بىلەرمەن ئانايەر،
باغرىڭغا ئاققۇزغان تەرىمنى.
ئۈزۈلسە ۋەسلىڭدىن ئەقىدەم،
ئادەم ـ دەپ سانايسەن نەرىمنى؟

ھە، شۇڭا، ئانا يەر باغرىڭغا،
تەرىمنى ئايىماي توكەرمەن.
ئۆنمىسە، ئۈنىڭدىن بىر گىيا،
تۈگىمەس غەملەرگە چوكەرمەن.

1969- يىل، ماي قىشقەر-مەكىت

ئىشەك بىلەن قوي

(مەسەل)

بىر ئېغىلدا ياشايدىكەن ئىشەك بىلەن قوي.
قوتىرىسىمۇ كاللىسىدا ھەر خىل يامان ئوي.
يوۋاش قوينىڭ ئىشەكۋايغا ئىخلاسى چىڭكەن،
لېكىن، ئىشەك ياتسا ـ قوپسا قۇلىغى دىڭكەن.
ئىشەكۋاينىڭ ئېغىز ـ پۇتى تۇرمايدىكەن بوش،
شۇم نىيەتتە كوڭلى ئەسلا بولمايدىكەن خوش.
ئەپەر ئىكەن توخۇ، توشقان، غازغا كورگەندە،
چىشلەيدىكەن خوشامەتنى ئازنى كورگەندە.

بېشىمغا قىرۇلار قوندۇردى،
ۋاپاسىز يىللارنىڭ ئەلەمى؛
سېزىلدى سۇرىتىم بەتلەرگە،
قولۇمدا لۇتۇنىنىڭ قەلىمى،

قومۇشلار سورايدۇ ھالىمنى،
تەسەللى ئېيتىدۇ كەتمىنىم.
جاپانىڭ تاغلىرى ئۇشنەمدە،
مەن ئاگا زارلاپمۇ كەتمىدىم.

ئىچىمدە روزايۇ، تىلدا توي،
قولۇمۇ كىپ قالدى ئۇسۇلغا.
ھەسرەتلىك ياشلىرىم قۇيىلار،
قارىسام چېچىلغان ھوسۇلغا.

....

سېنىڭدىن ئۇنگەن بىر دەرەخ مەن،
كوكلىدىم نۇر ۋە سۇ، ھاۋادا.
قۇرۇيمەن ئايلىنىپ قاخشالغا،
سېنىڭدىن ئۇزۇلسەم ناۋادا.

ھەر گىيا، ھەر چىمدىم توپاڭدىن،
ئەجداتلار ھىدىنى پۇرايمەن.
ياپرىغىڭ ھىكمەتلەر قامۇسى،
تېشىڭدىن جەڭنامە سورايمەن.

ئوتسۇن كۈنۈڭ ئاتاڭ بىلەن ئاناڭنى بىلمەي،
جىمى مەخلۇق ئۇرۇپ ـ تىللاپ كوزىگە ئىلمەي.
بىر قوزۇققا باغلىنىپ سەن قۇللۇقتا ئوتكىن،
ئۇرۇق ـ تۇققان ، دوست ـ يارانسىز تۇللۇقتا ئوتكىن »
شول ۋەجىدىن ئىشەكۋاينىڭ مۇڭگۈزى يوقمىش،
مۇڭگۈزى يوق ئىشەكۋايدىن قوي كوڭلى توقمىش.
ئىشەكۋاينىڭ ئۇممەت باغلاپ ئەشۇ داۋاغا،
ھاڭرار ئىمىش دائىم قاراپ كوككە ـ ھاۋاغا.

1973 ـ يىل مارت، ئۈرۈمچى

ئەمدى

(مۇخەممەس)

يېڭى دەۋران، يېڭى ئورلەش كوڭۈلنى قىلدى شات ئەمدى،
تۈمەنىمىڭ ئەندىشە ـ غەملەر بىلىم ئەھلىگە يات ئەمدى،
تاپار تاغدىنمۇ چوڭ قىممەت ھالال ئەمگەك ئىجات ئەمدى،
ئىجاتچان، ئوت يۈرەك خەلقىم كىشەنلەردىن ئازات ئەمدى،
ئېچىلدى پەندە داغدام يول سېلىشقا جەڭگە ئات ئەمدى.

ۋەتەندە تەلۋە ـ شەيتانلار قۇرۇق گەپتىن بازار قىلغان،
ئىلىم ـ پەن باغىنى چەيلەپ گىياسىزچول، مازار قىلغان،
بىلىم سۈيگەن ئىجاتكارنىڭ دىلىغا كوپ ئازار قىلغان،
تىرەپ پىشانىگە مىلتىق قارا تارىخ يازار قىلغان،
ئوتۇپ كەتتى ئەشۇ كۈنلەر دىمەيمىز پەندىيات ئەمدى.

كۈندىن ـ كۈنگە يامان بوپتۇ ئىشەكنىڭ ھالى،
چاغلايدىكەن ئۆزىنى ئۇ يولۋاستىن ئالى.
ياتسا ـ قوپسا قولدا ئىكەن ئىشەكنىڭ مەيلى،
ناخشا ئېيتىپ گۈلزارلىقتا قىلاركەن سەيلى.
چۈش كورەركەن ئىشەك ئالتۇن ئېگە ـ توقامنى،
ھاڭرايدىكەن شۇڭا ھەر كۈن بىر خىل مۇقامنى:
" ئەي خۇدايا ،مۈڭگۈز بەرسەڭ ئۈسسەم قوينى،
يارىم بىلەن ئويناپ ـ كۈلۈپ ئوتكۈزسەم توينى.
خوشامەتنى بىلمەيدىكەن قوي دىگەن ساراڭ،
بېشىنى تىقىپ ئوتلا يەيدۇ، سالمايدۇ پاراڭ.
كېلىشمىدى قوي بىلەن ھىچ مىجەز ـ خولۇقۇم،
ئوخشاشمىدى رەڭگى ـ روخسار، شەكىل ـتۇرۇقۇم.
توخۇ ـ توشقان، ئودەك ـ غازنى يەكلىمەيدىكەن،
ھويلا ـئارامغا كىرسە ـ چىقسا چەكلىمەيدىكەن.
قويغا قىلغان ئىقىدەممۇ كەتتى بىكارغا،
ئەسقاتمىدى بىر قېتىممۇ چىقسام شىكارغا.
ئەي، خۇدايا، قانات بەرسەڭ ئۇچسام ھاۋاغا،
قوي ئۈستىدە ھوزۇرۇڭغا چىقسام داۋاغا.
شۇ خىيالدا ئىشان بولدۇم بېشىمدا سەللە،
مەدەت بەرگىن چىقالمىدىم ئېگىزكەن پەللە.
ھەمرا قىلغىن ماڭا ئوخشاش ئىشەكتىن بىرنى،
گاھى يىغلاپ، گاھى كۈلۈپ ساقلىدىم سىرنى "
ئىشەكۋاينىڭ پەريادىنى ئاڭلاپتۇ ئاللا،
كوك قەرىدىن شۇنداق سادا كەپتۇ دەرھاللا:
" ئىشەك دىگەن نامىڭ بىلەن مەشھۇر سەن ئەلگە
مۈڭگۈز بەرسەم ھاياتلىقتىن قالمايتتى بەلگە.

ئىچىپ كوزنى ئەگەر باقساڭ جاھان ئەھلى مارس ئايدا،
تومۇر ئادەم قىلار پەرۋاز چۈشۈڭگە كىرمىگەن جايدا،
بۇرادەر ئېھتىيات قىلغىن، قۇرۇق گەپ بەرمىدى پايدا،
ئىجات تۇلپارىنى جۇرئەت تاياغىدا ئۇرۇپ ھەيدە،
قىزارسۇن يۈز تەبىئەتتىن سوراشقا ئىلتىپات ئەمدى.

يۈرەكتىن چىن قەدىرلەيمىز بۈگۈنكى بۇ باھار ـ يازنى،
ئۇنىڭ شەنىنى كۈيلەيمىز چېلىپ ياڭراق ئېسىل سازنى،
ئىلىم گۈلشەنىدىن قوغلاپ قۇرۇق سولەت شەكىلۋازنى،
يازايلى بۇ كۈرەشلەردە ئۇزۇپ چىققان چەۋەندازنى،
چېنىققان گاڭ قەلەملەرنى باسالماس قىلچە دات ئەمدى.

1977 ـ يىل مارت، ئاقسۇ

قۇتلۇقلايمىز ۋەتەن تويىنى

جاراڭلىتىپ زەپەر كۈيىنى،
چاڭ كەلتۈرۈپ تارىم بويىنى.
قۇرۇپ بەزمە قان ـ قېرىنداشلار،
كۈتىۋالدۇق ۋەتەن تويىنى.

قەلبىمىزگە بېغىشلاپ ھوزۇر،
ئانا ۋەتەن ياساندى پۇزۇر.
چېكىسىگە قىستۇق گۈل ـ غۇنچە،
مۇيارەكلەپ تويىنى مەغرۇر.

بۇگۈن كۆلمەكتىمىز مەغرۇر ئىشانغا يول ئېچىلدى ـ دەپ،
قىلىشتۇق تەنتەنە پەنگە قۇياش نۇرى چېچىلدى ـ دەپ
هوزۇرلاندۇق پىداكارلار ئۇسۇپ ساغلام يېتىلدى ـ دەپ،
غەزەلخان باشلىدى نەغمە ئۇنۇمگە ئۇن قېتىلدى ـ دەپ،
يارالدى بەختىيار ئەلدە يېڭىچە كەيپىيات ئەمدى.

ئىجات ئەھلىگە جان بەردى ئۇلۇغ پارتىيە پەرمانى،
قاناتلاندۇردى سۇمرۇغنى ياراتقان يېڭى دەۋرانى،
جاھاننى لەرزىگە سالدى زەپەرنىڭ كۈلكە ـ خەندانى،
جۇشۇشتى بەيگىگە تۇلپار كۆلۈپ ئارزۇ ۋە ئارمانى،
يۇرەكتىن ئۇرغىدى جۇشقۇن غەيرەت ـ ئىجتىھات ئەمدى.

شەرەپلىك پارتىيە بىزنى ماڭار جەڭلەردە يول باشلاپ،
ئۇزۇن سەپەرگە ئاتلاندۇق كاشالنى ئىرغىتىپ تاشلاپ،
ئېچىلغاي رەڭمۇ ـ رەڭ گۈللەر ئىلىم ـ پەن باغىدا ياشناپ،
يارالماس موجىزە ئەسلا بىكار ياتقانغا يانپاشلاپ،
مۇقەددەس بۇرچىمىز پەندە ياراتماق كەشپىيات ئەمدى.

ئازات، هور دەۋرىمىز ئەيمان، ماڭاردىنى باهار ئەتتى،
قاراڭ، كومپارتىيە نۇرى باهار ئۇستىگە نۇر سەپتى،
قەپەزدىن قۇتۇلۇپ بۇلبۇل قىلىپ خەندە كۈلۈپ كەتتى،
يۇرەكلەر زوق هاياجاندا يىنىپ ئۇتتەك خۇشال تەپتى،
قۇرۇق گەپ ساتقۇچى مازلار بازار يوق بولدى مات ئەمدى.

زەپەر ناخشىسى

ئىلىم ـ پەنگە يۈرۈش قىلدۇق . ،
غەلىبە ئىشقىتولۇپ يۈرەككە.
خاسىيەتلىك يېڭى دەۋرىمىز ،
غەيرەت بەردى ئىشچان بىلەككە.
ۋەتىنىمدە زەپەر ناخشىسى،
كوتۈرۈلدى ئاسمان پەلەككە.

پارتىيىمىز سالدى پايانداز ،
يولىمىزغا ـ كەڭ كېلىچەككە.
گوياكى توز قانات يايغاندەك،
تولدى ۋەتەن رەڭدار چېچەككە.
ئاچتۇقسەھىپە تارىخ بېتىدىن،
يەتتى خەلقىم ئارزۇ ـ تىلەككە.

« تۆت مەرەز » نىڭ قالپاق ـ توھمىتى،
بېشىمىزدىن كەتتى كەلمەسكە.
قىزدىماقتا يوبجىنجەڭلىرى،
تۈمەن تۈلپار چۈشتى بەس ـ بەسكە.
ھايات قايناق ، زامانىم پارلاق،
دەۋرىم تولدى ئېسىل خىسلەتكە.

تىيانشاندا قىزىلدى مەشرەپ،
بۇلبۇل مۇقام ئوقىدى دەسلەپ.
پەرىزاتلار چۈشۈپ ئاسماندىن،
ساما سالدى تويىنى تەبرىكلەپ.

ئۇيغۇر يىگىت چالدى راۋاپنى،
شاڭخەي قىزى سۇندى شاراپنى.
ئاقىن ئېيتقان ئۆلەڭ - قوشاقنى،
ئېرچى بەردى لايىق جاۋاپنى.

دىلىمىزدا ۋەتەننىڭ نامى،
قولىمىزدا غەلىبىنىڭ جامى.
نەغمە بولۇپ ئۇرغىدى دىلدىن،
ئوتتۇز يىللىق بۇ توي ئىلھامى.

غەلىبىمىزنى قىلىپ تەنتەنە،
بەل باغلىدۇق ئورلەشكە يەنە.
داۋانلاردىن ئاشتى تولپارلار،
مەنزىلىمىز كورۈندى ئەنە.

☆

ۋەتەن ھوسنۇڭ جەننەتكە تەڭداش،
شانۇ - شەرەپ پەقەت ساڭا خاس.
ئومۇر بويى كۈيلەيمىز سېنى،
نىشان بويلاپ ئورلە، ئالغا باس!

1979 - يىل سىنتەبىر، ئاقس

تووۋا دەپ تۇتمۇدۇم ياقامنى،
كورۇپ سەن ئېپ كەلگەنسوۋغىنى.
ئۇزاتتىم ھەر قېتىم شادىمان،
ئولۇمگە قىچقارغان دوغىنى.

تىزگىنىك ھەر قاچان قولۇمدا،
مىنۇتۇك ئوتمەيدۇ بىكارغا.
ئىجادىم دۇلدۇلى يۇگەنسىز،
ھەر مىنۇت چىقىدۇ شىكارغا.

نەزەر سال كالىندار بېتىگە،
ئىجادىم تامغۇسى بېسىغلىق.
ئوغلۇمغا بەخشەندەم شۇ مېنىڭ،
بوينۇڭغا موجىزەم ئېسىغلىق.

ئىخ، يەنە كەلدىڭسەن يېڭى يىل،
موجىزە تولدۇرۇپ قوينۇڭغا.
ھە، شۇڭا تەبرىكلەپ دىلىمدىن،
سۇيىمەن گىرەسىپ بوينۇڭغا!

1981 - يىل 1 - غىنۋار، ئاقسۇ.

ئەمدى دوستۇم قالمىدى بازار،
قۇرۇق گەپكە، قۇرۇق سولەتكە.
ئىشلەش كېرەك جاسارەت بىلەن،
چوڭقۇر چوكۇپ ئەمەلىيەتكە.
گۈل - چېچەككە ئوراپ ۋەتەننى،
ئېرىشىمىز شانۇ - شەرەپكە.

كۆلدى خەلقىم، كۆلمەكتە زامان،
مەزمۇن كىرىپ ھۇنەر- سەنئەتكە.
زامانىۋى دولەت قۇردىمىز،
كەلدۇق ئەمدى قەتئى نىيەتكە.
پارتىيىمىز يېڭى موجىزە،
توھپە قوشۇپ ئىنسانىيەتكە.

1978 - يىل 8 - ئاي، ئاقسۇ

يېڭى يىل ئىلھامى

مۇبارەك، ساڭا ئەي، يېڭى يىل،
قوينۇڭغا كىردىمەن سالام - دەپ.
تۇيۇلدۇڭ بىر سوئال قىيغاندەك،
غەيرەتكە تولدۇڭمۇ بالام - دەپ.

قىسمىتىڭ تاۋلىدى ئىرادە،
يىراقمەن سەپەردە ھېرىشتىن.
ئادىتىڭ كېلىشىڭ - كەتمىشىڭ،
زەررىچە قايغۇم يوق قېرىشتىن.

قار ياققاندا

« بايلىققا تولدى قوينۇم، ـ دېدى تۇپراق،ـ
ئاسماندىن توكۇلۇپ ئاق كۇمۇش تەڭگە »
« كېلىدۇ زۇمرەت سۇلار ، ـ دېدى دادام، ـ
بىز بۇ يىل ياسىغان كەڭ تاش ئوستەڭگە »

ئار كەبى ياغدى دىلغا شېرىن خىيال،
چېكىلگەن دېرىزەمگە گۇل ـ چېچەكتىن.
نامايان بولدى يۇرتۇم گۇزەللىكى،
جىلۋىدار ئەشۇ پارلاق كېلىچەكتىن.

يېپىندى ئاق شايە تون مايىسخانىمۇ،
ئېسەنگە خامانلاردا تاغ بولىدۇ.
دېخىنىم تۇردى ئىشقا يەڭلىرىنى،
كۇزلۇككە مەدۇرچىلىق چاغ بولىدۇ.

نېمەتكە تولدى يۇرتۇم داستىخىنى،
(هە، بۇ يىل تەبىئەتمۇ شۇنچە سېخى)
كورىمىز چۇشىمىزدە كورمىگەننى،
باھارنىڭ ئەلچىلىرى كەلدى تېخى.

تەبىئەت سۆيەر شۇنداق ئانا يۇرتنى
قىشتا قار، يازدا يامغۇر يۇيۇپ يۇزنى.
باھارنى ئوتكۇزۇدۇ شۇنچە خۇشال،
تەقەززا ئاندىنمۇ بەك كۇتۇپ كوزنى.

باشلىق بولساڭ

باشلىق بولساڭ تۈزۈك بول،
قاش تېشىدەك سىزۈك بول.
خەلقىمىزنىڭ قولىدا،
خۇددى ئالتۇن ئۈزۈك بول.

خۇشتار بولماي ساپاغا،
ئۆزەڭنى ئات چاپاغا.
ئۆز نەپسىڭگە چوغ تارتىپ،
قالما تەنە ـ تاپاغا.

ساقلاي دېسەڭ ئېتىڭنى،
خەلق بىلەن ئىجىل بول.
تىلغا ئالسا توھپەڭنى،
ئۇچۇپ كەتمەي خىجىل بول.

يېڭى ئۈزۈن سەپەردە،
ئەلنى ئالغا يېتەكلە.
خۇددى قىزىل ئۇرۇقتەك،
نەگە چاچسا چېچەكلە.

باشلىق بولساڭ كېيىم شۇ،
ئۆز ـ ئۆزەڭنى كۈزەتكىن.
ئېناۋىتىڭ ئاشسۇن،
خاتا قىلساڭ تۈزەتكىن.

1981 ـ يىل 18 ـ فېۋرال، ئاقسۇ

ئۇنى جىم ياتسۇن دىسەك مېنىڭىن قەلەمنى ئات قىلىپ.
چاپ ئىجات گۈلزارىدا خەلقىمنى ھەردەم شات قىلىپ.

گوركى ۋە لۇشۈن ئىدىك شائىر - ئەدىپلەر بابىدا،
قولغا گەر ئالساق قەلەم ماڭغاچ راۋان ئوز تابىدا.

گەر قازا تاپماي ئامان يەتسەك بۇ گۈلزار ۋەسلىگە،
توزىماس بىر گۈل قېتىلاتتى ئۇشبۇ سەنئەت پەسلىگە.

بەزىلەر يۈز يىل ياشاپ ھەتتا بوغۇلسا قەرزىگە،
سەن ياشاپ يىگىرمە ئۈچ يىل سالدىڭ دەۋرنى لەرزىگە.

تىڭرىقاپ قالماي ئەجەلنىڭ ئىشتىلىرى كەلسە قاۋاپ،
ئاقسۇدەك جەڭگاھتا بەردىڭ يورغا يىللارغا جاۋاپ.

قىلمىدىڭ قىلچە پىسەنت تۇرسا قېلىچلار پاقىراپ،
چامدىدىڭ ئالغا ھامان "قوزغال، كۈرەش" دەپ ۋاقىراپ.

ئوت يۈرەك ئوغلان ئىدىڭسەن ئەل ئۈچۈن سوزلەيدىغان،
كېچىيو-كۈندۈز ۋەتەنىنىڭ بەختىنى كوزلەيدىغان.

نەق گۈزەل ئەخلاق، ئېسىل خىسلەت سېنىڭدە جەم ئىدى.
ھەممىگە قادىر ۋۇجۇدۇڭدا پەقەت "مەن" كەم ئىدى.

ئەرك ئۈچۈن جەڭگە يارايدىغان تاغ سۈپەت يولۋاس ئىدىڭ..
تۈلكىدەك ياتساق كامادا سەن خاراپ بولماس ئىدىڭ.

تەبىئەت شۇنچە گۈزەل، شۇنچە ئۇلۇغ،
ئېخ، ھايات، تەبىئەتتىن گۈزەلدۇر سەن.
مۇجەسسەم سەندە جىمى مۇھەببەتىم،
گۈزەللىك ئاتا قىلغان ئوزەڭدۇر سەن.

1981 - يىل دېكابىر، ئاقسۇ

لۇتپۇللا مۇتەللىپكە

ئەي، ئۇلۇغ شائىر مۇتەللىپ سېغىندىم ئەسلەپ سېنى،
كوز ئېچىپ دۇنياغا ئەلدىن ئاڭلىغان دەسلەپ سېنى.

ئاي ۋە يۇلتۇزدىن سوراپ دەريا بويىنى كېزىمەن،
ئۇچرىسا قۇرداشلىرىڭ خۇددى ئاكامدەك سېزىمەن.

ئاي دىدى بەزلەپ مېنى: «شائىر دىگەن ئولمەس كىشى،
تۇر چېچىپ مەندەك ياشايدۇ يېزىلىپ يىلغا ئىشى.

ئەجرىنى بىلمەكچى بولساڭ يەردىكى ئىزدىن سورا،
قەلبىنى كورمەكچى بولساڭ كوككە باق، ئىزدىن سورا.

بەستىنى كورمەكچى بولساڭ قارىغاي تاققا قارا،
كوڭلىنى بىلمەكچى بولساڭ لالىزار باققا قارا.

زېھنىنى بىلمەكچى بولساڭ ئۇ گويا شەمشەر قېلىچ،
سازىنى ئاڭلاي دىسەڭ دىلىشىپا كەۋسەرنى ئىچ.

غوپۇر ھوشۇرى

يېڭى يېزىغا زىيارەت

(سېكىل)

نۇر بوۋاينىڭ ئائىلىسى

ھەر كۈنى ئىشتىن يېنىپ چوڭ-كىچىك،
چۆرىدەپ رادىيودىن ئاڭلار خەۋەر.
بېيجىڭنىڭ ئاۋازى ھەم زەپەر كۈيى،
ھەر دىلغا چەكسىز شاتلىق بەخش ئېتەر.

بۇنىڭدىن چارەك ئەسىر مۇقەددىم ھال،
رەسىمدەك كۆز ئالدىمدا بولدى ئايان:
چۆرىدەپ تىلەمچىلىك خالتىسىنى،
تەلمۈرۈپ بۇردا نانغا بىر قانچە جان......

شۆھرىتىڭ، نامىڭ بىلەن بوزەك - بېتىملار شات ئىدى،
شۇم نىيەت مەلئۇن سېنىڭ ئالدىڭدا رەسۋا-مات ئىدى.

ئوتىدا كويدۈك خەلقىمىڭ سۆيىدە ئاقتىڭ ھامان،
ۋە لېكىن توستى يولۇڭنى بىۋاپا چېركىن زامان.

كېلىدۇ ئىلھام پەۋەس دىلدا ئېتىڭنى يادلىسام،
چارچىماسمەن قىلچىلىك، ھەتتا تىيانشان ئاتلىسام.

....

كەتتى تۈن، چىقتى قۇياش، كۈلدى ئازاتلىق تاڭلىرى،
كەلدى ياز، كەلدى باھار، سۈزۈلدى زۇلمەت چاڭلىرى.

شان قۇچۇپ يۈكسەلدى تارىخ چوشكەچكە ئىشلار جايىغا،
بەرق ئۇرۇپ غونچە گۈلۈڭ ئېچىلدى-يەتتى ۋايىغا.

جۇ ئانا تۇپراق بۈگۈن بولغاچ مەرىپەت ئوچىغى،
ياش ئۈمىت يۇلتۇزلىرىغا ئېچىلدى پەننىڭ قۇچىغى.

ئاي بولۇپ قالدى ئوتەڭ سەيياھقا بارساق سەيلىگە،
باش ئىگىپ جاھىل تەبىئەت بويسۇندى ئىنسان مەيلىگە.

كور، ئەنە گۈللەپ ۋەتەن نۇرلارغا تولدى ئولكىمىز،
بەختىمىز بولدى نامايان مۇقامدا ياڭراپ كۈلكىمىز.

باشلىدۇق يېڭى سەپەر، كەزدى ۋەتەننى تەنتەنە،
سەن دىگەن مەنزىل تامان ئۇچماقتا تۇلپارلار ئەنە.

1982-يىل 11-ئاي، ئاقسۇ

باھار تاشقىنى

(سىكىل)

تۇنجى باھار

تىراكتۇر جور بولۇپ زەپەر مارشىغا،
گۆكىرەر گۈلباھار زوقىدا ياڭراق.
ئوتۇپ جۇت، يۈز ئاچقان باھار قۇياشى،
نەقەدەر ئىللىق ۋە نەقەدەر پارلاق.

ئۇندەيدۇ تىپرىلغۇ جىگى كۆرەشكە،
ھەر دىلدا يامرايدۇ باھار تاشقىنى.
ھەر كەتمەن چانايدۇ تۇپراقنى ئەمەس،
ئاپەتنىڭ يىلتىزى-تۇت ئالۋاستىنى.

ئىككىنچى ئازاتلىق بەرگەن بۇ باھار،
دىللارغا بەخش ئەتتى پۈتمەس جاسارەت.
قانچە كوپ تەر توكسەك شۇنچە شەرەپلىك،
موقا لغاچ بىزلەرنى بوققان ئاسارەت.

تاغ سۈيى

تاغ سۈيى يېڭى چاپقان ئۆستەڭلەردە.
ئاقىدۇ يېزا بويلاپ دولقۇنلىنىپ.
تاغ يېرىپ سۇ باشلىغان يېڭى يۈيگۈك،
مەرتلەرنى كۈيلەپ ھامان شاۋقۇنلىنىپ.

دوزىغى شۇم ئۆتمۈشتە بۇ يېزىدا،
قەترە سۇ بىلىنەتتى تۈتىيادەك.
ياتاتتى كەمبەغەلنىڭ يېرى چاڭقاپ،
سۇ قاندىن بىلىنەتتى ئەتىۋادەك.

سۇ بۈگۈن كەڭرى ـ تاشا يېزىمىزدا،
ھەممە يەر بولدى ياشناپ گۈل-گۈلىستان.
كۈيلەيدۇ يېڭى، گۈزەل يېزىمىزنى،
بۇلبۇللار زوقى بىلەن ئوقۇپ داستان.

يېشىل سېپىل

ئاسمانغا تىرەپتۇ باش يېشىل سېپىل،
مەپتۇن قىلىپ كاككۇكلارنى ھەر نەۋ باھار.
قورشاۋغا ئېپتۇ قۇملار دوۋىسىنى،
سەپ تارتىپ قەۋەت-قەۋەت، قاتار-قاتار.

ھە، ئەمدى بەڭۋاش بوران خالىغانچە،
قىلالماس مايسىلارنى نابۇت-ۋەيران.
باغلاندى مەھكەم قۇملار دوۋىسىمۇ،
مەيلىچە يۈرەلمەيدۇ كوچۇپ ھەريان.

1974 - يىل 6 - ئاي

زەپەرۇ گۈزەل چاغلار كەلدىغۇ،
دىل جۇشقۇنى بېسىلمايدىغان.
گۈلزار ئارا سايرىسا بۇلبۇل،
غەم-ئەلەمدىن قىسىلمايدىغان.

گۈزەل باھار سېنىڭدىن ئۆزگە،
كويگۈنۈم يوق، سويگۈنۈممۇ يوق.
دەيمەن شۇڭا: كۈيلەيمەن سېنى،
پۈتۈن ئۆمرۈم ساڭا تەسەددۇق.

☆

بەردى چەكسىز ئىلھام، كۈچ-قۇۋۋەت،
خاسىيەتلىك ئۇچىنچى باھار.
ئالار ئەمدى جەننەت تۈسىنى،
مۇقەددەس يۇرت-بۇ ئالتۇن دىيار.

1979 - يىل، 2 - ئاي 8 - كۈنى.

تارىخ جازاسى

سېرىق يوغەي چىرىمىشىپ - يامراپ،
بوزەك ئەتسە گۈلنىڭ ۋەسلىنى؛
چىۋەر باغۋەن پولات تىغ ئۇرۇپ،
قۇرۇتىدۇ ئۇنىڭ نەسلىنى.

☆

گۈلدۈرلەيدۇ شۇئار ساداسى،
يىغىن زالى كەلگەن لەرزىگە.
ئەل ئالدىدا تىترەر بالاخور،
غەزەپ - نەپرەت يەتكەن ئەۋجىگە.

باهار تۈيغۇسى

باھار كېلىپ ئېچىلسا گۈللەر،
قايسى بۇلبۇل سايرىمايدىكەن ؟
گۈزەل باھار زوقىغا چۆمگەن،
قايسى بىر دىل يايرىمايدىكەن ؟

نەقەدەر ئوز، نەقەدەر كوركەم،
بۇ يىل كەلگەن ئۈچىنچى باھار.
تولدى ھەر دىل ئۈمىت ـ ئىشەنچكە
ھەر يۈرەكتە شاتلىق، ئىپتىخار.

بۇرۇن ئوتۇپ كەتتى ئون باھار،
كوكتە بۇلۇت، دىلدا دەرت-ئەلەم.
گۈلزار سولغۇن، بۇلبۇللار غەمكىن،
مىسرا بويلاپ ماڭمىدى قەلەم......

قىزغۇنلارغا ئەجەل بولدى يار،
باغۇەن يەتكەچ گۈلزار قەدرىگە.
تۇمان تارقاپ، چاچتى قايتا نۇر،
ئەزىل قۇياش گۈللەر بەرگىگە.

ئەمدى ياشناپ تولۇق ھوسنىگە،
ئەڭ خوشپۇراق چاچسا قايسى گۈل؛
سالالمايدۇ قىزغۇن دەرت-پىراق،
سايرار ئۇنىڭ بەرگىدە بۇلبۇل.

سېنىڭ ئىبلىس قارا قولۇڭدىن،
بىگۇنا قان تۆرار تامچىلاپ.
قىلمىشىڭنى توسقىنى ئۈچۈن،
تاپتى قازا سەپداش قانچىلاپ!...

ئىنتىزام ۋە قانۇن - پەرماننى،
نەزىرىڭگە ئىلمىدىڭ قىلچە.
خەلق قەھرى نەقەدەر يامان،
لېكىن، ئۇنى بىلمىدىڭ قىلچە!

زەپ ئوخشايدۇ تۆرۆقۆڭشۇ تاپتا،
سۇغا چۆشكەن ئىتقا - لالىمىغا.
كومۇلدۈگەن « لەنەت » ماركىلىق،
قەھرىدىن پۈتكەن تاشقا - چالىمىغا !

ئۆرۈپ، چېقىپ، بۇلاپ - تالىغان،
شۇمپەنلەرچە ئەلپازىڭ قېنى ؟ !
كورەڭلىكتىن جاھانغا پاتماي،
كوكتە قىلغان پەرۋازىڭ قېنى!؟

بۈگۈن سېنى تارىخنىڭ جازا -
توۋرىگىگە قويدۇق، چىڭ مىخلاپ.
بەلكىم، شۇ تاپ تۇتقاندۇر ھازا
توت جادۇگەر ھېقىغداپ يىغلاپ.

بوغۇشلانغان قىلىپ چەمبەر - چەس،
تۇرماقتا ئۇ ئىگىپ بېشىنى.
ئۇنى تۇتقاچ ئەلنىڭ قىساسى،
تۇرماقتا ئۇ توكۇپ يېشىنى.

توت جادۇگەر زورلۇق قىلىشىپ،
قاپلىغاندا بولۇت پەلەكنى؛
نىمىلەرنى قىلمىغان ئىدىڭ،
پۈكۈپ دىلغا رەزىل تىلەكنى!؟

لىن بىياۋدىن، "توت زىيانداش" تىن
ئېلىپ پەرمان تېرىدىڭ بالا.
سېنىڭ ئۈچۈن بايرام بېلغان كۈن،
خەلقىنىڭ ھەق تۇتىمىغى ھازا!

ۋەھشىلىكىڭ تۇپەيلى نى - نى
پىشقەدەملەر ئايرىلدى جاندىن.
بەزمە قۇرۇپ ئىچتىڭ شاتلىنىپ،
شاراپ ياساپ قىپ - قىزىل قاندىن!

قالپاق، كالتەك بولدى قورالىڭ،
قولۇڭدا ئوت، ھەر يانغا ياقتىڭ.
ئەل ئورتەنسە ئازاپ ئىچىدە،
سەن يالقۇنغا زوقلۇنۇپ باقتىڭ.

بۇ داستانىنىڭ ھەر بەت، ھەر قۇرى
چولپان كەبى نۇر چاچار پارلاق.
يازغانلىرىم ئاشۇ داستاندىن،
كوچۇرۇلگەن بىر شانلىق ۋاراق.

☆

بىرىنچى ئاي،

سۇ ئامبىرىنى

ياپقان ئىدى كوك مۇز، ئاپپاق قار.
ئاشۇ كومۇش تۇۋاق ئاستىدا،
شۇ پەيتتىمۇ يەنە سۇ ئاقار.

باھا بىرىپ مۇشۇ تۇرقىغا
يۇۋاش ئىكەن دىمەڭ سۇنى سىز.
سۇنىڭ قەھرى نەقەدەر يامان،
كورمىگەنسىز بەلكىم، ئۇنى سىز.

كېچە، جاھان سىيادەك قارا،
كورۇنمەيدۇ كوكتە يۇلتۇز، ئاي.
ھوكىرەيدۇ خۇددى كالىدەك،
دەھشەتلىك سوغ، شىۋىرغان تىنماي.

تۇيۇقسىزلا يار ئالدى ئامبار،
قاچتى سۇلار قاشنى ئاغدۇرۇپ.
گويا تۇپان سۈيى كەلگەندەك،
ئەلگە ئاپەت ـ بالا ياغدۇرۇپ...

ئەل قەلبىنى يايرىتمۇەتتى،
تارىخنىڭ بۇ ھەقلىق جازاسى.
جۇڭنەنخەيگە ئۇچتى جاراڭلاپ
خەلقىمىزنىڭ رەخمەت ساداسى:

چمۇەر بولغاچ گۇلزار باغۇبنى،
قۇزغۇنلارنىڭ باغرى بولدى قان.
پارتىيىمىزنىڭ مېھرىگە لايىق،
قۇچىمىز بىز جەڭدە شەرەپ - شان!

☆

ئەل دەردىنى ئاساس - ھۇل قىلىپ،
كىمكى سالسا ئۇزىگە راۋاق؛
بولار جەزمەن يەر بىلەن يەكسان،
بۇ - تارىختىن قالغان بىر ساۋاق.

1978- يىل، 10- ئاينىڭ 27 - كۈنى

نىجاتلىق كارۋىنى

پەرزەنت قوشۇن توھپە - ئەجرىدىن
يېڭى جۇڭخۇا - بوستان ياراتتى.
ئەلگە بولغان شەپقەت - مېھرىدىن،
مەڭگۈ ئۇچمەس داستان ياراتتى.

تاڭ سۈزۈلۈپ نۇرلىدى قوياش،
كەڭ زىمىنغا چېچىپ ئالتۇن زەر.
يېتىپ كەلدى شۇ جايغا قىسىم،
بۇ ئەھۋالدىن تاپقاچ تېز خەۋەر.

پەرزەنت قوشۇن يېتىپ كەلگەندە،
جاسارەتكە تولدى ھەر كىشى.
قېرىلارنىڭ كوڭلى بۇزۇلۇپ،
چاناقلاردىن توكۇلدى يېشى.

ئەھۋال ئۇقۇپ توختى شۇجىدىن،
جەڭچىلەرنى تۇرغۇزۇپ سەپكە؛
دەرھال بۇيرۇق بەردى جاڭ لىيەنجاڭ،
نەزەر سېلىپ دادۇي تەرەپكە:

«قېرىنداشلار بىر بەن جەڭچىمىز
يار ئېتىشچۇن ئامبارغا كەتتى.
قۇتقۇزۇشچۇن ئامىنى خەۋپتىن،
قەدىمىمىز بۇ يەرگە يەتتى.

بىز — خەلقنىڭ پەرزەنت قوشۇنى،
خەلق دەردى — بىزنىڭ دەردىمىز.
خەلق ئۈچۈن جاننى تەسەددۇق،
ئەيلەش بىزنىڭ يۈرەك ئەھدىمىز.»

☆

بوستان دادۇي ياتار ئارالدەك،
پايانسىز كەڭ سۇغا چۇمۇلۇپ.
ياتار ئىمدى توت ـ بەش گەز سۇغا،
جىمى زىمىن تامام كومۇلۇپ.

بۇ يەر ئەسلى ئويمانلىق ئىدى،
ئۈچ تەرىپى تۇتاش چولتاقا.
شۇڭا بىر كىم چىللاپ كەلگەندەك،
جىمىكى سۇ كەلگەن بۇ ياققا.

تۇن كېچىدە شۇنچە ئۇلۇق سۇ،
توسۇن ئاتتەك يۇگۇرۇپ كەلدى.
ئېتىز، ئامبار، ئادەم، ئات ـ ئۇلاق...
ئۇچرىغاننى چوكۇرۇپ كەلدى.

بىر دوڭلۇككە توپلانغان ئىدى،
بالانى تېز سىزەلىگەنلەر.
پىسەنت قىلماي خەۋپ ـ خەتەرگە،
چوڭقۇر سۇدىن ئوتەلىگەنلەر.

بىزنىڭ ئۇلۇغ ۋەتىنىمىزدە،
گۈزەل ئەخلاق ھەممىدىن ئەلا،
دوستلۇق قولىن سۇنار ھەر تەرەپ،
بىر تەرەپكە چاڭ سالسا بالا.

« يىغا ئۇنى — بۇيرۇق ! » — دېدى - دە ،
ليەنجاڭ سۇغا ئۆزىنى ئاتتى .
بەدىنىگە مۇزدەك سوغ سۇنىڭ ،
دەھشەتلىك زىخ - نەشتىرى پاتتى .

كېچىپ ليەنجاڭ بېلىگىچە سۇ ،
كىردى ئۆيگە تېنەپ - ئالدىراپ .
دولقۇنلىدى مېھرى قەلبىدە ،
ئوي ئىچىگە زەڭ سېلىپ قاراپ :

تۇرار ئىدى سۇغا چىلىشىپ ،
كىگىز ، پالاز (كاڭغا سېلىنغان) .
رەھىمسىز سۇ ئوچاقتىن كىرىپ ،
تامنى تېشىپ سىرتقا يول ئالغان .

يوتقان يىققان ساندۇق ئۈستىدە ،
كوزىدە ياش ، تۇرار بىر ئايال .
بوۋىقىنى بېسىپ باغرىغا ،
سوغ دەستىدىن تىترەيدۇ غال - غال .

ليەنجاڭ دەرھال سۇ كېچىپ بېرىپ
بوۋاق ئۈچۈن ئاچتى قۇچاقىنى .
قېيىق بولدى قىرغاققا راۋان ،
جەڭچى كۆچەپ ئۆردى پالاقىنى .

جىددى كۈرەش باشلاندى دەرھال،
سۇغا چۈشتى نەچچىلەت قېيىق.
قەھرىتانغا قەيسەر جەڭچىلەر
قىلماس ئىدى پەسەنت قىلچىلىك.

شىددەت بىلەن ئۇرۇپ پالاقنى،
يېتىپ كەلدى بىر چاغ مەھەللىگە..
ئېچىنىشنىڭ ئوتى تۇتاشتى
شۇ تاپ ھەر بىر جەڭچى قەلبىگە:

سۇ ئىچىدە تۇرار ئات ـ كالا،
سۇ ئىچىدە تۇرار ئوي ـ بىساط.
سۇ ئىچىدە تۇرار ئاش ـ ئوزۇق،
سۇ ئىچىدە جىمىكى ھايات …

ماڭدى بىر بەن ئىسكىلات تامان،
بىر بەن ماڭدى ماخو ئىچىگە.
كېلەلىگەي قانداق بىر كۈچ تەڭ،
ئارمىيە ـ خەلق بىرلىك كۈچىگە ؟!

توختى شۇجى ، جاڭ ليەنجاڭ چۈشكەن ـ
قېيىق ئاستا توختىدى مانا .
ئاڭلىدىكى : ئوينىڭ ئىچىدە
يىغلار ئىدى بوۋاق ۋە ئانا .

شۇ تەرىقە قۇتقازدى ئۇلار،
ئادەم، ئاشلىق، مۈلۈك، چارۋىنى.
بىر كۈن، بىرتۈن ئۈزدى قېيىقلا،
بولۇپ گويا نىجات كارۋىنى!

☆

مەشرىق ياقتىن ئۆرلىگەن قۇياش،
چاچقىنىدا كەڭ زېمىنگە نۇر؛
ماكانىغا قايتتى جەڭچىلەر،
قالدى خەلق ئېيتىپ تەشەككۈر:

«چاچتى يەنە پارلاق نۇرىنى
ئېسىل ئىستىل، شانلىق ئەنئەنە.
ئارمىيە ـ خەلق بىرلىكى باركى،
بىزگە مەنسۇپ غەلىبە، تەنتەنە!...»

1978- يىل، 7 - ئاينىڭ 13 - كۈنى

رازىمەندۇر ئاتا ـ ئانىسى

(ساتىرا)

نېمانچە كوپ بەزى ياشلارنىڭ
ئۆيۈن ئۆچۈن تاپقان بانىسى؟
شۇنداق ئوغۇل، شۇنداق قىزلاردىن
رازىمەندۇ ئاتا ـ ئانىسى؟
قانداق قىلار ئەشۇ ياشلارنىڭ
شۇنداق قىلسا كېيىن بالىسى؟

كەتتى بوۋاق تاتلىق ئۇيقىغا ،
جىمىپ ئۇنىڭ ناله ـ يىغىسى .
ئەللەي ئېيتىپ ئالغاچ قوينىغا
ئۇنى ليەنجاڭنىڭ ھەربى جۇۋىسى .

جۇۋا ئەمەس ، ئۇنى ئىللىتقان
ھەربىلەرنىڭ مېھرى يالقۇنى .
كوتىرىلدى ئانا قەلبىدە ،
تەشەككۇرنىڭ مەۋجى — دولقۇنى :

"كاژ تەبىئەت ئۇندۇرسە ئەگەر
ئالدىمىزغا جاپا تېغىنى؛
جاسارىتىڭ يوتكەپ ئۇ تاغنى ،
بەرپا قىلار بەخت بېغىنى.

سەن بارسەنكى، گۈلزارىمىزغا
تىكەلمەيدۇ قۇزغۇن كوزىنى.
بىزگە ئۇرۇش ئېلان قىلغان كۈچ،
جەھەننەمدە كورەر ئوزىنى!..."

قېيىق توختاپ، جاما ئەتچىلىك،
قولدىن ـ قولغا ئالدى بوۋاقنى.
دەۋەت قىلچە كار قىلماي، ليەنجاڭ
يىزا تامان تارتتى قولۋاقنى...

— بېرىپ كېلەر بوپ قالدۇق يەنە
ئولتۇرۇشقا، ئاتا، بۈگۈنمۇ.
دەيدۇ يىگىت، — كۆتمەڭلەر كەچتە،
بولالمايمىز ئەتە — ئۆگۈنمۇ.
بۈگۈن مەنزىل بولغاچقا يىراق ،
يولغا چىقتۇق چۈشمەي گۈگۈممۇ.

كېتەر شۇنداق ياش ئوغۇل — كېلىن
تاماشاغا ئۇدۇل يول سېلىپ.
قالار بوۋاي، تىنىمسىز موماي،
بىر — بىرىگە بېقىپ، خورسىنىپ:
— تاماشاغا توغۇلغاندىمۇ،
زەپ ئۆتمىدى ئويۇنغا قېنىپ!...

ئۆتەر كۈنى ئوغۇل — كېلىننىڭ،
بەزمە — مەشرەپ ئىچىدە خۇشچاق.
كېچىكسىمۇ ئىشقا ھەر كۈنى،
تاماشادىن قالمايدۇ بىراق،
ئويۇن بىلەن ئۆتسە كۈن شۇنداق،
كوڭلى يايراپ ياشارمىش ئۇزاق!

تەۋرىسىنى باققاچ شۇ موماي،
كۈندە ئۈچ ۋاخ تاماق ئېتىدۇ.
بەزەن چاغدا كىر يۇيسا ئەگەر،
بوۋاي سۇنى توشۇپ بېرىدۇ.
— ئاتا — ئانا قەدرىگە ئۇلار، —
دەر خوشنىلار، — قاچان يېتىدۇ؟

موماي سۇنار نەۋرە بوۋاقنى،
ئىشتىن چۈشۈپ كەلگەندە بوۋاي.
تۇتۇش قىلار كەچكى تاماققا،
ئالدى بىلەن قاينىتىدۇ چاي.
ئوغۇل ـ كېلىن كېلىپ، ئەينەككە
باقار "قانداق تۇرغاندۇر چىراي؟".

ئەكس ئېتەر ئەينەكتە تولۇق
ئىككى ياشنىڭ تۇرقى ـ ئوبرازى:
تەبەسسۇمى خۇشخۇي يىگىتنىڭ،
قىيا باققان جانانىنىڭ نازى؛
ئولتۇرشار ساپادا خۇشال،
ئۆز ھوسنىدىن بولۇشۇپ رازى.

قىزنىڭ كوزى گېزىت قۇرىدا،
يىگىت ئالار قولىغا كىتاپ؛
ئۇيان ـ بۇيان ۋاراقلاپ بىر پەس.
رەناسىغا قىلىدۇ خىتاپ:
— جۇر، ماڭايلى، سەگىپ كېلەيلى،
ئاخشامقىدىن ياخشىراق ئويناپ.

چىقار سىرتقا جابدۇپ ئىككىسى،
ۋالس كۈيى ياڭرار قۇلاقتا،
تۇرۇلىدۇ بوۋاي قاپىقى،
قىقىرايدۇ بوۋاق قۇچاقتا.
موماينىڭچۇ؟ بوشىماس قولى،
ھىلى چومۇچ، ھېلى تاۋاقتا!

تۇختى ئايۇپ

نادانلىق

(مۇخەممەس)

تۇغۇلدۇم ، پەرق ئېتەلمىدىم جاھاندا سەت - چىرايلىقنى ،
پاراغەت ۋەسلىنى ئىزدەپ ، يۈدۈپ كەلدىم گادايلىقنى ،
ھاياتتىن نەچچە رەت بەزدىم ، تاپالماي دىل ئارامىلىقنى ،
كى بەزدىم ،ئاھ ئۆرۈپ ياتتىم ماكان ئەيلەپ سامانلىقنى ،
بىلىمنىڭ قەدرىگە يەتمەي ، ئېزىز بىلدىم نادانلىقنى .

ئۇزۇمنى ئوخشۇتۇپ شىرغا ، ھامانە كۆلكىگە قالدىم ،
قولۇمدا نەيزە ، مىس قالپاق ، " قىزىل ئىسيانچى" نام ئالدىم ،
ئۇۋال قىپ ياخشىغا ، جىننى قاناتىم ئاستىغا ئالدىم ،
" قېنى ، بىزدەك ئىنجاتكار"دەپ ئېگىز مۇنبەردە ماختاندىم ،
بۇ يۇرتتا ھېچ كىشى مەندەك قىلمىپ يۇرمەس ساراڭلىقنى .

كى ئەسلا بولمىدى كارىم ئېلىم - ئىرپان نۇرى ئۇچسە ،
سەبى دوستلار چېكىپ پەريات ، يېنىمدا شۇم رەقىپ كۈلسە ،
ئادالەت يولىدا كۆرمىڭ يىگىت - قىز ھەپسىگە كىرسە ؛
كورۇندى جىن چىراق ئارتۇق قۇياشتىن بەلكى مىڭ ھەسسە ،
نادانلىق دەشتىدە چاپتىم ، تاپارمەن دەپ " ساۋاپ " لىقنى.

مەنمۇ دەيمەن: قاچان تۈگەيدۇ
بۇ ياشلارنىڭ ئويۇن باھانىسى؟
تۈگۈلغانمۇ ئۇلار ئويناشقا،
جاپا ئۇچۇن ئاتا ـ ئانىسى؟
قانداق ئىملار ئاشۇ ياشلارنىڭ
شۇنداق قىلسا كېيىن بالىسى؟

1980 ـ يىل 17 ـ ماي، تۇقسۇ

ئېسىمدە شۇ بوۋاق ۋاقتىم ئانام تۇققانۇ سەن باققان ،
سېنىڭ تۇپراقۇ — باغرىڭغا مېنىڭ كىندىك قېنىم ئاققان ،
بىلىم-ھېكمەت نۇرۇڭ بىرلە دىلىمغا شام - چىراق ياققان ،
ئىجات بېغىڭنى سۆيگەچكە ، ئۆنىڭدىن ئاشىنا - يار تاپقان .
شۇڭا بەخشەندە قىلغانىمەن ساڭا پاك ئېھتىرامىمنى .

نەزەر سىپ ئىككى مىڭ يىللىق ئۇلۇغ تارىخى ئومرۇڭگە ،
جەسۇرلار دولىتى " گۆيزى " پەرىشتە غارى مىڭ ئويگە ،
سۆيۈندىم ، ئاپىرىن ئېيتتىم ، بالاڭ پەرھادى - شىرىنگە ،
ئىلىم سەنئەتكە پىر - كامىل ، شەرقتە ھۈنىرىڭ گۈلگە ،
جاھاندا كورمىدىم ئارتۇق سېنىڭدەك تومپكارىمنى .

رەسىم نەققاشلىغىڭ بىرلە جاھانغا شوھرىتىڭ كەتكەن ،
كىمدە يەتتە ئېقلىمغا كومار ① قەسىرىڭدە دەرس ئوتكەن ،
كېلىپ تاڭسىگمۇ مىڭ ئويگە پىرىشتەنى تاۋاپ ئەتكەن ،
زامان دەنالىرى خەتنى " كۆچار " يېزىغى ② بىلەن پۈتكەن ،
بۇنىڭ ھەغداسى قىلغايمەن قىزىل ، قۇمتۇرنى ، سىم - سىمنى . ③

گۈزەل ناخشا بىلەن سازىڭ مۇقام ئاسمانىدا ئايدۇر ،
ئىران مەلىكىسى ئاڭلاپ دىلى ئاتەشتە يانغاندۇر ،
كۆيى ناخشاڭ ، ئۇ ، زوھراكى ، تاھىر دەردىگە دەرماندۇر ،
كۆمۈش تارىغا چىرماشىپ ، ئاشىقلار جانىنى بەرگەندۇر ،
شىرىن لەززەت كۆيۈڭ بىرلەچىرىتسەم پەنجىگارىمنى .

قارار سىز يولنى كوپ باستىم ، رىيازەت چەكمىشىم كەلدى ،
بەلەن ئەۋازدا ۋەز ئېيتسام ، قاچان ، كىم ماڭا نان بەردى !؟
تارىخنىڭ دەستۇرى ئېيتتى : " مېڭىشقا يوقمۇ يول زادى ؟
قېنى ، چاڭجياڭ چەۋەندازى ، قېنى سەن ، تارىم ئەۋلادى ،
ئېلىم - پەن تاڭ نۇرى بىرلە ، يۇمامسەن جۇت - تۇمانلىقنى ."

ھەقىقەت ئۇ : ئەزىم دەريا يېنىپ كەينىگە ئاقمايدۇ ،
مېغىزسىز لاپ ، شاكال سوزنىڭ قۇلاققا بەرى ياقمايدۇ ،
بوۋاق تەشنا ئۇزۇق - سۇتكە ، قۇرۇق ئەمچەككە باقمايدۇ ،
زامان تەشنا بىلىملىككە ، نادانلىق ئەمدى ئاقمايدۇ ،
ئېلىم - ھىكمەت بەخش ئەتكەي كىشىگە قەھرىمانلىقنى .

ئۇيۇقتا سۇبھى نۇر ئورلەپ ، ۋەتەن كوكسىدە تاڭ ئاتتى ،
ئەقىلنىڭ باغۋىنى تەرگەن ئەتىر - رەيھاننى ياشناتتى ،
دەۋر سازى نادانلىقتىن مېنى ئورلەشكە ئويغاتتى ،
ئۇزۇن سەپەردە كىم ياتتى ۋە ياكى توھپە ياراتتى ؟
سىنار تارىخ مىزانى ھەق ، ئۇلۇغ ئىستەك ، غەيۇرلۇقنى .

كۆچار

(مۇخەممەس)

مەرىپەت چارى باغى دەپ بىلەرمەن بۇ دىيارىمنى ،
بېھىشنى لال - خىجىل ئەتكەن قۇياشلىق لەيلىزارىمنى ،
كويۇپ مەن مېھرى ئاتەشتە چالاي ئىشقى دۇتتارىمنى ،
ئەزىز كورمەكلىگىم پەخرىم ، ئانامدەك مېھرىبانىمنى ،
تىنىمگە جان بەخش ئەتكەن ۋەلىيانە كۆچارىمنى .

ھېبەبۇللا روزى

ئاۋات ئىلھاملىرى

(سېكىل)*

مۇقەددىمە

قايسى جاي چولمۇككە بېرىپ خاتىمە ،
گۈللىنە ، ھەممە ئەل ئاتار " ئاۋات " دەپ .
تەرىپلەر : " بېغى گۈل ، ھاۋاسى خۇشبۇي،
سۈيى بال ، مېۋىسى گويا ناۋات " دەپ .

كۈيلەيمەن مەنمۇ شۇ ئاۋاتنى بۈگۈن ،
شايرايمەن ئىشقىدا بولۇپ غەزەلخان .
نەمىشقا كۈيلىمەي قەلبىمنى مېنىڭ
چۇلغىسا يالقۇنلۇق ئىلھام ـ ھاياجان .

كېلىپ مەشرىقى - مەغرىبتىن ، يېپەك كارۋانى باغرىڭغا ،
گوھەر ھەم زەرۇ-مالىڭنى يۈرۈتكەن خالچۇ ، شام - رىمغا ،
دىلى مېھنەتكە يار خەلقىڭ تۆكۈپ ساپ تەرنى قوينۇڭغا،
چىمەن رەنالىرى تەرگەن باياۋان ۋادا تارىمغا ،
شۇڭا ئەھلى جاھان قايىل ، كورۇپ باغ - مۆۋزارىڭنى .

دەرىغا ! جەننەتى ، ھوردەك كۆزەل ھۆسنىڭگە قەست يۈردى ،
مىكردىن ئوقۇبان ئەپسۇن ، جانان قەسرىڭگە جىن كىردى،
مەرىپەت ئەقلى گوھىرىڭنى ئوغۇرلاپ ئۆزىنىڭ قىلدى ،
بۇنى ھايۋانى - قابىزلار كۆچارنىڭ سوۋغىتى بىلدى ،
شۇ چاغ باغرىمنى چاك ئەتكەن توكۈپ ھەسرەتۇ - زارىمنى.

مەرىپەت ئوغرىسىن سوتلاپ پولاتتەك سوزلىسەم پاكىت،
پارىژ ، لوندۇندىكى جەۋھەر بۈيۈكشەنىڭگە نۇر شاھىت ،
ھامان چەشمەڭدە ھىكمەتتىن ئاقار كەۋسەرۇ - مەرۋايىت ،
ئىلىم كانىڭنى قازماققا ئوزەمنى ئەيلىدىم شاھىت ،
قوبۇل قىل پىرى ئۇستازىم ، مۇقەددەس ئىنتىزارىمنى .

بۈگۈن كومپارتىيەم دەۋرى سىنى ياشناتتى زەپ كوركەم ،
كورۇپ تاك جىلۋىگاھىڭنى جاراڭلار خۇش ناۋا كۆلكەم ،
ھايات قەرزىم ئادا ئەردى ، ساڭا پاك قان تەرىم توكسەم ،
مەگەر ئاداققى بۇ جەڭدە بەخت — ئىقبالىڭنى دەپ ئولسەم،
بالام قوينۇڭدا ئەتكەيلەر مېنىڭ قەبرى - مازارىمنى .

① كومار - كۆچارلىق مەشھۇر بۇددا دىنى ئالىمى بولۇپ ، كۆچاردا بۇد-
دىزمنىڭ تەرەققى قىلىشىغا ئالاھىدە تەسىر كورسەتكەن. يۈيىشى لياۋشى يازغان
« غەرپتە بۇددىزم » دېگەن كىتاپتا ،، ئۇ شەرقى جىن سۇلالىسى ، جەنيەننىڭ
2 - يىلى (مىلادى 344 - يىلى) كۆچاردا تۇغۇلغان ئىسمى كومۇلۇش ‹‹ كو -
مارىۋا ›› دېيىلگەن . يەنە بەزى كۆچار قەدىمى تەزكىرىلىرىدە كومارچىۋا ، كور -
مارچىۋ دەپمۇ ئاتىلىدۇ .

② كۆچار مەدەنى يادىكارلىقلىرىنى قوغداش ئىدارىسىنىڭ تەكشۈرۈپ ئىس-
پاتلىشىچە كۆچارنىڭ مەخسۇس يېزىقى بولغان .

③ قىزىل ، قۇمتۇر ، سىم - سىم-مىڭ ئوي جايلاشقان جايلارنىڭ نامى.

" غورو چول " دىسەم " راست چولمىكىن " دىمە
چۈنكى ئۇ يەرگە باي ، چارۋىغا ئاندىن .
قانچىلاپ " ئايسەك " نى قىلدى گۈلىستان
كۆچ ئېلىپ مەرتلىرى يېڭى پەرماندىن .

" تامتوغراق " ئىلگىرى شورلۇق جاي ئىدى ،
ئەمدى ئۇ بولماقتا گۈرۈچنىڭ كانى .
" ئايكول " نىڭ بېغى كوپ ، مېۋىسى داڭلىق ،
ئۆرۈگى گوياكى ھەسەل قىيامى .

قويۇلغان پايتەخت كورگەزمىسىدە
بۇندىكى يىراق جاي " ياڭرىق " ياڭپېغى .
ئۆرۈمچى ، ئاقسۇغا توشۇلار ھەر يىل
" قاغىمۇش " نەشپۈتى ، " خاڭگۈك " بېلىغى .

بىر ئومۇر يازسامۇ بۇندا ھەر جاينىڭ ،
تۈگۈمەس خىسلىتى ، نازۇ - نېمىتى .
گۈللىنىپ كۈنسېرى بولماقتا بۇ يۇرت ،
ئاقسۇنىڭ گۈل بېغى ، رىئال جەننىتى .

مۇسەللەس

ئايلانساڭ ئاۋاتنىڭ ھەممە يېرىنى
ھەر ئويدە مۇسەللەس تۈڭلاردا پەۋەس .
تۇرمۇش شات ، بۇندا ئەل شۇنچە مېھمان دوست،
ۋە لېكىن كوچىدا يۇرمەس مەس - ئەلەس.

ئاۋات

" ئاقسۇنىڭ كوزى " دەر ئاۋاتنى ئەل ـ يۇرت ـ
چۈنكى ئۇ ، شۇ نامغا لايىق گۈزەل جاي.
قىزىسا ئاخشىمى دولان مەشرىپى
كۈندۈزى بۇندا ئىشقىزىيدۇ ئاي ـ هاي .

قۇياشلىق جامالى كوز قاماشتۇرغان ،
ئۇ خوددى ئۆزگىچە يېڭى بىر دۇنيا .
بۇلبۇللار يەرلىشىپ قالغان يۇرتنىڭ
هەر پەسلى دىللاردا قىلار مەهلىيا .

باهاردەك ياشنىغان بۇ يۇرت ئالدىدا ،
نىمە ئۇ ، خىيالى جەننەت ـ باغ ئىرەم ـ
چۈنكى بۇ يۇرتتا شۇ باغدىن مىڭ ئېسىل
ياساندى هەتتاكى سازلىق " ئارگىرەم " .

مىڭ يىللىق ئارزۇلار ئېچىپ گۈل ـ چېچەك ،
ئەل قەددى تاغ بولدى ، قاقاسلار بوستان .
ئۇۋزمىزار " بېشىرىق " نىڭ يېڭى هوسنىنى
ئاز كېلەر تەرىپلەپ يازساڭمۇ داستان .

قەدىمقى توغراقلىق " بەش قات " جاڭگىلى ـ
" ئىتتىپاق كەنتى " دەپ ئالدى يېڭى نام .
مول هوسۇل ئامبىرى " ئىمام پاشا " نى
بىر كورسە بىر ئومۇر تەرىپلەر هەمسام .

قەدىناس دوستۇڭنى ئۇچراتقىنىڭدا ،
شۇ مەيدىن ئىچىشنى قىلىسەن ھەۋەس .
سىردىشىپ قانمايسەن يېرىم تۇنگىچە
چىن يۈرەك سوزلىرىڭ تۈگىمەيدۇ — بەس .

زىرىكسەڭ ۋە ياكى ئىشلەپ چارچىساڭ،
روھلۇنۇپ كېتىسەن ئىچسەڭ ئۇنىڭدىن.
سۈرۈسەن شاھ سۈرگەن ھوزۇر پەيزىنى
لەززىتى بىر ئۇمۇر كەتمەس لىۋىڭدىن .

ناشتىدا بىر يۇتۇم ئىچسەڭ كەچكىچە،
ھېرىشنى بىلمەيسەن ئىشتا زادىلا.
تولۇسەن يىگىتچە كۈچكە ـ غەيرەتكە ،
ئۇيقىدىن ئويغانغان شىردەك ئەمدىلا.

يۇرت ئاتلاپ بۇ جايغا كەلسە كىم ئەگەر ،
شۇ مەيدىن ئىچمىسە قالار ئەرماندا.
قانداقىدۇ تۇرسۇن ئۇ ئېيتماي تەشەككۇر
شۇ مەيدىن سەن ئاكا يوللۇق تۇتقاندا .

كەل دوستۇم تەبرىكلەپ يېڭى باھارنى ،
ئىچەيلى شۇ مەيدىن قانغىچە يەنە .
ئىچەيلى تولىشىش بەيگىسى ئۈچۈن ،
بۇ قوۋناق ھاياتقا قىلىپ تەنتەنە.

تۇرسىمۇ ئالدىڭدا ئېشىپ كوش ، پولۇ ـ
ساھىپخان توپىلەپ كەلتۈرەر غىزا .
ئارقىدىن مۇسەللەس ئىچمىسەڭ ئەگەر ـ
ئۇ سەندىن رەنجىيدۇ بولمايدۇ رىزا .

بۇ يۇرتنىڭ ئەزەلدىن ئادىتى شۇنداق ـ
مۇسەللەس بولمىسا تويمو ـ توي ئەمەس.
بۇ يۇرتتا ئۇنىڭسىز قىزىماس مەشرەپ ،
ئۇنىڭسىز ھەتتاكى ئويۇڭ ـ ئوي ئەمەس ـ

ئەڭ ئېسىل مېھماننىڭ كەلسە ئويۇڭگە ،
نە ئارمان شۇ مەيدىن قويساڭ ئالدىغا ـ
شۇ مەينى كورگەندە ئالى ھاراقمۇ ،
خىجىللىق ئىلكىدە مۇكەر دالدىغا .

لاپ ئەمەس شۇ مەينىڭ ھەر بىر تامچىسى،
كوڭۇللەر ئارامى ، يۇرەك دورىسى .
كەيپىڭنى ساز قىلار ، رەڭگىڭنى شەپەق،
شۇ شىرىن مەيزاپنىڭ ھەر پىيالىسى .

ئۇزۇمنىڭ قىيامى ـــ بۇ شىرىن مەيدىن،
ھەر ئىچسەڭ قايتىدىن ياشىرار جېنىڭ ـ
ئۇسۇلغا چۈشۈسەن كۆتمەي تەكەللۇپ
خوشاللىق ئىلكىدە يايرايدۇ تېنىڭ .

شۇ سازغا جور قىلىپ ئېيتىلغان كۈيلەر ،
باتۇرلۇق داستانى ، مەرتلىك قىسسى .
قوزغىتار جاراڭلىق ئاۋازى ئۇنىڭ ،
ھەر ئوتلۇق دىللارداشاتلىق ھىسسى .

ۋە لېكىن بىر مەھەل چەتكە قېقىلىپ ،
خارلانغان ، چېقىلغان تارى ئۈزۈلگەن .
ئاڭا جور قىلىنغان كۈينى بەزىلەر ،
دېيىشكەن : « ئەڭ سېسىق سوزدىن تۈزۈلگەن » .

تاپتى ئۇ قايتىدىن قەدرىنى بۈگۈن ،
باشلانغاچ ۋەتەندە سەنئەت باھارى .
بېيجىڭ ھەم ئۈرۈمچى سەھنىسىدىمۇ ،
چېلىندى ئەڭ ئېسىل سازلار قاتارى .

چېلىنار ئەندى ئۇ پىنھاندا ئەمەس ،
كەڭ سورۇن ، مەيداندا ، زالدا ، سەھنىدە .
چېلىنار زاۋۇد ، كان ، يايلاق ، ئېتىزدا ،
چېلىنار ھېيت ، بايرام ، تويدا ـ بەزمىدە .

تولدۇرۇپ دىللارغا ئىلھام شارابى ،
ياڭرا ئەي دىل سۆيگەن دولان راۋابى .

دولان راۋابى

ئويۇمدە ئېسىغلىق دولان راۋابى ،
تارىسى يەپ ئەمەس ، جاننىڭ رىشتىسى .
شۇ سازنى ياساپ تىل بېرىپ سوزلەتكەن ،
بۇ يۇرتنىڭ قەددىقى سەنئەت ئۇستىسى .

ئايانداۇر ھەممىگە قىسمىتى ئۇنىڭ ،
ھەر قانچە كۇيلىسەم پۇتمەس تەرىپى .
چېلىنماي شۇ ئېسىل تەۋەرۇك راۋاپ ،
قىزىماس بۇ يۇرتتا دولان مەشرىپى .

ئەژداتلار قالدۇرۇپ كەتكەن شۇ راۋاپ ،
تۇرقىدىن كوپ يىللىق تارىخ نامايان .
ئەسلىتەر كوچمەنچى دولان خەلقىنى ،
ياڭرىسا ئۇنىڭدىن شۇ " بوم باياۋان».

سىياقى كوڭۇللەر مەيلىنى تارتسا ،
ئاۋاز چېكەر ھەر يۇرەك تارىنى .
" جۇلا » غا چېلىنسا قىز ھەم يىگىتلەر ،
ئەسلىشەر دوستىنى ، سۇيگەن يارىنى .

ئۇ قانچە چېلىنسا تاشىدۇ شۇنچە ،
دەۋرىگە سۇيگۇسى بۇندا ھەممىنىڭ .
ئەژداتلار قان - تېرى سىڭگەن شۇ راۋاپ ،
شاھىدى بۇندىكى مەرتلەر ئەقلىنىڭ .

غەزەللەر

ئايدىڭ كېچە

كېچە ئايدىڭ... تاقەتسىز كۈتۈپ يارنىڭ قارارىنى،
مەن بارسام ئىتىزلىقتا چېلىپ سۆيگۈ راۋابىنى.

كەپتۇق ئىككىمىز تەڭلا قىلىپ چىن ۋەدىگە ئەمەل،
ئىچىشمەككە ئايدىڭدا مېھنەتنىڭ شارابىنى.

ئۇ ئاتتى شىمايلاپ يەڭ سىرىق دېڭىزغا ئۆزىنى،
مەن ئۈزدۈم كاراپ كەبى ئېلىپ سولنىڭ بىسارىنى.

تاڭ ئاتماي تۇرۇپ بىر پەس تۈگەتتۇق ئەتىكى ئىشنى،
تارتقاندەك گويا شۇ دەم ئېتىزلارنىڭ تاناۋىنى.

ھېبىبۇل دېيۇر: شۇنداق ھەمدەم بولمىسا يىگىت، قىز،
ياشناتمايدۇ ئەمگەكتە ياشلىق نەۋ باھارىنى.

شىرىنگە

ئەل ئۈچۈن توكۈپ ئېتىزغا مېھنىتىنىڭ تەرىنىسەن،
غەيرىتىڭگە مەھلىيا قىلدىڭ ياشۇ - قېرىنىسەن.

ئەسلىتەر كوكلەم باھارنى ئاي سۆيەت رەڭگىڭ سېنىڭ،
ھوسنى بابىدا خىجىل قىلدىڭ گويا پەرىنىسەن.

روھلۇنۇپ ئاۋازىڭ ئاڭلىغان خەلق ،
جەڭ ـ چېلىش ، مېھنەتنىڭ بولسۇن كارابى .

كۈيلە ئەل بەختىنى جور بولۇپ ساڭا ،
سايرىسۇن تارىڭىنىڭ قالۇن ، ساتارى .
ئەۋلاتتىن ـ ئەۋلاتقا ياڭرىسۇن ئۈنۈڭ ،
ساز خۇمار خەلقىڭنىڭ بولغىن دوست ـ يارى

خاتىمە

سۇسىز يەر كوكەرمەس ، يىلتىزسىز دەرەخ ،
قاناتسىز قۇش بولماس ، ئىشقىسىز شائىر .
بۇ گۈزەل يۇرت ئەگەر بولسا بىر زوھرە ،
مەن گويا ئۇنىڭ چىن ئاشىقى تاھىر .

ئون سەككىز باھارىم ئۆتكەن بۇ يۇرتىمغا ،
قەلبىمدە بار مېنىڭ ئالەمچە سۆيگۈ .
تۇرسامىمۇ ئەندى مەن ئۇندىن يىراقتا ،
ئىشقىدا كۈي ـ كۈيلەپ ئۆتۈمەن مەڭگۈ .

ئالدى جاي ئۇ دەل بۇگۇن لوندون، پارىژنىڭ زالىدىن.
چاقنىسا چوغدەك ئۇنىڭ ئالدىدا توز خىجىل كىلەم.

ھەر بىرىدە ئەكس ئىتەر ئەل بەختى پارلاق ئەتىسى،
دەۋرىمىزنىڭ قەلبى پارلار ھوسنىدە قىزىل كىلەم.

ئەي چىۋەرلەر ئۇس ھۈنەردە كىلىمىڭ كەزسۇنجاھان،
قانچە قۇچساڭ شانۇ ـ شوھرەت دەۋرىمىز كېپىل كىلەم.

سەن زەپەر قۇچساڭھېيىبۇل شاتلىنىپ ماختانسا ھەق،
”خەلقىمىزنىڭ سەنئىتى بۇ“ دەپ ئۇزۇل ـ كېسىل كىلەم.

1963 ـ يىل، خوتەن

جەڭچى ناخشىسى

جان تەسەددۇق بۇ ۋەتەنگە بارلىغىم تەقدىم مېنىڭ،
شۇنچە چەكسىز دۇر ئەقىدەم خاس ئاڭا قەلبىم مېنىڭ.

جەڭچىمەن غايەم ئۇلۇغۋار، ئەل ئۇچۇن مېھرىم دېڭىز،
شۇم رەقىپلەرگە ھامان كۈچلۈك غەزەپ قەھرىم مېنىڭ.

تۇرىمەن تىك چوققىدا خۇددى قىران بۈركۈت بولۇپ،
جەڭچى نامىمدۇر غۇرۇرۇم، ئىپتىخار، پەخرىم مېنىڭ.

قامىتىڭنى گۈل دىسەم ئىشچان قولۇڭ گۈلدىن ئېسىل،
يېغىۋاپسەن چىن گۈزەللىكنىڭ بۈگۈن بەرىنىسەن.

ھېھنىتىڭدىن ياشنىدى باغ، قاپلىدى ئەتراپنى گۈل،
يېزىدىلىڭ ھور يېزىمىزنىڭ كەڭ ئېتىز ـ قىرىنىسەن.

ھەر كۈنى يانساڭ ئېتىزدىن ئالسەن پەندىن ئوزۇق،
كىرىشىپسەن ئۆگۈنۈشكە بۇ ھايات سىرىنى سەن.

ئوس يەنە تاپقىن كامالەت بۇ ۋەتەن بوستانىدا،
يارى پەرھادىڭ ھېبىبۇل سەن ئۇنىڭ شىرىنى سەن.

1962 ـ يىل، ئۈرۈمچى.

گىلەم

سەن بىرىپ كوردۇم بۈگۈن كەڭ رەستىدە ھەر خىل گىلەم،
يۈز ئېچىپتۇ ھەر بىرىدە ئەڭ گۈزەل پەسىل گىلەم.

ئەسلىتەر ھەر ئەندىزە خۇددى چىمەن رۇخسارىنى،
تەردىپىگە سوز يېتىشمەس زىنىتى ئېسىل گىلەم.

يولسا ھېيت ـ بايرامىۇ، تويلار سىلىنىپ ئويلەرگە ئۇ،
قوشىدۇ زىنىەت ئاجايىپ گۈللىرى سەر خىل گىلەم.

قايتىدۇ

كۆلدى بەختىم، بولدى ئاي، يۇرتۇم سىماسى قايتىدۇ،
تارتتى دىللار مەيلىنى ياشناپ گىياسى قايتىدۇ.

ۋەتىنىم ئاسمانى كۆندەك پارلىدى تارقاپ تۇتەك،
ئالدى زۇمرەت رەڭگىنى ئاتموسفىراسى قايتىدۇ.

لالىلار چېچەك ئېچىپ تارقاتتى ھەريان خۇشپۇراق،
بەردى دىللارغا ھوزۇر تاڭنىڭ ساباسى قايتىدۇ.

قىلدى جەۋلان، كوكتە كوكلەم قالىغىچىئويناپ ئۇسۇل،
باغنى چاڭ كەلتۇردى بۇلبۇللار ناۋاسى قايتىدۇ.

يەتتى يار ۋەسلىگە كاككۇك تاپتى ئوز زەينەۋىنى،
بولدى ھەل غەمكىن كوڭۇللەر ئىلتىجاسى قايتىدۇ.

تۇندە ئورتەنگەن يۇرەكلەر يايرىدى زوققا تولۇپ،
پۇتتى ئاغرىغى شىپا تاپقاچ ياراسى قايتىدۇ.

تەندە كۈچ دەرمان تۇگەپ كەتكەندە خەلقىم ھالىدىن،
جانغا-جان قوشتى ئېلىمنىڭ باش پاناسى قايتىدۇ.

دىل سىغىنغان بەختىيار كۆنلەرگە خەلقىم بولدى يار،
تاجغا ئالماشتى ئېغىر قالپاق-كۆلاسى قايتىدۇ.

تۇرسىمۇ ئاستىمدا مۇز، قەلبىمدە ئەل ئىشقىم تومۇز،
ئېرىتەر قار - مۇزنىمۇ ئوتلۇق يۈرەك تەپتىم مېنىڭ.

جۇت، بوران، مۇشكۇل خەتەرلەر كار قىلالمايدۇ ماڭا،
ھالقىنى مەن بۇ ۋەتەننىڭ خۇددى گاڭ بەستىم مېنىڭ.

جان تىكىپ قوغداپ ۋەتەننى كۆللىمەك بۇرچۇم ئەبەت،
سىردىشىم، يۆلەكدىشىمدۇر قەھرىمان خەلقىم مېنىڭ.

كىمكى قەست قىلسا ۋەتەنگە كۆم قىلارمەن تەل - توكۇس،
كۈچ قۇدرىتىم مەنبىئىدۇر بۇ ئۇلۇق دەۋرىم مېنىڭ.

مەن ئەگەر جەڭگاھقا كىرسەم شەمشىرىمنى ئوينۇتۇپ،
پارچە ياۋلار ئالدىدا تاغدۇر گويا قەددىم مېنىڭ.

ۋەتىنىمنىڭ ھەر گىياسى مەن ئۇچۇن جاندىن ئېزىز،
شاتلىقىم شۇلدۇر: ئاڭا سىڭسە تىرىم- ئەجرىم مېنىڭ.

ياشىسامۇ بىر ئەمەس بەخت ئىچىدە مىڭ ئۆمۈر،
يوق ۋەتەننى رازى قىلماقتىن بولەك بەختىم مېنىڭ.

قەھرىمان ئەجدادىمىز تۇتقان قورالنى چىڭ تۇتۇپ،
ئەل ۋەتەننى مەڭگۈ قوغداشتۇر يۈرەك ئەھدىم مېنىڭ.

1979 - يىل، ئاۋات

ئوت يۈرەك شائىر

مەگەر كورسەم تيانشاننىڭ يېشىل قارىغاي چىنارىنى،
بولارمەن خۇددى كورگەندەك مۇتەللىپنىڭ دىدارىنى.

ياشاپ ئوتكەچ تيانشان باغرىدا شۇ ئوت يۈرەك شائىر،
تىنىمگە سىغدۇرالمەيمەن دىلىمنىڭ ئىپتىخارىنى.

بولۇپ ئەاچىسى تاڭنىڭ چېلىشقا ئەلنى ئويغاتقان،
يەخش ئەتكەن ۋەتەن بەختى ئۈچۈن باھارىنى.

ئۇنىڭ ھەر بىر سوزى ياۋنىڭ بېشىغا ئوق بولۇپ تەككەن،
ئاشۇرغان جەڭ-كۈرەشلەردە خەلقنىڭ كۈچ ـ مادارىنى.

ئازاتلىق يولىدا تېنىماي ئېچىپ ئوت ۋەھشى ياۋلارغا،
جاھالەت كوكسىگە ئۇرغان كۈرەشنىڭ زۇلپىقارىنى.

ئۇمەن ئوتسىمۇ روھى ياشايدۇ بارچە دىللاردا،
ئاۋاپ قىلغاي كېلىپ خەلقىم ئۇنىڭ ياتقان مازارىنى.

جېسىپ شۇ قەھرىمان ئەجدات ئىزىنى بۇ سەپەرلەردە،
قىزىل گۈللەرگە پۈركەيمىز ۋەتەننىڭ كەڭ دىيارىنى.

1982- يىل، ئاقسۇ

چوڭ يۇرۇشنىڭ دۇمبىغى گۇمبۇرلىدى ھەيۋەت بىلەن،
ياردى كوكنىڭ قەھرىنى مەركەزجاكاسى قايتىدىن.

نەرە تارتىپ خەلقىمىز سالدى يېڭى جەڭلەرگە ئات،
لەرزىگە كەلدى ۋەتەن تاغۇ-دالاسى قايتىدىن.

ئورنىغاچ ئادىل تۈزۈم ئەل بولدى جۇشقۇن تېچ، ئېناق،
ھەممە سەپتىن ياڭرىدى غەلىبە ساداسى قايتىدىن.

ۋەتىنىم ئىقبال كوكىدە پارلىدى چولپان بولۇپ،
چاقنىدى پەن-مەدىنيەتنىڭ نۇر-زىياسى قايتىدىن.

چاچلىرى قاردەك ئاقارغان قانچىلاپ پەن ئەھلىنىڭ،
قەلبىدە ياندى ئىجات مېھنەت لاۋاسى قايتىدىن.

گۈل ئېچىپ ئارزۇ-ئۈممەت كۆلدى رىشالىق بابىدا،
مىۋە بەردى قانچە ئالىملار قىياسى قايتىدىن.

قوشـا توھپە ئەلگە كىم شۇ چىقتى ھورمەت تەختىگە،
ئۇستى مەرتىلەر ئەجرىنىڭ قەدرى-باھاسى قايتىدىن.

ئى ھېبىبۇل سەنمۇ ئۆمرۈم مەنىلىك ئۆتسۇن دىسەڭ،
پارتىيە پەرمانىنىڭ بولغىن پىداسى قايتىدىن.

1981 - يىل، ئاقسۇ

قىيغىتار ئوتلاقلاردا بوغا ـ مارال ،
بۇلبۇللار قونۇپ گۈلگە ئۇرار خەندان .
قەددىردان ۋەتەنىمنىڭ بىر گۈلىستانى ،
ئەي بوز دولڭ، ساڭا باھار ھوسۇن قوشقان .

بايلىقاتا ①

نامىڭنى ، نۇرغا تولغان چىرايىڭنى،
تەكرارلاپ يۈرىكىمدىن سوزلەي دىسەم :
بەختىمنى چېچەك ئاچقان باھارىڭنى ،
شائىرچە سوزلەر بىلەن كۈيلەي دىسەم :

شەنىڭنى مەدھىيىلەشكە ئاجىز قەلەم ،
ۋە لېكىن ھەممىسىياتلىرىم كېلەر بېسىپ .
مەدھىيىلەش بولغاچ بۇرچۇم غەيرىتىڭنى ،
سۈپەتلەر لوغىتىنى كورەي ئېچىپ .

ئېتىزلار بوستان ـ باغدا كۈلەر لالە ،
ئەتراپىڭ چوقىلاردىن ئالار سايە .
سەن گويا چىن بەختىمنىڭ مەيلىرىگە ،
لىق تولغان ئاجايىپ چوڭ زەر پىيالە.

غەزنىڭگە شۇنچە باي سەن بايلىقاتا ،
جىسمىڭغا ئەپلىك بۇ نام ، ئەمەس خاتا .

---

① بايلىقاتا ـ بوز دولڭ كۈڭشىپىسىدىكى كان رايونى

ئېزىز ساۋۇت

بوز دوڭ ناخشىلىرى

(سىكىل)

بوز دوڭ

ئۈستۈگىدە قىلار جىلۋە سۈزۈك ئاسمان ،
ئاسمانغا باش قويۇپتۇ زور تيانشان .
يان باغرىنىڭ پايانسىز-كەڭ يېشىل يايلاق ،
ئاق بۇلۇت توپ - توپ بولۇپ ئۈزەر لەرزان-

شامالدا ئىغاڭلايدۇ دەرەخ - ئورمان ،
يېراقتىن باقسام ئەسكە چۈشەر ئوكيان .
گۈزەل ياز قىلار جىلۋە ۋادىلاردا ،
تولۇپتۇ ئالتۇنغا لىق ئېتىز-خامان .

تاغلىرىنىڭ مەشھۇر سىنىڭ كانلارغا باي ،
ئۇ گويا بۈركۈت بولۇپ قاناتلانغان .
نەدىكىن يايلىغىڭنىڭ چېتى سىنىڭ ؟ !
ئېقىنلار ئاقار ئويناپ ئوقتەك راۋان .

يايلاقتا سەھەر

تاڭ ئاتتى ، تاڭ بىلەن تەڭ مەر - مەر چوقىلار ،
كوك چىمەن يايلاقمۇ ئاچتى كوزىنى .
ئوينا قلاپ قىرلاردا ئەركە شامالالار ،
تاڭدىكى تۇمانغا ئاتتى ئوزىنى .

ئۇزاتتى تاڭ گويا نۇر شارابىنى ،
تولدۇرۇپ لىپمۇ - لىپ يۇرەك جامىغا .
ۋادىلار ، يايلاقلار بولدى شىركەيپ ،
تاغ سۇيى تاڭ كۇيى چالدى سازىدا .

ئوتلارنىڭ بەرگىدە بىر تاتلىق كۇلكە ،
كىچىكى جىم - جىتلىق نەلەرگە مۇككەن .
شاراپتىن قىزارغان گۇللەر مەڭزىدە ،
ئاللا كىم ئۇنچىدەك شەبنەملەر توككەن .

چىپىشتى ماراللار ، قاقتى قۇش قانات،
شەپەققە پۇركەندى ۋادىلار يولى .
چىقتى كۇن باشلاندى ھاياتبەزمىسى.
باشلاندى دەۋرىمىنىڭ يېڭى بىر كۇنى.

ھوسنۇڭدە يالقۇنلايدۇ باھار تېڭى ،
بۇلبۇللار مەپتۇن بولۇپ قوشاق قاتار .

تاشلىرىڭ قوتۇر ـ قوتۇر بولغان بىلەن ،
مەدھىيەڭنى قوزغىتىدۇ دىلدا ھەۋەس .
دايىمغىڭ ئالدىدا ئەي بايلىقاتا ،
سۇلايمان غەزنىسىمۇ ھېچگەپ ئەمەس .

ئورکەشلەپ ئېقىپ پولات ئېقىنلىرى ،
بۇرۇلتاي ئېقىمىدەك تېشىپ كەتتى .
ئەتىۋا قارا ئالتۇن-تاش كومۇرلەر ،
دوۋلىنىپ پىلاندىن كوپ ئېشىپ كەتتى .

تىرەك دەرياسى

تۇردەمەن بويۇڭدا تويماستىن قاراپ ،
سۇبھىنىڭ نۇرىغا قەلبىم كومۇلۇپ .
گوياكى ئورکەشلەر ئاتىمەن، بىللە ،
دولقۇنلۇق سۇيۇڭگە مەنمۇ چۆمۈلۈپ .

ئەركىلەپ ئاقىسەن ئەركىلىكلىرىڭ ،
مەيلىمنى، ياق مېنىڭ قەلبىمنى ئالغان .
بىز بىللە يول ئالدۇق دالىلاردىكى ،
ياپ ـ يېشىل دولقۇنلۇق ئېكىنزار تامان .

بىلىمەن، ئەي دوستۇم ، ئىش - ئىزلىرىڭنى ،
باغلاپسەن كەسپىڭگە چوڭقۇر مۇھەببەت .
داڭقىڭنى ئاڭلىغان سانسىز يۈرەكتىن ،
شەنىڭگە ياغماقتا ئىززەت ۋە ھۆرمەت .

غۇنچەخان

چىمەنلەر ماكانىدا-گۈلىستاندا ،
ئەي چىۋەر، سېنى يەنە كۆرۈپ قالدىم.
ئىش دىسە ھارمايدىغان - تالمايدىغان ،
روھىڭنى يۈرىكىمدىن سۆيۈپ قالدىم .

باھاردا ياسىغاندا مېھنەت قاينام ،
سەن ئىدىڭ شۇ قاينامدا غۇلاچ ئاتقان .
ئىرادەڭ يالقۇن گويا ، ئۆزەڭ چىنار ،
ئامىمىنىڭ ئارىسىغا يىلتىز تارتقان .

بەرقۇتتەك يېشىل رەڭلىك ئېكىنزارلار ،
شامالدا يېنىككىنە يەلپۈنەتتى ؛
مېھرىڭنىڭ دەرياسىدىن شاتلىق تېپىپ ،
يېشىللىق دېڭىزىغا تەلپۈنەتتى .

شاقىراتما

چوققىسى ساڭگىلاپتۇ شاقىراتما،
ئېخ! بىراۋ كوھۇش ئارقان تارتقان چېغى .
ياق، تىڭشا بارغۇ ئۇنىڭ شاۋقۇنلىرى ،
زەر كۈمۈش سۇدەك ئېرىپ ئاققان چېغى .

ھە دوستۇم كۈمۈش ئېقمىن دىسەم ئۇنى ،
ئىشەنمەي كوزلىرىڭنى ياقىراتما .
تيەنشان — ۋەتىنىمنىڭ كان بايلىغى،
ئاتىدۇ ھەرچاغ كۈمۈش شاقىراتما .

يادىچى دوستۇمغا

تىك ئىگىز چوققىدا خۇددى بۈركۈتتەك،
يادىغا كوز تىكىپ تۇرۇپسەن قاراپ .
جان تىكىپ ئەل ئۈچۈن ئىشلەش يولىدا ،
تېخىمۇ زور شەرەپ قۇچۇشنى ئويلاپ .

يادىلار ئاق بۇلۇت كوچكەندەك گويا ،
ئوزگەرتتى ياپ - يېشىل يايلاقنى ئاققا .
ئورلىگەن قۇياشمۇ چاچار ئالتۇن نۇر ،
خۇشچىراي بېغىشلاپ چەكسىز يايلاققا .

ئەتراپنى ئورنغان كۆمۈش چوققىلار ،
تۇرماقتا ئاسمانغا مەگزىنى يېقىپ .
باغرىدا هوسۇللۇق ئېتىز باغ - ۋاران،
كۆلمەكتە قۇياشقا تەلپۈنۈپ بېقىپ .

باغرىنغا ياراشقان توشقان دەرياسى
يىپەكتەك سوزۇلۇپ دولقۇن ئاتماقتا .
شۇ ئەزىم دەريانىڭ قاينام سۈيى-ئوركىشى ،
تۆگمەس شاتلىقتەك بولۇپ ئاقماقتا .

بىر چېتىڭ پايانسىز مەخمەلدەك يايلاق ،
چىرايلىق هوسنىدە بەخت ئوينايدۇ.
تىغىلداپ سەمرىگەن سانسىز چارۋىغا ،
زوقلىنىپ قارايمەن،كوزۇم تويمايدۇ .

رەڭمۇ - رەڭ چېچەكلەر گۈللەر جىلۋىسى ،
بۇلبۇللار قەلبىنى قىلىشقا مەپتۇن ……
ئۇچتۇرپان سەنگويا ئالتۇن سۇمرۇغدەك ،
پەلەككە پەرۋاز قىپ ئورلەپسەن بۈگۈن .

گۈزەلسەن سۈرەتتەك ئەي گۈلشەن ۋادا !
جامالىڭ كوزۇمنىڭ يېغىنى يىدى .
قەلبىمدىن ئۇرغۇدى يالقۇنلۇق سادا ،
تىللىرىم مىڭلارچە "ئاپىرىن" دىدى .

غەيرىتىڭ پاتماس گويا ۋۇجۇدۇڭغا ،
تۇراتتى ماڭلىيىڭدىن تەر قۇيۇلۇپ .
ئىشتىكى ، چېلىشتىكى مەرت قامىتىڭ ،
كورۇندى خۇشبۇي قىزىل گۈل تۈيۈلۈپ .

ئەزالار بىر ئېغىزدىن ماختىشىدۇ ،
" غۇنچىخان ، ياخشى كادىر مەلىمىزدە -
يېزىنى گۈللەندۈرۈپ ئورلىتىشتە ،
باشلايدۇ بىزنى يېڭى پەللەرگە ."

چىمەنلەر ماكانىدا - گۈلىستاندا ،
غۇنچىخان سېنى يەنە كورۇپ قالدىم .
يېزىنى چوڭ تۈزەشتە - ئورلىتىشتە ،
پۇلاتتەك ئىرادەڭگە كويۇپ قالدىم .

ئالتۇن ۋادىغا مەدھىيە

(سىكىل)

ئۇچتۇرپان

گۈزەلسەن ئۇچتۇرپان ، گۈزەللىكىڭنى ،
"مولچەر تاغ" ئۈستىدە كورۇپ تۇرىمەن .
ئالدىمدا يېيىلغان رەڭدار بىر گىلەم ،
ئېخ!...شىرىن ھىسلارغا تولۇپ تۇرىمەن .

ئاق توقاي

«ئاق توقاي» دەپ تەرىپىڭنى،
ئاڭلىغانىدىم بۇرۇندىن.
مانا بۈگۈن دىدارىڭغا،
تويۇپ - تويۇپ قارىدىم.
بەختى كۈلگەن گۈلشەن ۋادا،
زىيارەت قىپ باغرىڭنى،
تاشتى ئىلھام مەدھىيەڭگە،
بۇلبۇل بولۇپ سايرىدىم.

تاغ بېغىرلاپ، چەكسىز كەتكەن،
رەتلىك سالا ئېتىزلار،
ئەسلىتىدۇ زەپمۇ گۈزەل،
سۈرەتتىكى دىيارنى.
گىرەلەشكەن تۈپ - تۈز يوللار،
بوك - باراقسان ئورمانلار.
«جەننەت» دەيسەن گۈل باغلاردا،
كورۇپ ئالما، ئانار ... نى.

زەر چاپانغا كۈمۈش يېپتىن،
قاتار ئوقا توتقاندەك؛
رەتلىك ئوستەڭ سوزۇلۇپتۇ،
سۇلار ئاقار ھەر يانغا.

توققۇز بۇلاق

مولجەر تاغنىڭ ئېتىكىدىن " توققۇز بۇلاق "
بۇلدۇق - بۇلدۇق ئوخچۇپ چىقار يەر ئۈستىگە -
ئېقىپ تۇرار ھەر تەرەپكە شوخ شىرىلداپ ،
زىننەت بېرىپ ئۇچتۇرپاننىڭ گۈل ھۆسنىگە .

ئابى ھايات سۇلىرىدىن تەشنالىغى -
قانغان زېمىن بوپتۇ گويا بېھىش-جەننەت .
گۈل - چېچەكلەر تاۋلىنىدۇ تاڭ نۇرىدا ،
يېمىشلىرى تىل يارىدۇ شىرىن - شەربەت .

بويلىرىدا باغ ياشنىغان ئاۋاتچىلىق ،
بىر تەرەپتە پولو ، كاۋاپ ...... بازار قاينام -
تەڭكەش بولۇپ كۈيلىرىگە ياڭرايدۇ ساز ،
قىزىپ كېتەر بۇندا ھەر كۈن سەيلە بايرام .

مېھنەت سۆيەر ئۇچتۇرپاننىڭ ياش -قېرىسى ،
يايرىشىدۇ سەندىن ھاردۇق ھوزۇر ئېلىپ .
" بۇنداق پەيزى ، خۇش ھاۋالىق كېلىشكەن جاي -
ھېچ تېپىلماس"-دەپ سايرايدۇ بۇلبۇل كېلىپ .

توققۇز بۇلاق ئاققىن ئويناپ ھوزۇر بىلەن ،
لاي باسمىسۇن كوزلىرىڭنى ،بولسۇن ئويغاق .
شۇندا جاھان ئەھلى كېلىپ قىلىپ تاۋاپ ،
ئېيتار سېنىڭ خۇش چىھرىڭگە ئالقىش ياڭراق .

ئورله كوككه ! شۇڭقار كەبى ،
گۈلىستانلىق ئاق توقاي .
ناخشا ياڭرات دەۋرىمىزنىڭ ـ
خورىغا سەن جۇر قىلىپ ،
ئىمكان تولۇق، يول كۈشادە ،
مەنزىل پارلاق سەن ئۈچۈن .
يېڭى ئۈزۈن سەپەر بويلاپ ،
ئۇتتۇقلاردىن ھۆل تىزىپ .

بەخت ناخشىسى

شاتلىقىنى باسالماستىن توشقان دەريا ،
تاڭ سۈبھىدە شاۋقۇن سېلىپ ناخشا ئېيتتى .
ئىلھامبەخش بۇ ناخشىنى تاڭ ساباسى ،
ۋادا بويلاپ ھەر تەرەپكە ئېلىپ كەتتى .

جۇر بولۇشتى گۈزەل دەريا ساھىللىرى ،
تۇتاش كەتكەن چەكسىز ئېتىز باغ ـ باراقسان .
ئىغاڭلاشتى شاتلىقىدىن ئورمانلارمۇ ،
ئوينىقلاشتى شوخ قىزلاردەك گۈل ـ گۈلىستان .

باغ ـ باغلاردىن بۇلبۇل ، تورغاي ھەۋەس بىلەن ،
قوشۇلۇشتىكى دىلكەش بولۇپ ئەۋجىسىگە .
نىمە خىسلەت باردۇ ھەيۋەت بۇ ناخشىدا ؟ !
جىمى ئەلنى سالغان بۇنداق زور لەرزىگە .

گۈل ھوسنىگە زەپ ياراشقان ،
ئاپپاق ئۆيلەر، بىنالار ،
غەلىبىسىرى ئاق توقايمۇ ،
يەتمەكتىكەن ئارمانغا .

مەيىن شامال ئەركىلىشىپ ،
ئويناقلىسا زەپمۇ شوخ .
ئۈپۈق بويلاپ دېڭىزدەكلا ،
دولقۇنلىنار زىرائەت.
ئىشتا پىشقان گۈگۈشىچىلار ،
ئىش قايناتسا بەسلىشىپ .
لابالاردىن ئالقىش ياڭرار ،
بۇلبۇل ئوخشاش كارامەت .

كېلىپ قالسا خوشنا يۇرتتىن ،
ئەگەر بىرەر يولۇچى .
سورىشىدۇ: «ئېيتىڭلارچۇ !
بۇ گۈلۈستان قايسى جاي ؟ »
بۇلبۇل ، كاككۇك تورنىلارمۇ ،
ئاشىق بولۇپ ھوسنىگە .
بۇ گۈلشەندىن ئەندى مەڭگۇ ،
ماكان تۇتۇپ ئاپتۇ جاي .

قوللۇرۇمدا قورالىم بار ۋەتىنىم بەرگەن،
چىلىق تۇتۇغلۇق ، گاك ئىرادەم سىنىگدىن كەلگەن -
خۇددى سەندەك ئالى خىسلەت ، چوغ يۈرۈكۈم بار -
ۋەتەن ئۈچۈن جان تىكىشنى شەرەپ دەپ بىلگەن.
يۈلەنچۈكۈم ، كۈچ - مادارىم شەرەپلىك خەلقىم ،
قانۇسىگدىن ئارمىنىمغا ئۇرۇقلار تەرگەن .

قايدىن كىلۇر چىن ئىنسانغا مۇنداق مۇكاپات ،
مىرادىڭغا يەتتىلىق ئىلىك ئۈچۈن بوپ مامات .
ئورۇن ئالدى ئىزىز قەۋرەڭ ئىپار تۇپراقتىن ،
ئالتۇن يوپۇق بوپ يېپىلدى پۇتكۈل كائىنات .
تىرىلدىڭ سەن ئالتۇن تارىخ ، نەسەپ - نەسەپتىن ،
سەن ھاياتسەن يۈرۈكۈمدە ،

ھاياتسەن :

ھايات ! ! !

بىلسەڭ دوستۇم باھار قونغان ئۇچتۇرپاننىڭ ،
ئۇرغۇپ تاشقان دىل شاتلىغى شۇ ناخشىدا .
يېڭى دەۋر ئاچقان داغدام يولنى بويلاپ ،
توختىماس ھېچ غالىپ كارۋان ئۇتلۇق سادا !

ئىككى شېئىر

« يەتتە قىزلىرىم مازىرى» غا تاۋاپ①

« سېنىڭ جېنىڭ ، مېنىڭ جېنىم ـ بىر جان ئەمەسمۇ ،
سېنىڭ ئۈچۈن مېنىڭ جېنىم قۇربان ئەمەسمۇ ··· » ②
ئەلگە سادىق باتۇرلارنىڭ سەر خىلى ـ تاجى ،
ئەل ئىشقىدا ئاتەش كەبى يانغان ئەمەسمۇ ؟
ئەلگە ئاپەت يامرىغاندا ئورتـۇنۇپ جىسمىڭ ،
جاراھەتلىنىپ شۇ خىتاپنى ئېيتقان ئەمەسمۇ ؟

ئۇز ئېلىنى جاندىن ئەلا كورگەنلەر ئىزىز ،
ئۇز ئېلىدىن تانغان خائىن ئىتتىن خار نىجىز .
تەكىسىز جەڭدە قانلار كېچىپ ياۋنى يەر قىلىپ ،
گۈزەل يۇرتنى قوغدىماقچۇن چىققىنىڭ يەتتە قىز -
شېھىت بولدۇڭ جەڭدە مەردۇ ـ مەيدان ئىچىدە ،
باستىڭ ۋىژدان كەشتىسىگە غورۇرلۇقتىن ئىز .

① يەتتە قىزلىرىم مازىرى ـ ئۇچتۇرپاننىڭ غەربىي جېنۇبىدىكى تاغ قا رىدا ـ ھېلىمۇ قەد كوتۇرۈپ تۇرىدۇ.
② بۇ مىسرالار ـ ئۇيغۇر خەلق قوشاقلىرىدىن

قارايمەن بەستىڭگە غورۇر، زوق بىلەن،
ئىپتىخار ، ھۆرمىتىم ئۇرغۇيدۇ چەكسىز ـ
ۋەتەنگە جان پىدا قەيسەر شۇ ئەلنىڭ ،
ئىرادە پىكىرىدىكە سىمۇۋۇلسەن شەكسىز .

سەن يىراق چېگرىدا مەڭگۈ ھوشيار پوست ـ
ئەلەمدە قالماقتا ياۋنىڭ تاماسى .
كۆرەشچان ئەۋلاتلار ئىلكىدە داۋام ،
مەڭگۈگە ياشنىغىن مولجەر قەلئەسى .

مولجەر تاغ قەلئەسى ①

ۋەتەننىڭ غەربىدە پولات سېپىلدەك ،
تۇرىسەن ھەيۋەتلىك ئەي قەدىم قەلئە .
خەنجەردەك بوي تارتقان قىيالىرىڭدا ،
بۈركۈتلەر شەنىڭگە ئوقار مەدھىيە .

تارىخنىڭ ئەزەلدىن قەھرىمانلىقىنىڭ ،
ئەڭ نادىر ئۆلگىسى - بىر جەڭنامىسى .
ئاڭلىنار شوھرەتلىك زەپەر نامىڭدىن ،
باسقۇنچى دۈشمەننىڭ پەريات - نالىسى .

جەڭگىۋار سىياقىڭ ئاچكۆز رەقىپكە ،
غەزەپلىك ئىنتىلىپ تۇرغان ئارسلان .
شۇ گۈزەل تۇپراقنى قۇچۇپ مېھرىڭدە ،
جاھانغا گەۋدەڭنى ئەيلەپسەن قالقان .

ئانا يۇرت ئىشقىدا سانسىز مەرت يۈرەك ،
ئەسىرلەپ جان تىكتى ئېلىپ سەندىن جاي ،
ۋەتەننى قوغداشنىڭ نەمۇنىسىنى ،
قان بىلەن يېزىشتى ياۋغا ئەل بولماي .

---

① مولجەر تاغ قەلئەسى - گۇچەنتۇرپان شەھرىنىڭ غەربى جەنۇبىدە «قالغاچ تاغ» ئۈستىگە سېلىنغان قەلئە. ئەسىرلەر بويى، ئۇچتۇرپاننى مۇداپىئە قىلىش قورغىنى بولغان. ھېلىمۇ خارابىلىرى بار.

باھار كەلدى

كەڭ دالاغا يېشىل رەڭلىك كىمخاپ يېيىپ ،
پەسىللەر گۈلتاجىسى باھار كەلدى .
شاتلىقىدا يۇرتىمىزغا بولۇپ شەيدا ،
پەرۋاز قىلىپ تورنا قوشلار قاتار كەلدى .

ئويناقلىشىپ ئاقتى سۇلار جىرالاردا ،
باغ - ئېتىزلار بەسلەشكەندەك چېچەك ئاچتى .
كائىنات تولۇپ بىردىن گۈل ھىدىگە ،
مەيىن شامال دىلغا خۇشبۇي ئىپار چاچتى .

نەۋ باھارغا تەنتەنە قىپ قالىغاچلار ،
بولۇپ مېھمان ئۆيىمىزگە ئۇچۇپ كەلدى .
تاڭ بىلەن تەڭ ناخشا ئېيتىپ ئۇسۇل ئويناپ
بۇلبۇل كويى شان زەپەرلەر قۇچۇپ كەلدى .

شۇئان بوزدا دىخان يىگىت سۇنى باشلاپ،
ئۇنۇمدار ئېتىزلارغا بەردى شەربەت.
مول - ھوسۇل ئىشەنچىسى دىلدا چاقناپ،
قامىتىگە تاغ مىسالى كىردى غەيرەت.

كۈن باشلىنار تاڭ سەھەردىن يېرىپ ئۇپۇق
يىل باشلىنار چېچەك پەسلى گۈلباھاردىن.
كۈن ۋە ئايلار ئوتەر شۇنداق رىتىم بىلەن،
كالىندارغا تىزىلغان ئۇ، بىر قاتاردىن.

تۇنىياز مەتنىياز

كۆڭلۈم مېنىڭ ھەرچاغ ساڭا يار

بەختىمىزنىڭ چېچەكلىرىدەك ،
چۈشتى بالقىپ كۆكتىن ئاپپاق قار .
سەزدىم شۇئان ئۈزەمنى گويا ،
سۆيگىنىمدەك مەڭزىمگە نىگار .

قار ئەمەس ئۇ ئاپپاق چېچەكلەر ،
تەبىئەتنىڭ ھۈسنى، زىننىتى .
گەر پۈركەنسە ئۇنىڭ بىلەن يەر ،
روناق تاپار دېخان مېھنىتى .

چېچەك توككىن چېچەك ئايلىرى ،
گۈلزار ئارا بولاي بەختىيار .
كەلسەڭمۇ گەر يىلدا بىر قېتىم ،
كۆڭلۈم مېنىڭ ھەر چاغ ساڭا يار .

1964 - يىل ئاپرىل، غاۋات

تۆت مەرەز تەربىيىلىگەن شۇم بەدنىيەت كالتەكچىلەر،
داڭ چىقاردى «كەلدى پۇرسەت» دەپ شۇ دەۋران ئالدىدا.

«بولدى جىنلار توھپىسى» ھىكمەت بېغىغا ئوت قويۇش،
كەيدى ئالەمنى بېشىغا غەلۋە ـ چۇقان ئالدىدا.

ئەنە شۇ باغۋەن بېشىدا چوڭ كۆلا ـ قولىدا داس،
كوچىدا بولدى سازايى كۇندە ئىنسان ئالدىدا.

※ ※ ※

چىقتى بوران، چاقتى چاقماق، ياندى يالقۇن ئۇلغىيىپ،
تۆت شاياتۇن تاجى ـ تەختى كويدى گۇلخان ئالدىدا.

ئاتتى تاڭ، كەتتى قارا تۈن ، شۇم رەقىپلەر گۇم بولۇپ،
تاپتى ئىززەت، قايتا باغۋەن قىز ۋە ئوغلان ئالدىدا.

كەلدى دەۋرانى بۈگۈن ئىشتا ، چېلىشتا ھەممىنىڭ،
توھپىسى زور بولدى باغۋەننىڭ بۇ ئىمكان ئالدىدا.

چامدا ئالغا ئەي ئېلىم ـ ھىكمەت بېغىنىڭ باغۋىنى،
ئاتىغىن ئومرۈڭنى ئەلگە، يېڭى پەرمان ئالدىدا.

1979 ـ يىل ئۆكتەبىر، ئاقسۇ

گۈلباھار، خاسىيەتلىك ئىزىز پەسىل،
ئۈزار چاغدا ئەلگە ئىقبال بەخت تىلەر.
ئىشلىسە گەر مېھنەت ئەھلى توكۈپ ساپ تەر،
ئامەت ئاڭا بولۇپ ھەمرا قوشلاپ كېلەر.

شۇ ۋەجىدىن قەدىرلەيمەن باھارنى مەن،
ئۆمرۈم گويا باھار كەبى ياشنىسۇن دەپ.
يەڭ شىمايلاپ چۈشتۇم ئىجات بەيگىسىگە،
ئەشئارلىرىم قامۇس بولۇپ چاقنىسۇن دەپ.

1979 - يىل فېۋرال، ئاۋات

ئالدىدا

تولدى بۈگۈن پەن بېغى، گۈللەرگە باغۋەن ئالدىدا،
تارتتى مېھرىمنى ئاشۇ باغۋەن بۇ بوستان ئالدىدا.

(قامىتى تاغدەك بولۇپ ئۇسكەچكە باغۋەننىڭ بۈگۈن)
يېڭى سەپەر دۇلدۇلى بوپ ماڭدى كارۋان ئالدىدا.

※ ※

سۈپ - سۈزۈك ئاسماننى قاپلاپ، بىر مەھەل جۇتھەم تۇتە
قانچە باغۋەنلەر ماكانى بولدى زىندان ئالدىدا.

پەننى سۆيگەنلىكمۇ بولغان ئىدى باغۋەنگە گۇنا،
كەتتى ئالەمدىن بىلىم سۆيگەنلەر ئارمان ئالدىدا.

قولۇڭدا قىش ۋە ياز كەتمەن، كىزى كەلسە تاغار يۈتتۈك،
قەرزگە بوغۇلۇپ گاھى، گويا ھايۋان كەبى ئۆتتۈك.

توكۇپ تەر، جان تىكىپ ئىشلەپ ئىرىشسەڭ گەرمۇلۇك-پۇلغا،
دىدى نەسلەر "كىرىپ قالدىڭ تۆيۈق - پاتقاق خاتا يولغا".

بىرەر توخۇ، موزاي، پاخلان بېقىش ساڭا گۇنا بولدى،
سېنىڭ تارتقان ئۇ دەردىڭگە زېمىن - ئاسمان گۇۋا بولدى.

زىمىستان قوغلۇنۇپ مەڭگۈ ياشاردى قىر، ئېتىز - باغلار،
قۇچاق ئاچتى ساڭا قايتا ئۆزەڭ كۈتكەن گۈزەل چاغلار.

بەختىڭنىڭ قەنتىنى چاققىن، بېيىشقا ئەندى ئىمكان بار،
سېنى ئالغا يېتەكلەشكە ئۇلۇغۋار يېڭى پەرمان بار.

يەنە يۈكسەل كامال تاپ، تەر توكۇپ ھەر ياننى گۈل ئەيلە،
زەپەر ئاسماندا پەرۋاز قىلىپ كوكنى يېرىپ ئۆرلە.

ھالال ئىشلەپ ناۋات چىشلە، يېزاڭدا قاينىسۇن بەزمە،
ئېلىپ ئىلھام ئىشىگىدىن مەن سېنى كويلەپ يازاي نەزمە.

1980 - يىل 5 - يانۋار، ئۈرۈمچى

دېخقىنىمغا

مۇبارەك دېخقىنىم دىلدىن يېڭى كوكلەم باھارىڭغا،
چىچەكلەپ نەۋ باھار بىرلە مىۋە بەرگەن ئانارىڭغا،

يېزاڭ قوينى گويا جەننەت، سېنىڭدە بار تۈمەن خىسلەت،
چېقىپسەن قەنتىنى تەرنىڭ تېپىپ مېھنەت بىلەن بەركەت

سېنىڭ ئېشچان قولۇڭ بىرلە زېمىن كەيدى يېشىل كىمخاپ
ئېتىز ـ باغلار ئارا ھەردەم قىزىتتىڭ ئىش راسا قايناپ.

كىلەر سەندىن سېمىز گوش ـ سۈت، كۈرۈچ بۇغداي، مىۋە ـ كوكتا
كېپىل بولغاچ ئۈزەڭ ئەلگە بۇگۈن بىزگە گادايلىق يات.

روناق تاپتى سېنىڭ بىرلە بۇگۈن يۇرت قايتىدىن گۈللەپ
بازارنى ئەيلىدىڭ ئاۋات ئۇلۇغۋار غايىنى كوزلەپ.

ھوسۇللار ئوخشىدى ئەجرىڭ بىلەن كەڭرى دالا تۈزدە،
قىزىتتىڭ غەلبىدىن قوش توي قىلىپ شات مەرىكە كۈزدە.

زېمىننى ئىس ـ تۈتەك قاپلاپ، جۇدۇنلار قۇترىغان بىر چاغ،
ئۇششۇك تەككەن ۋاختىمىزلا غازاڭ بولغان ئېتىز ھەم باغ

قولاقتىن كەتمىگەن دۇق ھەم شۇئارلار ئەشۇ چاغ بۇندا،
ئازازۇللار گادايلىقنى ساڭا تاڭغان ئىدى شۇندا.

بىر مەھەل ئالۋاستىلار يەن بېغىمن قىلغان خازان،
ئويىنغان باشلاردا كالتەك، قاپلىغان دىلنى پىغان،
شۈركىنەر تېنىم شۇ يىللار كەلسە يادىمغا ھامان،
پارتىيە بەردى نىجاتلىق، قۇتقۇزۇپ خەۋپتىن ھامان،
ماگمىدەك ياندى يەلەكتىن قەلبى گۈلخانىم بۈگۈن.

باغ قىلار چوللەرنى باغۋەن، تەر توكۈپ مېھنەت بىلەن،
كائىنات گۈللەيدۇ ھەر چاغ يەن - بىلىم ھىكمەت بىلەن،
كەل ئىلىم-پەن جەڭچىسى نۇرلەيلى تېز سۈرئەت بىلەن،
كەلدى پەيت ئىشلەشكە ئەمدى جان تىكىپ غەيرەت بىلەن.
جەڭ - چېلىش قايناملىرىدۇرغەلىبە مەيدانىم بۈگۈن.

توت نىشان چاقناپ قۇياشتەك چاچسا نۇر كوكتە ھامان،
بىز گويا دۈلدۈل بولۇپ كۈندە ئاشارمىز تاغ - داۋان،
يېتىممىز مەنزىلگە جەزمەن، توتلىششى غايە - نىشان،
بەردى پەرمان پارتىيەم قىلدۇق يۈرۈش پەنگە راۋان،
چوققىغا نۇرلەشكە بىزدە كەڭرى ئىمكانىم بۈگۈن.

كەلدى كوكلەم نەۋ باھار، سالدىم چاپاننى ياز قىلىپ،
سايرىدى بۇلبۇل خۇشال، چالدىم دۇتارنى ساز قىلىپ،
كەل نىگار توككىن تېرىڭنى، تۇرما ئەندى ناز قىلىپ،
گۈللىسۇن جۇڭخۇا ئىلىم تاپسۇن كامال پەرۋاز قىلىپ،
شۇ ئۇلۇغ مەقسەتكە ئاررزۇ - ئارمانىم بۈگۈن.

بۈگۈن

(كەنجى راشىدىنىڭ شۇ ناملىق غەزىلىگە مۇخەممەس)

چىقتى كۈن، تارقاپ تۈتەك، نۇرلاندى ھەر يانىم بۈگۈن،
خۇشپۇراق گۈللەرگە تولدى گۈل - گۈلىستانىم بۈگۈن،
ياڭرىدى ھەريانغا ئۇرغۇپ كۈلكە خەندانىم بۈگۈن،
ئېڭىشۋاشتىن كۆچكە تولدۇم، كەلدى دەۋرانىم بۈگۈن،
سىغمىدى دىلغا ھاياجان تاشتى ئىلھامىم بۈگۈن.

بەيگىگە چۈشتۈم مىنىپ تالماس قانات دۇلدۇلغا مەن،
جان تەسەددۇق ئەيلىدىم، بارىمنى شۇ بۇ، يولغا مەن،
جور قىلىپ ئېيتتىم كۈيۈمنى شوخ ناۋا مەرغۇلغا مەن،
شۇ ھاياجان ئىلكىدە ئالدىم قەلەمنى قولغا مەن،
كۈيلىسەم كومپارتىيەمنى تىلدا داستانىم بۈگۈن.

تۇت مەرەز ھەر يان چېچىپ، قىلدى خارابە رەستىمنى،
كوز يۇمۇپ پاكىتقا گۈزەل قىز دىدى ئالۋاستىنى،
پارتىيە دانا ئىكەن سەزدى چايانلار قەستىنى،
شۇ بۈيۈك يولباشچىمىز، گۈم قىلدى ياۋنىڭ تەختىنى،
ياغدى ئۇت بوپ تۇت مەرەزگە قەھرى ۋۇلقانىم بۈگۈن.

بۇ زېمىن كانى گۆرۆچىنىڭ ھېچ زېمىنغا ئوخشىماس،
بار قېنى كىم بۇ دىيارنى جان تىكىپ چىن قوغدىماس،
خەلقى مەرت، ئىشچان ـ كۆرەشچان، قۆل بولۇشنى خالىماس،
تاغ ـ دالانى باغۇ ـ بوستان قىلمىغىنچە توختىماس،
ئىشقى يالقۇن خەلقىمىزنىڭ قەلبىنى ئاقسۇدا كور.

قانچە شائىر بۇ دىيارنى گۆل دىيار دەپ كۆيلىگەن،
قانچە خانلار شۇم ئاستىدا ھەردەم چەيلىگەن،
شۇ سەۋەپتىن قەھرىمىز دولقۇنى كوككە ئۆرلىگەن،
نەچچە مىڭ يىللاپ چىلىشقان ياۋنى تارمار ئەيلىگەن،
شاھى پەر ھاتتەك يىگىتلەر نەسلىنى ئاقسۇدا كور.

بۆندىكى مەرتلەر دىلىدا بار بۈيۈك يۈكسەل تىلەك،
گۆللىتىشكە ھور ۋەتەننى جەڭ قىلىپ تالماس بىلەك،
كەلسە دۈچ مۈشكۈل يولىغا غەيرىتى ئاسمان پىلەك،
كوڭلى خۇشخۇد لەيلى بويلۇق، مەڭزى گۆلدەك ئوت يۈرەك،
پاكى شىرىن، ياكى زوھرا ۋەسلىنى ئاقسۇدا كور.

ئوت يۈرەكلەر قۆلى بىرلە بولدى تارىم شات ماكان،
جەننۈتۈلدىن مىڭ ئېسىلدۆر بوندىكى ھەر باغ ـ ۋاران،
ئاققىنى تارىمدا شەربەت راھىتى جانىنىڭ ھامان،
سۈت بېرىپ پەرزەنتىگە ئاچقاچ قۆچاق تەكلىماكان،
نەھرىنىڭ سۆيگۆ مۇھەببەت مەۋجىنى ئاقسۇدا كور.

نەچچە يىل نىمجان بولۇپ كەلدىم قوشۇنغا ئەمدىلا
جەڭگە ئاتلاندىم يۈرەكتىن ياڭرىتىپ شوخ ناخشىلا،
مەن يېڭەرمەن بارچە مۈشكۈلنى مۆكۈنمەي دالدىغا
يەڭ تۈرۈپ چۈشتۈم، چېلىشقا قايتمىغايمەن ئارقىغا
بۇ ئۇلۇغ ئىشقا تەسەددۇق تەندىكى جانىم بۈگۈن.

نۇرىنى چاچتى قۇياش، پەن ـ بىلىم گۈلشەنىگە،
چىقتى باغۋەنلەر بۈگۈن هورمەتتە يۈكسەك سەھنىگە،
ياڭرىتىپ ئېيتتىم غەزەل، پارلاق زامانەم شەنىگە،
مەڭگۈ سادىق بوپ ياشايمەن پارتىيە لۇشيەنىگە،
پارتىيىگە ئەگىشىپ ماڭماق شەرەپ ـ شانىم بۈگۈن.

1980 ـ يىل ئاۋغۇست، كۇچار

ئارزۇ بوستانى

(ئىمىن ئەخمىدىنىڭ شۇ ناملىق غەزىلىگە مۇخەممەس)

ئەي جاهان خەلقى خۇشاللىق بەزمىنى ئاقسۇدا كور،
مەرىپەت ئەهلى ياراتقان نەزمىنى ئاقسۇدا كور،
پەم ـ پاراسەت هەم ئىجاتنىڭ غەزنىسىنى ئاقسۇدا كور
نائۇممت بولما جەنۇپنىڭ پەيزىنى ئاقسۇدا كور،
نەجەنۇپ، ئاقۋاش تيانشان لەۋزىنى ئاقسۇدا كور.

سەپەر ئىلھاملىرى

تىيانشان

قارايمەن ھەر تاڭ سەھەر زوق بىلەن،
باغرىڭدىكى گۈزەل تارىم بويىدا.
شاتلىنىمەن كوروپ مەغرۇر قەددىڭنى،
قۇتلۇقلايمەن ھەر چاغ دوستلار تويىدا.

قامىتىڭ بار ھور دىيارىم ئۈستىدە،
كويا ئويغاق قاراۋۇلدەك مەردانە.
پامىر، كوئىنلۇن تۇتاش ساڭا چىن قورغان،
ئىتىگىڭدە ئومرىم ئۆتەر خەندانە.

ئارزۇيۇم بار ئىدى خېلە ئۇزاقتىن،
مەدەنگە باي بويلىرىڭنى كورسەم دەپ.
سەيلە قىلىپ گۈلزارىڭدا ھەر كۈنى،
ياشلىغىمنىڭ گۈل پەيزىنى سۈرسەم دەپ.

ئەي تىيانشان يەتتىم بۈگۈن ئارمانغا،
(ئاسمىنىڭنى لاچىن بولۇپ كەزدىمەن).
ئىلىم - پەندىن قاناتلانغاچ ئوزەمنى،
ھاياتىمنى ئەڭ بەختىيار سەزدىمەن.

تا ئەزەلدىن خەلقى ئىناق بىر ـ بىرىگە مېھرىۋان،
گۈللۈنۈپ مېھنەت بىلەن بولدى زېمىنى ھور ماكان،
بات بۇگۈن ئەلگە كادايلىق، تۇرمۇشى رۇناق ھامان،
دۇستقا مۇشتاق، ياۋغا خەنجەر، ئىشتا چاققان پەھلىۋان،
جەستى تاغدەك زەربىدارلار قەھرىنى ئاقسۇدا كور.

بۇدىيارنىڭ ھوسنى مەپتۇن قىلدى ئالەم ئەھلىنى،
كورسەڭ كەلسەڭ بۇ يۇرتقا كۇندە كوكلەم پەسلىنى،
ماڭمىز توسقۇن يېرىپ كوزلەپ ئۇلۇغۋار پەللىنى،
ۋەدىمىز شۇ ئەندى قولدىن بەرمىگەيمىز غەلىبىنى،
ھەرنە كۈلكە، شات ـ خۇراملىق بەزمىنى ئاقسۇدا كور.

ئى كوكۆل! بولغىن ئىجاتكار ئەلگە ئىقبال كەلتۇرۇپ،
شۇندا زوھرايىڭ سۈيەر جاندىن سېنى ئەلا كورۇپ،
تۇنمىيازمۇ ئارزۇ ۋىسالىغا يەتكەي شات كۈلۈپ،
ئەخمىدى قايدا بەخت دەپ بوينۇڭنى سوزما تەلمۇرۇپ،
بەختكە تولغان ئارزۇ بوستان ئەۋجىنى ئاقسۇدا كور.

1980 ـ يىل دېكابىر، ئاقسۇ

يېزا ئىلھاملىرى

(سىكىل)

مۇقەددىمە

ئايلىنىپ ھەر كۆز چېغى باردىم خوشال،
يېزىغا - قوينى چىمەنزار ۋادىغا.
بۆندىكى قوۋناق ھاياتتىن بوپ رىزا،
يۈرۈكۈم تولدى شېئىر ئىلھامىغا.

※ ※

بوك - باراخسان باغلىرى ئوخشار گويا،
تەڭدىشى يوق جەننەتۇلنىڭ ئۆزىگە.
گەر زېمىن بولسا ئاجايىپ بىر ئۈزۈك،
يېزىلار ئوخشاپتۇ ياقۇت كۆزىگە.

كەڭ قۇچاق ئاچتى جانانىدەك ئۇ ماڭا،
كەل،- دېدى، - مېھمان يىگىت بىر يايرىۋال.
ئىتىگىم كۆي - نەزمە كانىدۇر مېنىڭ،
باغ ئارا خەندان ئۈرۈپ شوخ سايرىۋال.

شۇ ھاياجان ئىلكىدە دىل شانلىنىپ،
ئۆرغىدى قەلبىم قېتىدىن نەزمىلەر.

تەكلىماكان

كەلگىنىمدە تەكلىماكان بويلىرىڭغا،
كوردۇم مىسلى جەننۇ تۇلدەك باغلىرىڭنى.
شاتلىقىمنى باسالماستىن ھاياجاندا،
ئەسكە ئالدىم "چول" ئاتالغان چاغلىرىڭنى.

قايسى زامان، قايسى كۈنلەر بەخش ئەتتى،
گۈل چېھرىڭگە نامۇناسىپ بۇ ئاتاقنى.
تۇرسا ھوسنۇڭ گويا تۇزدەك شۇنچە رەڭدار،
سىزەلمىدىم سەندە چوللۇق ھېچقاياقنى.

ئىشتا پەلۋان خەلقىم بىلەن ياشناپتۇ چول،
"تىلسىمات" تا قەد كېرىپتۇ زاۋۇت مانا.
دەۋرىم ساڭا بېغىشلاپتۇ بارلىقىنى،
چۈمۈپ باھار شاتلىقىغا گۈللە يەنە.

1981 - يىل ئاۋغۇست، ئۈرۈمچى-ئاقسۇ

نەگە بارسام قارىشى ئالدى ئۇمىنى،
ياپ - يېشىل ياپراق ئىچىدە جىلۋە قىپ.
شەربىتى ئاقتى تىنىمگە شۆررىدە،
قولغا ئېپ بىر دانىنى كورسەم تېتىپ.

ئالتۇن تاغ

كوز ئالدىمدا دوۋە - دوۋە چەش تۇرار،
جولالىنىپ ئالتۇن ئوخشاش خاماندا.
بۇ يىل يېزام تاغ ياساپتۇ ئاشلىقتىن
سانسىز خامان قەد كىرىپتۇ ھەر ياندا.

ئۈچ يىل بۇرۇن كەلگىنىمدە بىر دۆيگە،
ئۇندا پەقەت بىرلا خامان بار ئىدى.
ئەندى كەلسەم مۇندا ئەھۋال باشقىچە،
دىدىم: "خامان نىچۇن مۇنچە ئاينىدى؟"

بىر تۇپ ئەنجۇر سانسىز مىۋە بەرگەندەك،
ھەر سالادا بىوپتۇ بەرپا ئالتۇن تاغ.
"نەكارامەت بولدى بۇ يىل" دىدىم مەن،
"خىزىر" ئاكا نەزەر سالغان قايسى چاغ؟!

بىلمەك بولۇپ بۇ ھىكمەتنىڭ سىرىنى،
چەش ئارىلاپ كەلسەم تۇرار بىر بوۋاي.
سورىغانتىم سوزلەپ بەردى ئۇ ماڭا،
قەلبىدىكى شاتلىقىنى باسالماي:

— "نەچچە يىلدىن بىز ئىشلىمەك جاپادا،
بىر ئۇچۇملار جان باقاتتى گەپ سېتىپ.

بىيىتخۇمارى ياش دىلىمغا ئوت سېلىپ،
ياڭرىدى ھەر كەچتە مەشرەپ بەزمىلەر.

شاتلىقىم تاشتى ئاڭا زوقۇم كېلىپ،
مەھلىيا بولدۇم بولەكتىن يېزىغا.
ھۆرمىتىم ئاقىماقتا گويا سەل بولۇپ،
ئىشتا مەرت كۆڭلى ئوغۇل ھەم قىزىغا.

ئۈزۈمزار

تۈرغىنى كۆز چاقنىتىپ باغلار ئارا،
تالغا ئاسقان ئۈنچە يا ـ مارجانمىدۇ؟
بېزىمەك بولۇپ تەبىئەت ھوسنىنى،
بويىنىغا مارجان بېزەك ئاسقانمىدۇ؟!

بىھاجەت مۇنداق سوئال قويماق ئاڭا،
(ئاڭا دەك بەرگەن دىخان تەر تامچىسى)
ئۇ پەقەت ئاشنا دىخانغا بىر ئۆمۈر،
تەر بىلەن ياشنار ھاياتنىڭ باغچىسى.

شۇ سەۋەپ ياڭرايدۇ ھەر تاڭ تال ئارا،
ئىش ـ چېلىش داڭدارى مەرتلەر ناخشىسى.
تېپىلار يۇ باغچىدىن بىر قانچە خىل،
تەمى. بال سورتلىق ئۈزۈمنىڭ ياخشىسى.

دولان ناخشىلىرى

(سىكىل)

مۇقەددىمە

ئالدىمدا مۇسقىيىن بەتلىرى بۇگۇن،
سالىدۇ يادىمغا ئۇزاق بىر چاغنى.
خىيالىم قۇشلىرى ئۇچۇپ شۇ ھامان،
ئەلىدۇ سەيلانە كەڭ چاھرى باغنى.

شۇ باغدا بار مىنىڭ ئۇلپەت - ئۇستازىم،
(مەقبىرى چىمەنلەر ئىچىدە قويۇلغان.)
سەككاكى، زەللىيھەم ئامانىسا،
كۈيلىرى نەققاشتەك ئاڭا ئويۇلغان.

دولان دەرياسى

تىلسىمات باغلىرىغا بىرىپ ئۇسسۇزلۇق،
ئاقىسەن ئۇركەشلەپ دولان دەرياسى.
قاسنىڭنىڭ چىمەنزار، بويلىرىڭ بوستان،
شاۋقۇنۇڭ بەختىنىڭ ياڭراق ساداسى.

كەتكەنلىدەك خوشلۇقىمىز كەمەيمەپ،
"مەن بولغاچ ئاش ئاشتى" دەيتتى پو ئېتىپ.

كۆرمەمدىغان بۇ يىل ئەندى كارامەت
ئوخشاپ بوغداي سىغماي قالدى ئېتىزغا،
دان ئايرىشقا كەلدۇق قېرى - چۆرىلەر،
قىز - يىگىتلەر كەتتى ئالتۇن دېڭىزغا.

ئىشلىشۈپدۇق يەرنى ئېلىپ ھوددىگە،
شۇنچىلا چوڭ بولدى ئۇنىڭ ئۈنۈمى.
كەتتى بىزنىڭ بېشىمىزدىن گادايلىق،
ئورنىنى ئالغاچ مەسئۇلىيەت تۈزۈمى.

غەيرىتىمىز ئېشىپ ئاسمان پەلەكتىن،
ھوسۇلىمىز خۇددى ئالتۇن تاغ بولدى.
كۈندىن - كۈنگە ماڭدۇق بېيىش يولىغا،
قازان بىلەن چۆمۈچىمىز ياغ بولدى...

گەرخالىساڭ مۇخبىر يىگىت يېزىنىڭ،
كۆز پەيزىدىن چەكسىز ھوزۇر سوردۇال.
قايتقىنىڭدا بەلكى ئەسلەپ قالارسەن
يېزىمىزنىڭ سۈرىتىنى ئېلىۋال."

زەپەر ياقتى بوۋاي سوزى دىلىمغا،
سۈرەت ئۇچۇن تاللىدىم بىر مەنزىرە.
"چارىست" قىلدىم-دە،سۈرىتىنى يېزىنىڭ،
تارتتىم قېلىپ گۈزەللىككە ئەندىزە.

1981 - يىل 10 - سېنتەبىر، ئاۋات-قورۇچول.

بېغىڭدا يېتىلگەن سەر خىل مېۋىنىڭ،
شوھرىتى ئەل ئـارا كەڭرى تارالغان.
مەنسۇپتۇر شان ـ شوھرەت دولان خەلقىغە،
تاۋلىنىپ مېھنەتتە باتۇر يارالغان.

شۇ سەۋەپ سۈيىمەن يۈرەك قېتىمدىن،
دولاننى ۋە ئۇنىڭ باتۇر خەلقىنى.
ئىجاتتىن توھپىلەر قوشۇپ تارىخقا،
تونۇلغان ئالەمگە سەنئەت ئەھلىنى...

ئاققىنى سىنىڭدە سۇ ئەمەس زەمزەم،
ئاققىنى دولاندا سۈت كەبى كەۋسەر.
شۇ ئەزىم دەريالار بولغاچقا كېپىل،
دىيارىم تۈپرىغى بىباھا گوھەر.

دولان قىزىغا

تاڭ سەھەر ماڭساڭ ئېتىزغا كۆي قېتىپ،
تۈن پەرىسى قالدى ھەيران تاڭ بېقىپ.
بەسلىشىپ چولپان بىلەن ماڭغاندا سەن،
قانچەمەرتلەر دىلىغا قالدىڭ يېقىپ.

ئاڭلىغانتىم بىر زاماندا ئەل ئارا،
" ئالدىم دولاننىڭ قىزىنى"...
دەپ بىر ناخشىنى.
ھەي، بۈگۈن بىلدىم سىرىنى مەن ئۇنىڭ،
بىھۇدە قىپتۇ مازاق بىر ياخشىنى.

ئاقىسەن بىر كۈمۈش بەلۋاققا ئوخشاش،
ئايلىنىپ بىپايان تەكلىماكاننى.
بولۇتقا تىرەلگەن يېشىل توغراقلار،
ئەسلىتەر ھەر كورسەم پولات قورغاننى.

شۇ قورغان ھوسنىگە ياراشقان زىننەت،
ئاڭلىنار توت پەسىل بۇلبۇل ناۋاسى.
سېخىلىق ئىلكىدە تۇرغان باغلىرىڭ،
راھىتى ئىنساننىڭ، يۈرەك داۋاسى.

سۇ ئىچىپ باياۋان ياشىندى سەندىن،
دەشتلەر ئايلاندى مۇنبەت ئېتىزغا.
ئۆپۈقتا تۇتاشقان يايلاق ـ ئىكىنزار،
ئوخشايدۇ چېكى يوق يېشىل دېڭىزغا.

كوز سالسام سىياقىڭ بۈگۈن بولەكچە،
بېزەپسەن دالىنى خۇددى توز سۈپەت.
تۈنۈگۈن يول يۈرگەن توگىلىك كارۋان،
كەلسەگەر تونالماس يولنى پەقەت.

گۈزەللىك مۇجەسسەم بوپتۇ بويۇڭغا،
يىرتقۇچلار ئىزىدىن قالماپتۇ ئەسەر.
چاتقاللار بېرىپتۇ باغلارغا ئورۇن،
باغ تۇرار بىر ھەيۋەت ھەر شامۇ ـ سەھەر.

ئاشتى شۇ چاغ مۇھەببىتىم بىردىن ساڭا،
ئىجاتچىڭغا دىل سوزۇمنى ئىزھار قىلدىم.
ئەلگە مەشھۇر شوھرىتىڭ ھەم خىسلىتىڭنى،
جايان ئەيلەپ نەزمە بىلەن ئەشئار قىلدىم.

تۇرقىڭ سېنىڭ ئاددىغىنا بولغان بىلەن،
جاھان سەنئەت سەھنىسىدە ھورمىتىڭ بار.
ئەجدادىمدىن مىراس قالغان تۇگىمەسكە،
بىر ساخاۋەت غەزىنىسىدەك نېمىتىڭ بار.

سەن يارالغان خاسىيەتلىك شۇ دەرەختەك،
ئەۋازىڭمۇ بىرەر دىلغا شۇنچە ھوزۇر.
مۇقام باشلاپ « جۇلا » بىرلە ياڭرىساڭ گەر،
ئاقار تارىم دولقۇنىدەك قەلبىم غورۇر.

ئوخشىمايسەن چالغۇلارنىڭ ھېچبىرىگە،
(سېنىڭ دولان خەلقىدەك زىچ تارلىرىڭ بار.)
تەكلىماكان ۋادىسىدۇر ساھىپخانەڭ،
ئۇندا ئىشچان سەنئەت خۇمار يارلىرىڭ بار.

قالۇن

چالغۇلار ئىچىدە شوھرىتىڭ داستان،
ياڭرىساڭ قوزغىلار ئەلنىڭ دىققىتى.
ساڭا جەم بولغاندۇر قەدىم سەنئەتكار،
خەلقىنىڭ ئىجادى، ئەقىل، مېھنىتى.

كورمىدىم سەندە بوشاڭلىق ھېچقاچان،
تەر توكۇپ باغ قىپسەن كەنتنى.
باغ ئەمەس جەننەت ئىكەن يۇرگەن يېزاڭ،
سەن چېقىپسەن بۇندا ھايات قەنتىنى.

تاشىدۇ زوقۇم دىلىمدىن ھەر قاچان،
گۇل سۇپەت ھوسنى جامالىڭغا قاراپ.
كىلىدۇ ئالدىمغا بوستان شۇ ھامان،
چاچلىرىڭنى تالمۇ ـ تال يۇرسەڭ تاراپ.

يارىشىپتۇ زەرى دوپپا بېشىڭغا،
يارىشىپتۇ ئەتلەس كوينەك يېشىڭغا.
ئەسكە سالغاچ ئويناق كوزۇڭ بۇلاقنى،
قانماق بولۇپ كەلدىم سېنىڭ قېشىڭغا.

دولان راۋابى

كوردۇم سېنى بۇگۇن خۇشال مەشرەپتە،
بوۋام دىلدىن ئاشىقتەك سۇيگەن راۋاپ.
تەشنالىقىم قېنىپ شۇ دەم ۋىسالىڭغا،
بەزمە ئارا ئوزدۇم گويا بولۇپ كاراپ.

باققىنىمدا ئوت ـ سولۇمغا سەھنە ئارا،
جور بولۇپتۇ كۇيلىرىڭگە قالۇن ـ غىجەك.
ئاپپاق ساقال بوۋايلارمۇ ئەپچىللىكىنە،
ئوينىۋېتۇ كوڭلى ـ كوكسى يەر دىلغىدەك...

چاش قىلدىڭ زۇلۇمنى، مۇدھىش زامانىنى،
مېھنەتكەش دولانىنىڭ خەلقىغە جور بوپ.
كۆيۈگىدىن ئويغاندى دەشتۇ - باياۋان،
ىسالى شاۋقۇنلۇق بىر دەريا بولۇپ.

ەي قالۇن سەن ئاددى بىر ياغاچ ئەمەس،
مۇجەسسەم سىنىگدە ئەجدات خىسلىتى،
ساگا جان ھەمدە ئۇن بېرىپ سوزلەتكەن،
دولانىنىڭ خەلقىدۇر ئالەم زىننىتى.

يېتىلگەچ سەنئەتنىڭ نەۋ باھار پەسلى،
ياگرىدى ئاۋازىڭ يېڭى ساداغا.
تىيانشان شاتلىققا رۇسلاپ قەددىنى،
جەسلىشىپ بىز بىلەن چۇشتى ساماغا.

ئەي قالۇن كۆيىڭنى ياگرات توختىماي،
ئېچىلدى ساگا كەڭ سايراش پۇرسىتى.
ۇلپىتىڭ بولەكتىن تاپتى سائادەت،
يوغالماس ئۇنىڭنى شۇملار تۆھمىتى.

مەشرەپ

قاچان كەلسەڭ مىسالى توي،
دولاندا بەزمە قايناىدۇ.
ئاتايدۇ ئەل ئۇنى مەشرەپ،
قېرى ھەم ياشلار ئوينايدۇ.

ئاۋازىڭ ئەزەلدىن يېقىملىق، ياڭراق،
ئۆزەڭسەن خەلقىمنىڭ يېقىن ئۇلپىتى.
چېلىنساڭ سورۇنلار ئارا بەزمىدە،
كېتىدۇ مىڭ يىللىق ئەلنىڭ كۈلپىتى.

گاھ چىقسا سىنىڭدىن مۇڭلۇق كۈي - سادا ـ
بوۋاملار روھىنىڭ كىلەر ھىكمىتى.
شۇ مۇڭلار ئىچىدە ئۆتكەن كۈنلەرنىڭ،
ئاڭلىنار بىر - بىرلەپ ھىجران قىسمىتى.

سەن بىلەن تەقدىرداش جاپاكەش بوۋام،
قالدۇردى بۈگۈنكە سىنى يادىكار.
ئۆچمەيسەن شۇ سەۋەپ تارىخ بېتىدىن،
كۆرەشچان ئۇلپىتىڭ تاپقاچ ئېتىۋار.

يار بولدۇڭ ئەزەلدىن بۇ ئۇلۇق ئەلگە،
تۈن مىسال كۈندۈزلەر ۋە يا كېچىدە.
بوغىمىۇ تالاي، يىل، سىنى ئاسارەت،
سايرىدىڭ بۇلبۇلدەك قەپەر ئىچىدە.

سەن ئۆتتۈڭ سىرداش بوپ خەلقىمگە ئەبەت
دوستلارنى كۈلدۈرۈپ، ياۋنى مات قىلدىڭ.
خۇشناۋا كۈيۈڭدە ياڭرىتىپ مۇقام،
تارىم بويلىرىنى كۈندە شات قىلدىڭ.

ئۇنىڭ توققۇز مۇقامىدۇر،
دىلىمنى لەرزىگە سالغان.
"جۇلا" "ئۇز ھال" "مۇشاۋرەك"....
ماڭا سۆيگۈ ئوتى ياققان.

ئەزەلدىن ئىشقىۋاز خەلقىم،
ئاڭا شۆەنجىياڭمۇ تاڭ قالغان①
"يۈيتيەن""جۈيزىجۇ" نى ھەم،
بوۋاملاردىن سوغات ئالغان.

قەدىم تەكلىماكان كۆيى،
جاراڭلىدى دىيارىمدا،
ساداسى بوپ تيانشاننىڭ،
قىلار جەۋلانى تارىمدا.

پەخىرلىكمەن شۇڭا دوستلار،
جانان بىلەن ساما سالدام.
نە ئارمان قالغۇسى دىلدا،
جانانىم ۋەسلىگە قانسام.

جانانىم، دىلبىرىم ــ سەنئەت،
ئۇنىڭ ۋەسلىگە تويمايمەن.
پىراقى ئورتىگەچ دىلنى،
دولاندا مەشرەپ ئوينايمەن.

1982 ـ يىل ماي، قەشقەر ـ مەكىت

① شۆەن جياڭ ــ تاڭ سۇلالىسى دەۋرىدىكى راھىپ تالىڭ سىمك. ئۇ 643-
64 ــ يىللىرى غەرپكە قىلغان سەپىرىدە، كۈچار، خوتەندە بۇددىزمنى ئۆگىنىپ يە ــ
...دن، قەشقەرگە كېلىپ «دوگخوالگ» ئارقىلىق ۋەتىنىگە قايتقان. «يۈيتەن»، «جۈيزىجۇ»
...ددىمى ئۇيغۇر مۇزىكا ئاھاڭلىرىدىن بولۇپ «يۈيتيەن» (خوتەن) «جۈيزىجۇ» (كۈچار)
...اھاڭلىرىدۇر. ھازىرغىچە خەنزۇ ئەدەبىياتى تەركىۋىدە شۇ ناملار بىلەن ئاتىلىدۇ. ئەينى
...لاردا شۆەن جياڭ ئۇنى ئېلىپ كېتىپ تاڭ مەدەنىيىتىگە ئۆزلەشتۈرگەن ــ ئايتۇر.

ئېلىپ ھوزۇر ئۇنىڭدىن شات،
دىلى ياشنايدۇ ـ يايرايدۇ.
يۈرۈپ سەنئەت بېغى ئىچرە،
جانان ۋەسلىگە قانمايدۇ.

كى ئۇيغۇر خىسلىتى شۇنداق،
چېلىش ـ مېھنەتتە ھارمايدۇ.
يولدا كەلسە گەر مۇشكۇل،
ئۇنى ھەم توي ھېساپلايدۇ.

ئەنە مەشرەپ ئارا ئوينار،
يىگىت ـ قىزلار ياساپ ئوركەش-
"سىرىلمە" ھەم "ھوزۇر" بىرلە،
كوڭۈللەر مەيلىگە تەڭكەش.

ساما سالسا "دۇگامەت" گەر،
بولار مەيدان گويا جەڭگاھ.
شىمايلاپ يەڭ ئۇسۇل ئەھلى،
بىرەر رەقىبىگە پەشۋا...

داۋام ئەتكەن ئۇنى بۇ ئەل،
بىلىپ ئەجدات مىراسى دەپ.
شۇ ئەجدات پاك ئەقىل بىرلە،
ئىجات ئەتكەن بۈيۈك مەكتەپ①

① يولداش ئابدىشۈكۈر تۇردىنىڭ دولان مەشرىپى توغرىسىدىكى ماقالىسى كۆزدە تۇتۇلىدۇ.

مېھرىڭ ئىسسىق قېنىمدىن،
سۆيگەچ قايناق دىلىمدىن،
مەدھىيىلەيمەن تىلىمدىن
پاسىبانىم پارتىيەم.

شۆڭا قۇتلۇق نامىڭغا،
داستان يازاي شانىڭغا،
كېپىل ئۆزەڭ جانىمغا،
باش پاناھىم پارتىيەم.

يۈرۈكۈمگە تاڭدىمەن،
سېنىڭ بىلەن ماڭدىمەن،
تەشنالىقتا قاندىمەن،
قىبلىگاھىم پارتىيەم.

رۇبائىلار

بىر قېتىم تۇغۇلۇپ ئۆلسەم مىڭ قېتىم،
بالىلىرىم بولمايدۇ قەرەلسىز يېتىم.
ياماننى ياخشىغا ئۆردىسە پەلەك،
دىلىمدا ساقلىنار يوقالماي ئېتىم.

× × ×

ئېلىمدىن نۇر ئەمگەن باتۇر كېلىدۇ،
ھاياتنىڭ مەنىسىنى قالتىس بىلىدۇ.

كىرەم مىجىت

ياشلارغا

تەشەببۇسۇم شۇ غۇنچىدەك ياشقا،
ياشلىق كەلمەيدۇ قايرىسا باشقا.
كىيىنكى پۇشايمان ئۆزەڭگە دۈشمەن،
ھەتتا ئۇرساڭمۇ بېشىڭنى تاشقا.

غەيرى ھەۋەسنى تاشلىغىن، قويغىن،
ئىلمى ھېكمەتتىن مەي ئىچىپ تويغىن.
غۇنچەڭ پورەكلەپ ئېچىلسۇن — كۈلسۇن،
تەشنا دىلىڭغا گۈل — نەقىش ئويغىن.

ياشلىقتا تاللا شۇنداق بىر يولنى،
ئەل بەختى ئۈچۈن تارتمىغىن قولنى.
بەيگىلەر ئارا ئۆزگىن كاراپتەك،
يەتمەي مەنزىلگە بوشاتما بەلنى.

پارتىيەم

بەخت تاپتىم يولۇڭدىن،
تۇتۇپ سېنىڭ قولۇڭدىن.
ئەقىل ئالدىم نۇرۇڭدىن،
شام چىراغىم پارتىيەم.

× × ×

دىلىمىنىڭ ھورمىتى جانان قېنى كەل،
تۈمەن مىڭ ئاررۇزۇدىن قىلغىن بىرنى ھەل.
تولدۇرسۇن جاملارنى كوڭۇل رىشتىمىز
ھەق ئۈچۈن جان بېرىپ بولغىن ياندا دەل.

× × ×

مەس بولۇپ يىغلىدىم مەيچىنى تىللاپ،
ساقايسام كوپ ئىچتىم ياخشىنى خىللاپ.
ئىچىۋەر مەيچىدە، مەيدە گۇنا يوق،
ئادەمنى، ۋاقىتنى، ئورۇننى تاللاپ.

× × ×

يامانغا ئېيتمىغىن ساقلىغىن سىرنى،
تۇرقىغا بىر قاراپ بىلىۋال دىلنى،
سىرىڭنى ساقلىماي - ساقلاشقا بەرسەڭ،
چاشقانمۇ بىر كۈنى يىغلىتار پىلنى.

× × ×

تۇققان شۇ يات تۇرۇپ ۋاپا قىلغىنى،
يات ماڭا دوست تۇرۇپ خاپا قىلغىنى.
رەنجىتسە نىگەر كىم يارۇ - دوستىنى
ئاقىۋەت ئۆزىگە جاپا قىلغىنى.

× × ×

شات ئۆتۈش ئۆمۈرلۈك ياشاشنىڭ يولى،
ئېچىلۇر دىلىڭدا خۇشخۇيلۇق گۇلى.

ئەل ئۈچۈن باغ ياساپ، چىمەنلەر تىزىپ.
شۇ باغدا شادىمان چەندان كۈلىدۇ.

× × ×

ئەر بولۇپ تۇغۇلدۇڭ، ئەرلەردەك ياشا.
ئىجادى ئەمگەككە زىمىن كەڭ تاشا.
قەلبىڭنىڭ جامىنى تولدۇر پەن بىلەن.
ئەقلىڭگە بىلىمدىن يانار تاغ ياسا.

× × ×

تېنى بار، جېنى يوق بولۇر يۈرەكسىز،
نەپسى ئۈچۈن سوزلىگەن ئەلگە كىرەكسىز.
نە هايات قىممىتى بولسۇن ئۇلاردا،
يوقىلار ئالەمدىن ئىزسىز - دىرەكسىز.

× × ×

بەھرىمەن بەزىلەر تىرناق كەرىدىن.
ئەلادۇر ئۇلارغا مېھنەت تىرىدىن.
كىر بىلەن جان باققان بۇنداق نادانلار
ئاقىۋەت ئىلىنۇر تويماس گىلىمدىن.

× × ×

بەزىلەر سوزىگەسالىمغىن قۇلاق،
لىۋىدە كۈلكىسى، كوڭلىدە توزاق.
دولاڭنى قاققاندىن قىلغىن سەن ھەزەر،
غەرق قىلار ئۇ قازغان تىگى يوق بۇلاق.

ئۇلۇغۋار ئىرادە بولسا گەر سەندە،
ساپ تەردىن بىر ئۇمۇر چىشلەيسەن ناۋات.

× × ×

ئۈگىنىش ئارزۇيۇڭ بولسا تۇراقلىق،
كوز لىگەن مەنزىلىڭ قىلماس يىراقلىق.
ئەجرىڭدىن يېتىلگەن ھەر تۇپ كوچەتنىڭ،
مېۋىسى بال مىسال ھىدى پۇراقلىق.

× × ×

مەرىپەت ئىزلىسەڭ كوزلە يىراقنى،
قەلبىڭگە قاز بىلىم - پەندىن بۇلاقنى.
گەرچە سەن ھەممىگە بولساڭمۇ ماھىر
كورەڭلەپ ئاسمانغا ئاتما تۇماقنى.

× × ×

پەن ئۇزى ھەقىقەت ئەمەس راۋايەت،
كۈچى زور، قۇدرىتى چەكسىز دۇر غايەت.
ئىلىم - پەن ئەھلىگە ئايلىناي دىسەڭ،
ئىگەللە سەن ئۇنى، تىرىش ناھايەت.

× × ×

بىل دوستۇم ئىلىم - پەن ئەل ئۇچۇن قانات،
شۇ سەۋەپ ئۇگەنگىن يىگىنى يارات.

تۇرۇلسە قاپىغىڭ چەكلىك يىلىڭدا،
قىزىلۇر ۋاقىتسىز ھاياتىنىڭ ھۆلى.

× × ×

قورقمەن ھەق ئىشنى كورمىگەن كوزدىن،
پىچىرلاپ ئاۋازى چىقمىغان سوزدىن،
ھەر ماكان غىمسىلاپ، مىياڭلاپ يۇرۇپ،
تىغ ئۇرماي جان ئېلىپ ياش توكەر كوزدىن

× × ×

ئىناقلىق زور كۈچتۇر ھەممىدىن غالىس،
قوغدىغان ئۆملۈكنى ياخشىغا ۋارىس،
ئۇيۇشقىن ئەل بىلەن بولۇپ ئىتتىپاق،
ھەقىقەت بابىدا سوزلىگىن خالىس.

× × ×

گەر بولساڭ قىلماقچى تەبىئەتنى قۇل،
چەككىن سەن قەلبىڭگە مەرىپەتتىن گۈل.
ئۆمرۈڭنى ئوتكۈزەي دىسەڭ مەنىلىك،
سايراپەن ئىشقىدا بولۇپ شوخ بۇلبۇل.

× × ×

يۈكسىلىپ پەن بىلەن گۈللىنەر ھايات،
ئېلىم ـ پەن مېھنەتتىن يۈرت بولۇر ئاۋات.

ئىمىر ھېزىم

تيانشانغا

ھەي تيانشان سەن قاچاندىن بار ئىدىڭ،
ياكى تەڭ زېمىن بىلەن بولغانمىدىڭ.

چوڭ بولۇپ مەن قارىسام تىك تۇرىسەن،
گاھى قارغا كومۇلۇپ ئۇيقىدا سەن.

گاھى قۇياش نۇرىدىن كۈلكىدە سەن،
گاھى بوران، جۇت شامال ئىلكىدە سەن.

گاھ سېنى قاپلاپ كېتەر تۇتەك - تۇمان،
گاھ ساڭا مولدۇر يېغىپ بەرمەس ئامان.

گاھىدا جىن كورسۇتۇپ ھەر خىل ئويۇن،
گاھىدا چاڭ توزۇتۇپ تەتۇر قويۇن.

گاھى سوغاقتىن ساڭا تېگەر ئۇششۇك،
گاھى چاشقان زەربىدىن باغرىڭ توشۇك.

مۇبادا قالدۇرۇپ ئىجادىڭدىن ئىز،
ئۇتسەڭمۇ ئالەمدىن ياشايسەن ھايات.

× × ×

ھاياتنىڭ قىممىتى تامچىغان تەردە
ياشلىقتا قەلبىنى سۇغارغان زەردە.
ئىلىم - پەن ئەۋجىدە داۋانلار ئاشقان،
ئەۋلاتلار مېھنىتى قالمايدۇ يەردە.

1980 - 1983 - يىللار، ئاقسۇ - كۇچار

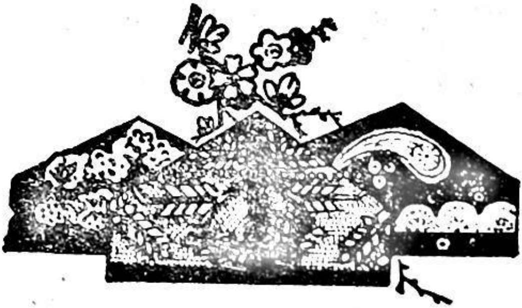

ھەي تيانشان مەن سېنى ياخشى كۆرۈپ،
چارىمەن ساڭا بۈگۈن يەڭنى تۈرۈپ.

مەن بۈگۈن ساڭا قاراپ ئات سالىمەن،
سەندىكى بايلىقنى قويماي ئالىمەن.

شۇندا سەن سوغاتلىرىڭنى تۇتىسەن،
مەقسىدىڭگە سەنمۇ شۇندا يېتىسەن.

كومپارتىيە چاقىرىقى بولدى قانات،
ئەمدى ھاسىل بولغۇسى مەقسەت-مۇرات.

بۇ ئىمىر قىلدى تيانشانغا خىتاب،
مەن ئۇلۇپ كەتسەم سۆزۈم بولغاي كىتاب.

1979 - يىل ئۆكتەبىر، كۇچا.

پايدا يوق

ئى كۆكۈل ھۇشيارى بول بىخۇت تۇراقتىن پايدا يوق،
بولمىسا باغىڭدا گۈل يانتاق، شىۋاقتىن پايدا يوق،
ئۈنمىسە بۇغداي، قوناق، ئەمەن، قىياقتىن پايدا يوق،
بولمىسا ئىللىق باھار جۇتتىن،سوغاقتىن پايدا يوق،
قاشنى يەپ ئۇخلاپ يۈرۈپ ئوتكەن ھاياتتىن پايدا يوق.

گاهى هوۋلاپ بورىلەر جىم ياتمىغان،
گاهى ھەجدەر دەم سۇرۇپ ئۇخلاتمىغان.

گاهى چاغدا شۇم چۇغۇندەك ۋاقىراپ،
گاهى چاغدا پاقا چېغى كاكىراپ.

گاهى باغرىڭنى ئۇۋۋا قىلدى ئىلان،
تىلغىدى باغرىڭنى گاهى شۇم قاۋان.

گاهى كويدۇردى بويۇڭغا ئوت چېچىپ،
گاهى چومدۇردى قىياندىن سۇ ئىچىپ.

شۇنچە زۇلمەتكە سېنىڭ چىداشلىغىڭ،
نىمە دىگەن يۈكسەك سېنىڭ بەرداشلىغىڭ.

چىدىغاندۇر بەلكى سېنىڭ زور بويۇڭ،
ياكى باردۇر قوسىغىڭدا بىر ئويۇڭ.

كورمىدەن شۇنچە گۈزەل بەستىڭنى مەن،
كورمىدىم لېكىن سېنىڭ كوكسۇڭنى مەن.

ئويلىشۇمچە بەكمۇ زوردۇر بايلىغىڭ،
بەكمۇ ياخشى كەڭ پايانسىز يايلىغىڭ.

ساقلىدىڭ سەن شۇنچە بايلىقنى ئامان،
دەيلىچە يەپ كەتمىدى مۇدھىش چايان.

يۈرمىگىن ئاخماق بولۇپ ھەر كۈن قوپۇپ يەرنى چالاپ،
ئوما ئورۇپ بەل تىلىپ خامان سورۇپ كۈنگە قاراپ،
سەنمۇ بىل ئويناپ كۈلۈشنى ھەر كۈنى بەزمە ياساپ،
ئوت جاھاندىن ھەممە چاغ جەننەتتە يۈرگەندەك ياشاپ،
كىرمىسەڭ جەننەتكە سەن ئىپلاس دوزاقتىن پايدا يوق.

بولمىغىن شەخسى غەرەز ھەر ئىشتا بول ئەلگە كىپىل،
ئەل ئۈچۈن بوستان ياساپ خەلقىڭ ئۈچۈن گۈلدەك ئېچىل،
پەن يولى چەكسىز ئۆلۈق بۇ يول ئۈچۈن ئىشلەت ئەقىل،
قىل ئېغىر ئەمگەكنى يوق يەر يۈزىدە ئۆزۈل - كېسىل،
بولمىسا گۈل مىۋىسى ئۇنگەن چوماقتىن پايدا يوق.

سەن بۈگۈن يولغا چىقىپ قىلدىڭ سەپەر پەنگە قاراپ،
يولدا بار بىر نازىنىن جىلۋە قىلۇر ساڭا قاراپ،
چۈشمىگىن دامىغا سەن ئۇ قىلسىمۇ سېنى تاۋاپ،
چۈنكى ئۇ بىر ساختىپەز تۇرغان سېنى دائىم ماراپ،
ۋەتىنىم، خەلقىم دىگىن بىزگە يىراقتىن پايدا يوق.

ئىلمى - پەن سۆيگەن كىشى ئەلگە بىلىمنى تونۇتار،
ئوت يىقىپ روھى كىشەنىنىڭ يىلتىزىنى قۇرۇتار،
ئېلىم - پەن بوستانىدىن خۇشخۇي پۇراقلار پۇرۇتار،
ئېلىم - پەننىڭ خىسلىتى قاراڭغۇ تۈننى يورۇتار،
بولمىسا تۈن، كۈندۈزى ياققان چىراقتىن پايدا يوق.

ئەل بىلەن ئوتكىن ئىناق دۇشمەنگە بولما رەھىمدىل.
مەنىسىز ئوتكەزمە ئومرۇڭ كۈن ۋە ھەپتە، ئايۇ-يىل،
يېگىلىق - ئىجادىيەت ئەۋلاتلىرىڭغا تۇھپە قىل،
ئوزگىلەر ئالغا كىتىپتۇ،يۇكسىلىشنى سەنمۇ بىل،
ۋاقتى ئوتكەندىن كىيىن ئاچچىق ساۋاقتىن پايدا يوق.

گەر دىسە روھى كىشەن: ياخشى - يامانىنى ئىلغىما،
سەن ئاڭا قۇلاق سېلىپ ھەرگىز ئوزەڭنى بۇلغىما،
تەۋقى لەنەت بىيىغا ھەرگىز ئوزەڭنى باغلىما،
دەسلىۋىدە ئالدىنىپ ئاخىرىدا يىغلىما،
سەن ئەگەر بولساڭ ئەسىر ھىچقايسى ياقتىن پايدا يوق.

گەر قولاڭدىن كەلسە سەن تورت يانغا ئوخشاش نۇر تارات.
ئوچمىسۇن قەددىڭ سېنىڭ خەلقىڭگە تۇھپە گۇل يارات،
جانىۇ - تەن، ئىدرەك - ئەقلىنى ھەممىنى پەنگە قارات.
تاپىسەن بەختىڭنى شۇندا پەن بولۇر ساڭا قانات،
پەن ئويىگە كوچمىسەڭ ئەسكى راۋاقتىن پايدا يوق.

ئەلنى ئىېغىر ئىش بىلەن ئۇزۇن زامان قىلما خاپا.
سەنمۇ شۇندا قوشۇلۇپ خەلقىڭ بىلەن تارتما جاپا.
قانچە يىللار زايىگە ئوتمىسۇن ئومرۇڭ بىكا،
بولمىغىن بىچارىلەرچە ھەر كۇنى كەتمەن جاپا،
بۇ ئىېغىر جىسمانى ئىش كەتمەن-ئوغاقتىن پايدا يوق.

ھەر ئىنىر كۆڭلۈڭگە لىق ئىلھام تولۇپتۇ پەن ئۈچۈن،
پارتىيىمىزنىڭ يولى خوپ يارىشىپتۇ سەن ئۈچۈن،
ۋەتىنىم، خەلقىم دىگىن ھەرگىزمۇ دىمە مەن ئۈچۈن،
ئال قەلەمنى شېئىر ياز پارتىيە، خەلق، ئەل ئۈچۈن،
ئىشقىسىز يازغان شېئىر، ناخشا ـ قوشاقتىن پايدا يوق.

1980 - يىل مارت، كۇچار

كومپارتىيەم شەنىگە

پارتىيەم باشچى بولۇپ،
ئۆت ياقتى زۇلمەت تەختىگە.
خۇش كۆلۈپ ئىرىشتى ئەل،
پارلاق سائادەت بەختىگە.

يوقۇتۇپ زۇلمەتنى سەن،
چىقتى ئادالەت سەھنىگە.
سەن جازا بەردىڭ ئەجەللىك
مۇدھىش جەھەننەم ۋەھمىگە.

جۇت ـ زىمىستان يوقۇلۇپ،
يەتتۇق باھارنىڭ پەسلىگە.
قىلدىڭ ئىگە بىزنى سەن،
بەختنى پاراۋان ۋەسلىگە.

بىزنى ئەزگەن شۇم رەقىپ،
چۈشتى جەھەننەم تەكتىگە.
ئىگە بولغان بىز تولۇق،
شۇندا ۋەتەننىڭ شەھدىگە.①

پارتىيەم گۈل زەپ چىرايلىق،
چوكتى ۋەتەننىڭ ھۇسنىگە.
شۇنداق خۇشلۇق پاتمىغان،
خەلقىم دىلىغا، كۆكسىگە.

باغلىنىپ قەلبىم مىنىڭ،
سەن پارتىيەمنىڭ شەنىگە.
گۈل ئۈنۈپ مېھرىڭ بىلەن،
چۆللەر تولۇپتۇ كەشتىگە.

بوز ئېچىپ ئۇستەڭ چېپىپ،
ئاشلىق تېرىلدى دەشتىگە.
ئۆي سېلىپ زاۋۇت قۇرۇپ،
نەققاش بېرىلدى بەستىگە.

سەنئىتىڭدىن بىر كاچات،
تەگدى خۇراپات نەسلىگە.
كونىلىق سورەلمىلىك،
كەلمەيدۇ ئەمدى ئەسلىگە.

① شەھدى — شېكەر

ھەر ئىسمىر كۆڭلۈڭگە لىق ئىلھام تولۇپتۇ پەن ئۈچۈن،
پارتىيىمىزنىڭ يولى خوپ يارىشىپتۇ سەن ئۈچۈن،
ۋەتىنىم، خەلقىم دىگىن ھەرگىزمۇ دىمە مەن ئۈچۈن،
ئال قەلەمنى شېئىر ياز پارتىيە، خەلق، ئەل ئۈچۈن،
ئىشقىسىز يازغان شېئىر، ناخشا ـ قوشاقتىن پايدا يوق.

1980 ـ يىل مارت، كۇچار

كومپارتىيەم شەنىگە

پارتىيەم باشچى بولۇپ،
ئوت ياقتى زۇلمەت تەختىگە.
خۇش كۈلۈپ ئىرىشتى ئەل،
پارلاق سائادەت بەختىگە.

يوقۇتۇپ زۇلمەتنى سەن،
چىقتى ئادالەت سەھنىگە.
سەن جازا بەردىڭ ئەجەللىك
مۇدھىش جەھەننەم ۋەھمىگە.

جۇت ـ زىمىستان يوقۇلۇپ،
يەتتۇق باھارنىڭ پەسلىگە.
قىلدىڭ ئىگە بىزنى سەن،
بەختى پاراۋان ۋەسلىگە.

بىزنى ئەزگەن شۇم رەقىپ،
چۈشتى جەھەننەم تەكتىگە.
ئىگە بولغان بىز تولۇق،
شۇندا ۋەتەننىڭ شەھدىگە.①

پارتىيەم گۈل زەپ چىرايلىق،
چوكتى ۋەتەننىڭ ھوسنىگە.
شۇنداق خۇشلۇق پاتمىغان،
خەلقىم دىلىغا، كوكسىگە.

باغلىنىپ قەلبىم مېنىڭ،
سەن پارتىيەمنىڭ شەنىگە.
گۈل ئۈنۈپ مېھرىڭ بىلەن،
چوللەر تولۇپتۇ كەشتىگە.

بوز ئېچىپ ئۇستەڭ چېپىپ،
ئاشلىق تېرىلدى دەشتىگە.
ئۈي سېلىپ زاۋۇت قۇرۇپ،
نەققاش بېرىلدى بەستىگە.

سەنئەتتىكىدىن بىر كاچات،
تەگدى خۇراپات نەسلىگە.
كونىلىق سورەلمىلىك،
كەلمەيدۇ ئەمدى ئەسلىگە.

① شەھدى — شېكەر

سەن بېرىپ ئاق سۈت، ئاڭا باقتىڭ ھەممە ئىمكان بىلەن،
ئېھرىدىن باغرىڭغا باستىڭ ئاھ بالام دەپ جان بىلەن.

نازۇ ـ نېمەتلەر يىگۈزدۈڭ دارىيۇ ـ دەرمان بىلەن،
مەن چېنىققىم تاۋلىنىپ يامغۇر، جۇدۇن، بوران بىلەن.

قالمىدىم ئۇنتۇپ ئۇ كۈننى بولمۇدۇم يەپ نان بىلەن،
بىلمەن شۇندا بويالغان رەڭگى ـ روھىڭ قان بىلەن.

بۇنى كورۇپ جەڭگە چۈشتۈم چىدىماي ۋىژدان بىلەن،
جاننى تىكىپ مەن ئېلىشتىم يالماۋۇز شەيتان بىلەن.

كوپ ۋاقىت قىلدىم ئۇرۇشنى مىڭلىغان قۇربان بىلەن،
ئاخىرى ياۋنىڭ قولىنى باغلىدىم ئارقان بىلەن.

پارتىيەم قىلدى ھوكۇمنى شۇندىلا پەرمان بىلەن،
قۇتۇلۇپ شۇندا تۈگەشتۇق قان ئىچەر جەريان بىلەن.

جان ئانام شۇ كۈن كورۇشتۇق ئەسلىگەن جانان بىلەن،
ھوسنىڭىز زىننەتكە تولدى گۈل بىلەن، رەيھان بىلەن.

ئوغلىڭىز تونۇلدى ئەلگە شۇ ئۇلۇغۋار شان بىلەن،
چۈنكى بولغاچ ھەممەپەس ئۇ، كان بىلەن، ئىشچان بىلەن.

قاتتىق ئىشلەپ تەر توكۈپ،
ماڭدۇق زامانى پەللىگە.
يېتەمىز نىشانىمىز،
پەنگە يۇرۇشتە غەلىبىگە.

ھەممىمىز ئاۋاز قوشۇپ،
پارتىيىمىزنىڭ ئەمرىگە.
كەلتۈرىمىز شان - شەرەپ،
كومپارتىيەمنىڭ شەنىگە.

ئال قەلەمنى شائىرا،
مەدھىيە يازغىن دەۋرگە.
بەختىيارسەن، ئىگە سەن،
كومپارتىيەمنىڭ مېھرىدە.

1979 - يىل 13- ئىيۇن، كۇ

ئانا

سەن مېنى تۇققان ئىدىڭ كوپ ئارزۇ - ئارمان بىلەن،
شۇندا سەن ھەمرا ئىدىڭ مۇدھىش تۇمان دەۋران بىلەن.

يىغلار ئىدىم شۇ كېچىدە ئۇخلىماي ئەپغان بىلەن،
ئۇيقۇسىز تارتتىڭ جاپانى ئوتتى تۈن ھىجران بىلەن.

دوست بولۇر بەزى كىشىلەر نەپسى شەھۋەت يولىدىن،
ئىتتىپاقلىقنى تىلەيمەن نەپسى خور ئۆلپەتكە ئوچ.

بەزىلەر قىينالدى يىغلاپ قارا توھمەت ئىلكىدە،
ئۆردى-سوقتى ئالدى ھوججەت بۇ قارا تىلخەتكە ئوچ.

مەنىلىك ئۆتسۇن ھاياتنىڭ ھەممە مىنۇت-سائىتى،
بىئارام قىلغان كوڭۈلنى ھەر مىنۇت زۇلمەتكە ئوچ.

ھېچكىشى سۆيمەس جاپانى گەر سۆيەر راھەت پىراغ،
ھېچ تىرىك جانلىق جاھاندا بولمىغاي لەززەتكە ئوچ.

ئوقۇسام قانچە كىتاپنى قورقۇتار خەلقنى تومۇغ،
بولمىغاي ھېچكىم ئەزەلدىن كانى بەخت جەننەتكە ئوچ.

ماڭا لازىم قانچە بولسا ياخشىلىقنىڭ مىۋىسى،
ھەر يامانلىقتىن يىغىلغان بىر دۆۋە ئەخلەتكە ئوچ.

مەرىپەتتىن خەۋىرى يوق باش بولۇپ ئىدارىگە،
يۆكىلىشكە پۈتلىكاشاڭ شەخسىيەت مەقسەتكە ئوچ.

كورمىگەن مەكتەپ يۈزىنى مۇش ئىتىپ سەكرەپ چىقىپ،
ئىنقىلاپچى دەپ ئاتالغان دىلى قارا مورتەتكە ئوچ.

دەزى باشلىق ئورنى ئۈستۈن تونۇمايدۇ بىرمۇ خەت،
ياخشى كىيىپ چاچنى مايلاپ مەي ئىچەر سولەتكە ئوچ.

جان ئانام راھەت ياشاڭ ھەر كۈندە تەڭ مىھمان بىلەن،
چۈنكى ئوغلۇڭ بولدى سەپداش مىڭلىغان پالۋان بىلەن.

ئىمىر ھېزىم تەڭ كورۈپتۇ ئانىسىنى ئاسمان بىلەن،
شۇڭا ئۇ رەخمەت ئوقۇپتۇ شېئىر يېزىپ داستان بىلەن.

1979 - يىل ئوكتەبىر، كۈچار

ئوچ

ئەيتايىن كوڭلۈم سىرىنى ئەسلىدىن غەيۋەتكە ئوچ،
جىر - بىرىگە ھىلە - مىكىرى سۇئىقەست، توھمەتكە ئوچ.

ئوتسە دەيمەن ئادەم ئومرى ھەر قاچان ئەركىن خۇشال،
ئامرىغىمدۇر شادىمانلىق غۇسسە - غەم، غۇربەتكە ئوچ.

بەزى ئەرلەر چاچ قويۇپتۇ مورىسىگە چۈشكىچە،
ئەجنەبىلەرچە ياسانغان بۇ رەزىل زىننەتكە ئوچ.

ئەر-ئايالنىڭ پەرقى بولماس ھەممىسى گىرىم بىلەن،
باشقىلاردىن بىزگە يۇققان بۇ قەبىھ ئىللەتكە ئوچ.

بەزىلەر شۇنداق ئوتەركەن قۇل سۇپەتتە باش ئۇرۇپ،
شەخسىگە مۇنداق چوقۇنغان تەخسىكەش ھورمەتكە ئوچ.

ھەر كۈنى چەكسەم جاپانى تەر توكۇپ ۋەتەن ئۇچۇن،
مانا بۇ ئەڭ چوڭ بەختتۇر ئەجرىسىز نېمەتكە ئوچ.

ئىلىم ئىزلەر مەرىپەتنى سۆيگەن كىشى،
جاندىن كېچەر پەن ئىشقىدا كۆيگەن كىشى.
نۇرغا تولۇپ پەن ئەھلىنىڭ ئىچى-تېشى،
يېڭى ئىجات مەرىپەتتىن بەرپا بولۇر.

بىلىم ئەھلى مەرىپەتتىن ئىشىك ئاچار،
بىلىملىكلەر ئايدىن ئېشىپ مارسقا ئۇچار،
بىلىملىكتىن شۇم جاھالەت يىراق قاچار،
بىلىملىككە جەننەت ئۆزى ئاشىنا بولۇر.

ئاقىل بولساڭ ئۆمرۈڭ بويى بىلىم ئىزلە،
بىلمىگەننى ئۇگەن ئەلگە بىلىپ سۆزلە.
جاپا چېكىپ خەلقىڭ ئۈچۈن بەخت كۆزلە،
ئىنسان دىگەن ھور بەختكە تەشنا بولۇر.

ئوقۇ - ئوقۇت بالىلىرىڭنى بىلىم ئالسۇن،
ئالىم بولۇپ ئالى مۇقام ئورۇن ئالسۇن،
مەرىپەتتىن مەدىنىيەتكە ئاساس سالسۇن،
مۇشۇ خىسلەت بارچىسىدىن ئەلا بولۇر.

ئىلىم ئوقۇپ ئىگە بولسۇن ماھارەتكە،
باشلاپ ماڭسۇن بۇ ۋەتەننى سائادەتكە،
ھەممە ئوقۇپ جاي قالمىسۇن جاھالەتكە،
شۇندا بىزگە مەڭگۈ بەخت ھەمرا بولۇر.

كىمكى بىلسە مەرىپەتنى شىللىدىن ئۇنى باسار،
بىلمىگەچ ئۇ مەرىپەتنى ئىلىم ـ پەن سەنئەتكە ئوچ.

بولدى ھەركەت قاتمۇ ـ قاتلاپ چىقتى دوتلەر سەھنىگە،
شۇ تۆپەيلى بولدى خەلقىم يۈرىگىدىن ھەركەتكە ئوچ.

مەقسىدى ئۇ، دوت جاناپنىڭ ئىشلىمەي يەسە يېتىپ،
خەلق ئۇچۇن ئىشلەش ئېغىر دەپ كوڭلىدىن خىزمەتكە ئوچ.

ئىشلە دوستۇم، ئويلا دوستۇم مىللىتىڭ تەقدىرىنى،
بولمىغىن ئەمگەككە ئوچ،رىغبەتكە ئوچ جۇرئەتكە ئوچ.

ئىمىر ھېزىم ئېيتتى كوڭۈل سىرىنى دون① ئەھلىگە،
ئوت قويارمەن كىمكى بولسا نەسلىدىن مىللەتكە ئوچ.

1981 - يىل ئاۋغۇست

بولۇر

مەرىپەتتىن خەۋىرى يوق كىشىلەرنىڭ،
ئىككى كوزى ئوچۇق تۇرۇپ ئەما بولۇر.
ئىلىم ئوقۇپ ھەر تەرەپتىن بىلىم ئالغان،
ئەل يۇرت ئۈچۈن سۇ بەرگۈچى دەريا بولۇر.

---

① دۇنيا مەنىسىدە

ئىمىر ھېزىم ئاز ئوقۇدۇڭ بىلگىنىڭ ئاز
شۇ سەۋەپتىن غەمدە ئۆتتىڭ كۆلگىنىڭ ئاز
باشقىلارغا ساۋاق بولسۇن پۇشمانىنى ياز
ئوقۇمىغان قەلبى سەندەك يارا بولۇر.

خوشامەتنىڭ سىرى

تۇۋا دەيمەن خوشامەت دىگەن،
ئادەم بالىسىغا قوش كېزەكمۇ؟ ـ ياق.
ئانداق بولمىسا بەزى ئادەملەر،
بۇ خوشامەتكە نىمىشقا ئامراق.

تاڭ بىلمىدىم بەزى ئادەملەر،
بۇ خوشامەتكە بېرىلگەن شۇنداق.
ياكى ئۇنى خوشامەت قىل دەپ،
بىر كىم ئۇرمىسا بېشىغا تاياق.

ھەي بۇنىڭدىمۇ بىر سەۋەپ باردۇر،
ياغ قۇيۇلمىسا يورىماس چىراق.
خۇددى شۇنداقلا ئوت قالىمىسا،
قوساق ئاچىدۇ پىشمايدۇ تاماق.

بۇمۇ ئەزەلدىن كىشىگە يولۇنۇپ،
تۇرمۇش كوچۇرۇش بولىدۇ بىراق.
بۇنداق تۇرمۇشنىڭ پۇرىغى سېسىق،
كورۇنۇشى سەت،تەپتى بەك سوغاق.

ئوقۇغانلار كورەلەيدۇ ئەڭ يېراقنى،
ئوقۇمىغانلار پەرق ئېتەلمەس نۇر چىراقنى.
ئىلىم،تارىخ ئوقۇپ ئاندىن ئال ساۋاقنى،
ئوقۇپ بىلىم ئالغان كىشى دەنا بولۇر.

بىلىم ئالماي ئوغۇل ـ قىز بىلىڭ دەرت تارتمىسۇن،
خەققە ئىشلەپ ژۇندە توكۇپ جان باقمىسۇن،
كۈن ئالالماي ئۆز بەختىگە ئوت ياقمىسۇن،
مۇنداق كۈندە ئۆتكەن ئۆمۈر زايا بولۇر.

بىلگەنلەرنىڭ تۇرمۇشىدا جەبرى بولماس،
بىلمىگەنىنىڭ ئەل ئىچىدە قەدرى بولماس.
يول تاپالماي قالغان ئىشى توغرا بولماس،
بىلمەسلىكتىن ھەر كۈن ئىشى غەۋغا بولۇر.

مەكتەپ كورمەي،بىلىم ئالماي يۈرگەن كىشى،
مۇشەققەتتىن قۇتۇلمىغاي يازۇ-قىشى،
لەززەت كورمەي بۇ دۇنيادىن كېتەر بېشى،
ئوقۇماسلىق شۇنچە قاتتىق گۇنا بولۇر.

ئاز ئوقۇدۇم كوپلا ئىشنى قىلالمىدىم،
قىلاي دىدىم ئىش ئىپىنى بىلەلمىدىم.
بىلمەيدىغان بۇ ئەيىۋىمنى يۇيالمىدىم،
بۇ دەردىمگە قايسى تىۋىپ داۋا بولۇر.

ئالدىن كىچىكى دۇيدە ئامبارچى ،
ئۇنىڭ قولىدا بۇغداي ، ياغ ، قوناق .
مۇشۇ ھەممىسى پايدا ئەمەسمۇ ،
پۇل تەگمىسە ئاچمىسا قوساق .

ئاندىن كىچىكى ئوقۇشقا ماگدى ،
شۇجى بىلەن مەن بولغاچقا ئىناق .
باشلىق دىگەنگە ھەپتىدە ئىككى ،
ئويىمىزدە بار پولۇ يا قۇيماق .

ئويەمىزدە بار ئىككى كىچىكى ،
ئۇنىمۇ كىيىن قىلىمىز شۇنداق .
ئويلاپ بېقىڭا خوشامەت دىگەن ،
پايدىمۇ ياكى زىيانمۇ قانداق ؟

ھەي خۇشامەتكوي سىنىڭ بۇ ئىشىڭ ،
بولىدۇ ئاخىر پۇتۇڭغا چوماق .
شۇجى دۇم چۈشۈپ سەنمۇ قۇسىسەن ،
يىگەن - ئىچكىنىڭ بۇرنۇڭدىن بۇلاق .

ئىمىر ھېزىم سەن قىلما خوشامەت ،
خوشامەت دىگەن ئىپلاس ھەم قالاق .
خوشامەت قىلىپ يىگەن ھەسەلدىن ،
سادا قەت ئۈچۈن زەھەر ياخشىراق .

ئويلاپ بېقىڭچۇ بولمايدۇ ھەرگىز ،
پۇخراغا ـ پۇخرا خوشامەت قىلماق .
پەقەت باشلىققا بولۇپ تەخسىكەش ،
ۋىجداننى سېتىپ ئوبدان كۈن ئالماق .

بەزىلەر تېخى يۈندا توكىدۇ،
كۆلىنى ئېلىپ سۈۋۋايدۇ ئوچاق .
بەزىلەر تېخى باشلىققا سادىق ،
ئاددى پۇخراغا سالىدۇ پىچاق .

ئوز ۋىجداننى قارىلىغىچە ،
ئوتسە بولمامدۇ دىلىنى تۈتۈپ ئاق .
خوشامەت قىلماي قوساق تويمايدۇ ،
بۇغداي يىمىسەڭ يىسەڭمۇ قوناق .

ھەي بۇ جاھان شۇنداق بولماقتا ،
باشلىققا يېقىن تۇرغان ياخشىراق .
چومۇچ باشلىقنىڭ قولىدا تۇرسا ،
ئوبدان تولىدۇ بىزلەرنىڭ تاۋاق .

ئالته بالام بار،چوڭ ئوغلۇم دۈيجاڭ .
ئۇنىڭ ئىشلىرى باشلىققا ياراق .
چوڭ قىزىم دادۈي ماگىزىنىدا ،
توشۇيدۇ ھەر كۈن باشلىققا ھاراق .

كىشى ئۆز مەيلىچە كېلىپ بېشىڭنى بىر سىلاپ قويسا ،
ئۇنىڭغا ئالدىنىپ دىمە رەھىمدىل ئىنتىها ياخشى.

كىشى ئۈچۈن ئۇلۇغ ئىشتۇر ئۆزىنىڭ قەدرىنى بىلمەك ،
ئۆزىنىڭ قەدرىنى ساقلاش ئەزەلدىن مۇددىئا ياخشى .

كۆڭۈلنىڭ كەينىگە كىرىپ كۆڭۈل بەرمە چىرايلىققا ،
ۋاپا سىز مىڭ چىرايلىقتىن ۋاپادار بىر گاچا ياخشى .

قېرىنداشتىن كۆڭۈل ئۈزمە ئەگەر ئۇ ناتاۋان بولسا ،
ساڭا بىگانە باي دوستتىن قېرىنداشىڭ گادا ياخشى .

ئايا ساقى قەدەھ كەلتۈر كۆڭۈلدىن غەم يىراقلاشسۇن ،
كۆڭۈل غەمدىن نىجات تاپسا بولۇر چۈن بارىگا ياخشى .

ئىمىر ھېزىم دىدى دوستۇم توكۈپ قان - تەر ئىجات قىلغىن،
ئۆزى كەلگەن گوھەر تاجدىن ئۆزەڭ تاپقان كۆلا ياخشى .

1980 - يىل نويابىر، كۇچار

ياخشى

بۇ دۇنياغا تورەلدىلى سەن ھاياتقا ساپ ھاۋا ياخشى،
سېنى بېقىپ يېتىلدۇرگەن ئاتا بىرلە ئانا ياخشى .

ھاياتلىقنىڭ ئاساسىدۇر كىيىم ـ كېچەك ، يېمەك ـ ئىچمەك،
كوڭۇلنىڭ ئوزۇغى شاتلىق شۇڭا بەزمە ـ ناۋا ياخشى .

ئەگەر ئەركىن ياشاي دېسەڭ ۋەتەننى جان تىكىپ قوغدا ،
كىشىنىڭ زەر بىناسىدىن ئوزەڭنىڭ زەي كاما ياخشى .

ساۋاپلىق ياخشى سەنئەتتۇر شۇيۇلدا ئەلنى خۇش ئەتسەڭ،
خەلق ساڭا دېسە رەخمەت بۇ ئەپئالىڭ راسا ياخشى .

كىشىنى ئاغرىتىپ تاپقان تۇمەن مىليون ساۋاپلىقتىن ،
كىشىلەر ياخشى دەپ بىلگەن ئاتالمىش بىر گۇنا ياخشى .

نادانلار سەن ئۇچۇن كۇلسە ئىشىڭنى مەسخىرە ئەيلەپ ،
دېگىن ئاڭا بۇ ئىشلارىم ئوزەمگە ئىنتىھا ياخشى .

كىشى جىم ـ جىت ئومۇر سۇرسە ئۇنى سەن ياخشى دەپ بىلمە،
ھوسۇل يوق ئېچ قىياپەتتىن ھوسۇللۇق ماجىرا ياخشى .

مۇناپىقلىق جىنايەتتۇر ئۇنى كوچۇرمىگەي ۋىجدان ،
مۇناپىقلىق تىرىكلىكتىن ئولۇممۇ مىڭ ھازا ياخشى .

ئۆمرۈم ئىستىكى

«شائىر» دەمسەن دوستۇم سەن مېنى،
بۇ گېپىڭگە قايىل ئەمەسمەن.
قۇرۇق شائىر تاجىنى كىيىش–
ئارزۇسىغا مايىل ئەمەسمەن.

لېكىن شۇنداق يۈكسەك بىر ئىستەك،
ئورۇن ئالغان قەلبىم قېتىدىن.
ئوتلۇق تۇيغۇ بىلەن سۇغۇرۇپ،
دەستە گۈللەر تەرسەم شېئىر بېغىدىن.

پۇراپ ئۇنى ھەممىلەر شۇ چاغ،
دىسە ماڭا: «ئاپىرىن شائىر».
ھەل بولاتتى ئۆمرۈم ئىستىكى
بولالىسام شۇ ئىشقا قادىر.

1957 - يىل ماي، كەلپىن

تاغ بۇلاقلىرى

ھەرۋايىت ئۈنچىلەر چاچرىتىپ ھەريان،
پۈنتاندەك ئۇخچۇيسەن تاغ بۇلاقلىرى.
بويۇڭدا جۇر بولۇپ شاۋقۇنلىرىڭغا،
ياڭرايدۇ بەختىنىڭ كويى – قوشاقلىرى.

سالى ئىبراھىم

سىناپباق

ئىمانچىلا قارايسەن دوستۇم،
كورۇندۇمۇ كوزۇڭگە ئاشقا.
مەيلى قانچە زاڭلىق قىلساڭمۇ،
كەلگىنىم راس ئوما ئورۇشقا.

"قەلەم تۇتۇپ ئۆگەنگەن ئادەم
ئورالامدۇ؟ ئومىنى" — دەمسەن.
سول تارتقالدا چوشۇپ بەيگىگە،
ئورغىنىمنى شۇندا كورەرسەن.

ئىدارىگە كىرسەم كادىرمەن،
ئېتىزلىققا بارغاندا دىخان.
زاۋۇتلارغا بارسام ئىشچىمەن،
ھەممە ئىشتا شۇنداق چېنىققان.

ھەر كۈرەشتە پولاتتەك تاۋلاپ،
ئوستۇرمەكتە پارتىيەم مېنى.
ئىشەنمىسەڭ سىناپ كۆرۈپباق
ئوغاق ئېلىپ كەلمەمسەن قېنى.

1959 - يىل ئىيۇل، كەلپىن

بۈگۈن مەن كورۈمەن پارلاق ھاياتنىڭ
پەيزىنى، يامرىغان دولقۇنلىرىدا.
ئاڭلايمەن خەلقىمنىڭ بەخت كۈيىنى،
تاغلارنى ئويغاتقان شاۋقۇنلىرىدا.

ئاقىسەن ئەمدى سەن شوخلۇنۇپ راۋان،
بۇلبۇللار سايرىغان گۈلباغلار ئارا.
شەرۋىنىڭ قاندۇرغاچ تەشنا لەۋلىرى،
ياپ - يېشىل باراخسان بولدى كەڭ دالا.

قۇياشتەك پارلىغان ئىقبال مەنزىلى،
سۆيۈگىنىڭ ئوپقۇنلۇق مەۋجىدە ئايان.
سەن بىلەن ياشنىغان،سەن بىلەن كولگەن،
بەختلەر ۋادىسى بۈگۈن بىپايان.

× × ×

مەرۋايىت ئۈنچىلەر چاچرىتىپ ھەريان،
ئوخچىغىن يەنىمۇ تاغ بۇلاقلىرى.
بويۇڭدا جۈر بولۇپ شاۋقۇنلىرىڭغا،
ياڭرىسۇن بەختىنىڭ كۈي - قوشاقلىرى!

1980 - يىل فېۋرال، كەلپىن

ئاقىدۇ سۇلىرىڭ سۆيۈپ تاشلارنى،
لەئلىرىڭ ھۆسنۈڭگە تويماي قارايمەن-
بەختىيار ھاياتىنىڭ پەيزىنى سۈرۈپ،
قىشىڭدا بۇلبۇلدەك خۇشال سايرايمەن.

ئېيتقىنا، ئەي سوزۇك تاغ بۇلاقلىرى،
ئېيتقىنا، ئۆمرۈڭدە كۆرگەنلىرىڭنى.
ئېيتقىنا بويۇڭدا زۇلۇم دەستىدە،
يوقسىزلار كۆز يېشىن تۆككەنلىرىنى.

خوش چىقىپ بۇلۇقلاپ يەرنىڭ تەكتىدىن-
ئاڭلايتىڭ پىغانلىق ئاھۇ - پەرياتنى.
كۆرەتتىڭ ئەمگەكچى يوقسۇل بېشىدا،
قانلارغا بويالغان قامچا تاياقنى.

تاغ يېرىپ، تاش قىزىپ، ئۆستەڭلەر چېپىپ-
ئىپ كەلسە دېخانلار سېنى مەھەللىگە.
ئىلكىگە ئالاتتى مىراپلار، بايلار،
بىر يۇتۇم بەرمەستىن ئەمگەك ئەھلىگە-

ئاقاتتىڭ يالماۋۇز بەگلەر قارنىغا،
زەررىچە تامچاڭغا دېخان زار ئىدى.
ئىشرەتتە ياشاتتى بەگلەر بەھوزۇر،
سەن ئۈچۈن تەرتۆككەن خەلقىم زار ئىدى-

....

ئەگەر ئۆلسەم بۇ ئەلنى دەپ كۆرەش جەڭدە پىدا قىپ جان،
كامال تاپقان كۆڭلۈم شۇلدۇر يېتىپ مەقسەت مۇرادىمغا.

پۈتۈن جىسمىم بولۇپ ئاتەش ئۇنىڭ ئىشقىدا كۆلخانىمەن،
قەلب رىشتىم چىگىلگەن چىڭ ئەشۇ دىلدار خۇمارىمغا.

جىنىمنىڭ راھىتىدۇر بال سۈيىدىن بىر يۇتۇم ئىچمەك،
قوشار ئابى ھاۋاسى كۈچ، مېنىڭ غەيرەت مادارىمغا.

رازىدۇرمەن تورەلگەنگە بولۇپ پەرزەنتى شۇ ئەلنىڭ،
شۇڭا تارلىق قىلار ئالەم غۇرۇرۇم ئىپتىخارىمغا.

ئۇنى كۈللەش ئۈچۈن قان، تەر تۆكۈشكە دىلدا ئەھدىم بار،
ساداقەتمەن ھامان دىلدىن ئەشۇ ئۇتلۇق قارارىمغا.

1980 - يىل نويابىر، كەلپىن

ۋەتەنگە مۇھەببەت

مۇقەددەس جان ئانا تۇپراق مېنىڭ قۇتلۇق دىيارىمسەن،
كۆزۈمگە سۈرتسەم دائىم شىپالىق تۇتىيارىمسەن.

تۇغۇلدۇم سەندە چوڭ بولدۇم ئىچىپ شەرۋەت سۈيۈگدىنمەن،
دىلىمنى مەھلىيا قىلغان سۈيۈملۈك گۈل نىگارىمسەن.

قەلب غۇرۇرى

شەرەپشان كوكىدە ئۇچتۇم بىقىپ خانتەڭرى - تارىمغا،
گۈزەللىك شاھى - سۇلتانى ئانا تۇپراق دىيارىمغا.

ئۇنىڭ چىمدىم توپاسى مەن ئۈچۈن بىر تۇتىيا تۇرسا،
نىچۈك مەن مەھلىيا بولماي ئۇنىڭدەك گۈل ئۇزارىمغا.

غۇرۇرۇم پۇشتى بولماقلىق نەفىسە① ھەمدە مەھمۇتنىڭ②
جاھان قايىل داۋان، شىرىن ئانا تىل ھەم مۇقامىمغا.

ئەگەر ئىشتىسە تامام بىھۇش بولۇر مەسلىكتە بۇلبۇلمۇ،
سادا چىقسا تىگىپ قوللار قالۇن، تەمبور، ساتارىمغا.

بۇنىڭدىن ھىچ ئەمەس ئۆزگە بىھىش-جەننەت ئاتالغان جاي-
ئۇزار ئومرۇڭ تىلىڭ تەگسە قوغۇن، نەشپۇت، ئانارىمغا.

قەدىم ئەل بىز پاراسەتلىك بۇڭا شاھىت تۇمەن ئالىم،
كىلىپ-كەتكەن تاۋاپ ئەيلەپ بوۋام ياتقان مازارىمغا.

قەدىرلىكلەر قاتارىدىن ئورۇن بەردى پۈتۈن ئالەم،
فارابى③، لۇتپى④، سەككاكى⑤، زەلىلى⑥......ھەم نازارىمغا⑦

---

① ئامانىساخان ② مەھمۇت قەشقەرى ③ مەشھۇر ئۇيغۇر ئالىمى ④ ⑤ ⑥
⑦ ئۇيغۇر كىلاسسىك شائىرلىرى

مىگەر ھەقلىق ئۈچۈن جەڭدە بولۇپ قۇربان جېنىم بەرسەم،
تىزىپ گۈلدەستە قەۋرەمگە مېنى يادلاپ قويارسىمەن.

ئېزىز تۇپراق، لېزىز تۇپراق،پىشقىرغا گۈل بېھىش تۇپراق،
پۈتۈن شانلىق ھاياتىمنى قىلىپ تەقدىم تۇتىيارسىمەن.

1981 - يىل 19 - دېكابىر

قار

ئۇيقىدىنمەن ئويغۇنۇپ سەھەر،
سىرتقا باقسام ئېچىپ دېرىزە؛
كوزلىرىمگە كورۇندى شۇئان،
سۈتتەك ئاپپاق گۈزەل مەنزىرە.

ئاپرىل ئېيى چېغىدەك ئۆرۈك—
پۈركۈلۈپتۇ ئاپپاق چېچەككە.
شۇتاپ كورۇپ بۇ گۈزەللىكنى،
تولدى دىلىم قايناق ھەۋەسكە.

ئۇزاق قاراپ بىلدىمكى كېيىن،
قار يىغىپتۇ لەپىلدەپ كېچە.
ئاق لىباسقا ئورۇلۇپ زېمىن،
ياسىنىپتۇ شۇڭا باشقىچە.

سېنىڭدىن ھەر نەپەس ئالسام دىلىم ياشنايدۇ شاتلىقتا.
دىماغىمغا كىرىپ تۇرغان ئىپاردەك خۇش پۇراغىمسەن.

بولۇپ ئالتۇن بوشۇك ماڭا ئوراپ مېھىر يۈرەكىڭگە،
شىرىن ئەللەي ئېتىپ باققان ئانامسەن، مېھرىبانىمسەن.

سېنىڭدە ھەممە پەسىلنى سىزەر مەن بى پەرق ئوخشاش،
بەخت، نۇسرەتكە لىق تولغان ھاياتلىق نەۋ باھارىمسەن.

چاڭىلداپ سايرىسام بۇلبۇل بولۇپ ئىشقىڭدا ھەر دائىم،
تۈگىمەس كۈيلىرىم ئەسلا شېرىن ئىلھام بۇلاغىمسەن.

ساڭا شەيدا دىلىم رىشتى ئۇچۇن كەۋسەر سۈيى بولۇپ،
گويا دەريا كەبى دولقۇن بولۇپ يامراپ ئاقارىمسەن.

" ۋەتەن " دىسەم تىلىم تاتلىق بولۇر ھەسەل يېگەندىمۇ،
يۈرەككە ھوزۇر بەخش ئېتەر بىھى ئانارىمسەن.

دىگەر ھەر چاغ نەزىم پۈتسەم ئۇزەڭسەن بىباھا مەزمۇن،
نەزىمدىن باغ ياسار بولسام زەپەردەس ئۆز چىنارىمسەن.

سېنى قوغدايدىغان ياۋدىن باھادىر جەڭچى ئوغلۇڭمەن،
ھاياتىم جەۋھىرى، پەخرى يۈرەگىم، ئۆز قاراغىمسەن.

شۇ قۇرۇق سۆيگۈنى سوزلەش بىلەنلا،
ئىستىقبال غۇنچىسى ئاچامدۇ چېچەك؟

قارىغىن چوڭ سەپەر كارۋانىغا سەن،
قالدۇقۇ بىز بۇگۈن چاڭلار ئىچىدە.
ئويلايلى كوپ ۋاقىت ئەل ۋەتەن ئۈچۈن،
ئۇلۇغۋار ئىشلارغا باغلاپ ئەقىدە.

قوشۇلسا سۆيگۈگە ئەلنىڭ تەقدىرى،
نىسپەتۇر ھاياتقا ئۇنىڭ شەرۋىتى.
ۋەتەندىن ئايرىلغان سۆيگۈ ئىشقىنىڭ،
ئېيتقىنا بولامدۇ قىلچە لەززىتى.

1980 - يىل نويابىر

ئۇيغۇر ئۇسۇلى

(ئايتىللا قاسىمنىڭ فوتو سۈرىتىگە قاراپ)

كورۇڭ دوستلار نازاكەتلىك نەفىس ئۇيغۇر ئۇسۇلى بۇ،
ھاياتلىقتا زىبۇ - زىننەت، ئارامى دىل ھوزۇرى بۇ

ئۇلۇق خىسلەتكە باي ئەجدات مىراس، بەخشەندىسى بىزگە،
پاراسەتلىك قەدىم ئەلنىڭ مۇقەددەس شان غورۇرى بۇ.

ئۇخشاپ قاپتۇ مويسىپىت تاغلار،
پەسكە چۈشكەن ئاپپاق بۇلۇتقا.
قار لەيلىسى ھوسۇن قوشۇپتۇ،
قىزىل شەپەق بىلەن ئۇپۇققا.

قار يىغىپتۇ، بەركەت يىغىپتۇ،
مول ھوسۇلدىن بىشارەت بېرىپ.
كوكلەم پەسلى مايسىلار ساغلام،
ئۈنەر قاردىن سۇ ئىچىپ قېنىپ.

تەبىئەتنىڭ كوركى بولغىدەك،
ھەر پەسىلنىڭ گۈزەللىكى بار.
قىش پەسلىنىڭ زىننىتى ئىرۇر،
كوك ئاسماندىن ياققان ئاپپاق قار.

1981 - يىل نويابىر

ئامرىغىمغا

چىللايسەن پات - پاتلا باغچىغا مېنى،
نىشانلىق ئورۇن ۋە ۋاقىت بەلگىلەپ.
سوزلەيسەن بىر ھازا سۈيگۈ ھەققىدە،
گېپىڭنى تۈگەتمەي شۇنچە ئەزمىلەپ.

زېرىكتىم ھەنىمىز قۇرۇق گېپىڭدىن،
دايىتقا قارىشىڭ ئىمانچە پۈچەك.

چىلىنغاندا مۇقاملار شوخ، لىۋەن مەرغۇللىرى بىرلە،
قويۇپ ھەرياندا بولغى بىھۇش ھەم بىناۋا قىلدى.

ئۇلۇق ئىنسانى روھىڭىز، يېقىملىق نەزمە ـ كۈيىڭىز،
مەرتىپەت شاھىغا سىزنى رەپىقا ـ دىلرابا قىلدى.

بۈيۈك ئىجادىڭىز بىرگۈل بولۇپ مەڭزىدە تارىخنىڭ،
پۈتۈن ئالەمئارا مىللەت ئۈچۈن شوھرەت ئاتا قىلدى.

1981 ـ يىل كەلپىن

لۇتپۇنغا

سېنى قايىنامدىكى ئۇركەش دىسە بولمايدىغان كىم بار،
لۇتپۇن ئىسمىڭ ئاتالغاندا ئۇلۇق تىنمايدىغان كىم بار.

تورەلگەچ سەن قارا زۇلمەت ھوكۇم سۈرگەن غېرىپ ئەلدە،
شۇڭا تاڭ ئىنتىزارى دەپ سېنى ئېيتمايدىغان كىم بار.

كۈرەشتىڭ قارشى ياۋلارغا بولۇپ قەيسەر كەبى ئارسلان،
سېنى مىللەتغۇرۇرى دەپ پەخىرلەنمەيدىغان كىم بار.

ئۇلۇم ئالدىدا كورسەتتىڭ ئەجەپ مەردانە خىسلەتنى،
ۋەتەن قۇربانلىرى ئىچرە سېنى كورمەيدىغان كىم بار.

× × ×

ئىجادى بىرلە تارىخنىڭ تومەن بېتىگە زەر باغلاپ،
جاھان سەنئىتىدە توھپە ياراتقانلىق ئۆچۈرى بۇ.

«راۋاج تاپمايدىغان مىللەت» دىگەنلەرنىڭ تىلى كويسۇن،
بۈيۈك يۈكسەك ماھارەتكە، ئىگە مىللەتدىلىلى بۇ.

تازۇك ھەركەت بىلەن دىلدا شېرىن ھىسلەرنى ئويغاتماق،
تەپەككۇر ئەھلىنىڭ ئوتكۇر ئېقىل-ئىدرەك زېھنى بۇ.

كىچىكتىن چوڭى سەنئەتكار ئۇسۇل خۇمارى ئۇيغۇرنىڭ،
تىگىشمەس تەختىگە شاھلىق ئېسىل بايلىق گوھىرى بۇ.

1981 – يىل ئوكتەبىر

ئامانىساخانغا

(غازى ئەھمەت سىزغان «مۇقام ئالىمى ئامانىساخان» دىگەن
رەسىمگە قاراپ)

تەبەسسۇم چېھرىڭىز كوركەم مۇبارەك ئاينى لال قىلدى،
تەپەككۇر ئەقلى - زېھنىڭىز مۇقامنى دىلغا يار قىلدى.

ساتارغا باپ سېلىنغاچقا قىلىپ جان رىشتىڭىز تارى،
ئۈنىڭدىن خوش ناۋا ئۇرغۇپ كوڭۇلنى مەھلىيا قىلدى.

مەن ۋە ياپراق

كۆز كېلىپ ياپراقلار سارغىيىپ،
چۇشۇپتۇ بەرگىدىن ئايرىلىپ.
قىش ئۆتۈپ نەۋ باھار كەلگىچە،
ئۆتىدۇ دەل- دەرەخ زارلىنىپ.

ۋەتىنىم مۇقەددەس چىنارىم،
شېخىدا مەنمۇ ھەم بىر ياپراق.
زامانىم ئومۇرلۇك باھارىم!
ئۆتۈدۇ ھاياتىم شات، پارلاق.

1981 - يىل نويابىر، كەلپىن

تيانشانغا

تيانشان شۇنچە بۇ يۈكسەن نىمچۈن؟
ياپ - يېشىل، كوركەم تۇرارسەن يىل بويى.
تارىخنى ئوقۇسام: ھەمرا ئىكەن،
ئۇز، گۈزەللىك سەن يارالغاندىن بىرى.

سېنى ئۇز قىلغان ئىكەن قارغايلىرىڭ،
ئۇ چىداپ كەلگەچ شىۋىرغان قەھرىگە.
ئەمدى بىلدىم تۇرغىنىڭنى ياپ - يېشىل،
يەتمىگەن چاغلاردىمۇ گۈل پەسلىگە.

جىراق يوقسەن بۈگۈن ئەپسۇس سىپمىز دە ھايات بىرلە،
لېكىن مىليونلىغان خەلقىم يۈرەك ـ دىل قەلبىدە سەن بار.

جاراڭلايدۇ سېنىڭ ناخشاڭ ۋەتەنىنىڭ كوكىدە مەڭگۇ،
ۋەتەنگە مەدھىيە ئالقىش ئوقۇلغان سەھنىدە سەن بار.

مەرىپەت بابىدىن ھەر چاغ ،ۇبادا سوز ئېچىلغاندا،
ئېلىمدىن نۇر چىچىپ تۇرغان كىتاپىنىڭ بېتىدە سەن بار.

يىگىت، قىز توي مەشرەپتە، كوڭۇللۇك بەزمە سوھبەتتە،
ئوقۇلغان شېئىر، قوشاقلار ھەم بېيىتلەر ئىچىدە سەن بار.

ئوماغىمنى ئېلىپ بىللە بىغىمغا سەيلىگە كىرسەم،
بولۇپ بۇلبۇل ئورۇپ خەندان قىزىل گۇل بەرگىدە سەن بار.

تەزىم تىزماق بولۇپ شائىر قەلەمنى قولغا ئالغاندا،
ئۇنىڭ ئىلھامىغا ئىلھام قوشۇپ شېئىر ۋەزنىدە سەن بار.

بەختلىك، ھور، ئازات دىخان ئېتىزدا ئىشلىگەن چاغدا،
زەپەر دەست ئۇز، سىما بىلەن ئۇنىڭ پاك كوڭلىدە سەن بار.

جىمى خەلقىم بۈگۈن سېنى سېغىنىپ دىلدىن ئەسلەيدۇ،
زامان تولپارلىرى چاپقان مۇقەددەس بەيگىدە سەن بار.

1981 ـ يىل مارت، ئاقسۇ

خېرىداردۇر جىمى ئىنسان ئېلىپ كوزگە سۈرتمەككە،
گويا بەرقۇت كەبى كورپەڭ غورۇرۇڭ، ئىپتىخارىڭنى.

ھەسالى قىزلىرىڭ شىرىن، يىگىتلىرىڭ ئىكەن پەرھات،
گوياكى زەرۇ ـ دۇربىرلە بېزەپتۇ كەڭرى باغرىڭنى.

تۇرۇپمەن ھەيتىدەك سەندە قىلىپ سەيلى قۇچاغىڭدا،
تۇمەن بۇلبۇل ناۋاسىدىن چىقاردىم دىل خۇمارىمنى.

تىزىپ نەزمە سېنى ماختاپ نىچۇك كۆي قاتىمسۇن سالى،
كورۇپ تۇرسا ھاۋاسى خوش پۇراقلىق گۇل چىرايىڭنى.

1981 ـ يىل دىكابىر، كۇچار

توي شاتلىغى

ۋەتىنىم مۇبارەك تويۇڭنى
تەبرىكلەپ دەستىگۇل تىزىمەن
سوغۇتۇم باپ كەلسە تويۇڭغا
ئۆزەمنى بەختىيار سىزىمەن.

چۈنكى مەن تۇغۇلۇپ سېنىڭدە،
ئوت يۈرەك جەڭچى بوپ يېتىلدىم.
ھەق ئۈچۈن جان پىدا قىلغۇچى،
مەردانىلار سېپىگە قېتىلدىم.

بوپ كېتەرسەن يەنە قانچە ئۈز، گۈزەل،
ئەمدى يار بولغاچ ساڭا كۆكلەم باھار.
بولغىنىمچۇن مەنمۇ سېنىڭ قارغىمىڭ،
سىزدىمەن ئۆزەمنى شۇنچە بەختىيار.

1982 - يىل 28 - ئوكتەبىر، كۇچار

كۇچار تەسىراتلىرى

كۇچار كەلدىم قۇچاغىڭغا بېرىپ ئوتلۇق سالامىمنى،
سالام بىرلە قىلاي تەقدىم ساڭا نەزمە كالامىمنى.

ئۇزاقتىن زارىقىپ تەشنا ئىدىم ھۆسنۈڭنى كۆرمەككە،
بۈيۈك نامىڭ جەلپ ئەتكەچ مېنىڭ دىل ئىختىيارىمنى.

ساڭا بەكمۇ ياراشىپتۇ ئۆرۈكلۈك لالىزار باغلار،
سۆيۈندۈممەن كۆرۈپ پارلاق ھاياتلىق نەۋباھارىڭنى.

ئەمەستۇر لاپ رىۋايەتلەردىكى جەننەتكە ئوخشاتسام،
نازۇ - نېمەتلىرى ئەلۋەك باياشاتلىق بازارىڭنى.

تەئەججۈپ ئىلكىدە بىرلە كۆرۈپ لال بولمىغان كىم بار،
نەفىس سەنئەتكە باي مىڭ ئۆي قەدىمى يادىكارىڭنى.

ئەزەلدىن سەيلىگاھ بولغان جاھان سەيياھلىرىغا سەن،
شۇڭا ماختار پۈتۈن ئالەم ئۇسۇل، ناخشا، دۇتارىڭنى.

تۇرسۇن ياقۇپ

غەزەللەر

سۈيگۈنۈم تارىم قىزى

سۈيگۈنۈم تارىم قىزى، ئىشچان ئۆزى، ئالماس بىلەك،
قەلبىدىن پۈتتان كەبى ئۇرغۇيدۇچىن ئارزۇ ـ تىلەك.

مىسلى بۇلبۇلدەك خۇشال سايرار ئېتىزدا تاڭ سەھەر،
كەشپىياتنىڭ باغىدا تىنماس پەقەت ئوتلۇق يۈرەك.

ئاتىغان بارلىغىنى ئەلگە، ۋەتەنگە ھەرزامان،
مەقسىدى ئالماق ھوسۇل ھەر يىلدا ئۇ ئاسمان پەلەك.

شوھرىتى داستان ئۇنىڭ گۈلشەن يېزامنىڭ قوينىدا،
ياقمىغاي ئەلنىڭ دىلىغا بولسا خەمەكسىز پىلەك.

تاللىدىم شوڭلاشقا چىن دىلدىن چېۋەر ئىشچاننى مەن،
چۈنكى، بۇ دەۋرىم ئۈچۈن تالماس بىلەك ئىشچان كېرەك-

تورەلمەس ئىدىممەن ئىنسان بوپ-
سەن ئەگەر بولمىساڭ دۇنيادا،
شاتلىنىپ بۇنچە خوش كۈلمەستىم،
سەنمۇ ھەم كۈلمىسەڭ مۇبادا.

شۇڭلاشقا ۋەتىنىم تويۇڭنى
مەنمۇ ھەم تويۇم دەپ بىلىمەن
سەندىكى ھەر مىنوت چېغىمدا
ئالەمچە شاتلىق ھىس قىلىمەن.

تويۇڭنى تەبرىكلەپ شېئىرىمدىن
گۈل تىزىپ كوكسۇڭگە تاقايمەن،
كوز قىلىپ جىمىكى جىسمىمنى
تويماستىن ھوسنۇڭگە باقايمەن.

1982 - يىل سېنتەبىر، كەلپىن

سىنىڭ باسقان ئىزىڭ بىرلە، ئۆتۈقتىن گۈل-چېچەك ئۈنسۇن،
زەپەرنىڭ شەنىگە ياڭرات تۈزۈپ تەمبۇر-دۇتارىڭنى.

تېنىم تاپمايدۇ دۈشمەنلەر، ۋەتەنگە ئەيلىشىپ شۇملۇق،
كېزى كەلگەندە ئۇر ياۋغا، غەزەپلىك زۇلپىقارىڭنى.

جاپا - مۇشكۈل ئىگەپ باشنى كۆلەر جەڭدە گۈزەل بەختىڭ،
ئەگەر ئولسەڭ، ۋەتەن خەلقى ياپار گۈلگە مازارىڭنى.

ساڭا يازدى دادىڭ تۇرسۇن يۈرەكتىن بۇ سالام خەتنى،
ئېزىز بىل، قوغدىغىن مەڭگۈ ئانا تۇپراق دىيارىڭنى.

كۆلـدى دېخىنىم

كەلدى تومۇز پەيتىمۇ، بولدى زېمىن ئاتەش گويا،
(خۇددى جانانىنىڭ لېۋىدەك، تويۇلار ئوتقاش هاۋا).

هەممە ياق بىر خىل چىرايلىق، كۆلكىدە يايراپ ئۇماق،
چاقنىتار كوزنى ئەجەپ، نېمەت بىلەن تولغان دالا.

مىسلى ئالتۇن رەڭگىنى ئالغان ئېتىزلاردا باشاق،
ناز بىلەن جىلۋە قىلىپ، ئوينار هاياجاندا ساما.

بەلكى زۇمرەتتەك دېڭىزلار بوڭا ئەڭ باپ ئوخشىتىش،
ئۆزدى ئالتۇنلۇق دېڭىزدا، ئوتيۈرەك دېخان ماڭا.

گۈلى رەنا

سەھەرتاڭ بۇلبۇلى رەنا ساڭا مەن مۇپتىلا بولدۇم،
سېنىڭ ۋەسلىڭگە يەتمەكچۈن بىلىمگە ئاشىنا بولدۇم.

شەرەپ قۇشاڭ بولۇپ دۇلدۇل ئېتىمنىڭ باغرىدا ھەركۈن،
چۈۋەر ئىشچانلىغىڭغا چىن يۈرەكتىن مەھلىيا بولدۇم.

سېنىڭ ئىشقىڭدا يانغاچقا بولۇپ قەلبىم گويا گۈلخان،
دىلىمدىن زوقلىنىپ ۋەسلىڭ ئۈچۈن بەك تەشنا بولدۇم.

دىسەم چېھرىڭ نىمانچە ئۇز گوياكى بىر تولۇن ئايدەك،
دىدىڭسەن: "ئەل ئۈچۈن كويىكەچ قىزىل گۈلدىن زىبا بولدۇم"

شۇڭا دەيمەن ساڭا ئاپىرىن يېزامنىڭ بىر گۈلى رەنا،
ئەبەت ئۇرلە، بۈگۈن مەنمۇ ھورۇنلۇقتىن جۇدا بولدۇم.

جەڭچى ئوغلۇمغا

بالام، بولدۇڭ بۈگۈن ئەسكەر، پەۋەس ئۇقلا قۇراللىڭنى،
بېغىشلا ھور ۋەتەن ـ ئەلگە، گۈزەل ياشلىق باھارىڭنى.

سېنى باقتى بىرىپ ئاق سۈت، ئانا يۇرتۇم، گۈلۈستانىم،
كۆرەشتە تاۋلىنىپ ھەردەم، ئاشۇرغىن كۈچ ـ مادارىڭنى.

تاپمىدىم

سارغىيىپ " ئون يىل " ئىچىدە دىلغا دەرمان تاپمىدىم،
تار كىلىپ ئالەم بەختكە، قىلچە ئىمكان تاپمىدىم.

جۇت-تۇمان ئىچىدە كوزۇمدىن ئاقتى ياشىم قان بولۇپ،
يۇرت بۇ زار ئىپلاسلىدىن زەررىچە ئىمكان تاپمىدىم.

"ئىنقىلاپ» مىش، ياخشىلارنى جانىدىن قىلسا جۇدا،
نەۋ باھار پەسلىنى كۇتتۇم، ئاررزۇ - ئارمان تاپمىدىم.

كىمكى باقسا ئىلمۇ - پەنگە ئىنتىلىپ شۇڭقار كەبى،
كەيدى قالپاق، يەدى توخماق، ئەدلى-بوستان تاپمىدىم.

گاڭگىراپ ئېيتتىم ئۇزەمگە، بولدى نىمە؟ بۇ زامان،
پارلىمان غايە تۇرۇپ، ئىجراغا پەرمان تاپمىدىم.

ئۇ رەزىل كۇنلەرنى قوي، سايرامى كەڭ ئەندى جاھان،
كى، دىگەيسەن: "ئەندى ھەرگىز زۇلمى-دەۋران تاپمىدىم".

سايرا، بۇلبۇلۇم

سايرىغىن خەندان ئۇرۇپ، گۇلشەن ئارا شوخ بۇلبۇلۇم،
كەتتى كەلمەسكە زىمىستان، يوق ساڭا مۇدھىش زۇلۇم.

زەپ ئېسىل كوركەم باھار كېپ، ياشنىدى باغلار كۇلۇپ،
مەن خۇشال سازىمنى چالدىم، ئاشتى كوكتىن مەرغۇلۇم.

كەتمىدى ئەجرى بىكار، قىلغان ئىشىدىن ئۈندى گۈل،
غەيرىتى ئاشتى پەلەكتىن دىخىنىم كۆلدى راسا.

مانا مەن بولدۇم خۇشاللىق پەيزىدىن بىھۇش بۈگۈن،
گۈللىگەن گۈلشەن يېزام، بولغىن قىزىل گۈلدىن زىبا.

سەن بىلەن

مەن ئۆزەي مىسلى كاراپتەك، كەل نىگارىم سەن بىلەن،
كەڭ ئېتىز باغرىدا كۈلسۇن، تەندە جانىم سەن بىلەن.

باشلىرىنى تەۋرىتىپ تۇرغان سېرىق ئالتۇن باشاق،
قاخشىغا بولسۇنكى جور، ئەي مېھرىبانىم سەن بىلەن.

كەڭ ئېتىز بىزلەرگە سەھنە، ئۇندا شوخ بۇلبۇل بولۇپ،
بەختىمىزگە كۈي قاتاي، سايراپ جانانىم سەن بىلەن.

يۇرتىمىزنىڭ شوھرىتى كەتسۇن تاراپ ئىقلىم ئارا،
ئاشقۇسى مەندە ئەبەت، غەيرەت ـ مادارىم سەن بىلەن.

نەسلىمىز بولسا رىزا، بۇ توھپىمىزدىن ھەر قاچان،
بىر ئۇمۇر ياشناي چىۋەر، ئۆز غەمگۇزارىم سەن بىلەن.

ئەگەر تولدۇرمىسام تېزدىن شۇ ئون يىللىق بىكار ۋاختنى،
نىمە دەر كەلگۈسى ئەۋلات، نەسىل، دىلداشلىرىم ئەپسۇس.

كىمكى بولسا پۇشماندا، مېنىڭدەك بولمىسۇن ئاخىر،
بۇ تەندىن چىققىلى تۇردى، چىكىپ ھەسرەت جېنىم ئەپسۇس.

مەيلىمنى ئالدىڭ بىر بېقىپ

ئەي كۆڭۈلنىڭ ئوغرىسى مەيلىمنى ئالدىڭ بىر بېقىپ،
سۆيگۈ ئوتىنىڭ تەمىنى قالدىم شۇئاندا مەن تېتىپ.

قىلدى "جىغ" بۇ يۈرۈگۈم ، ئازدى رېتىمدىن شۇ ھامان،
ھەمدە بولدۇم ئوت ئىچىدە مىسلى قالغاندەك يېتىپ.

چەشمىدەك قوي كوزلۇرۇڭدىن ئوخچىغان سۆيگۈ ئوتى،
تەگدى مىزگانىڭدا دەل، قالدى يۈرەگىمگە يېقىپ.

لال بولۇپ باقتىم شۇئان ئالدى يۈزۈم ئوت رەڭگىنى،
قىستىدى شاتلىق كۆڭۈلنى، ئىشقىڭدا كەتتىم مەن ئېقىپ.

مەن دىدىم "ئويناشما قەتئى ئىشقى ئوت بىرلەن پەرى"
يا ئولۇپ كەتسۇنكى دەمسەن سۆيگۈ ئوقياسىن ئېتىپ.

سەن دىدىڭ "چاخچاق ئەمەس، ۋەسلىم تەئەللۇق سىزگىلا-
غايىمىز بىر بولسا، قويمايمەن ئەبەت ۋىژدان سېتىپ".

ئون قارا قىش ئۆتتى باشتىن، بۇپ تىلىم تەندىن جۇدا،
چىل باھار قەدرىنى دىلدىن، سايرىغىن كۈلسۈن كۆلۈم.

مەن بولاي سەپداش، يۆلەكچى، سەن غەزەل سايرات ئەبەت،
چۈنكى غەم زەررىچە يوق، چىن قۇرۇلغاچقا ھۆلۈم.

گۈل ھىدى قاپلاپ ۋەتەننى، قىلدى دىلنى مەھلىيا،
ئارزۇيۇڭ كۆلدى قاقاھلاپ، بولدى تەڭكەش ئۆسۈلۈم.

قوزغۇلار قەلبىمدە شاتلىق، نەگە باقسام گۈل-چىمەن،
ئىلمۇ-پەن ئىشقىدا ياير اپ، ماڭدى ئۆرلەپ دۆلدۈلۈم.

بارچە دىل ئۆزدى سائادەت، بەھرىدە زەپ شوخلۇنۇپ،
سايرىغىن، قالسۇن جاھان تاڭ، شۇنچە داغدامدۇر يولۇم.

ئەپسۇس

قوساق تويغانىغا شۈكرى دەپ، ئۆتتۈپتۇ ياشلىقىم ئەپسۇس،
توزۇپتۇ بىمەھەل باغدىن تېپىلماس گۈل چېچىم ئەپسۇس.

ئۇنى ئويلاپ يۇتارمەن قان، ئەلەمدىن تولغۇنۇپ ھەر چاغ،
ئۇچۇپ كەتتى قاياقلارغا، شۇ مەقسەت-ئارمىنىم ئەپسۇس.

ناداللىقتىن چېچىپ ھەريان ۋە خارلاپ شۇندا باغۋەننى،
كېتىپتۇ ئايلىنىپ چولگە، گۈزەل-كوركەم بېغىم ئەپسۇس.

گۆزەل ئەخلاقنى يار ئەيلەپ، ئەدەپسىزلەرنى خار ئەيلەپ،
كىشى كۆڭلىگە يات ئىشتىن نوزەمبۇللا ھايا قىلساڭ.

خەلقىنىڭ قايغۇ-بەختىگە ئەبەت ئورتاق بولۇپ دىلدىن،
مۇھەببەتتەك ئۇلۇغ ئىشنى قەدىرلەپ شوخ ناۋا قىلساڭ.

بىلىمنىڭ تەكتىگە شۇڭغۇپ، ئۇنىڭدىن دۇررى-زەر قازساڭ،
ئوقار ئالقىش ساڭا بارچە، ئانا يۇرتنى زىبا قىلساڭ.

مۇرات-ئارزۇيىمىز ھەلدۇر شۇ چاغ بىزگە بولۇر شات تۇي،
پۈتۈن ئومرۇم ساڭا تەقدىم، شۇ پاك سۆيگۈڭ ئاتا قىلساڭ.

ۋەتەن مېھرى

جولۇپ بۇلبۇل، كىزىپ چىقتىم، دىيارىم باغۇ-بوستاننى،
ۋەتەننىڭ شەنىگە پۈتتۈم، دىلىمدا نەچچە داستاننى.

تۈلۈن ئاي بەلكى رۇخسارى، قۇياشتەك پارلىغان بەختى،
جۇنىڭچە بىر زىمىن يوقكەن، كەزسەم يەرۇ-ئاسماننى.

«ئىشەن دوستۇم سوزۇمگە چىن، يوقكەن بۇ دىيارچە يۇرت،
ئېچىپ چۈشسەمۇ جان بىرلە، ھىلال، ئەختەرنى-چولپاننى.»

تەزەر سالسام دىيارىم ھوسنىگە جەننەت كورۇندى زەپ،
جاھاننىڭ تاجىسى-كۆركى دىدى ئەل بۇ گۈلۈستاننى.

ئاستىلاپ باردىم قېشىڭغا سەن تەبەسسۇم ئەيلىدىڭ،
كوز بىلەن سوز باشلىدۇق چىڭ رىشتىمىزنى چىڭ چېتىپ.

زوڭزۇيۇپ كەشكى شەپەق مارايدۇ تاغنىڭ ئۇستىدە،
سايرىشار قۇشلار قاناتىن سوزۇپ، ئەركىن قېقىپ.

ئەركىلەپ ئاققان سۇزۇك سۇلار توقار بىزگە قوشاق،
ھەمدە تەستىقلايدۇ مەجنۇن تال ئىگىپ باش شوخ بېقىپ

ئەكسىمىز چاقنار ئېرىقتا بىر يېقىملىق تۇس بىلەن،
موكتى كۇن بولغاچ خىجىل، قايتتۇق كوكۇلگە ئوت يېقىپ.

ساپ مۇھەببەت پەيزىنى سۇردۇم ئاجايىپ زوق بىلەن،
بىر ئومۇر بولماق ئۇچۇن يار، ئوز نىگارىمنى تېپىپ.

ئاتا قىلساڭ

تەسەددۇق بارلىغىم دىلبەر، مەگەرسەن چىن ۋاپا قىلساڭ،
مۇھەببەت ۋەسلىگە يەتمەك ئۇچۇن جانىمنى پىدا قىلساڭ.

گويا شىرىن، سەنەم، لەيلى، زىلەيخادىن ئېلىپ ئەندىز،
ئىشىق ئەھلىگە چىن سادىق بولۇشنى باش-پانا قىلساڭ.

يامان ئىللەتنى يوقتۇرماي، يۇرەك قەلبىڭگە ھەر دائىم،
ئەسىل خىسلەتكە كويمەكنى، ئومۇرلۇك توتىيا قىلساڭ.

ھەر نەپەس ئالغاندا ئويلا، كەلگۈسى نەۋلات غېمىن،
كوز بوياپ ھەركىمزمۇ ئەلگە، بارلىغىم تەقدىم دىمە.

ئەل بىلەن بىر تەن بولۇپ كورگىن جاپا-راھەتنى تەڭ،
قايدا دەپ راھەت، ساياھەت قىلغىلى كەتتىم دىمە.

1980-، 1982 - يىل قەشقەر

جىمى ئەل چېھرىدە كۆلكە، ئۇنىڭدىن بەھرى ئاغاچقا،
ئىجات بۇلبۇلىنى كوردۇم، شېرىن سوخەننى قاتقاننى.

ئىلىم-پەن بىرلە پەرھاتتەك، يېرىپ تاغلارنى سۇ باشلاپ
ۋەتەن شۇڭقارلىرى ئۇرلەپ نىشانغا ئۆزىنى ئاتقاننى.

كوردۇم شۇندا خاك ئەيلەپ، ۋەتەنگە كوز ئالايتقاننى-
باھادىرلار تىكىپ جاننى ئاجايىپ كۈچتا باسقاننى.

خاماندا تاغ كەبى ئالتۇن، دىخان يايرايدۇ شاتلىقتىن،
بايان ئەيلەپ زاۋۇت-كاندا يۈرەك ناخشىدا ئارماننى.

ئايان بولىمدى بۇنداق ھېچ، ساياھەتتىن گۈزەل بىر جاي،
سۇپەتلەشكە تىلىم ئاجىز كەلدى، سەندە ئىھساننى.

دىمەككى ھەممە جاي ئالغان قىزىل گۈلدىن زىبا قامەت،
ئىچۇك ئەل سۈيمىسۇن دىلدىن سېنىڭدەك گۈل-گۈلۈستاننى.

قانات قاق، ئۇرلىگىن مەڭگۇ، ساڭا تەقدىم مېنىڭ جانىم،
ئەبەتكۈيلەيمەن تىنماستىن، سۇيۇملۇك سەن دىلىستاننى.

دىمە

ئەل ئۇچۇن تارتساڭ مۇشەققەت، سەن ئازاپ چەكتىم دىمە-
ساپ تېرىڭ توكمەي، ئېغىزدا ئەل سۇيۇش ئەھدىم دىمە-

بىۋاپا

نازلىنىپ كەلدىڭ يېنىمغا بىۋاپا،
ھىلىدىن پۈتكەن شارابنى تۆتقىلى.
گاھ كۆلۈپ گاھ بۇلۇتتەك ھورپۇيۇپ،
نە بولۇر غەش - غەش كوڭۈلنى ئۆتقىلى.

يا مېنى قويماقچىمۇ سەن مەس قىلىپ،
قەست بىلەن ماڭغان يولۇمنى تەس قىلىپ.
چىن باھار بەرگەي ھەقىقەت بىر كۈنى،
مەيلى سەن كورسەت بويۇمنى پەس قىلىپ!

سال نەزەر،مىڭ يىل يىراققا سال نەزەر،
شۇندىمۇ سىرداش بولايلى ئىككىمىز.
بىرلا شەرت ئەۋلات دىلىدا ياشىماق،
كىمنىڭكى تامچە بولۇركىن ئەجرىمىز؟!

گۈلچىراي

ھوسنىڭىز راست گۈلمىدۇ يا رەڭمىدۇ؟
زەپ بۇگۇن رەڭدار بولۇپسىز گۈلچىراي.
گۈل دىگەن دىلغا شىپالىق بىر گىيا،
ئاپىرىن! پار - پار بولۇپسىز گۈلچىراي.

ئىبراھىم قۇربان

بىشارەت

بىر كۈنى يۈرگەن چېغىمدا رەستىدە،
ئەي جانان ئاتتىڭ قېشىڭنى لىپ قىلىپ.
پەيت ئىدى گۈلنىڭ تۈۋىدە مۈگدۈشۈش
خەپ دىدىم كىمدۇ يېنىمغا كېپ قېلىپ .

لەپپىدە سۇمبۇل چېچىڭنى سىلكىدىڭ،
نە سەۋەپ چوغدەك قىزارىدىڭ ھوپپىدە.
ئاتقىنىڭ راست قاشىمىدى يا تاشمىدى؟ !
ئالمىدەك تەگدى بۇرەككە گۈپپىدە .

بىلىمەن مۇنداق بىشارەت تەكتىنى ،
بىر ئۇمۇر ئىلپى جانانىنى سۆي دىدىڭ .
سۆيگۈسىز ئۆتكەن ھاياتمۇ نە ھايات ؟
سۆي دىدىڭ ئىشقى ئوتۇمدا كوي دىدىڭ.

غەزەللەر

ئى پەرىزات جامالىڭگە خۇشتارى بولدۇم،
لەۋلىرىڭگە بىر سۆيگىلى خۇمارى بولدۇم .

ئاھ ئۇرار مەن شامۇ- سەھەر ئىشتىياغىڭدا،
نە ئىچىلغاي سەنسىز كوڭلۇم بىچارى بولدۇم.

قىينالمىسۇن ئىزىز جانىم كورسەت يۈزۈڭنى،
ئۇيان ئوتۇپ بۇيان ئوتۇپ سەييارى بولدۇم.

چەشمە - چەشمە توكۇلىدۇر كوزۇمنىڭ ياشى،
بىر نەزەر سال ھوۋەيدا دەك زار - زارى بولدۇم.

قايسى ئوت بار بۇ جاھاندا پىراق ئوتىدەك،
مەشۇق بولساڭ رەھىم قىلغىن مىڭ پارى بولدۇم .

ۋە يا دەمسەن كويگەن بويى كويسۇن قۇربانى،
تەشنالىقتا قۇرۇپ كەتكەن چىنارى بولدۇم.

× × ×

گۇل دىسەم گۇلدىن گۈزەل رۇخسارىسىز،
خوش ناۋا بۇلبۇل گويادىن چارىسىز.

گۈل دىسەم بارمۇ يۈرەكتە بەلگىسى ،
تەس ئەمەس ئىلمى پىچاقتا يارمىغىم .
راسلىكىن گۈل ـ لالە بولسا چىمەنگىز
تەس ئەمەس بۇلبۇل گويا بوپ بارمىغىم .

كويىڭىز مەن ھەم كويەرمەن ۋاژقىراپ ،
ۋە لېكىن رەڭۋاز بولۇپلا كوي دىمەك .
راست كېپىم قەلبى گۈزەلدۇر سۆيگۈنۈم ،
ئىلمىزرەللىك پەردىنى سۆي دىمەك .

سۆيگۈ

ئۆيقۇ سىز ياتقان چېغىمدا تۈن كېچە ،
ئاڭلىنار كىمدۇ بىرىنىڭ شەپىسى .
بايقىسام گۈلخان ئىسىملىك يار ئىكەن ،
مەڭزىدە بىر جۈپ تولۇن ئاي جىلۋىسى .

ئوتتى غىل ـ پال دېرىزەم ئالدىدىن ،
لاپ قىلىپ كويدى يۈرەكىم پارىسى .
بولمىدى ماڭدىم ئىزىدىن ئەگىشىپ ،
باردۇ دەپ ئىشقى ئوتىنىڭ دارىسى .

تۈردى ئۇ گۈلزار بۇلاقنىڭ لىۋىدە ،
سەكتەر سالقىن شامالنىڭ نەغمىسى .
چېھرىگە توككەن تۈگۈشتەك زېھنىنى ،
بار ئىكەن ئىلمى تەپەككۇر سۆيگۈسى .

ئەل بېشىغا چۈشسە غەم ، يەتسە ئەگەر ياۋدىن خەتەر،
كۆلدۈرۈپ ئەل قەلبىنى ، دۈشمەننى يەكسان ئەيلىگىن.

ئۆتسە ئۆمرۈڭ مەنىسىز ، يەيسەن پۇشايمان ئاقىۋەت،
تىرىشىپ ئالغىن بىلىم ، توسقۇننى گۇمران ئەيلىگىن.

ئۆچمىسۇن توھپەم ـ ئىجادىم مەڭگۈ يادلانسۇن دېسەڭ ،
پەن ئېگەللەش يولىدا جانىڭنى قۇربان ئەيلىگىن .

1978 ـ، 1983 ـ يىل ئۈچتۇرپان

جىسمىڭىز ئوتلۇق قۇياشنىڭ تەپتىدەك،
ئېيتىڭە قايسى پەرىزات يارىسىز؟

ئىشقىڭىزدا ئورتۇلۇپ تاڭ ئاتقىچە ،
تاڭ سابا چالسام ساتارىم تارىسىز .

ۋەسلىڭىز شىرىن ، سەنەمنىڭ ئەسلىدۇر،
نەۋ باھارنىڭ رەڭمۇ - رەڭ گۇلزارىسىز.

تاپتىڭىز شوھرەت - جاسارەت ئىلمىدىن،
شۇ سەۋەپ ئىلمى كىشى دىلدارىسىز.

سىز ئۈچۈن پەرۋانىدۇر قۇربانىڭىز ،
راستىدىسەم كويىگەن يۈرەگىم پارىسىز .

※ ※ ※

چەن - بىلىم شەيدالىرىنى ئەھلى جانان ئەيلىگەن،
ئىلمى - ئىرپان ئىشقىدا قەلبىڭنى گۈلخان ئەيلىگەن.

نۇر بىلەن سۇ تامچىسى بولغاچقا ياشنار ھەر گىيا،
قانچە دىل سەھرالىرىنى باغۇ - بوستان ئەيلىگەن.

سوقسا گەر گۈلنى بوران، بۇلبۇل چېكەر ئاھۇ - پىغان،
شۇم قۇيۇنلار ئالدىدا كوكسۇڭنى قالقان ئەيلىگەن.

ئانا كۆلەر،
بۇلالمساڭغۇ-
چىن مۇھەببەت ئەملىگە ھەمرا.
بىۋاپادىن يىسەڭ گەر ئازار،
شۇ دەردىڭگە چىدارمۇ ئانا.

نىمە سىر بۇ ...

ئۇچرىتىمەن كۆندە نەچچە رەت،
بىر گۈزەلنى بىزنىڭ مەلىدە.
گاھى قالسا ئۇچرۇشۇپ كوز،
ئاناررەڭگى كىزەر تەرىدە.

باشقىلارنى ئۇچراتسا ئۇ قىز
سالاملىشىپ كورۇشەر شادىمان.
مىنى كورسە كىتىپ قالار تىز،
شەھلا كوزى بىقىپ يەر تامان.

ئايدىڭ كىچە ، كەتمەننى ئىلىپ،
ناخشا توۋلاپ ماڭسام ئىتىزغا.
قاياقتىندۇ بىر دىرىزىدىن.
چۈشۇدۇ نۇر مەن باسقان ئىزغا...

ئويلىنىمەن ھەيرانلىق ئىچرە:
" نىمە سىر بۇ، كىمدۇ ئەشۇ قىز؟

زاھىر ئابدۇراخمان

مۇھەببەت لىرىكىلىرى

يىغلىما، قىزچاق

ياردىڭ بىلەن كەچكى سەيلىگە،
بېرىشىڭنى رەت قىلدى ئانا.
سۆيگۈ ئوتى ھەجەپ يامان ـ ھە!
ياش توكتۈڭ سەن قىيداپ ئاڭا.

مېھرىبانىمىڭ ، يۈرەك پارىڭدىن،
ئۈنچە رەنجىپ يىغلىما قىزچاق.
ئانا قەلبىغۇبارسىز قەلب،
سۆيمىدىكى شەبنەمدىنمۇ پاك .

پەرزەنت ئۈچۈن مېھرى دەرىيادۇر
ئۇنى ھەرگىز يۈرمەيدۇ ئولچەپ.
پەرزەنت بەختى ـ ئانا شاتلىغى،
لېكىن ئوشرە قىلمايدۇ تەلەپ.

ئېيتچۇ ، كۆزۈم يالقۇنلىرىدىن ،
ئەقىدەمگە ئىشەنمىدىڭمۇ؟
لەۋلىرىمنىڭ ئوتلۇق تەپتىدىن،
يۈرۈكىمنى چۈشەنمىدىڭمۇ؟

گۈل بەرگىدىن شەبنەم تېمىپتۇ

يۈلتۈز بولۇپ ئىشقىم يالقۇنى،
كەڭ ئاسمانغا چېچىلغىنىدا؛
قەلبىمدىكى ۋىسال ئارزۇسى ،
باغدا گۈل بوپ ئېچىلغىنىدا؛

گۈل تۈۋىدە بولدى يار پەيدا ،
سۈمبۈل چېچى چىرمىدى مېنى .
باقسام ، يېشى ھوللەپتۇ ئۇنىڭ،
قان تەپچىگەن ئوتلۇق مەڭزىنى.

بىلدىم ، يارنىڭ ۋىسال شاتلىغى،
ئايلىنىپتۇ كۆزنىڭ يېشىغا .
گۈل بەرگىدىن شەبنەم تېمىپتۇ ،
بۈلبۈل كېلىپ قونسا شېخىغا .

پارچە

شاتلىغىمدا ، يار بىلەن تەڭ قەن يېدىم،
بەلكى يار كۆپ ، مەن ئۇنىڭدىن كەم يېدىم.
چاغ ئۇتۇپ كەلسە بېشىمغا شۇم بالا ،
يار قاقاخلاپ كۈلدى ، مەن مۇش ، غەم يېدىم.

1982 - يىل ئۈرۈمچى، ئاقسۇ

يۇرتىڭگە سالدىڭمۇ ئوت،
ئەجرىمدىن گۈل ئۈستۈرگەن ئىزىمىز؟

مۇشۇ يۇرتلۇق بولسىمۇ بىراق،
يا مەن ئۇنى كۆرمەي قالغانمۇ؟
يا بولمىسا قەلبىم تورىگە،
ياقا يۇرتتىن كەلگەن مېھمانمۇ ؟......»

يۈرۈگۈمنى چۈشەنمىدىڭمۇ ؟

ئۇچراشقاندا مەن بىلەن دائىم،
" مېنى مەڭگۈ سۆيەمسەن ؟ » دەيتتىڭ-
كويسە مەڭزىڭ نەپەسلىرىمدە،
ئۇنى جاۋاپ بىلىپ كۈلەتتىڭ.

تەكرارلاندى ئەشۇ سوئالىڭ،
ئۇچراشقاندا يەنە بۇ قېتىم.
بىلسەم تېخى ھوكۈمران ئىكەن،
كوڭلۈمدە بىر گۇمانلىق سېزىم...

كويدۇرگىدۇر ئورۇنسىز گۇمان،
كويدۇرەر ئۇ ئىشەنچ، ئارمانىنى.
بىلسەڭ جېنىم، ئىشەنمەسلىكىڭ،
ئۆرتىدى بۇ يۈرەك، ۋىژدانىنى.

نىياز مەخمۇت

پارتىيەم شەنگە

ئەل بەختىچۈن يارالغان ،
كۈرەش بىلەن زورايغان ،
شوھرىتى كەڭ تارالغان،
پارتىيىمىز ئەمەسمۇ؟

مۇشكۈل سەپەر يول بېسىپ،
قات ـ قات داۋان تاغ ئېشىپ،
باتۇرانە جەڭ قىلىپ،
پارتىيىمىز ئەمەسمۇ.

ياۋنى گۇمران قىلىشقا ،
يېڭى جۇڭگو قۇرۇشتا،
يەر-جاھانغا تونۇلغان،
پارتىيىمىز ئەمەسمۇ؟

سانائەتنى ئورلىتىپ،
يېزىلارنى گۈللىتىپ،
موجىزىلەر ياراتقان،
پارتىيىمىز ئەمەسمۇ؟

پەن مائارىپ سەنئەتنى،
يۈكسەلدۈرۈپ ھەر سەپنى،
زور ئۇتۇقلار قازانغان،
پارتىيىمىز ئەمەسمۇ؟

غەمكۇ زارى ئېلىمىزنىڭ
نۇر چىراغى دىلىمىزنىڭ،
خەلقىمىزگە پاسىۋان،
پارتىيىمىز ئەمەسمۇ؟

تۈگىمەيدۇ سوزلىسەم،
كېچە - كۇندۇز كۈيلىسەم،
كۈيلەشكە مادار بەرگەن،
پارتىيىمىز ئەمەسمۇ؟

ئەھەت ئامان

ئـاقسۇ

ئانامسەن مېھرى ئوت ئاتەش دىياردىم باغچىسى ئاقسۇ،
بالاڭمەن ساڭا باغلانغان دىلىمنىڭ رىشتىسى ئاقسۇ.

كى جەننەت تەسۋىرىن ھەركىم خىيابان ئەسلىمەك بولسا،
ئاڭا بەرگەي گۈزەل ھوسنۇڭ تەسەۋۋۇر ئۆلگىسى ئاقسۇ.

ئوتەر مىڭ تۈرلى خىسلەتتە سېنىڭ ھەرقىش، باھار يازىڭ،
بى تەھقىق كۆز - «ئىچىل سۇپرا» ساخاۋەت غەزنىسى ئاقسۇ.

شۇڭا بارلىق تائام شاھى سېنىڭ شەنىڭ ئۈچۈن تەييار،
ئاتالغان شۇل سەۋەپ خەلقىڭ جاھان تۈز ئۈستىسى ئاقسۇ.

پاراسەت بابىدا سەرخىل، ھونەر - سەنئەت مۇجەسسەمدۇر،
گۇۋا «مىڭ ئوي»، «زەپەر نامە» بۈيۈك كۆي سەھنىسى ئاقسۇ.

تاۋاپ بىرلە كېلەر ھەركۈن تۈمەن سەيياھ قۇچاغىڭغا،
ئورۇن ئالغاچ شېھىتلەرنىڭ سېنىڭدە قەۋرىسى ئاقسۇ.

ئەقىدە ئۆلگىسى شىرىن، قىزىڭ قەلبىگە ئەندازە،
دىمەك ئانچىكى مىشچانىڭ ماڭا يات جىلۋىسى ئاقسۇ.

تۇغۇلغاچمەن سېنىڭدەك بىر ئىپار ھىدلىق گۈزەل يۇرتتا،
سېزەرمەنكى ئوزەمنى ئەل - جاھانىڭ ئەركىسى ئاقسۇ.

ۋەتەن مۇھەببىتى

مۇھەببەت بابىدا بولۇنغاندا سوز،
قۇتلۇقلار قىز - يىگىت مۇھەببىتىنى.
مەن رازى بىر ئۇمۇر قۇتلۇقلاپ ئۇتسەم،
ئانىجان ۋەتىنىم مۇھەببىتىنى.

ئېيز دىكى، مەن ئۇچۇن ھەتتا قېنىمدىن،
ئەي ۋەتەن بىر تامچە تۇزلۇق سۇيۇكمۇ.
قەدىرلىك مەن ئۇچۇن ھەتتا جېنىمدىن،
چىمدىم تۇپرىقىڭ، دانە تېشىڭمۇ.

يۇرۇگۇم،كوز نۇرۇم، جىگىرىم - باغرىم،
سەندىكى ھەر گىيا، پارچە سۇنۇق خىش.
باغلىرىڭ، گۇللىرىڭ تۇرماق مەن ئۇچۇن،
كورۇنەر چولۇڭمۇ تۇتىيا، بېھىش.

ئانىجان بىلىمەن ئومرۇم بويچىنى،
قوينۇڭنى گۇللەشتىن ئوزگە ئىشىم يوق.
گەر سوزسا دۇشمىنىڭ ئىبلىس قولىنى،
سەن مىلتىق، مەن گويا ئېتىلغان بىر ئوق!

ئابدۇرېھىم سىدىق

باغۋەن

قەدىرلىكەن، زېمىنلىكەن بىلىم تارقاتقۇچى باغۋەن،
مائارىپ بېغىغا كوركەم ھوسۇنلەر قاتقۇچى باغۋەن.

ھەسەل ھەرىسىدەك تىنماي بىرەرسەن ئەل ئۈچۈن شەربەت،
كوڭۇللەر تورىگە ئۇچمەس چىراقلار ياققۇچى باغۋەن.

يېتىشتۇردۇڭ ۋەتەنچىل توھپىكار سانسىز يېڭى ئەۋلات،
گۈزەل پارلاق كېلىچەكنىڭ ھۇلىنى سالغۇچى باغۋەن.

داۋانلار ھالقىدىڭ ھارماي، جاپانى ئىلمىدىڭ كوزگە،
نادانلار قەلبىگە پەندىن ئۇرۇقلار چاچقۇچى باغۋەن.

توكۇلگەچ بىھىساپ تەرىڭ، كوچەتلەر مىۋىگە كىردى،
يېتىلدى ئىنژېنېر، دوختۇر ۋە ئالىم، يازغۇچى باغۋەن.

جامائەت ياغدۇرۇپ ئالقىش سېنى ھورمەتلىگەي ھەردەم،
ئېلىم - پەن كانىدىن پۈتمەس گوھەرلەر قازغۇچى باغۋەن.

نەسىھەت

كىمكى چەن كىشى بولسا،
كىشىنىڭ كەينىدىن كۈلمەس.
ئېيىپ تاپسا زىغىرچە گەر،
گوھەر بىلىپ چېپىپ يۈرمەس.

ئولۇكلەر قاتىرى كوردۇم،
قەدرى بىر تىيىنلەرنى.
نىجاسەتتىن دىلى كۈلگەن،
شۇم رەزگى چىۋىنلەرنى.

بۇرادەر كەڭ نەزەرلىك بول،
رەزىللىك رىسقىدا يۈرمە.
ئۇتۇپ ئۇمرۈڭ ئومۇچۇكتەك،
كېرەكسىز تور توقۇپ يۈرمە.

چىمەن دوپپا

ئېرىلىش ئالدىدا بەرگەن دوپپاڭدا،
مۇھەببەت گۈللىرى ئېچىلغان كۆركەم.
كۈچ-قۇۋۋەت بېرىدۇ ماڭا كۈرەشتە،
ھەر قېتىم قولغا ئېلىپ زوق بىلەن كۆرسەم.

سەن كەتتىڭ يۈرەككە ئۆچمەس ئوت يېقىپ،
مەرىپەت گۈلزارى – مەكتەپ قوينىغا.
قىلىپسەن تەر تۆكۈپ يېڭى ئىجات،
يۈكلەپسەن ۋەزىپە يىللار بويىنىغا.

سەن بىلەن بەسلىشىپ چۈشتۈم بەيگىگە،
ئەسكە ئېلىپ ئاشۇ چاغ قىلغان سۆزۈڭنى.
ئۇرغىدى قەلبىمدە غەيرەت – جاسارەت
ئۆزگىگە سالمايمەن قىلچە كۆزۈمنى.

شۇ چىۋەر قولۇڭدا تىككەن دوپپاڭنىڭ،
گۈلىدەك ياشنايدۇ مۇھەببىتىمىز.
ئاشىدۇ ئەمەلگە بىز كۈتكەن ئارزۇ،
گۈللىسە چىمەندەك گۈزەل دەۋرىمىز.

ئېلىم ـ ئېرىپانغا باغلىقتۇر كامالەت تاپمىغى ئەلنىڭ.
سېنىڭدە باركى تىلىسمىنىڭ ئالتۇن ئاچقۇچى باغۋەن.

تېخىمۇ ئۇرلە، پەرۋاز قىل ئېلىم ئاسمانىدا ئەركىن،
قولۇمدىن تۇت بولاي سەندىن يەنە دەرس ئالغۇچى باغۋەن.

باياشاتلىق

بۇگۈن ئەلدە باياشاتلىق جىمىكى جاي ئاۋات بولدى،
خەلقىنىڭ چاينىشى ئەمدى مىسالى قەن، ناۋات بولدى.

گادايلىق دەستىدىن بىر چاغ سوغۇقتا تىترىگەنلەرنىڭ،
ئېچىلغاچ كەڭ بېيىش يولى، كىيىشى قاتمۇ ـ قات بولدى.

هوسۇللار يىلمۇ ـ يىل ئاشتى ئەنە ساڭلاردالىق ئاشلىق،
كوڭۇلگە سىغمىدى شاتلىق ئاڭا ئەندىشە يات بولدى.

تالاي يىللاردىكى ئارزۇ ئېشىپ بۈگۈن رىئاللىققا،
قۇرۇق گەپ، سوز ـ چوچەكلەرنىڭ چىقىپ رەسۋاسى مات بولدى.

سەپەرگە ئات سېلىپ ماڭدۇق كورۇندى ئاي بولۇپ ئىقبال،
يېڭى مەنزىلگە ئۇرلەشتە ئېلىم ـ پەن گاڭ قانات بولدى.

قارىسام ھەيۋەتلىك بىنالارىغا،
قۇياشنىڭ نۇرىدا تىزرار پارقىراپ.
ئەينەكتەك ئاسفالىت كوچىلارىدا،
موكىدەك قاتنايدۇ ئاپتوموبىل - پىكاپ.

ئاسمانغا بوي سوزغان تۇرخۇنلارىدىن،
كۈمۈشتەك تۈتۈنلەر ئۆرلەيدۇ كۆككە.
گۈللەنگەن سانائەت، يېزادا ئاشلىق،
ئوينايدۇ چېھرىدە تەبەسسۇم كۈلكە.

سەن كۈلدۈڭ، ئالدىڭدا خۇددى چولپاندەك،
تۇرلۇنۇپ تۇرغاچقا پارلاق كېلەچەك.
كۈلكەڭنىڭ ساداسى چاچتى ئالەمگە،
ھېسساپ خۇشپۇراق، رەڭدار گۈل - چېچەك.

سۈيۈڭگە قاراپ

تۇرسەن زوقلىنىپ دەريا لېۋىدە،
كۆل ئاقسۇ زۇمرەتتەك سۈيۈڭگە قاراپ.
ئاقماقتا سېلىپ ئۇ ھەيۋەتلىك شاۋقۇن،
ئويناقشىپ، كۆۋەجەپ، دولقۇنلار ياساپ.

ئاقسۇ ناخشىلىرى

(سىكىل)

ئوتلۇق ناخشا

چۇمۇلدى ئالەمچە شاتلىققا قەلبىم،
ئەي ئاقسۇ بۈگۈن گۈل ھوسنۇڭنى كورۇپ.
مېھنەتتىن گۈل چەكتى ساڭا مەرت خەلقىم،
قوينۇڭدا باھارنىڭ پەيزىنى سۈرۈپ.

ئىلھامىم قۇشلىرى قاناتلار قېقىپ،
كەزدى ھور چەننەتتەك قۇچاقلىرىڭنى.
ساڭا چىن ھورمىتىم پەلەكتىن ئېشىپ،
ياڭراتتىم بۇ ئوتلۇق قوشاقلىرىمنى.

سېنىڭ كۈلكەڭ

ئىلھامىم قۇشىغا مېنىپ پەرۋاز قىپ،
ئازادە كوچاڭغا تاشلىدىم نەزەر،
بىلىمەن ئاقسۇسەن شۇ نۇرلۇق تاڭدا،
يېڭىدىن قەددىڭنى كوتەرگەن شەھەر.

سۆيىمەن گويا كى يېشىل مەخمەلدەك،
پايانسىز كەڭ ئېتىز، بوستانلىرىڭنى.
سۆيىمەن گاڭ بىلەك مەرت چوغلۇق يۈرەك.
جاپاغا باش ئەگمەس ئىشچانلىرىڭنى.

سۆيىمەن چىرايلىق خۇددى سۈرەتتەك،
شەھرىڭنى،زاۋۇت-كان، سەھرالىرىڭنى.
سۆيىمەن قەلبىمدىن رەڭدار گىلەمدەك.
كەڭ يايلاق،ھەربىر تال گىيالىرىڭنى.

كۆز لېرىكىسى

كەلدى،كەلدى كەچ كۆز سېخىلىق بىلەن،
دوستىخانغا نېمەت تولدۇرۇپ.
دەرەخلەردىن تەڭگىلەر تاشلاپ،
مايسىلارغا كۆمۈش قوندۇرۇپ،

ئالتۇن لىباس كەيدى ئورمانلار،
يېڭىچە تۈس ئالدى تەبىئەت.
كوز چاقنىتار پايانسىز دالا،
كۆزنىڭ ھوسنى مىسالى جەننەت.

شەربەتتەك سۆيۈگۈدىن تاپىدۇ قۇۋۋەت،
سەندىكى زىرائەت، بارچە ھاياتلىق.
سۆيۈڭمول، گۈل ئاقسۇ ئىسمىڭگە لايىق،
تۇرمۇشى خەلقىمىنىڭ ھەسەلدىن تاتلىق.

ئوخشايدۇ گۈرۈچ سەندە

مەگەردە مېھمان بوپ بارسام ھەر ئۆيگە،
قويۇلار لەززەتلىك پولۇ ئالدىمغا.
گۈرىچى سۈتتەك ئاق دانىمۇ ـ دانە،
چوڭلىغى نوقۇتنى سالار يادىمغا.

گۈروچدا داڭلىق سەن، ئەتىۋالىقسەن،
چۈشمەكتە ئېھتىياج ساڭا ھەرياقتىن.
ئېقىل ۋە مېھنەتنىڭ كانىدۇر خەلقىڭ،
گۈرۈچلەر ئۇستۇرگەن ئالتۇن تۇپراقتىن.

يۇرتۇم مۇھەببىتى

ئەي ئاقسۇ سەن مېنىڭ سويۇملۇك يۇرتۇم،
ئاي كەبى ھوسنۇڭگە بولدۇم چىن شەيدا.
ناۋاتتەك سۆيۈگۈنى ئىچسەم بىر يۇتۇم،
تېنىمدا چەكسىز كۈچ بولۇدۇ پەيدا.

سۆيۈپ ئوتۇپ ئىتىز - ئېرىقنى،
ئۆچۈپ كەلدىم يەنە باشقىچە.
تەبرىكلىدى مېنى زوق بىلەن،
يەتتە ياشتىن - يەتمىش ياشقىچە.

جىمى ئادەم دەيدۇ قەلبىدىن:
" ئەجەپ بەلەن كەلدى بۇ يىل كۈز.
باياشاتلىق قاپلىدى يۇرتنى،
ئىشقا ئېشىپ ئېغىزدىكى سوز. "

ئەركىلىتىپ مەجنۇن تالدارنى،
كۆز شاملى ئۈچىدۇ مەغرۇر.
ئۇ دەيدۇكى ئاستا شىۋىرلاپ:
« ئەمگەكچىگە بېرىمەن ھوزۇر.

ئۇزۇتۇپ يازنى كېلىمەن ھەر يىلى،
قىش بوۋاينىڭ ئەلچىسى بولۇپ.
شاتلىنىمەن كەتسە دېخاننىڭ،
تاغارلىرى ئاشلىققا تولۇپ.

ئۇزاپ ماڭدى باھار قۇشلىرى،
جەنۇپ ياققا مەندىن خوشلۇشۇپ.
بەزىلىرى چۈمدى ئۇيقىغا،
پۇتلىرىدىنى ئۇزۇن سۇنۇشۇپ.

مېنى كورۇپ دېخان تاغاملار،
يىغىشىدۇ تۈككەن ئەجرىنى.
نەپ ئالىدۇ مەندىن شۇنچە كوپ،
كىمكى بىلسە مېھنەت قەدرىنى.

مەن كېلىمەن سوۋغىلار ئېلىپ،
مەمۇرچىلىق ياغدۇرۇپ ئەلگە.
دوستىخانغا نېمەت تولغىنى،
كەلگىنىمدىن بېرىدۇ بەلگە.

ئىرادىنى چىلىق تاۋلايدۇ ھامان،
شۇ ئوت يۈرەككە بېرىپ ھارارەت.
كەلتۈرەر مەڭگۈ، مەنبەئى بولۇپ،
ۋەتەنگە چەكسىز دەريا ــ مۇھەببەت.

ئەۋلادتىن ــ ئەۋلات قالامدۇ نىمە،
" ئەللەي» بىلەن تەڭ ماڭا تۇتاشقان.
شۇ ئوت ئەمەسمۇ ۋەتەنىنىڭ ئىشقى،
ئانا سۈتىدە تەنگە ئۇلاشقان.

ئانا ۋەتىنىم دەيمەن يىغىلاپ،
سۆيگۈ ناخشامدا ئېزىزلاپ شۇڭا.
ھايات ئىقبالىم بەختىم يارالغان،
ۋەتەنىنىڭ ئوچمەس ئوتىدىن ماڭا.

گۈل

ۋەتەنىنىڭ چولىدە كۆكلىسە شىۋاق،
بېغىمنىڭ رەنا گۈللىرى دەيمەن.
ئوزگە يۇرت ماڭا تەڭلىسە رەيھان،
ماڭا ئۇنىڭ نەكىرىگى دەيمەن.

قاسىمجان يۇنۇس

ۋەتەن ھەققىدە شېئىرلار

بۇلاق

ئايلاپ ھەم يىللاپ ئاقسا دەرياغا،
تۈگىمەس سۈزۈك بۇلاقنىڭ سۈيى.
يۈرەكتە مېھرىم شۇ بۇلاق كەبى،
ئاقار ۋەتەنگە تا ئۆمرۈم بويى.

توڭلايدۇ بىراق كەلگەندە قىشلار،
دولقۇنلۇق سۇلار مۇز بولۇپ يېتىپ.
توختىماس ئەبەت ۋىجدان بۇلىقى،
قالمىسا ئەگەر تەنلىرىم قېتىپ.

ئوت

بىر ئوت بار مېنىڭ يۈرەك قېتىمدا،
يالقۇنجاپ كۆيۈپ ئۆچمەيدىغان.
ئۇ شۇنداق كۈچلۈك ئاجايىپ ئوتكى،
دىلدىن،ۋىجداندىن كۆچمەيدىغان.

شۇڭا يۈرەكتىن بۇرچۇمنى ئاقلاپ،
ۋەتەن ئالدىدا بىردىمەن ۋەدە.
ۋەتىنىم ئۈچۈن جېنىم تەسەددۇق،
ئەشۇ ۋەدەمنى قويمايمەن يەردە.

1979 - يىل ئىيۇل، ئاقسۇ

تەشنالىق

سەپەردە، مېهنەتتە چاڭقىسا كىمكى،
سۇ ئىچىپ بۇلاقتىن تەشناسى قانار.
ۋە لېكىن مۇقامنى ئاڭلىغانچە مەن،
قەلبىمنىڭ تەشناسى ئوت بولۇپ يانار.

ئېيتقىنا ئەي ئەجەم - مۇقام رەناسى،
چىققانسەن قايسى چاغ، قايسى يۈرەكتىن؟
ئېيتقىنا! تارىغا چېكىلگەن قەلب.
شاتلانماس نىمىشكە ئارزۇ - تىلەكتىن!

نەقەدەر مۇڭلۇقسەن يېقىملىق ئاھاڭ،
يۈرەك باغرىمنى سىرىپسەن شۇنچە.
تەپەككۇر چولپىنى سۇرگەندە خىيال،
نازاكەت تۇيغىدىن چاچىسەن ئۈنچە.

ۋەتەننىڭ بارلىق تۇپراق گۈللىرى،
مەن ئۈچۈن جاندەك شۇنداق ئەتىۋا.
چولدە ئۇسسىمۇ سۇ يۇملۇك ماڭا،
مارالغا ئوزۇق - كوزگە توتىيا.

پەرۋانە

تۈندە چىراقنى كورسە پەرۋانە،
ئاتار ئۇنىڭغا ئۇرۇپ ئوزىنى.
مۇرات - مەقسەتكە يەتتىم دەيدىكەن،
قىلسا يالقۇندا قۇربان جىنىنى.

هاياتىم ئوتسە مەندە نە ئارمان،
ئانا ۋەتەنگە پەرۋانە بولۇپ.
ئاڭا قەست قىلغان دۇشمەن ئالدىدا،
يولۋاستەك غەيۇر مەردانە بولۇپ.

ۋەدە

ۋەتەننىسۇيۇش، قوغداش،گۈللۈتۈش،
ئاتا - ئانىدىن ئۇ مىراس بىزگە.
ئەلنىڭ بەختىنى قۇربانە قىلماق،
بىلىمەن، تەھقىق ئار - نومۇس بىزگە.

خەندان ئۈرۈپ سايرىماس باغدا بۇلبۇل ئۆزىچە،
گۈل چىچەككە پۈركەنگەن باغۇ - بوستان بولمىسا.

قولغا كەلمەس ھېچقاچان سائادەت ھەم پاراغەت،
ئەلدە باتۇر ئەمگەكچى، بەستى پەلۋان بولمىسا.

يايرارمىدى دىل خۇشال بولۇپ رىزا زاماندىن ،
ئەلگە ياققان سىياسەت، ياخشى پەرمان بولمىسا.

باھار لېرىكىلىرى

كەلگەندە ئىللىق باھاردىن دېرەك،
تەرلىرى مۇزلار ئېرىپ - يالتىراپ.
تۇندە ئۇمىلەپ، كۈندۈزى يوقاپ،
قىش بوۋايمۇ بەك قاپتۇ ھاسىراپ.

ئەشۇ بوۋاينىڭ ئۇلۇشكۈن تېخى ،
قاتتىقلا ئىدى چالغان پوشتىنى.
يوقاپتۇ مانا دالا - تۈزىدىن،
ئاپپاق خالاتلىق چەكسىز ئىشتىنى.

قارىسام بۈگۈن سالا ئىتىزنىڭ،
كوزلەرنى يەيدۇ يېشىل كويىنىگى.
ھەجەپمۇ چاققان تۇيۇلدى ماڭا،
پەسىلنىڭ تېزدىن كېتىپ - كەلمىگى.

ساقلاندىلىق، گۈللەندىلىك خەلق قەلبىدە.
كوممەكچى بولسىمۇ مەلئۇنلار سېنى.
ياشىدىلىق، ياشايسەن چۈنكى ئەسىرلەپ
سىڭگەچكە ساڭا پاك ئەجداتلار قېنى.

دىڭىزلار تەكتىدىن مەر - مەر سۈزگەندەك،
بوۋاملىرىم سېنى سۈزگەن تۇرمۇشتىن.
ياشىغاچ شۇ خەلق ئوتلۇق يۈرەكتە،
ئەۋلاتلارمۇ تەشنا، يېراق قېنىشتىن.

ياڭرىغىن، كۈيلىگىن ئەلنىڭ بەختىنى،
ئەۋجىڭدە يۈيۈلسۈن قەلبىم داغلىرى.
دولقۇنلار ياسىسا نەزمەڭدىن سەللەر،
قانماسمۇ سۇ ئىچىپ بۇلبۇل باغلىرى!

1981- يىل، مارت

بولمىسا

ئەلگە لايىق مەن دىمە سەندە ۋىجدان بولمىسا؛
ۋەتەن مېھرى يالقۇنجاپ دىلدا گۈلخان بولمىسا.

بولماس ئىدى يۇرتىمىز ياشناپ ئاۋات باشقىچە
پاراسەتلىك ھەققانى ئەلدە سۇلتان بولمىسا.

سايرا خۇشال دۇتتار...
كۈيگە ئاشىق خۇمارىم.
ئاۋازىڭدا كۈيلەنسۇن،
يېڭى دەۋرىم – باھارىم.

سېنى يەردە قويمايمەن،
بۇلبۇل بولۇپ سايرايمەن.
سېنىڭ بىلەن ئەبەتكە،
شاتلىنىمەن، يايرايمەن.

"بولۇقزىرا ئەت كوكىدىن مەلۇم"،
دىگەن بوۋىلار ھىكمەت سوزىدە.
بىز ئىشلەيدىغان كۆنلەر كەلدى دەپ،
كۆلكە چاقنايدۇ دىخان كوزىدە.

ئوغۇل ـ قىزلارنىڭ باھار ناخشىسى،
بۇگۈن گۈگۈشىدا ياڭراق ھەم گۈزەل.
قەلبى ئاجايىپ خۇشال دىخانلار،
ئېيتمىسۇن نىچۇك يۈرەكتىن غەزەل؟!

1980 - يىل، ئاقسۇ

دۇتتارىم

چالسام سىنى ھەردائىم،
تىنىم يايرار دۇتتارىم.
ئاۋازىڭنى ئىشتكەندە،
يۈرەك ئوينار دۇتتارىم.

دەرت كەلگەندە بىشىمغا،
قوشۇلدۇڭ كوز يىشىمغا.
كۈلسەم بۈگۈن يىڭىچە،
مەدەت بەردىڭ ئىشىمغا.

ئۇرار پەرۋانىدەك ھەركىم ئۆزىنى توختىماي ھەردەم،
يېزىلغان قانچە شائىرنىڭ جاۋاھىر نەزمىسى مىڭ ئوي.

ياراشقان زەپ مۇزات دەريا بېرىپ زىننەت شۇ دىمەك ئويگە،
ئاقار شاۋقۇنلۇنۇپ تىنماي خوشاللىق نەغمىسى مىڭ ئوي.

تۇرار ئالدىڭدا بىر باغچا، گويا جەننەت كەبى كۆركەم،
ئېچىلغان ئۇندا ھەر ياڭزا سەنوبەر غۇنچىسى مىڭ ئوي.

ئاجايىپ شات ئاۋاز بىرلە نىمە تاپماس گۈزەل قۇشلار،
بېرىپ ئىلھام يۈرەكلەرگە ئەشۇ تاڭ ئەلچىسى مىڭ ئوي.

ئەجەپ رەڭدار چىراي - شەكلى ياراشقان ھەم كىيىملىرى،
سىزىلغان شۇنچە ئۇز، خۇشخۇي، تىرىكتەك ھەممىسى، مىڭ ئوي.

ئىلىم - پەن ئەھلى بوپ مەپتۇن سېنى كورمەككە بىك تەشنا،
سەيىر ئەتسۇن گۈزەل قوينۇڭدا سەنئەت باغچىسى مىڭ ئوي.

1981- يىل ئاۋغۇست، باي

قۇرۇپ بەزمە گۈلۈستاندا

ئېچىلدى رەڭمۇ - رەڭ گۈللەر ۋەتەن باغىدا - بوستاندا،
ئۇرۇپ خەندان ناۋا بۇلبۇل خۇشال سايرار سەھەر تاڭدا.

باھارنىڭ پەيزىگە چۈمدى بۈگۈن يۇرتۇم كۈلۈپ ياشناپ،
خۇشال سەزمەكتىمەن دائىم ئۆزۈمنى گۈل چىمەن باغدا.

قەييۇم مەمتىمىن

مىلك ئۆي

سېنى كورۇپ پەخىرلەندىم جاھان سەيلانىسى مىلك ئۆي،
غورۇرى مىللىتىمنىڭ زەپ ئېسىل دۇردانىسى مىلك ئۆي.

قىزىپ چىققان باھادىرلا،توكۇپ مۇنچاق كومۇش تەرنى،
مۇھەببەتنىڭ ۋاپادارلىق گۈزەل يالدامىسى مىلك ئۆي.

مويۇلغان تاشقا سەر خىلدا جەسۇر پەرھات قولى بىرلە،
گۈزەل سەنئەت مىراسى ئۇ نەقىشلەر تاجىسى مىلك ئۆي.

قىلار مەپتۇن سىزىلغان تامدىكى ھەر بىر ئېسىل سۇرەت،
جۇلالاپ ئۆزىگە تارتار گۈزەللىك قامۇسى مىلك ئۆي.

جاۋاھىرلار بازاردا چۇشۇپ قالسا رىقابەتكە،
يېگەر جەزمەن شۇ سۇرەتلەر، ئەگەر باش پارچىسى مىلك ئۆي.

موزات دەريا لىۋى دوڭدە تۇرار ئالتۇن كەبى چاقناپ،
كېلەر مېھمان يېراقلاردىن ئۆزۈلمەس رىشتىسى مىلك ئۆي.

پۈتۈن دۇنياغا تارقالغان ياشايدۇ نەچچە ئون مىللەت،
ئۇلاردا بار ئۆزىگە خاس ئىجات قىلغان ھونەر - سەنئەت،
لېكىن باردۇر پەقەت بىزدە يۇرۇشلەشكەن مۇقام رەت-رەت،
«ئالار پۈتكۈل جاھان ئەھلى بۇنىڭدىن شاتلىنىپ لەززەت،»
كى ھەقلىق بىز پەخىرلەنسەك جاھان ئالدىدا ماڭغانغا.

نەقىشلىك چالغۇ ئەسۋاپلار ئىجات بولغان شۇ چاغلاردا،
شاھانە كاتتا مەشرەپلەر بولاتتى چارى باغلاردا،
مۇقام تووۇلاپ، چېلىپ مەرغۇل راسا ئەۋجىگە چىققاندا،
بەزىم ئەھلى سىماپ يەڭلىغ ئىرىش ئىسلىكىدە تۇرغاندا،
چىكەر پىغان شۇ ئان بولبۇل ئۆرۈپ ئۆزىنى ھەر يانغا①.

پۈكۈپ دىلغا ئۇلۇق غايە يىراق كەلگۈسى - مەقسەتنى،
جاڭچيەن② كەلگەن ئۆگەنمەككە بۇ مىللى نەغمە - سەنئەتنى،
تىرىشتى جان تېنى بىرلە غەنىمەت بىلدى پۇرسەتنى،
ئۆگەندى مۇزىكا، مەشرەپ، ئىجىل قىپ بارچە مىللەتنى،
تارالدى ئىچكىرى ئۆلكە كى چاڭئەن ھەمدە لو ياڭغا.

× × ×

گۈزەل شىنجاڭ قەدىم بۇ يۇرت ئىرىشتى پەخرى ئۇنۋانغا،
ئەزەلدىن ناخشا، مۇزىكا، ئۇسۇل كانى دېگەن نامغا،
جاھان سەنئەت كوكىدە ئۇ گويا ئوخشايدۇ چولپانغا،
تەرىپلەپ يازدى كوپ شائىر بۇنى ھەم قانچە داستانغا،
پاكىتنى كومگىلى بولماس ئورۇن يوق ئەمدى يالغانغا.

1982- يىل ئاۋغۇست، باي

① «تارىخى مۇسىقىيۇندا» ئېيتىلىشىچە، ««چول ئىراق»» مۇزىكىسى چېلىنغاندا بىر بولبۇل ئۇچۇپ كېلىپ تەمبۇرغا ئۆزىنى 7-8 قېتىم ئۇرۇپ، پىغان بىلەن سايراپ ئولۇپ قالغان دېيىلىدۇ.
② جاڭچيەن: - توڭجى قېتىم شىنجاڭغا كېلىپ شىنجاڭدىكى ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ ناخشا، ئۇسۇل، مۇزىكىسىنى ئۆگىنىپ ئىچكىرى ئۆلكىگە تارقاتقان.

ئالار لەززەت جىمى ئىنسان چېچەلگەن خوشپۇراقلاردىن،
پەرى ئوخشاش گۈزەل تۇسكە كىرەرسەن ئۇنى قىسقاندا.

ئۇلۇق دەۋرىمنى مەدھىيىلەش مۇقەددەس بۇمېنىڭ قەرزىم،
شۇڭا ناخشامدا كۈيلەيمەن قۇرۇپ بەزمە گۈلۈستاندا.

1982- يىل، ئىيۇن

سەنئەت ھەققىدە مۇخەممەس

گۈزەل شىنجاڭ قەدىم بۇ يۇرت ئىرىشكەن پەخرى ئۇنۋانغا،
ئەزەلدىن ناخشا - مۇزىكا - ئۇسۇل كانى دىگەن نامغا،
جاھان سەنئەت كوكىدە ئۇ گويا ئوخشايدۇ چولپانغا،
تەرىپلەپ يازدى كوپ شائىر بۇنى ھەم قانچە داستانغا،
تارالغان نامىمىز شۇنچە پۈتۈن ئالەمگە - جاھانغا.

جىمى ئىقلىم گۇۋا بىزگە ئەزەلدىن ناخشىغا ئامراق،
قېنىمىزغا سىڭىپ كەتكەن بۇ ئادەت راستىنى ئېيتساق،
گويا تەندە جېنىمىز يوق بىرەر كۈن ناخشىسىز قالساق،
يىغىسىدىن توختىشار دەرھال بوۋاقلار ناخشا ياڭراتساق،
ۋىلىقلاپ ئوز تىلى بىرلە چۈمەر شۇئان ھاياجانغا.

قالار ھەيران جاھان ئەھلى كورسە نەفىس ئۇسۇللارنى،
ئوزىگە مەھلىيا ئەيلەپ ئاچار سۇنغان كوڭۇللەرنى،
بېغىشلار زوق بىلەن ئىلھام قىلىپ مەپتۇن بۇ دىللارنى،
سالار شۇندا خىجىللىققا جىمىكى ھور - پەرىلەرنى،
ئەگەر چۈشسە شۇ ئۇيغۇرنىڭ قىزى سەھنىگە - مەيدانغا.

ھەقىقەت قايتىدىن چاقناپ، قۇتۇلدۇڭ سەن ئاسارەتتىن،
تۈمەن مىڭلاپ چاپاكەشلەر ئازات ئەمدى جاھالەتتىن،
زۇلۇم ئىسكەنجىسى گۇم بوپ ئامان قالدىڭ قاباھەتتىن،
ئېلىپ سەن كەڭ تاشا بەھرى بۈگۈن ئىللىق ھارارەتتىن،
تېخىمۇ ياشنىدىڭ گۈلدىڭ، ساڭا باقتى زامان، دىخان.

زامانغا ئىشتىياق باغلاپ ھامان قەلبىڭنى پاك قىلدىڭ،
بېرىپ تېزدىن كۆتەردىڭ قەدراسا كۆڭلىڭنى شات قىلدىڭ،
چېپىپ كەتمەن زىرىكمەي چۆل ـ جەزىرىنى ئاۋات قىلدىڭ،
ئۆتۈپ كەتكەن كالامى ئىشنى يىغىنچاقلاپ ساۋاق قىلدىڭ،
ئويۇشقان چىڭ ئۇيۇل تاشتەك، كۆرەشتە قەھرىمان دىخان.

سۈيۈڭ كەۋسەر، زىلال، زۇمرەت، سىماپتەك، ئۆركىشى ئويناق،
كۆپەيدى ھەسسىلەپ چارۋاڭ، كى تار كەلدى ئېتىز يايلاق،
بۈگۈنكى تۇرمۇشۇڭ كاتتا، يېزاڭ مەمۇرچىلىق، قۇۋناق،
كۆرۈپ ھۆسنۈڭنى بولدۇممەن سېنى كوي ـ نەزمىگە قاتماق،
ۋەتەن ئىشقىدا قەلبىڭ ئوت بولۇپ يالقۇنلىغان دىخان.

تولۇپتۇ چاقنىتىپ كۆزنى بېغىڭ گۈل، نازۇ ـ نىمەتكە،
كىرىپتۇ قايتىدىن كۆركەم، چىرايلىق زىبۇ ـ زىننەتكە،
نەزەر سالسام بۈگۈن كەنتىڭ راسا ئوخشاپتۇ جەننەتكە،
دىلى مەپتۇن بولار ھەركىم كېلىپ كۆرسە ساياھەتكە،
ھالال ئەمگەك تېرىك ھەرگىز بىكارغا ئاقمىغان دىخان.

تۇرسۇن مامۇت

دىخان

كېلىپ بۇ نەۋ باھار پەسلىنىڭ بولەكچە يايرىغان دىخان،
خۇشال بۇلبۇل كەبى خەندان ئۇرۇپ شوخ سايرىغان دىخان.
ھايات قايناملىرى ئىچرە ئۈزۈپ ھېچ ھارمىغان دىخان.
كۆرەشتە ئالدىدا سەينىڭ مېڭىشنى تاللىغان دىخان،
چىناردەك قامىتىڭ مەزمۇت چېلىشتا پەھلىۋان دىخان.

يۈگەنلەپ تاغنى ـ دەريانى ئەجەپ ئوز لەيلىزار قىلدىڭ.
توكۇپ تەر چول باياۋاننى كوكەرتىپ مىسلى باغ قىلدىڭ.
ئېلىپ مۇنبەت ئېتىزدىن مول ـ ھوسۇل، ئاسمانچە تاغ قىلدىڭ.
كى ئىشلەپ قۇل كەبى، بەگدەك يېدىڭ، ئاغزىڭنى ياغ قىلدىڭ.
جاپانىڭ كەينىدە راھەت ئىكەننى بايقىغان دىخان.

ھوسۇل چىقماي، تاغار توشماي سېنى غەم ـ قايغۇ باسقاندا،
كېمىپ چارۋا، دارامەت ھەم بەخت، ئامەتمۇ قاچقاندا.
كالا، ئات، قوي باقار بولساڭ «گۇنا» دەپ ۋاقىراشقاندا.
«تىرىلىش» دەپ يوغان قالپاق سېنىڭ شىللەڭنى باسقاندا.
بولۇپ تەشنا ئادەلەتكە ئۈمىتنى باغلىغان دىخان.

پارتىيەم

ئۇرغىدى دىلدىن مۇھەببەت كويلىرىم ئىلھاملىرىم،
شۇ ئۇلۇغ نامىڭنى تىلغا ئالغىنىمدا پارتىيەم.
جۇر بولۇپ ئېيتار غەزەل گۈلشەندە بۇلبۇل زوق بىلەن،
سېنى كۈيلەپ تەمبۇرىمنى چالغىنىمدا پارتىيەم.

كوپ ئەسىرلەر قاپلىغان بۇ جانىجان تۇپراقنى جۇت،
قايغۇ ھەسرەت، دىل ئەلەملەر ئەلنى باسقان شۇ قەدەر.
سەن شۇ چاغ چاقتىڭ رەھىمسىز شۇم ئاسارەت تەختىنى،
شۇندىلا تاپتى ھايات خەلقىم قۇچۇپ شانۇ-زەپەر.

سەن ئېلىپ كەلگەن باھاردىن بارچە گۈل ئاچتى چېچەك،
شۇ باھارنىڭ شاتلىغىدىن ئېپ ھوزۇر قاندى يۈرەك.
ياڭرىدى ئالقىش سادا زاۋۇت، شەھەردىن-يېزىدىن،
قالمىدى دىللاردا ئارمان بولدى ھەل ئارزۇ-تىلەك.

باشلىدىڭ بىزنى بۈگۈن شانلىق زەپەرگە پارتىيەم،
ئەڭ يېڭى پارلاق دەۋرگە تاشلىدۇق دادىل قەدەم.
شائىرىڭ ئىلھامچىسى سەن كەشپىياتنىڭ مەنبەئى،
شوخ بۈگۈن كۈلدى قاقاھلاپ مىڭلىغان ئېرىپ، سەنەم.

سەن يېتىلدىڭ ھەر كۈرەشتە جەڭگىۋار قورغان بولۇپ،
تەڭدىشىڭ يوق، دەۋرىمىزدە ئۈپرىماس قالقان بولۇپ.
ھەق ئادالەت غەزىنىسى سەن،خىسلىتىڭ ئاندىن ئېسىل،
تەرىپىڭ ياڭرايدۇ مەڭگۈ تىلدا بىر داستان بولۇپ.

1979 - يىل، ماي

راسا ئىشلەش چىغىڭ چىڭ تۇت ئوغاق، كەتمەن ۋە ئاراڭنى.
ۋەتەنىڭ بەختىچۈن ئىشلەت جىمى كۈچ ئىقتىدارىڭنى،
باياشات ئىلكىدە ئۆتكۈز، پۈتۈن ئۆمرۈڭ باھارىڭنى،
تونۇپ يەتتى بىلىم ئەھلى سېنىڭ قۇدرەت كامالىڭنى،
يازارمەن قايتا توھپەڭنى، يېڭى شوھرەت قازان دېخان.

ئىلىمگە ئىجتىھات ئەيلە ئۇ ئۆچمەس نۇر چىراق مەڭگۈ.
تاراپ ھەريان ئاقار زۇمرەت سۈيى پۈتمەس بولاق مەڭگۈ.
ئۈنىڭدىن ئايرىلار بولساڭ، گۈزەل ئىقبال يىراق مەڭگۈ.
ئۆتۈپ كەتكەن نى قىسمەتلەر ساڭا بولسۇن ساۋاق مەڭگۈ.
تىرىش ئىلمى ئۇسۇلدا يەر يارات توھپە ھامان دېخان.

سېنى كۈيلەش ماڭا ھەقلىق كۈمۈشتەك چەشمىرىڭ تۇرسا.
ۋەتەننى گۈللۈتۈش قەرزىڭ ئۇلۇق ئىستەكلىرىڭ تۇرسا.
غەيۇر روستەمى داستاندەك تۇمەنمىڭ مەرتلىرىڭ تۇرسا.
گۈزەل ئەخلاق، ئىناقلىق ھەم ئېسىل خىسلەتلىرىڭ تۇرسا.
سېنىڭ بىرلە ھامان ئەسماپ ① ئۆتەرمەن مېھرىبان دېخان-

ئەقىدەم شۇ: سېنىڭ بىرلە ئۇلۇغ مەنزىلگە ئاتلاندىم،
ئۇمۇرلۇك سەپدىشىڭدۇرمەن، ساڭا دىلداش بولۇپ قالدىم.
بىلىمنى باغلىدىم مەھكەم، سەپەردە ئالغا ئات سالدىم،
قوبۇل قىلغىن بۇ نەزمەمنى، سېنىڭدىن ھال سوراپ يازدىم.
شۇڭا بۇ كۈيلىرىم دەريا بولۇپ ئاقتى راۋان دېخان.

1980- يىلى باي

---

① ئەسماپ —سوھبەتداش

ئىنقىلاپنىڭ غەلىبىسىگە زور ئۈمىتنى باغلىدىڭ،
شۇم نىيەت بولغۇنچىلەرنى ۋەھشى دۈشمەن چاغلىدىڭ،
تەكىسىمۇ ئەجەل ئوقى ئاناڭ سۈتىنى ئاقلىدىڭ.
كاڭ قانات سۇمرۇغ بولۇپ تىك چىققىلاردىن ھالقىدىڭ،
ئىنقىلاپ بورانلىرىدا تاغ ئىدىڭ كۆچمەيدىغان.

«ئارمىيە دادوللا» دەيتتى سېنى ئەل-يۇرت سوزلىشىپ،
شۇ نامىڭ قالغانتى دىلدا تىلىمىزغا ئۇزلىشىپ،
قوردۇشۇڭ، ئولپەتلىرىڭ كەلسە يېنىڭغا مۆكدۈشۈپ،
ئاتقۇزاتتىڭ قانچە تۈننى دەۋرىمىزنى كۈيلىتىپ،
قالدى ئىز سەندىن يۈرەكتە مەڭگۈ نۇر چاقنايدىغان.

سەن ئىدىڭ ھۆرمەتكە لايىق يۇرتىمىزنىڭ ھاجىسى،
يازغىنىڭ مەزمۇنغا باي شېرىيەتگۈل تاجىسى،
ئوز ئانا يۇرتۇڭ ئىدى بۇ ياغ بۇلاق باي ناھىيىسى،
شەھىدىم ياتقىن تىنچ، بىزلەر ئىشىڭنىڭ ۋارىسى،
كەلدى پۇرسەت سەن ئۈچۈن بىز كەڭتاشا سوزلەيدىغان.

1980 ـ يىلى، باي

ياغ بۇلاق①

ئىدى ئېزىز يۇرتۇم گۈزەل باي ھور ماكانىم ياغ بۇلاق،
نۇرلۇنۇپ ئاشتى چىراي سەندە ھاياتىم ياغ بۇلاق،
ياشنىدى گۈللەپ تېخىمۇ گۈل باھارىم ياغ بۇلاق،
ئەلگە داڭلىق زەپ چىرايلىق سەن دىيارىم ياغ بۇلاق،
سەن بىلەن چىققاي ئەبەتكە دىلخۇمارىم ياغ بۇلاق.

---

① ياغ بۇلاق ـ باي ياغلىق زىرائەتلەر كۆپ تېرىلغانلىقى ۋە ياغدا جايلارنى كۆپ تەمىنلىگەنلىكى بىلەن مەشھۇر

ئىم شېھىتنى ئەسلەپ

ئىم شىھىت بۇلبۇل ئىدىڭەن زوق بىلەن سايرايدىغان،
ئوت يۈرەك شائىر ئىدىڭ ئەل بەختىچۈن قاينايدىغان،
قامچىسىز تولپار ئىدىڭ جەڭگاھ ئارا ھارمايدىغان،
قۇچمىساڭ شانۇ-زەپەر جەڭدىن ھامان قايتمايدىغان،
بىر ئىنسىل ئىنسان ئىدىڭ ۋىجدانىنى پاك ساقلايدىغان.

ئىلمى-ھىكمەت قەدرىگە سەن ئىلگىرى يەتكەن ئىدىڭ،
مەرىپەت يولىنى ئىزدەپ كوپ جاپا چەككەن ئىدىڭ،
"يوق گۈزەل يار پەن-بىلىمدىن ئۆزگە" دەپ ئۆتكەن ئىدىڭ،
پەن گويا بولسا دېڭىز سەن ئۈندىكى يەلكەن ئىدىڭ،
جۇپ كوزۇڭ چولپان ئىدى كەلگۈسىنى كوزلەيدىغان.

ۋەتىنىم قوينىغا تامغاچقا سېنىڭ كىندىك قېنىڭ،
تەۋرىمەي قايناق كورەشكە ئىنتىلىپ تۇردى تېنىڭ،
تىلدى شۇم رەزگى رەقىپنىڭ باغرىنى ئوتكۇر تىلىڭ،
تۈرسىمۇ يەلكەڭدە تاغلار تالمىدى ھېچبىر بىلىڭ،
مەرت ئىدىڭ جەڭدە قەلەمنى زۇلپىقار ئەيلەيدىغان.

تەلۋىلەر بىر چاغ سېنى ئۆز يېنىغا تارتقان ئىدى،
غەرەزىنى بىر ئىنسىل چۈمپەردىدە ياپقان ئىدى،
ئۇ ساڭا ئەپلەپ قورۇلغان شۇم نىيەت قاپقان ئىدى،
يىرتىمىغىڭ ئۇل شۇم نىقاپنى سەندىكى ۋىژدان ئىدى،
تەگدى دەل ئوق بوپ جاۋابىڭ ئارقىغا يانمايدىغان.

ئوزگىچە جانلاندى كوركەم شات چىمەن ئايماقلىرىڭ،
بولدى رەڭدار ھەممە گۈلزار كەڭ يېزا - يايلاقلىرىڭ.
ياقتى كوڭلۈمگە ھەسەلدەك ماي،ا قىمىز، قايماقلىرىڭ.
ئاتلىنىپ كەتتى سەپەرگە قەھرىمان پەرھاتلىرىڭ،
سەن يېڭى شانلىق سەپەردە جەڭگىۋارىم ياغ بۇلاق.

ياڭرىتىپ نامىڭنى كۈيلەپ زوق بىلەن نەزمە تىزىپ،
كورسىتىپ ئەلگە تالاي توھپەڭنى سۈرەتلەپ سىزىپ،
ئالدۇراي تارىخ ئىزىڭدىن شېئىر، قوشاق داستان يېزىپ -
چىك تۇتۇپ ئۇتكۇر قەلەمنى شۇم رەقىپ باغرىدىن تىلىپ،
مەن بولاي ئوغلۇڭ شېھىتتەك شائىر،ئالىم، ياغ بۇلاق.

ئالغا باس دەۋرىمگە لايىق زور شەرەپشانلار قۇچۇپ،
ئىلمۇ - ئىرپان يولىدا تېز ئورلىگىن ئوقتەك ئۇچۇپ،
بەيگىگە كىردىم، كىرىپ كوكرەك، ساڭا ھەمدەم بولۇپ -
يەتتە قات كوكتىن ئالارمىز ئاخىرى ئاينى يۇلۇپ،
ساڭا بولسۇن بۇ مۇخەممەس يادىگارىم ياغ بۇلاق.

1979 - يىل، 8 - ئاي

× ×

ئۇتمۇشۈڭ دوزاق ئىدى باسقان سېنى كۆلپەت - ئازاپ،
دەرت چېكىپ، ئاچچىق يۇتۇپ ئۆتكەنتى خەلقىڭ بەك خاراپ.
كوپ زامان ئۈنسىز ئەلەمدە تولغۇنۇپ ئاققان مۇزات ①
ئاھ! دېگەن ھەسرەتتە قۇللار تەلمۈرۈپ تاڭغا قاراپ،
قىلدى پايمال سەن ئېزىز يۇرتۇمنى، زالىم ياغ بۇلاق.

× ×

كەتتى تۈن كەلمەسكە ئەمدى تاڭ قۇياشى پارلىدى،
چۈمدى دىل شاتلىققا شۇدەم دىلدا ئەرمان قالمىدى،
يېڭى باغنىڭ بۇلبۇلى خەندان ئۇرۇپ شوخ سايرىدى،
سىغمىدى تەنگە خۇشاللىق كوڭلۇمىز زەپ يايرىدى،
كۈيگە قاتسام مەن سېنى ياڭراق ئەۋازىم ياغ بۇلاق.

تۇت كىزەندە جويلۇشۇپ تارىخنى ياندۇرماق بولۇپ،
مەرىپەت ئەھلىگە قىلتاق يوشۇرۇن قاپقان قۇرۇپ،
بۇرمىلاپ ھەقنى «ناھەق» دەپ كاپشىدى كوزنى يۇمۇپ،
پارتىيە بەردى جازا دەل ۋاقتىدا قاملاشتۇرۇپ،
كەڭ قۇچاق ئاچتى ساڭا بۇ ھور زامانىم ياغ بۇلاق.

ئەڭ يورۇق مەنزىلنى كوزلەپ توختىماي قىلدىڭ يۈرۈش،
بۇ ئۇلۇغ سوتسىيالىزىمدا ساڭا ئامەت كەلدى قوش،
بولدى شانلىق غەلىبەڭدىن بارچە دۈشمەنلەر بىھۇش،
بارىكاللا ئېيتتى خەلقىم چىن يۈرەكتىن بولدى خوش،
كوكسى-قوينۇڭ خۇددى جەننەت لالىزارىم ياغ بۇلاق.

---

① مۇزات - بايدىكى دەريا ئىسمى

ئانا تۇپراقنى قوغداشتا ھامان تۇرسۇن پىداكار بول ،
ياراتقىن ئەل ئۈچۈن تۆھپە يېڭىپ مۇشكۇل - مۇشەققەتنى .

كۈمۈش تەرتوك بۈگۈن سەندىن ۋەتەن، ئەل كەڭرى نەپ ئالسۇن،
چىقارغىن كورسىتىپ ئەلگە ھۈنەر - سەنئەت، ماھارەتنى .

مەگەر تېچ، ئىتتىپاقلىقنىڭ تەشەببۇس جارچىسى بولساڭ ،
قۇچارسەن شان-شەرەپ چىڭ تۇت ، دىلىڭدا بۇ ھەقىقەتنى .

دەۋرىم شەنگە

ئىسىت دەيمەن شۇ ئۆمرۈمگە كورۇپ مەن بىر كارامەتنى ،
ۋەتەن چېھرىدە شات كۈلكە يېڭى كوركەم قىياپەتنى .

ئۆتۈپتۇ بىر مەھەل ئۆمرۈم بەختىنىڭ پەيزىنى كورمەي ،
تولا تارتتىم ھاياتىمدا ھىساپسىز تىل - ھاقارەتنى .

كوزى كور رەھىمسىز تارىخ ئىزىپ باغرىمنى خۇن قىلدى ،
قاچان ئۆنتاي جېنىمغا شۇ جاپا سالغان جاراھەتنى .

ئەگەر يەتـە مېنىڭ قۇربىم يازار بولسام بىرەر دىۋان ،
تىزىپ نەزمە يېشىمدىن تولدۇراتتىم نەچچە مىڭ بەتنى .

ھامانەم سەۋرىمىز چەكتىن ئېشىپ ، دىلدا غەزەپ ئورلەپ ،
لەھەتكە يوللىدۇق ئاخىر قىلىپ گۇم ئول جاھالەتنى .

قاباھەت ياۋ بىلەن كەسكىن ئېلىشتۇق نەچچە رەت ھارماي ،
بوسۇپ كۈرمىڭ توساقلارنى كى تاپتۇق بۇ ئادالەتنى .

مىرات-مەقسەتكە يەتكەندە چۇمۇلدى زور ھاياجانغا ،
ئېلىپ دىخان ئاكام تاغدەك ھوسۇل ھەم كوپ دارامەتنى .

ھەقىقەت پارلىدى كۈندەك كوڭۇلنى شادىمان ئەيلەپ ،
جاپا چەكسە ئەگەر كىم كوپ ئوزى كوردى ھالاۋەتنى .

مانا بەش يىل ئۆتتى بۇگۇن جان بالام،
كەتكىنىڭگە گۈل يېزاڭدىن ئايرىلىپ.
ئايلىنىپـەن بىر ئاۋانگارت جەڭچىگە.
جەڭ - كۆرەشنىڭ قاينىمىدا تاۋلىنىپ.

ئۆتكۈزۈپـەن ئەشۇ قۇتلۇق بەش يىلنى،
ماكان تۇتۇپ قار - بورانلىق چوققىنى.
ئەسلىتەركەن بەستىڭسېنىڭ ھەر قاچان،
خۇددى يېشىل قارىغاينىڭ تۇرقىنى.

قىلىپ بارچە دىققىتىڭنى مۇجەسسەم،
تىك چوققىدا دائىم ھوشيار تۇرۇپـەن.
چېگرىمىزغا خىرىس قىلغان رەقىبىڭ،
كوكرىكىگە خەنجىرىڭنى ئۇرۇپـەن.

مانا بىز نىڭ مەھەللە ھەم ئۇيىڭمۇ،
يېتىپ كەلدى ئوغلۇم سېنىڭ تەرىپىڭ.
داستان بولدى يۇرت - جامائەت ئاغزىدا،
ۋەتەن ئۈچۈن ياراتقان شان - شەرىپىڭ.

ئەشۇ ئىشچان لايىغىڭمۇ بۇركۇتۇم،
چىن قەلبىدىن رازى شۇدەم سېنىڭدىن.
ئۇيىمىزگە كېلىپ قىزغىن ھال سوراپ،
خەۋەر ئېلىپ تۇرار ھەر كۈن مېنىڭدىن.

غوپۇر راخمان

ئانا ئۈمىدى

ئۇلۇق سەپكە ئۇزاتقانىدىم جان بالام،
«ئەل ئىشقىغا چىن مۇھەببەت باغلا» دەپ.
«جەڭ كۆرەشىنىڭ يالقۇنىدا ئۆزۈڭنى،
خۇددى ئالماس ـ پولات ئوخشاش تاۋلا» دەپ.

«قەدىرلىمسەڭ جان ئاناڭنىڭ مېھرىنى،
بەڭۋاشلىقنى مەڭگۈ ئارتقا تاشلا» دەپ.
بېسىپ باتۇر قەھرىمانلار ئىزىنى،
دائىم ئالغا قاراپ غۇلاچ تاشلا» دەپ.

«ۋەتەن، خەلق بەرگەن پولات قورالنى،
تۇتۇپ مەھكەم قايناق جەڭلەر باشلا» دەپ.
«بەختىمىزگە قول ئۇزاتقان دۈشمەنىنىڭ،
قانغا تولغان كۆزلىرىنى ياشلا» دەپ.

«بىپايان كەڭ چېگرىسىنى ۋەتەنىنىڭ ،
ھەردائىما ياۋدىن ئامان ساقلا» دەپ.
خەلقىمىزنىڭ ئۈمىدىنى ـ بۇرچىنى،
ئوغلۇم ئىسسىق قېنىڭ بىلەن ئاقلا» دەپ.

× ×

زامانغا ئىشتىياق باغلاپ ئەبەتكە چىن يۈرەك ـ دىلدىن،
ئېزىز خەلقىمگە زوق ئىلھام بېرىپ كۈيلەشكە ئۈندەيدۇ.

ئىدىم تەشناكى سىزدەك بىر چىۋەر باغۋەننى تاپماققا،
بۇ قەلبىم سىزگە پەرۋانە بولۇپ ئوتتۇشكە ئۈندەيدۇ.

مىرادىم بولغۇسى ھاسىل ياراتسام سىز كەبى مەھسۇل،
شۇ مەھسۇل ئىشقى جانىمنى پىدا ئەيلەشكە ئۈندەيدۇ.

1981- يىل مارت، كۇچار

ئىشچى يارىمغا

تەرىپىڭنى ئاڭلاپ ئامرىغىم
ئىش ـ ئىزىڭنى كورگىلى كەلدىم.
ئەشۇ بىرجۇپ ئىشچان قولۇڭنى،
قىسىپ مەھكەم سۈيگىلى كەلدىم.

سەن مېڭىپسەن سەپنىڭ ئالدىدا،
نەمۇنىچى بايراقدار بولۇپ.
يېڭى ئۇزۇن سەپەر يولىدا،
تېخىمۇ زور قۇۋەتكە تولۇپ.

كۈتەر ئوغلۇم يەنە كۆرمىلك سىناقلار،
شۇڭا قەيسەر، ئىرادىلىك بول ھامان.
ئەل بەختىنى يۈكۈپ ئوتلۇق دىلىڭغا،
سەن تېخىمۇ كۈچ،ئەقىلغا تول ھامان.

1981— يىل يانۋار، كۇچار

ئۇندەيدۇ

(بىر پىشقەدەم شائىرغا بېغىشلايمەن)

ئىجاتكار روھىڭىز ھەردەم مېنى ئورلەشكە ئۈندەيدۇ،
يېڭى نۇرانە پەللىنى ھامان كوزلەشكە ئۈندەيدۇ.

مېڭىپ مەھمۇت، يۈسۈپ، لۇتۇن،شېھىتنىلڭ① ئىزىنى بويلاپ،
ئىلىم - پەن باغىدا بۇلبۇل بولۇپ ئۇنلەشكە ئۈندەيدۇ.

ئىجىل - ئىناق بولۇپ سەپداش قەلەم ئەھلى بىلەن دائىم،
ۋەتەننىڭ كەلگۈسى ئۈچۈن يېڭى كۆرەشكە ئۈندەيدۇ.

رەقىپلەر ئەيلىسە گەر قەست بۈيۈك بىرلىكنى بۇزماققا،
قىلىپ قەلەمنى تىغ - شەمشەر بېشىن ئۈزۈشكە ئۈندەيدۇ.

ھەمىشە ئەلنى يېتەكلەپ مەرىپەت يولىدا ئالغا،
جاھالەت دەشتىنى پەرھات بولۇپ گۇللەشكە ئۈندەيدۇ.

دىددىلىڭ ئامرىنغىم ئەشۇ ئاخشىمى؛
"جاپالىق ئىشلەش شەرەپتۇر ماڭا.
قانائەتنى تاشلاپ يېراققا،
زەپەردىن سوۋغا تۇتىمەن ساڭا.

زاۋۇتقا رىشتىم باغلانغان مەھكەم،
كورىمەن خۇددى سېنى كورگەندەك.
ئىستانوكنى سۇيىمەن قىزغىن،
ئوتلۇق دىلىمدىن سېنى سۇيگەندەك.

توتلەشكەن كۇچلۇك ۋەتەن قۇرۇشقا،
بارلىغىمنى ئاتىدىم يارىم.
بەختىيار - پارلاق ئەتىنى كوزلەپ،
جەڭگىۋار قەدەم تاشلىدىم يارىم"

سېنىڭ ھەر بىر گەپ-سوزۇڭ ماڭا،
ھەجەپ يېقىملىق، شېرىن تۇيۇلدى.
يۇرۇگۇمنىڭ چوڭقۇر قېتىغا،
گوياكى نەقىش بولۇپ ئويۇلدى.

چۇمۇلدۇممەن زاۋۇتتا چەكسىز،
تەسراتنىڭ قايناملىرىغا.
بارىكاللا دەيمەن سىلەردەك،
دەۋرىمىزنىڭ پالۋانلىرىغا.

قەدىرلەپسەن ۋاقىتنى شۇنچە،
ئالتۇندىنمۇ ئەتىۋا بىلىپ.
ۋاقىت بىلەن بەسلىشىپ هەرچاغ،
مېڭىپسەن توسقۇن باغرىنى تىلىپ.

تاماملاپسەن يىلنىڭ ئىشىنى،
يىلنىڭ يېرىمى تۈگىمەي تۇرۇپ.
كورۇپ سېنىڭ توهپەڭنى شۇدەم،
ئىلهاملىرىم تاشتى جۇش ئۇرۇپ.

ئېغىزلاردىن - ئېغىزغا كوچۇپ،
تىللاردا نامىڭ داستان بولۇپتۇ.
سېنىڭ قولۇڭ تەككەنلا يەردە،
خۇشپۇراقلىق گۈللەر ئۈنۈپتۇ.

ماختايدىكەن ئىشچىلار سېنى،
«ئىستانوكچى ئۈلگىلىك قىز» دەپ.
«هەر بىر ئىشتىن ئاتقۇزۇپ چېچەك،
قالدۇردى ئۇچمەس شەرەپلىك ئىز»دەپ

سېنى ئۈلگە قىلىپ زاۋۇتتا،
سېخلار ئارا قىزىپتۇ بەيگە.
ساڭا يېتىشمەك ئۈچۈن ئىشچىلار،
ئىشلىمەكتە چۈمۈلۈپ تەرگە.

دەۋرىمىزنىڭ پەرھاتلىرى ئەجرىدىن،
زەپمۇ خۇش بۇي گۈل ـ چېچەككە تولۇپسەن.
توز قۇشىدەك تولۇپ ھوسنى ـ جامالىڭ،
بىر چىرايلىق نۇرلىنىپسەن ، كۈلۈپسەن.

قاراپ تۇرسام بىر توپ خوشال يىگىت ـ قىز،
يولنى بويلاپ داقا ـ دۇمباق چېپ كەلدى.
تەنتەنىگە ئۇسۇل ئويناپ شات ـ خورام،
مول ھوسۇلدىن خوشخەۋەرلەر ئېپكەلدى.

ئەسىرلەردىن چاڭقاپ ياتقان چوللىرىڭ،
تولدى بۇگۈن مول ھوسۇلغا ، چېچەككە.
سايراپ سېنىڭ گۈل بېغىڭدا بۇلبۇللار ،
زوق بېغىشلار سانسىز ئوتلۇق يۈرەككە .

كوز يەتكۇسىز كەڭ داللار قوينىدا ،
پولات ئاتلار ھەيۋەت بىلەن چېپىشار .
بەختى كۈلگەن ئەمگەكچىلەر شاتلىنىپ ،
پارتىيىگە ھىممىتىنى ئېيتىشار .

ئىشلىگەچكە پەن ـ ئېلىمنى قۇرال قىپ ،
بوي بەرمەستىن تەبىئەتنىڭ رايىغا ؛
پايانسىز كەڭ ۋادىلىرىڭ ـ بويلىرىڭ ،
ئايلانماقتا ئاشلىق ، پاختا كانىغا .

مەنمۇ باشقىچە باغلاپ ئىرادە،
كوزلەيمەن سەندەك غايە ـ نىشاننى.
چىن ئەقىدە باغلاپ ئىشىمغا،
قوۋچىمەن چوققۇم غەلىبە ـ شاننى.

ئىلىم ـ پەننىڭ بىغىدا هارماي،
ئورلەيمەن يۇكسەك چوققىغا قاراپ.
يارىتىپ يېڭى ئىجات ـ موجىزە،
ئامرىغىم ساڭا بېرىمەن جاۋاپ.

1979 ـ يىل ئاپرىل ، كۇچار

تارىمغا

تارىم دەريا ، لېۋىڭدىمەن شۇ تاپتا،
ئاقماقتىسەن دولقۇنلۇنۇپ ـ شۇخلۇنۇپ.
مەپتۇن بولۇپ قاش تېشىدەك سۇيۇڭگە،
قاراپ قالدىم تويماي ئەجەپ زوقلۇنۇپ.

باغۇ ـ بوستان ساھىلىڭغا كوز تىكىپ،
پۇتمەس ئىلھام بۇلىغىغا چۇمۇلدۇم.
سېنى گۇلزار قىلغان مەرتلەر ئەجرىدىن،
رازى بولدۇم ، چىن دىلىمدىن سويۇندۇم.

ئابدىقادىر ھەسەن

ئۈچتۈرپان

سەيرى ئەتىپ سامادا ئۇچۇۋاتقان ئۈچتۈرپان،
سەپەرلەردىن زەپەرلەر قۇچۇۋاتقان ئۈچتۈرپان .

ئەچىپ كەۋسەر سۈيۈڭنى ،قىسىپ چوغدەك گۈلۈڭنى ،
قاتتۇق قوشاق كۈيۈڭنى سايراۋاتقان ئۈچتۈرپان .

توت دىۋارىڭ ئاقۋاش تاغ ، باغرىڭ گۈزەل چىمەن باغ،
ھوسنۇڭ ئوتقاش باھار چاغ قايناۋاتقان ئۈچتۈرپان .

توققۇز بۇلاق جامىڭ بار ، مىسلى جەننەت باغىڭ بار ،
پۈتمەس ئاشلىق كانىڭ بار تىلدا داستان ئۈچتۈرپان .

چېگرادىكى پەھلىۋان ، ياۋغا مىقتەك سانجىلغان ،
جەڭدە غالىپ مۇستەھكەم پۇلات قورغان ئۈچتۈرپان .

ئەيلەپ ساما دۇلدۇلى ، ئۇرۇپ ناۋا بۇلبۇلى ،
توتتە يۈكسەك مەنزىلگە قانات قاققان ئۈچتۈرپان .

مال ـ چارۋىدا تولغان سېنىڭ كەڭ قويىنۇڭ ،
ئاشۇ باتۇر چارۋىچىلار قولىدا .
گۈللەنمەكتە يېزا ، يايلاق ـ قىرلىرىڭ ،
تۇرغاچقا چىڭ سوتسىيالىزىم يولىدا .

تارىم دەريا ، ئاقتىڭ سەنمۇ باشقىچە ،
شەربىتىڭدە كەڭ دالانى قاندۇرۇپ .
ساڭا باققان تۇمەنلىگەن يۈرەكنىڭ ،
چىن مۇھەببەت ئوتلىرىنى ياندۇرۇپ .

سەن توختىماي دولقۇنلۇنۇپ ئاققاندەك ،
توختاتمايمىز گۈل بوييۇڭدا كۈرەشنى .
باشلىۋەتتۇق جۇڭخۇا ئوغۇل ـ قىزلىرى ،
مانا بۈگۈن غالىپ ، ئۇزۇن يۈرۈشنى .

1982 ـ يىل، تارىم

ئەجىر ئەزىم

ئېپار چاچقان چېچەكلەردىن سورىسامەن :
ــ شېرىن پۇراق، ئېسىل رەڭنى ئالدىڭ نەدىن ؟
دېدى چېچەك مەغرۇر كۈلۈپ جاۋاپ بېرىپ :
ــ ئالدىم ئىشچان مەرتلەر توككەن كۆمۈش تەردىن .

سەيرى ئەتسە ساما ئارا سۇنئى يۇلتۇز ،
ھەۋەس بىرلە قاراپ قالدۇق بىھېساپ كۆز .
كەلدى شۇ تاپ سۇنئى يۇلتۇز خۇش ساداسى ،
« يارالغانىمەن ئالتۇن تەردىن » دېگەن بىر سۆز.

يېشىللىققا پۈركۈنۈپتۇ كەڭ كائىنات ،
گۈلزار ئارا تۇرار بىنا قاتار، قات ـ قات .
ئەجىر ـ مېھنەت كامىل ئىكەن جىمى ئىشقا ،
پۈتەر ئىكەن ئۇنىڭ بىرلە زور كەشپىيات .

بىلدىم ، تەردىن چېچەك پۇراق چاچار ئىكەن ،
ساما ئارا يۇلتۇز مەغرۇر ئۇچار ئىكەن .
ئىشچان تەرى ـ ھايات گۈلى ئــەجىر ئەزىم
شۇڭا دىيار مەڭگۈ ياشناپ تۇرار ئىكەن .

1981 ـ يىلى ماي ، ئۈچتۇرپان

تاغدا كوپتۇر بايلىغىلىق ، چەكسىز يېشىل يايلىغىلىق ،
ئويىنار قوْلۇن ، تايلىغىمىك ، ياشناۋاتقان ئۇچتۇرپان .

كېچىسىمۇ كۈندۈزدەك ، چاقناپ تۇرغان يولتۇزدەك ،
سىم چىراقلار مەشئەلدەك نۇرلار چاچقان ئۇچتۇرپان .

قەد كوتەردى زەپ ھەيۋەت، ئاسمان پەلەك ئىمارەت ،
يۈكسەلمەكتە سانائەت پەرۋاز ئۇرغان ئۇچتۇرپان .

مەرمەر كەبى يوللىرىلىق، نۇرغا چوْمدى بويلىرىلىق ،
قىزىپ كەتتى تويلىرىلىق كۈلكەلىك خەندان ئۇچتۇرپان .

بازارلىرىلىق زەپ ئاۋات ، نېمەتلىرىلىق قەن - ناۋات ،
ھور بەختىنىلىق پەيزىنى سۇرۇۋاتقان ئۇچتۇرپان .

سوزسا ئىبلىس قولىنى ، ئويۇپ شۇمنىلىق كوزىنى ،
قوغداپ باھار ۋەسلىنى ، ئالغا ئۇچقان ئۇچتۇرپان .

مىللەتلىرىلىق چوغ يۈرەك ، مەڭگۈ تالماس گالىق بىلەك ،
گويا پەرھات - شىرىندەك زەپ مېھرىۋان ئۇچتۇرپان .

ئۇچقىن، مەڭگۈ ئىگىز ئۇچ! يۈكسۈلۈشتىن تاپقىن كۈچ ،
ئىلىم - پەندە زەپەر قۇچ ، قىلىپ جەۋلان ئۇچتۇرپان .

1962 - يىل، گۈكتەبىر

ۋاراقلاپ مول بوبۇك قامۇس سىنىڭ تارىخ كىتاۋىڭنى،
ئۇزاق ئوتمۇش، يىراق كەلمىش سىماسىنى كورگىلى كەلدىم .

ۋەتەن-ئەلنىڭ پىراقىدا ئۇلۇغ يالقۇن بولۇپ يانغان
ئەبەت ئۇچمەس سىنىڭ ئىشقى ئوتۇڭدا كويگىلى كەلدىم .

داۋا دەرتكە ، شىپا تەنگە ، گۇلىستانىڭ تۇتىياسى ،
ئابىھ زەم - زەم سۇلىرىڭنى بەھوزور ئىچكىلى كەلدىم

نەزمەڭگە زىل بولۇپ تەڭكەش ، كەبى بۇلبۇل ئۇرۇپ خەندان،
ئىپار بويلۇق باھارىڭنى ناۋاغا قاتقىلى كەلدىم .

مىسلى جەننە تۇلـمەئـۋا ، مىسلى ئالتۇن، كۇمۇش، ياقۇت •••
جاۋاھىرلىق ماكانىڭدىن دۇر - زەرلەر قازغىلى كەلدىم .

ئەزىم تارىم، قەدىم مىڭ ئوي، توققۇز ناھىيە ، توققۇز بۇلاق ،
ئەشۇ شوھرەت غورورۇڭنى تاۋاپلار ئەتكىلى كەلدىم .

تاۋاپ ئەيلەپ خاراباتى ، شاكىر ، لوتۇن ، نىم شىھىتنى ،
بولۇپ ۋارىس شىھىتلارغا ئەشئارى يازغىلى كەلدىم .

سىنىڭ ئوتقاش جامالىڭدىن سىزىپ كوركەم ، گۇزەل سۇرەت ،
ئىلىم - ئىرپان بابىغا خۇشبۇي گۇللەر تىزغىلى كەلدىم .

يىتەرمەن شۇل نىيەتىمگە باشپانا چىن يولەك بولساڭ ،
پەۋەس بەيگە ماكانىڭدا كاراپتەك ئوزگىلى كەلدىم .

1982 - يىل ئىيۇن ،ئۇچتۇرپان

سۆيۈنـدۈم

دىلغا ئىلھام كۆچ بەرگەن باھارىمدىن سۆيۈندۈم ،
شۇ باھارىم ياشناتقان ئېتىۋارىمدىن سۆيۈندۈم .

بىلىم ئەھلى قاھ ـ قاھلاپ، داۋان ئاتلاپ يول باشلاپ ،
توتتە يۈكسەك پەللىگە بارارىمدىن سويۈندۈم .

ئاتلاپ ئۆزۈن سەپەرگە ، ئىگە بولدۇم زەپەرگە ،
جەۋلان قىلىپ ئورلىگەن قاتارىمدىن سۆيۈندۈم .

كىچىسىمۇ كۈندۈزدەك ، يەرگە يۇلتۇز كوچكەندەك ،
چاقناپ تۇرغان مەشئەلدەك دىيارىمدىن سۆيۈندۈم .

گۈزەللىكنىڭ كانى بوپ خۇشپۇراقلار تارقاتقان ،
چېچەكلىگەن رەڭمۇـرەڭ گۈلزارىمدىن سۆيۈندۈم .

1980 ـ يىل ، باھار

كەلدىم

غازىيانە قەدىم ئاقسۇ لىۋىڭگە سۆيگىلى كەلدىم،
ئەزىزانە دىۋارىڭنى كوزۈمگە سۈرگىلى كەلدىم .

ئىلىك ئەتسەڭ مۇرادىم ھەل ، يىتەر باشىم ساما ـ كوككە،
ئەرك ئـوغلۇڭ قاتارىمەن سالامىم بەرگىلى كەلدىم .

ئاۋازلىرىم غىرىلىدار ،
كاناي ، بۇرنۇم مىشىلدار .
كوزلىرىمنىۋ تولىشىپ ،
قۇلاقلىرىم غوڭۇلدار.

بېشىم ئوخشار قاپاققا ،
بوينۇم ئوخشار ساپاققا .
كوزلىرىمدىن ياش ئېقىپ ،
قاپلىنىپتۇ چاپاققا .

بەدەنلىرىم ئوت، كاۋاپ ،
تىترەر ئىدىم جاقىلداپ .
ھېچ نەرسىنى سەزمەيمەن ،
ھال - ئەھۋالىم بەك خاراپ .

يىغلاپ كەتتىم چىقىراپ ،
كەتتى ئانام پىقىراپ .
دوختۇر تامان يول ئالدۇق ،
ھايات ئۈچۈن ئالدىراپ .

دوختۇر تاغام تەكشۈردى ،
بالىنىستقىمۇ ياتقۇزدى .
دورا- دەررمەك ئىچكۈزۈپ ،
ئاسما ئوكۇل ماڭغۇردى .

پەندىيات

(بىر ئوسمۇرلەر تىلىدىن)

سوزلەپ بېرەي ھېكايەت ،
سوغۇق سۇدىن شىكايەت .
دوختۇرنىڭ سوزىگە ،
قىلىڭ دىققەت ناھايەت .

پۇتبول ئويناپ مەيداندا ،
چىپ - چىپ تەرلەپ ھارغاندا .
ھوزۇرلاندىم ئوستەڭدىن ،
سوغ سۇ ئىچىپ قانغاندا .

يۇرەكلىرىم ياپىردى ،
بەدەنلىرىم سەگىدى .
دەماللىققا بىر راھەت ،
ۋۇجۇدۇمنى چۇلغىدى .

بىراق يېرىم كېچىدە ،
ئىسسىق يوتقان ئىچىدە .
تىپىرلىدىم ئۇخلالماي ،
بىمارلىق ئىچىدە .

زوردۇن ئىمىر

مەڭگۈ تۈگىمەس ناخشام

ۋەتەننىڭ مېھرىنى كۆيگە قاتقانلىق ،
ئەمەس نام ـ شوھرەتتىن تاما تاتقانلىق .
چۈشەنسەڭ ھاياتتا ئەڭ ئېغىر نومۇس ،
بىكار يەپ ھەركۈنى ئۇخلاپ ياتقانلىق .

ۋەتىنىم مەن سېنىڭ كۆيچى بۇلبۇلۇڭ ،
ئىشقىڭدا سايرايمەن ئەتە ـ يۇ ئاخشام .
كۆيلىسەم مېھرىڭنى قوشاققا قېتىپ ،
تۈگىمەس يۈرەكتىن ئۇرغىغان ناخشام .

1981- يىل، ماي

ئانا مېھرى

" شات » لىق ئۈستىدە ئېچىلغاندا گەپ ،
قىزاركەن غۇلغۇلا ماختاشلار بىر پەس .
بەزىلەر : " قەن ـ ناۋات » دىسە بەزىلەر ،
دەر ئىكەن: "ھېچنەرسە ھەسەلگە يەتمەس »

دوختۇر دىدى : " ئىنىم سىز ،
سوغۇق سۇنى ئىچىپسىز ،
شۇنىڭ بىلەن زۇكامغا ،
دەرھال دۇچار بولۇپسىز .

ئوستەڭ سۇيى ساپ ئەمەس ،
مىكرۇپلاردىن پاك ئەمەس .
قايناقسۇدا مىكرۇپنى
خالاس قىلماق تەس ئەمەس .

ياۋۇز ئاپەت ئاق مىكرۇپ ،
سوغۇق سۇدا شۇنچە كوپ .
ئۇنى رۇشەن كورسۇتەر ،
سىزگە ئالى مىكراسكوپ .

مىكرۇپ قوياس تەننى ساق ،
كېسەللىككە ئۇ ئامراق .
قوزغار كىزىك ، يوتەل ھەم ،
توما - پوشقاق يەل، قوقاق.

داۋالاندىم بىر ھەپتە ،
بارالمىدىم مەكتەپكە .
راست ئىشەندىم : " سوغ سۇنى ،
ئىچمەڭ " دىگەن بۇ گەپكە .

1982 - يىل، ئۆكتەبىر

يىگىرمىدىن ئۆتۈپ يىگىتلىكىم پەيزىنى سۈرگەندە ،
ھاياتىمنىڭ ئەجەپ لەززەت خۇشال بىر چاغىنى تاپتىم .

جۇدۇنلار ھۆۋلىغان بىرچاغ، يۈرەك بولغان ئىدى زەرداپ،
ياشاردى قايتىدىن كوڭلۇم شىپالىق دورىنى تاپتىم .

كۆرەشكە چىللىدى دەۋران يوروق مەنزىلنى كورسەتتى ،
ۋەتەننى توتتە گۈللەشنىڭ بۈيۈك پەرمانىنى تاپتىم .

ئىلىم ـ پەننى تۇتۇپ ئاشنا يېڭى چەگلەرگە ئات سالدىم
ھاياتىمنىڭ ساداقەتمەن ۋاپادار يارىنى تاپتىم .

دىدىمكى شاتلىنىپ شۇندا " بەختلىكسەن ھامان زوردۇن "
ھاياجاندا قەدەم ئالدىم شاپائەت جامىنى تاپتىم .

ئىجات ـ مېھنەت بىلەن مەنمۇ ئىشىمدىن شان قۇچاي ئەمدى ،
قېزىپ مەڭگۈ تۈگىمەسكە مەرىپەت كانىنى تاپتىم .

جور بولايمەن ناخشاڭغا

بىپايان كەڭ ئېتىزدا بۇلبۇل كەبى سايرايسەن
جاراڭلايدۇ شوخ ناخشاڭ ئەتىدىن تا ئاخشامغا.
يىگىتلەرنىڭ ئالدىدا ئىش ـ ئەمگەكتە قاينايسەن،
ئىشتا يىشقان ئەي جانان جور بولايمەن ناخشاڭغا.

مەن دەيمەن تاتلىقتا تېپىلماس تەڭداش ،
ئانىنىڭ ئاق سۈتى هالال تۇزىغا .
شۇ تاتلىق بەرمەسە ئىنسانغا قۇۋەت،
ئوخشاشتۇر بەربىر جانسىز مۇردىغا .

ۋەتەن مېھرى

" كىشىنىڭ يۇرتىدا سۇلتان بولغىچە ،
ئۆز يۇرتتا ئۇلتاك بول "دەپتىكەن خەلق .
جىكارغا چىقمىغان بۇ ماقال ئەسلا ،
قىل سىغماس هەق سوزبۇ داۋلىسى ئېنىق .

مەيلى سەن جاهانىنىڭ ئەركىسى بولغىن ،
تېپىلماس ئۆز يۇرتىنىڭ مېھرىگە تەڭداش.
چۈشەنكى ۋەتەنسىز كورگەن دولىتىڭ ،
توزويدۇكى گۈلخان كۈلىگە ئوخشاش .

تاپتىم

زىمىستان كەتتى دەۋرىمىنىڭ باهار ۋە يازىنى تاپتىم ،
باهاردا خۇشپۇراق چاچقان چىمەنزار باغىنى تاپتىم .

ئۇزاقتىن ئىنتىزار ئەردىم جانان ۋەسلىگە يەتمەككە ،
بۇگۈن يەتتىمكى شاتلاندىم گۈزەل بىرنازىنى تاپتىم .

لېكىن بۇ كەڭرى ئوكيانىدا كوپۈك بوپ لەيلىمە ھەرگىز،
بېلىق بوپ شۇڭغۇغىن، ئۈزگىن ئۇنىڭ سەن تەكتىگە چوككىن.

چۈشەن ھەم پەندە تۈز يول يوق، جاپا چەكمەي ھالاۋەت يوق،
بۇ يولدا سەن بولۇپ پەرھات قىيىن ئوتكەللىنى بوسكىن.

ئانا يۇرتۇڭنى قوغداشتا ئىتىل ئوقيا بولۇپ ھەر چاغ،
ئەگەر كەلسە ئوقى ياۋنىڭ پۇلات قالقان بولۇپ توسقىن.

ۋەتەنىنىڭ شاتلىغى، قايغۇسىغا بول دائىما شېرىك،
ئۇنى قوغداشچۈن تىنماي سىماپتەك ساپ تىرىڭ توككىن.

ھاياتىڭدۇر ئەمەس چەكسىز، ھامانە ئولمىگىڭ شەكسىز،
شۇڭا توككەن تىرىڭدىنسەن ئۈزەڭنىڭ بەختىنى كۈتكىن.

يۇرتۇم ھەققىدە غەزەل

تارالغان شوھرىتى ئەلگە ئانا يۇرتۇم ئېزىز باينىڭ،
قېدىمدىن داڭقى بار چۈنكى سېمىز چارۋا بىلەن ماينىڭ.

تەرىپلەشكە جامالىنى تاپالمايمەن مۇۋاپىق سوز،
مەگەركى كۈن دىسەم ئۇندا تۇتار كۈندەشلىگى ئاينىڭ.

ئۈزەر يايلىغىدا چارۋا گويا كوچكەن بۇلۇت ئوخشاش،
تۇخۇم توختايدۇ ئۈستىدە سېمىز ئوغلاق - قوزا، تاينىڭ.

پاقىرايدۇ سەھەردە گاڭ كەتمىنىڭ قولۇڭدا،
سۇمبۇل چېچىڭ ياراشقان ھوسىن قوشـۇپ بويۇڭغا.
كوكـۇڭدىكى مىدالىڭ كوزلۇرۇمنى چاقنىتىپ،
پاقىرايدۇ ياقۇتتەك ، جور بولايـمەن كۇيـۇڭغا.

ئاڭلاپ سىنىڭ ناخشاڭنى زوقۇم تاشـتى ئەجـەپمۇ،
قەلبىم ساڭا تەلپۈندى بارغىم كەلدى قېشىڭغا.
دەيمەن : " بۇيۇك سەپەردە ھەمرا قىلساڭ سەن مېنى،
مەنمۇ قوشسام توھپەمنى شان ـ شەرەپلىك ئىشىڭغا ".

1980 - يىل، باي

ئانا سوزى

قۇلاق سال ئى ئوماق ئوغلۇم سوزۇمنى ئاڭلىغىن، پۇتكىن.
بىلىم گۇلزارىدا شاخلاپ پۇراقلىق گۇل بولـۇپ ئوسـكىن.

گۇدەكسەن،نوتا ـ سۇمبۇلـەن مىـالى كۇنگە ئوخشايـەن.
قەددىرلەپ غۇنچە ياشلىقنى ياشاشتا مەنىلىك ئوتـكىن.

تۇغۇلدۇڭ كوز ئېچىپ چۇنكى ئۇلۇغ جۇڭخۇاغا ئوغلان بوپ.
بۇنى سەن ئوزگە ئامەت دەپ غۇبارسىز شاتلىنىپ كۇلگىن.

بىلىمنىڭ كانىغا كىردىڭ ئۇنى قاز دائىما ھارماي،
ئوسـۇپ تېز يۇكسـۇلۇپ ئورلەپ سىنىپلار ئاتلىغىن، كوچكىن.

تۇرسۇن تاۋار

ۋەتەن ھەققىدە مۇخەممەس

ۋەتەن مېھرى ـ ئانا مېھرى ۋەتەندىن ئۆزگە يارىم يوق،
ھالاللاپ ئاق سۈتۈڭ ئەمدىم ، دىلىمدا چاڭ غۇبارىم يوق،
مېنى باقتىڭ توكۇپ ئەجرى، سېنىڭسىز كۆچ ـ مادارىم يوق،
جاھاننى ئاقتۇرۇپ كەزسەم سېنىڭدەك گۈل دىيارىم يوق،
مۇبارەك شۇ ئۇلۇغ نامدەك غۇرۇرۇم ـ ئىپتىخارىم يوق.

دىيارىم سۇلىرىڭ زەمزەم ، تېشىڭمۇ بەلكى دۇردانى،
گىيارىڭ مۇشكى ئەنبەردىن ، تېغىڭ ئالتۇن،كۆمۈر كانى،
بېغىڭدا سايرىدى بۇلبۇل قىلىپ مەپتۇن خېرىدانى،
شىكەستە خەستىلىرىڭ ھەتتا كىشىنىڭ چىن قەدىردانى،
بۇنىڭدەك كاتتا ئالەمدە يەنە بىر نەۋ باھارىم يوق.

يېشىل دۇردۇن ئېدىر ، قاپتال سەيرىلىك خۇش دىلىستانىم،
چۆلۈڭگە مەن قاراپ چىقسام بىنا بوپتۇ گۈلىستانىم،
كى مەھمۇت ھەم يۈسۈپ خاسلار...... بۈيۈك تارىختا ئۇستازىم،
ۋەتەن ـ دەپ ھەر قېتىم يازسام كېتەر يايراپ مېنىڭ جانىم،
كۆيۈكنى يازمىغىم بەختىم ، ئۇنىڭدەك دىل خۇمارىم يوق.

ئەشۇ ياَيلاق ئارا ئەسقەر چالار بولسا ئەگەر مەرغۇل،
يەنە سايرايدۇ بىر ياقتا قوموزى ھەم ئامانتايىنىڭ.

بازار ئەلۋەك، ئاۋات شۇنچە يەسەڭ گەر مانتىسى شەربەت.
پۇراقى مەس قىلۇر دىلنى كى قايماق دەملىگەن چايىنىڭ.

نەسىل ئەجداتلىرى ئىشچان، چېلىشلار قويىنىدا قەيسەر،
ئۇلاردا خىسلىتى بار ھەم ئېگىز تاغدىكى قارىغايىنىڭ.

قېدىمدىن باي ئاتايتتى ئەل پۇلى جىق بولسا گەر كىمنىڭ،
بۈگۈن دىخان ئۆزى بولدى ئاتالغان ئەنە شۇ بايىنىڭ.

قۇرۇلدى بۇندا كوپ زاۋۇت، قارا ئالتۇن كېنى ھەم بار،
ئېتىگى گۈلگە پۈركەندى تېتىر، قاقتام دىگەن سايىنىڭ.

ھاياتلىق قەدرىنى تاپقاچ بۇ يۇرت خەلقى مانا ئەمدى،
ئۇنى ياڭرايدۇ ھەر ياقتا چېلىنغان ناغرا - سۇنايىنىڭ.

مەگەرسەن ئىزلىسەڭ دوستلار ئىجادىڭغا يېڭى مەزمۇن،
كېلىپ ئىلھام ئېلىپ كەتكىن كورۇپ ھوسنىنى بۇ جايىنىڭ.

1982 - يىل، بىئۇ.

دىخان مەھەللىسى

قاتار ـ قاتار سېلىنغان تېرەك،
كۆمۈش تەڭگە ئاسقان شېخىغا.
ھېرىس بولۇپ قاراپ قالدىم مەن،
دىخىنىمنىڭ گۈلزار بېغىغا.
ئالما، ئۈرۈك، نەشپۈت ، جىنەستە،
رەڭدار روەال ئاسقان بېشىغا.

يېشىل قورغان بوپتۇ چورسى،
ھەتتا قۇشلار ئۇچۇپ ئوتەلمەس.
ئەنە، ئەشۇ گۈلشەن ۋادىدىن،
چاڭ ـ چاڭسايراپ بۇلبۇل كېتەلمەس.
كورسەڭ دوستۇم ئەشۇ مەھەللىنى،
دەيسەن چوقۇم جەننەت يېتەلمەس.

بەخت قۇچقان دىخان مەھەللىسى
تۇرار ھەيۋەت شۇنچىلىك مەغرۇر.
ياڭرار ھەريان بەخت ناۋاسى،
ھالۋا يەيدۇ دىخان بەھوزۇر.
رەخمەت ئېيتار يېڭى دەۋرگە،
ئۇرغۇپ دىلدىن ئىپتىخار ـ غۇرۇر.

هازازۇللار سېنى بىر چاغ يولۇقتۇرغان پالاكەتكە،
رىيازەت دەشتىدىن ياندىڭ كېلىپ غالىپ شىجائەتكە،
بويۇڭغا گۈل نەقىش چەكتى باتۇر خەلقىم جاسارەتتە،
سېنىڭ قوينۇڭدا بىز مەڭگۈ ياشايمىز ھور-پاراغەتتە،
باھادىرسەن كامال تاپقان، بېغىڭدەك لالىزارىم يوق.

دەۋر ئۆزگەردى يۇرتۇمدا جۇلالىق ھەر كىشى چېھرى،
ۋەتەنگە كۈنسېرى ئاشتى خەلقىنىڭ قەلبىدە مېھرى،
سېنىڭسىز تەندە دەرمان يوق، سېنىڭسىز يىگىنىم كەكرى،
مېنى ئۇستۇردۇڭ، كۈلدۈردۈڭ، چېكىپسەن بىر تالاي جەۋرى،
توپاڭنى كوزگە سۈرتتۇممەن، ئۆزەڭدەك تۇتىيارىم يوق.

سەپەردە يۈك ئېغىر بولسۇن گويا دۈلدۈل بولۇپ ئۇچاي،
ۋەتەن ئەجرىڭنى ئاقلاشقا تىرىمدىن شان ـ شەرەپ قۇچاي،
سېنىڭ شانلىق تويۇڭغا مەن ئاتاپ گۈلدەستىلەر تۇتاي،
تويۇڭغا تەنتەنە قىلدۇق چېلىپ ناغرا بىلەن سۇناي،
قوبۇل ئەيلە سالامىمنى بۈگۈندەك شادىيانىم يوق.

1981 ـ يىل، ئاۋات

ئابدىراخمان پۇلات

خۇشاللىق دىلدا تاشقۇنچە

(ئاقسۇ ۋىلايەتلىك سىفەن مەكتىۋىنىڭ « ئوقۇتۇش تەتقىقاتى»
ژورنىلىغا بېغىشلايمەن)

ئېلىم ـ پەن باغىدا كۆركەم ئېچىلدى بىر يېڭى غۇنچە،
نە غۇنچە ئۇ ، گويا ئالتۇن ھىدى ئىقبالىغا زەر ـ ئۇنچە.

گۈلىستان ئىچىدە ئۇ رەيھان چېچىلغان خۇشپۇراق ھەريان،
ئەجەپمۇ ئىنتىزار بولغان ئىدۇق بالقىپ كۆرۈنگۈنچە.

ئۇنىڭ رەڭدار چېچەكىگە تەپەككۇر جەۋھىرى ئەنداز،
كۆڭۈلنى مەھلىيا ئەيلەپ ئەقىلنى لال ئېتەر شۇنچە.

كەبى ھۆسنى تولۇن ئاي، ياق قۇياشتەك پارلىغاي، كۈلگەي،
تاپالماس روھ بولەكتىن ، بۇ سۈپەت قۇدرەت ئامال مۇنچە.

بۇ، گۈل بەرگىسى رەڭداشتۇركى رۇخسارى چىمەنزارغا،
يۈرەكنىڭ سۆيگۈ ئارزۇسى ئۇنىڭ مېھرىگە چۇمگۇنچە.

نەۋ باھارنىڭ ئىللىق ئاپتىۋى،
جۇتنى قوغلاپ ئېلىپ كەلدى ياز.
ئېپار ھىدى قاپلاپ يېزىنى،
گۈل - چېچەكتىن سالدى پاياندار.
باغلىرىدا قىزىدى مەشرەپ
جاراڭلىدى ھەر تەرەپتە ساز.

گۈزەل دەۋرىم ، گۈزەل سەن يېزام،
چېھرىڭدە نۇر - بەخت بەلگىسى.
زامانىۋى بولۇپ گۈللىسەڭ،
پەرزەنتىمىز ياشنار كەلگۈسى.
مىرادىڭغا يېتىپ كامال تاپ،
ئەي سويۇملۇك دىخان مەھەللىسى.

1982 – يىل، ئاۋ ئت

تەپەككۇر كۆز بىلەن قارايمەن ئۇنىڭ،
بىغۇبار شەپەقتەك رەڭدار چېھرىگە.
ئاڭلىنار شائىرنىڭ مۇقام نەزمىسى،
ئەۋلادى سازلىغان جۇپ تار ئەۋجىدە.

مۇتەللىپ بىز بىلەن بۈگۈن مەرىكىدە،
شاتلىنىپ ئېيتماقتا بەخت ناخشىسى.
نۇرلىنار سەھنىمىز هۆرمەت ئىلكىدە،
ئېھتىرام بىلدۈرەر ئاڭا بارچىسى.

دەرىخا ...كاژ پەلەك رەزىل شۇم دەۋران،
ۋاقىتسىز چەيلىدى ئۇنىڭ گۈلىنى.
ياۋۇزلار تىرنىغى، قاباھەت ئەجەل،
ئايرىدى بېغىمدىن ... ل بۇلبۇلىنى.

ئېسىمدە "كۆرەش!" دەپ تۇرگەن يېڭىنى
ۋەتەنگە، مىللەتكە سادىق ئوت يۈرەك.
قورقمىدى ئۆلۈمدىن قىلىچ ئالدىدا،
پارلىغاچ قەلبىدە نۇرانە تىلەك.

ۋەتەننى ھەممىدىن ئەلا بىلىپ ئۇ،
كەچتى ئۇ ئاقىۋەت ئېزىز جېنىدىن.
پورەكلەپ گۈللەرنىڭ ئېچىلىشىغا،
ئىشەندى تۇپراققا تامغان قېنىدىن.

نوتىلار بىخ سۇرۇپ كوكلەپ باراخسان بولغىسى گۈلشەن،
جۇلالىنىپ كامال تاپقاي يۇمۇپ كوزلەرنى ئاچقۇنچە.

مەرىپەت باغىدا ئۇستاز ھاياتى ئاشىنا گۈلگە،
قىنىدىن ئاثارەڭ بەرگەي تامام ئىمكانى پۇتكۇنچە.

جۇدۇنلار ۋەھىمىدىن بىر چاغ يۇرەكنى قاپلىغان ھەسرەت.
خازان بولغان ئىدى ياپراق ۋىسال پەيتىگە يەتكۇنچە.

تىپىپ پەرۋىش قايتىدىن باغ،يۇرەكلەردىن يۇيۇلدى داغ،
يېشىل كوكلەم قىلىپ جەۋلان يەنە قەدرىنى تاپقۇنچە.

باھار ئەيىامىدا رەڭدار ئېچىلغاي لالىلەر خۇشخۇي،
شاخىدا بۇلبۇلى خەندان كۇلۇپ دەۋرانىغا باققۇنچە.

زامانەم ئىپتىخارى بوپ سانالغاچقا بۇگۇن باغۋەن،
تەشەككۇر، رەھمىتىم چەكسىز خوشاللىق دىلدا تاشقۇنچە.

ل . مۇتەللىپنى ئەسلەپ

يۇگۇرتەم مەرىپەت قامۇسىغا كوز،
كورۇنەر مۇتەللىپ ئوت يۇرەك شائىر.
سەنئەتنىڭ جۇشقۇنلۇق بەزمە توردە،
ئولتۇرار ئۇ گويا بىز بىلەن ھازىر.

بىلىمگە ئىنتىلىش ۋىجدانغا زىننەت،
شۇ زىننەت تۈپەيلى ئۆمۈرمۇ قىممەت.
ئەر بولساڭ بىلىمدىن دىلىڭنى بېزەپ،
سۆيگەن دىيارىڭدا ياراتقىن جەننەت.

1981 - يىلى ماي

خەلقىمنىڭ غۇرۇرى، شانۇ ـ شوھرىتى،
تارقالدى نامىڭدىن پۈتكۈل جاھانغا.
ئەرك سۆيەر ئىنسانلار: " ئاپەرىن! " ـ دېدى،
« يەللارغا جاۋاپ » نى بەرگەندە توغرا.

ياشايدۇ دىللاردا مەڭگۈ نۇر چېچىپ،
چېلىشچان يەللارنىڭ باتۇر كۈيچىسى.
ئارزۇڭنى پەرۋىش قىپ ئاچقۇزدۇق چېچەك،
ئەمىن بول ئەي ئۇلۇغ "قايىنام ئۇركەشى"

رۇبائىيلار

كىمكى بىلىملىك،كوزىدە ياش يوق،
ھاياتقا پۇشايمان بىلەن قاراش يوق.
بىلىملىك كىشىنى ئەگەر شام دېسە،
ئۇنىڭدا ئىنسانغا نۇرنى ئاياش يوق.

× × ×

ئوزۇڭنى ئەر بىلسەڭ ، شىر بىل ئوزگىنى،
شىرنىڭمۇ يوق تېخى جاھان كەزگىنى.
بىلىملىك ئەر جاھان كېزەر ، بىلمىسەڭ-
ئەشۇدۇر بەختىنىڭ سەندىن بەزگىنى.

× × ×

دەپتىكەن ئوتمۇشتە، قارا يولغۇنلۇق،
بۇگۈنكى سياقى بوپتۇ گۈل سەدەپ.
مەلك خىجىل بولمامدۇق ئالدىدا ھازىر،
ئاتىساق ئىسمىنى قارا يولغۇن دەپ.

× × ×

ھىسسىياتىم ئۆركەشلەپ خۇددى دەريادەك،
بۇ گۈزەل جايىنى مەن كۈيۈمگە قاتتىم.
قەلبىمنى ئاپرات قىلىپ شۇ ھامان،
مەنزىرىنى "چىرست" قىلىپ سۈرەتكە تارتتىم.

1982 - يىل، ئاۋغۇست، ئاقسۇ

تونىياز قادىر

قارا يۇلغۇن

— بۇ قەيەر بەئەينى بېھىش ئىمكەنغۇ،
قىزىقىپ سورىسام دوستۇم تۇرغۇندىن.
دېدى ئۇ:" كىپ قالدۇق قارا يۇلغۇنغا،
يەيلى بىز تويغىدەك تاتلىق قوغۇندىن."

قارىسام ئەتراپىم ياپ - يېشىل بوستان،
مېۋىلىك باغلارنىڭ چېكى كورۇنمەس.
بۇرۇنقى چول ئورنى بوپتۇ بىر جەننەت،
بۇ يەردىن كىمنىڭمۇ كوڭلى سۇيۇنمەس!

ھەيرانلىق ئىلكىدە قالدىم بىر ھازا،
لىنتىدەك سوزۇلغان ئورمانغا قاراپ.
ئوخشىغان مېۋىلەر يارىدۇ تىلنى،
قەلبىمنى ھاياجان چۇلغىدى شۇ تاپ.

قوغۇننىڭ ناۋاتتەك تاتلىق تەممىدىن،
كوردۇم مەن ئىشچانلار توككەن ئەجرىنى.
ھەر مىللەت خەلقى زىچ ئىتتىپاقلىشىپ،
بىرلىكتە گۇل قىپتۇ بۇ چول - جەزىرىنى.

ئارزۇيۇمدۇر كەلتۈرۈش ئىلھام بۇلاغىمدىن شاراپ،
مەرىپەتكە قەلبى تەشنا ـ چاڭقىغانلار ئالدىغا.

ئايرىلىپ قالسام خەلقتىن ئەل مېنى شائىر دىمەس،
بارمىسام شاگىرت بولۇپ ئىشچى ـ دىخانلار ئالدىغا.

كۆلكە بولغاي يازغىنىم گەر ياقمىسا ئەل كوڭلىگە،
بارسا ئەمگەكچى ئىسسىلىك يار ـ جانانلار ئالدىغا.

يازغىنىم بولسا خەلقىنىڭ قەلبىگە روھى ئوزۇق،
ئالغا باسقاي كەلسىمۇ دۈچ تاغ ـ داۋانلار ئالدىغا.

بەختىيارمەن كەلگۈسى ئەۋلاتقا مەندىن قالسا ئىز،
چاچسا نۇر يازغانلىرىم شۇ نەۋ قىرانلار ئالدىغا.

ئەخمەت پولات

ئالدىغا

(ۋىلايىتىمىزدە ئېچىلغان ئەدەبىي ئىجادىيەت سوھبەت يىغىنىغا بېغىشلايمەن)

ئەسسالام كەلدىم بۈگۈن مەن دوست ـ يارانلار ئالدىغا،
دەۋرىمىز بۇلبۇللىرى شىرىن زابانلار ئالدىغا.

باسسىمۇ باشىمنى قار ، قەلبىمدە ياشلىقنىڭ ئوتى،
دىل كۆيۈەدىن ئۇنچە تىزدىم مېھرىۋانلار ئالدىغا.

تاشلىدىم بەگۋاشلىغىمنى ئەندى چىقماسمەن ئەبەت،
پەرى تۇس ، شەيتان سىجەز قاشى كامانلار ئالدىغا.

ئاتىدىم ئىجادىيەتكە بارلىغىم ، قەلبىمنى مەن،
بارمىغايمەن ئەندى ئويناشقا نادانلار ئالدىغا.

ئاختۇرۇپ قەلبىم بېغىنى نەزمىدىن گۈللەر تىزىپ،
مەن چىقارمەن جەڭ ـ چېلىشقا قەھرىمانلار ئالدىغا.

ئاھ!، بىراق...

" توت چايان " ئالجىغان چاغلار،
قۇربانلار روھىغا قىلىنغان ئۇۋال.
پارتىيەم ۋاقتىدا بەرگەچكە پەشۋا،
مەلئۇنلار بىر يولى تاپتى شۇم زاۋال.

تۇمانلار تارقىلىپ، يۈز ئاچتى ئاسمان،
ئويغاندى كىشىنىپ تۇمەنمىڭ تۇلپار.
زەپەرنىڭ كۈيىنى ياڭرىتىپ لەرزان،
كەلدى ھور ئېلىمگە سۆلىماس نەۋ باھار.

كوتەردى قەددىنى ۋەتەن ئۆزگىچە،
ئاتلاندى مەنزىلگە مىليۇن پەھلىۋان.
يېتىڭلار خاتىرجەم ئەي ئۇلۇغ زاتلار،
قېنىڭلار ئىزىدىن ئۈنمەكتە " رەيھان "...

*

ئەسلىسەم تارىخنى بىردىن ۋاراقلاپ،
كېلىدۇ ئالدىمغا سانسىز قەھرىمان.
ئاقىدۇ قەلبىمدە سۆيگۈ دەرياسى،
ئوقۇسام قۇربانلار ھەققىدە داستان.

1980 - يىل مارت، ئاقسۇ

ئىدرىس مەخلىك

ئەجداتلار خاتىرىسىگە

ساپ ئالتۇن چىرىماس مىڭ گەزچە داشقال۔
ئاستىدا مىليون يىل قالغان چاغدىمۇ.
ھەقىقەت ئىگىلەر ۋە لېكىن سۇنماس،
بوھتانلار چېكىدىن ئاشقان چاغدىمۇ.

باتۇرلار چېكىنمەس يولۋاس ئاغزىغا۔
ھەتتاكى بىر قەدەم كەلگەن چاغدىمۇ.
مەرت ئوغلان تەۋرىمەس قېلىچ ئالدىدا،
شۇم ئەجەل قويىنىنى كەرگەن چاغدىمۇ.

پىشقەدەم ئەجداتلار ئەنە شۇ تەرىق،
كۆرەشكەن تالاي يىل ئىگىلمەي ـ سۇنماي
كۆرەشتىن بەختىيار دەۋران ياراتتى،
ياۋۇزلار قەستىگە قىلچە يول قويماي.

شۇ سانسىز قۇربانلار توككەن قىزىل قان،
ئەجرىدىن يارالغان بۇ ئازات زامان.
ئۇنۇتماس ئۇلارنى ھەقىقى ۋىژدان،
ئەل سۆيگەن قەھرىمان يادلىنار ھامان.

ئابدۇرېھىم مۇھەممەدى .

ۋەتەن مۇھەببىتى

شۇنى چىندىن تونۇپ يەتتىم ۋەتەندەك مېھرىبانىم يوق،
ۋەتەن جانىم،ۋەتەن قانىم ۋەتەندىن ئۆزگە يارىم يوق.

ئانام بولمىسا جان نەدە، ۋەتەن بولمىسا مەن نەدە،
ھاياتىم ھورى بەختىمگە ۋەتەندەك غەمگۇزارىم يوق.

چۈشەندىمكى ۋەتەن بولغاچ تائام ئالدىمدا تەييار دۇر،
ۋەتەندىن،جاندىن ئايرىلسام مېنىڭ ھېچ كۈچ مادارىم يوق.

ئۇسۇپ باغرىدا چوڭ بولغان ۋەتەننى قوغدىماق ئەھدىم،
ئۇلۇغلۇق بابىدا سۇلتان ۋەتەندەك سەجدىگاھىم يوق.

ۋەتەنگە قىلسا قەست دۈشمەن، كۆرەشتە جان پىدا قىلماي،
قاراپ نا ئەھلى تۈز كور بوپ ئاياپ جاننى تۇرارىم يوق.

ۋەتەننىڭ بۇرچى توتلەشمەك، مېنىڭمۇ ئىنتىزارىم شۇ.
تەلەپكە يەتمۇگۈنچە ھېچ ھېرىپ چارچاپ قالارىم يوق.

1980 - يىل10 - ئاي

يوقتۇر

بىلسپ قالكى، بۇ دۇنيادا ۋەتەندەك غەمگۇزار يوقتۇر،
جاھاننى قانچە رەت كەزسەڭ ۋەتەندەك لەيلىزار يوقتۇر،

ۋەتەن ھوسنى ـ جاھان ھوسنى، ۋەتەن بەختى ــ سىنىڭ بەختىڭ،
ۋەتەن ئىقبالىدىن زىنھار يىگانە بەختىيار يوقتۇر.

ۋەتەننى سۇيمىگەن ۋىژدان تاپالماس ھىچ روناق ھەر چاغ،
ۋەتەنگە كويگەن ئاشىققا ئۇنىڭدەك تىل تۇمار يوقتۇر.

ۋەتەننىڭ گۇل گىياسى تاج، سۇيى بال جان ھوزۇر تەنگە،
ۋەتەن مىھرى گويا لوقمان، ئۇنىڭچە زور شىپا يوقتۇر.

ۋەتەننى قوغدىماق بۇرچ-تۇر، ۋەتەندە ياشىغان ئەرگە،
ۋەتەننى چەيلىسە ياۋلار ئۇنىڭدىن چوڭ قازا يوقتۇر.

ۋەتەنسىز لالىلار ئولسە،تىنى قالغاي قاقاس چولدە،
ئۇنىڭغا بىپايان يۇرتتا باھادىرلىق مازار يوقتۇر.

1980 - يىل، ئاقسۇ

شائىر بولساڭ

ئولۇپ كەتسەڭمۇ ئەل سۆيگەن خەلقىڭنىڭ شائىرى بولساڭ،
قېزىپ بېتوننى ھېچ ھارما چىن ئاشىق تاھىرى بولساڭ.

چۈشۈپ ئابروي كويىغا سەن بوياپ يۈرمە تەسەۋۋۇرنى،
بىشىڭ كەتسىمۇ راست گەپ قىل، گۈزەل كۆي ماھىرى بولساڭ..

ھاۋا رايىدىن ئىنكاس ئېپ بۇلۇتتەك يورغىلاپ يۈرمەي،
رىئال تۇرمۇشتىن ئىنكاس ئال ئەگەر سەن سادىرى بولساڭ.

ھوشۇڭنى ئۇنتۇلۇپ پۇل دەپ نومۇس قىل ساتمىغىن ۋىژدان-
نومۇس ئارىڭنى ساقلاپ قال غۇرۇرلۇق ئادىمى بولساڭ.

شاكال گەپلەرنىمۇ ساتما ئەجىرسىز ئوڭدا ھەم ياتما،
تىرىشقىن بىر ئۆمۈر ئىزدەپ ئىلىم - پەن خادىمى بولساڭ-

1982 - يىل، ئاقسۇ

رۇبائىلار

ياشايەن دىسەڭ تور، بىلىم ئىگەللە،
ئوزەڭنى بولمىغور ئىشتىن يۈگەنلە.
ئاقىۋەت بولغۇسى بۇرنىڭدىن بۇلاق،
مال-دۇنيا، سولتىنىڭ، ئابروي دىگەنلەر.

ئىلىم ئىشقىدا

چۇتۇن زىمىندە ئاشىق بوپ ئىلىمدىن شان قۇچاي دەيمەن،
ئىلىم- پەندىن قانات راسلاپ قاراپ مارسقا ئۇچاي دەيمەن.

ئىجىل بولدۇم ئىلىم - پەنگە گويا قىز ئاشىغىدەكمەن،
تىزىپ پەن باغىدىن دەستە ئۇنى ئەلگە تۇتاي دەيمەن.

ئادانلىقنى تامام تاشلاپ ئىلىم- پەنگە ھەۋەس باشلاپ،
ئىلىم گۈلزارىغا مەنمۇ كىرىپ سەيلە قىلاي دەيمەن.

ئىلىمگە چىن ھەۋەس قىلدىم مىنى مۇشكۈل توسالمايدۇ،
جۇدۇن-چاپقۇندا قالسامۇ ئۇڭا سادىق بولاي دەيمەن.

شىرىن ۋەسلىنى دەپ پەرھات قىيا تاغلارنى قازغاندەك،
ئىلىم ئىشقىدا بەل باغلاپ داۋانلاردىن ئاشاي دەيمەن.

تاغام لوتۇنغا ۋارىس بوپ ھەسەتخورلارغا باش ئەگمەي،
پىسەنت قىلماي توساقلارغا ئىلىم ئەھلى بولاي دەيمەن.

ۋەتەننى يۈكسەلدۈرۈشچۈن مۇھىم ئامىل ئىلىم - پەندۇر،
ئىلىم ئوكيانىغا چۈشۈپ سۈزۈپ گوھەر چىقاي دەيمەن.

1982 - يىل، ئاقسۇ

ياسىن مەسرى

ئۇلۇق شائىرنى ئەسلەپ

— مەرھۇم شائىر نىم شېھىتكە

ئۇلۇق شائىر سېنى ئەسلەپ، ئوقۇيمەن بىر بېيىتنى ھەققانى،
ۋاپاتىڭغا كېچە ـ كۈندۈز قىلۇرمەن ئاھۇ ـ ئەپغانى.

بەختسىز دۇنيادىن كەتتىڭ، تولا ئارمانلىرىڭ قالدى،
سەۋەپ بولدى زىياندا شلار ئەجەلنىڭ يەتتى پەرمانى.

مىلڭ ئوينىڭ كانىنى قازدىڭ، ۋەتەننىڭ مېھرىنى يازدىڭ،
شائىر نىم شېھىت نامىڭ ۋەتەننىڭ پەخرى ھەم شانى.

جېغىشلاپ ئەلگە بارىڭنى، سېغىندىڭ ئوز دىيارىڭنى،
ئويغاتتىڭ نادانلارنى، قىزىپ چىن مەرىپەت كانى.

سوزۇڭ ئوتكۇر قىلىچ ئەردى سوقاتتىڭ ياۋنى ھەر دائىم،
رەقىپكە ياغدۇرۇپ لەنەت تىلىڭدا مىللى ئوقيانى.

خېنىم شېھىت تېچ ئامان ياتقىن، ھور جەننەتتە ئەمىس تاپقىن،
قەلەم ئەھلى ساڭا سادىق قىلۇرمىز روھىڭنى مېھمانى.

ۋەتەننىڭ سەن ئېزىز ئوغلى، تۇمەن يىللار ئۇنۇتمايمىز،
گۈلىستانىڭ قۇرۇتمايمىز، پۈتەر مىسرىمۇ داستانى.

1980 - يىل، شايار

× ×

ئەر بولساڭ ھەر ئىشتا ۋەتەننى كوزلە،
ھەرت بولساڭ ئوكۇنمەي رەستىدە سوزلە.
بولسىدى ماڭىلا راھەت دىمەستىن،
ئەل - ۋەتەن نەسلىڭنىڭ بەختىنى كوزلە.

× ×

جىل دوستۇم دەۋرىنىڭ تەلىۋى نىمە؟
تەييارغا ھەييار بوپ يۈرىمەن دىمە.
پەرھاتتەك بىر ئومۇر قازماي بىستۇنى،
شىرىننىڭ ۋەسلىگە يېتىمەن دىمە.

1982 - يىل، ئاقسۇ

قېچى، بۇغدايلىرىڭ ئوخشار، ئۈزۈم، ئالماڭ شېرىن ئاندىن،
زامانەم بەركىتى قايتا راسا ياغدى ساڭا يۇرتۇم.

ئاياندۇر ھەممىگە، تارىخ بېتىدە ئىپتىخارىڭ بار،
شەرەپ تاپقاچقا سايرامى ئېلىم - پەن بابىدا يۇرتۇم.

يېزىپ داستان، غەزەل ھەردەم ۋاپادار ئەم شېھىت ئوغلۇڭ،
ناۋا قىلدى بولۇپ بۇلبۇل بىلىمىنىڭ ئىشقىدا يۇرتۇم.

جاھان سەيلانىسى "مىڭ ئۆي" تەرۇ - ئەجرىڭگە شاھىتتۇر،
ماھارەت شاھىنى قىلدىڭ ئۆزەڭگە مەھلىيا يۇرتۇم.

يولۇڭ پارلاق، زامانەڭ ھور، گۈزەلدۇر بەخت - ئىقبالىڭ،
زەپەر قۇچ، ئورلىگەن شانلىق كېلىچەككە يانا يۇرتۇم.

مۇزات دەرياسى

گۈزەل بايدا ئەزىم دەريا مۇزاتنىڭ ساپ ھاۋاسى بار،
بويىدا باغلىرى كۆپتۇر، باراقسان گۈل - گىياسى بار.

كوكۈللەر شاتلىنار شۇنچە گۈلىستان قوينىدا يايراپ،
ساباغا جور بولۇپ سايرار سەھەر - ئاخشام ناۋاسى بار.

كۈمۈشرەڭ مويسېپىت تاغلار بېشىدىن چاچرىتىپ ئۈنچە،
ئېتىز، يايلاق ئارا ئاققاچ چىمەنزارلار جۇلاسى بار.

ياسىن قاسىم

ئىككى غەزەل

يۇرتۇم

دىلىمنىڭ پەخرى ـ شانىسەن گۈزەل باي ئەي! ئانا يۇرتۇم،
ئېزىزدۇر مەن ئۈچۈن نامىڭ، سۆيۈك تەنگە داۋا يۇرتۇم.

گۈزەل باغرىڭ چىمەنزار خۇش ھىدىڭ جانىنىڭ ئارامىدۇر،
تاشۇ ـ تۇپراقلىرىڭ ھەر دەم كوزۇمگە توتىيا يۇرتۇم.

كۆرەشچان مەرتلىرىڭ مېھنەت، چېلىشلاردا ھامان قەيسەر،
سېنى گۈللەشتە جۇرئەتلىك قىلىشقا ئىختىدار يۇرتۇم.

ئېتىز، يايلاق، زاۋۇت ھەم كانلىرىڭ جەڭ ئەۋجىدە ئاققاچ،
جاراڭلارغەلىبىدىن سەندە خوشال نەغمە ـ ناۋا يۇرتۇم.

تېغىڭدا ئوينىشار دۆلدۆل ئېتىڭ ھەم ماللىرىڭ توپ ـ توپ،
تىرە ھەم يۇڭلىرىڭ شۇڭا ئەجەپمۇ ئەتىۋا يۇرتۇم.

سەيل ئەتمەك بولۇپ كەلسەڭ ئەگەر بۇندا باھار ـ يازنى،
ئۈزۈپ ئوينا مەلەكلەردەك ئۇنىڭ جانغا شىپاسى بار.

تيانشاندىن چۈشەر چىقار مىڭلاپ بۇلاقلاردىن،
تارالغان داڭقى ئىسسىق سۇ بىمارلارغا داۋاسى بار.

ئۇنىڭ توت تەرىپى ئاسمان پەلەك تاغلاردا قورشالغان،
شۇ تاغ ئىچرە گۈدۈك. باغلاردا كاككۇكنىڭ ئاۋازى بار.

شېرىنىنىڭ ئىشقىدا پەرھات ئۈزۈپ ئۆتكەن كېمە بىرلە،
مۇناسىپ بويىغا «مىڭ ئۆي» ھۈنەر ـ سەنئەت گۇۋاسى بار.

بۈگۈن ئەۋلاتلىرىم ئەلگە ياراتماقچۈن شان ـ تۆھپە،
سائادەت، بەختۇ ـ ئىقبالغا يۈرۈش قىلغان جاكاسى بار.

لىۋىگە لەۋلىرىمنى مەن يېقىپ قانسام زىلال شەرۋەت،
زىبالىق ھوسنىنىڭ ھەردەم يۈرەگىمدە لاۋاسى بار.

مۇقاۋىنى ئىشلىگۈچى: ئابدۇللا توختى

望　绿

（诗集）

（维吾尔文）

※

阿克苏文艺编辑部著
责任编辑：土尼牙孜买买提尼牙孜
喀 什 日 报 印 刷 厂 印 刷
开本：787×1092 MM 32/1
印张：9， 印数：2500
1983年5月